

שעה"כ

34		הערות סופיות
1	טלית היא אור מקיף, ויש טלית קטן וטלית גדול - 1, קשרים ואוירים שבציצית כנגד שם ב"ן, אותיות ומילויים - 3, למה עס"מ יש להם י' אותיות, וב"ן רק ט' - 5,	ציצית א
6	ציצית מלשון הסתכלות - 6, ג' בחי' שערות בראש ז"א - 7, טלית הוא מקיף - 8, ציצית קודם לתפילין - 11, מיקום נקב הציצית - 11, עטיפה - 13	ציצית ב
15	כניסת המוחין בז"א מאו"א ביניקה - 15, טיפת או"א - 16, עירבוב המוחין בטיפה - 17, כוונות בק"ש כהמשך להנ"ל - 18	ציצית ג
19	תכלת ולבן, מוחין דאו"א ציץ וציצית - 19, כפולים ושזורים - 22, עוד במוחין דאו"א - 23, ב' ציציות לפניו וב' לאחריו - 25	ציצית ד
26	ציצית ותפילין - 26, תשמישי מצוה תשמישי קדושה - 28, ציצית לבנות, והחזקת הציצית בשעת ק"ש - 28, מקום הנקב - 29	ציצית ה
29	מנהגי אריז"ל בעשיית ציצית	ציצית ו
31	כוונות יחודים לתקן ביטול מצות ציצית תפילין תפילה וק"ש - 31, להסתכל בציצית - 32	ציצית ז

פעה"כ

דרושי ציצית דרוש א

דרוש א' בענין הציצית.

¹דע כי ענין הציצית² הוא בחי' אור המקיף, כנודע אצלנו כי יש א"מ ויש א"פ³. וכבר ידעת כי ז"א בהיותו בתוך אימא בסוד העיבור, לא היה אלא בבחי' שש קצוות בלבד, ג' כלילין בתלת. ולא היו אז בו⁴, לא בחי' ראש ולא בחי' זרועות⁵, אלא גוף א' פשוט בלבד. וכנגד זה הוא הציצית⁶ הקטן, שאין מתעטפין בו לא את הראש ולא את הזרועות. אבל הציצית⁷ הגדול, המעטף את הראש, הוא בחי' אור המקיף דו"א כשהגדיל⁸ ונעשו לו י"ם גמורות, ונתפשטו ראשו וזרועותיו. ולכן שיעור זה הטלית הגדול של העטיפה הוא כדי לכסות ראשו ורובו כמ"ש בגמ' (מנחות מ ע"ב).

והנה זה הטלית איננו מגיע רק עד החזה¹⁰ שהוא רובו של גוף האדם¹¹, כי שם מאחורי החזה דו"א יצאת נוק' דידיה¹², ואין שם בחי' טלית. וזהו הטעם שהנשים פטורות מן הציצית. וד' הציצית יוצאים ממנו¹³ ומקיפין את הנקבה אשר שם מתחת החזה, ולכן נק' ציצית לשון נקבה ולא ציץ, להורות על שהם מקיפין את הנקבה¹⁴.

והנה לסיבה זו הצריכו הגאונים להתעטף עטיפת ישמעאלים, ומחזירים ב' הציציות שבצד ימין אל צד שמאל¹⁵, באופן שיתחברו שם בצד השמאל מאחוריו כל הד' ציציות¹⁷,¹⁸ ויהיו תלויים מאחוריו בצד שמאל, במקום התחלת בנין הנקבה מאחורי החזה. גם רבינו סעדיה ז"ל כתב בפירושו שחיבר בלשון ערבי בפרשת בא ענין עטיפה זו, וטוב

- מאיר הכוונה -

¹ פע"ח יל ע"ד.

² ענין הציצית" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כל ליצית".

³ אצלנו כי יש א"מ ויש א"פ" נמחק בפע"ח.

⁴ "אז בו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "לו אז".

⁵ עי' כללים ח"א לא ע"א: אמנם מה שיש להקשות בזה, כי מאחר שכל הנה"י הם באמת רק לבר מגופיה, ועיקר מציאותו הוא רק החג"ת, א"כ אלמה נסדר ראשית התהוותו של האדם רק בבחי' נה"י, וכמ"ש בנדה (דף ל ע"ב) למה הולד דומה במעי אמו, לפנקס שמקופל כו' וראשו מונח לו בין ברכיו כו', והוא סוד תלת כלילין בתלת כנודע. אך הטעם הוא ג"כ ע"פ מה שאמרנו, כי עיקר מה ששולח האדם בהעוה"ז הנה הוא כדי לתקן את אשר למטה הימנו, וכל סוד בהמה, ולכן נעשה תחילת יצירתו ג"כ בבחי' הנה"י שהוא סוד בהמה, והוא ג"כ מש"כ בזוה"ק (פ' משפטים צד ע"ב) בר נש כד אתייליד יהבין ליה נפשא מסיטרא דבעירא כו' זכה יתיר כו' זכה יתיר כו' ע"ש. והנה הוא הולך וגדל ממטה למעלה, כי ע"ז שולח בעולם לקשרו עם העולם ולהעלותה עמו. אמנם עיקר עומק הדברים בזה יתבאר בעה"י לקמן כלל ט' בארוכה ע"ש. ועכ"פ הרי נתבאר לנו כי כל עיקר הנה"י הניתן בהאדם הוא רק כדי לקשרו עם העולם לתקן העולם ע"ז, ולכן אמרו כי כל הנה"י הם לבר מגופיה ודי בזה.

⁶ טלית (פע"ח).

⁷ טלית (פע"ח).

⁸ עי' לקמן דרוש ו' שזה יניקה.

⁹ שליש ת"ת (פע"ח).

¹⁰ עי' לקמן הערה 95. עי' לקמן פרק ב' ד"ה ונחזור לענין ראשון והערה שלנו שם 96, ששמע שיש ב' מיני מקיפים בטלית, א' ישר והוא עד הסוף וא' חוזר והוא עד הראש או עד הגרון אור עד החזה (עי"מ), והציצית יוצאין בחזה כדלקמן פרק ב' ד"ה וא"ת והרי הטלית, ושם משמע שאפילו בבחי' אור מקיף הישר זה רק עד החזה לגבי ההלכה שבו.##*

¹¹ היינו רוב הספירות כאשר כוללים גם שליש ת"ת עי' סוף פרק ב.

¹² עי' ע"ח שער לד פרק ד.

¹³ מד' כנפות הטלית (פע"ח).

¹⁴ משמע שציצית עצמם מקיפים את הנוק', והבגד מקיף לז"א. ועי' הערה 99.

¹⁵ כי שם הוא עיקר מליאת המלכות כנודע (נוסף בפע"ח).

¹⁶ צד שמאל היא בחי' נוק' עי' לקמן דרושי ר"ח עו ע"ב וכן לעיל ב ע"ד.

¹⁷ עי' לקמן הערה 134.

¹⁸ @מכאן על סוף הפיסקה לא מלאתי בפע"ח.

שעה"כ

ונכון לעשות כך, ולפחות ישאר מעוטף כך כדי שיעור הליכת ד' אמות¹⁹ בעת שמתעטף בציצית. ואח"כ יסיר העיטוף מעל צוארו, וכך היה מנהגו של מורי ז"ל.

ולכן בהיות האדם שלא בשעת התפילה בשאר היום אינו חייב בעיטוף ציצית הגדול²⁰ רק בציצית קטן²¹ די לו, כי אז הו"א בתוך ביתו שהיא אימא עילאה, ועומד בתוכה²² כי שם ביתו. אמנם אחר שהגדילו ב', זו"ן, ובא הוא לבית הכנסת שהיא הנוק' בית כנוסיא לכל, אז מתעטף בטלית גדול.

²³ועתה נבאר ענין ד' ציציות איך מקיפין את הנוק' כנ"ל. והענין הוא, כי אלו הד' ציציות הם יוצאים מן הצדיק העליון, הנק' צדיק ויסוד²⁴, כמו שאמר הכתוב, מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק כו' (ישעיה כד מז)²⁵. והענין הוא, כי כמו שמן הדעת העליון שהוא בחי' הלשון²⁶ יוצא ממנו בחי' ההבל שהוא אור מקיף המלביש²⁷ כנודע²⁸, כן מן²⁹ היסוד התחתון יוצא הבל המקיף והמלביש, והם סוד ד' ציציות³⁰. וענינם הוא במה שנודע כי הם³¹ ה' הסדים וה' גבורות, והה"ג הם ה' אותיות מנצפ"ך שהם מן הבינה כנודע, כי אור

- מאיר הכוונה -

¹⁹ עי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.** בענין ד' אמות.
²⁰ "שלא בשעת התפילה בשאר היום אינו חייב בעיטוף ליכית הגדול" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "בתוך ביתו, אז אין לו".

²¹ עי' הקד' השעה"ק: צריך שיהי' עוסק בתורה מעוטף בטלית ותפילין. וכנראה שזה מציאות של תיקון, אבל שאר היום שלא לומדים או מתפללים אין ענין, וכן עי' לקמן ט ע"ג ד"ה ולכן אנו.
²² "כי אז הו"א בתוך ביתו שהיא אימא עילאה, ועומד בתוכה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "שהוא בחי' ז"א בהיותו בעיבור בתוך הבינה".

²³ פע"ח יד ע"ד.

²⁴ "הצדיק העליון, הנק' לדיק ויסוד" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "מן היסוד הנקרא לדיק עליון".
כנראה שכוונתו ליסוד אמא שהיא בחזה דז"א ול"ע. ועי' לקמן הערה 30.

²⁵ כנזכר בזוהר פרשת שלח לך דף קעה ע"א (פע"ח). עי' הערה בסוף הספר אות א עמוד 728.
²⁶ שבתוך הפה (נוסף בפע"ח).

²⁷ "שהוא אור מקיף המלביש" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "המקיף ומלביש".

²⁸ עי' ע"ח שער ז"א פרק ד כלל ב ובכ"מ (לש"ו פע"ח). הובא בסוף הספר אות ב עמוד 728.
²⁹ מזה (פע"ח).

³⁰ למהר"ו זלה"ה נלע"ד מש"ל כי ליכית הוא מקיף אמא לזו"נ נ"ל חיים שזהו חצי תפארת דתבונה ונ"ה החדשים היורדין ומקיפין מחוץ לראש עד כתר רחל כי עד שם מגיעין עד החזה וזהו ענין מליאת הטלית אך לכתר רחל אז הם ד' ליכית היוצאין מיסוד תבונה והענין כי גם אין זה בחי' תבונה עצמה אלא מקיף חיון דז"א והבן זה מאד ואם כן יסוד דתבונה זו תוך יסוד מקיף דז"א ומשם יוצאין להאיר לרחל ויש מקיף יותר פנימי כנודע כי הם ג' מקיפין וגם יש שם נה"י דתבונה חדשים והם בחי' התפילין והרצועות מכסים ללחא קשר של תפילין ויורדין ועושין כתר לרחל לתפלה של ראש והרצועות כעין ליכית (נוסף בפע"ח).

³¹ יש (פע"ח).

³² היינו הארות היוצאים מיסוד, ועי' לקמן הערה הבאה שהה"ח נשארים בפנים וה' גבורות מקיפים, ועל אף ששם מדובר בפה, וכאן ביסוד, היינו דברי רבינו כמו שמן הדעת העליון וכו' שהם דומים זה לזה.

שְׁעָה"כ

המקיף דז"ן הוא שם³³ אהי"ה שהיא אימא עלאה, כי ממנה הוא הכתר המקיף³⁵³⁴, ולכן אלו ד' ציציות שהם ענין הה' גבורות הם בחי' אור המקיף³⁷³⁶.

וכבר ידעת כי אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי (סנהדרין כב ע"ב)³⁸. וביאורו הוא, כי הנוק' דז"א לא היה לה בתחילה רק הוי"ה אחת פשוטה בד' אותיות בלבד, ואחר שבא עליה ז"א³⁹, יהיב בה בחי' ההוא רוחא דשביק בה בעלה⁴⁰, כנו' בסבא דמשפטים (דף צט ע"ב)⁴¹, ועליו נאמר, ויהי בצאת נפשה כי מתה (בראשית לה יח) כנודע⁴². וזה הרוחא הוא בחי' מילוי ההוי"ה (ד ע"ב) הנז' דמילוי ההין, העולה בגימ' ב"ן. והנה ה' אותיות הם במילוי הזה, והם ו'ד'הו"ה, והם בחי' ה' חסדים דיהיב בה בביאה הראשונה הזאת, אבל⁴⁴ לא היה בה רק ד' אותיות יהו"ה כנו'.

האמנם עכ"ז נודע הוא כי הנקבה היא בסוד ד' אחורי הוא"ו, שהיא הנוק' באחורי דבורא⁴⁵. ונמצא כי היא נרמזת באות ד' שאצל אות ו' שהם מילוי יו"ד. ונמצא כי גם בה יש ה' אותיות, לפי כי גם היא נכללת באות ד' כנו', ואלו הם הה' גבורות שנמשכים בה. וזהו ענין ה' קשרים וד' אורים שיש בכל כנף וכנף, כי הה' קשרים הם סוד הה' חסדים של היסוד הנק' קשר ושורוק⁴⁶ כנודע⁴⁷, והם כלולים בד' אורים שהם ד' אותיות פשוטות של

- מאיר הכוונה -

³³ מַסָּה (פע"ח).

³⁴ המקפת (פע"ח).

³⁵ ועי' ע"ח שער כג פרק ב: אמרו בתקונים (קמב ע"ב) כי כל הכתר הוא אהי"ה. והענין הוא כי מבחי' אמא, הנקרא אהי"ה כנודע, נעשית כתר דז"א.

³⁶ לְנוֹק' אַמְנָס עַנְיָנָס נַתְבָּלַר דְּלְרוֹשׁ הַמַּ"נ וְזֶה עַנְיָנָס דְּקִיְלוֹר (פע"ח).

³⁷ עי' הערה בסוף הספר אות ג עמוד 731.

³⁸ עי' שער טל פרק ז, שהעשיית כלי היא הנתנית רוח הנזכר לקמן, והוא כריתת הברית.

³⁹ עי' ע"ח רפ"ח ג: שם של ב"ן דמילוי ההי"ן אשר במלכות הוא ב' הוי"ת יחד ממש, והיא הוי"ה כפולה, ונקרא מערת המכפלה כנודע, כי ו"ד דמילוי יו"ד גי' י' כחשבון אות הפשוט, וכל השאר הם אותיות הוי"ה כפולה ממש. והנה ענין ב' הוי"ת אלו ענינם הוא, כי הוי"ה א' בחי' ז"א, והוי"ה הב' הוא בחי' הנוק' עצמה. וכאשר מתחברים הז"א בנוק', אשר אז מאיר ז"א בנוק', הנה אז הז"א נותן הארת הוי"ה שלו אליה, ואז נעשין ב' הוי"ת בנוקבא, ואז נעשית בה שם ב"ן שהוא בחי' ב' הוי"ת וזכור הקדמה זו.

⁴⁰ (עי' שער ט"ל פרק ז): ואותה רוח שהשאיר ונדבקה באותו הכלי לא נאבדה שהרי אין אפילו דבר קטן בעולם שאין לו אתר ומקום להטמן ולהתכנס לשם ולא נאבד לעולמים ולכן אותה הרוח שהשאיר באותו כלי שם הוא ודאי רודף אחר העיקר והיסוד (שלו) שיצא ממנו ומביא אותו ובונה אותו במקומו במקום של אותה רוח בת זוגו שיצאה עמו ובנה שם כמקדם וזוהי בריה חדשה עכשיו בעולם רוח חדשה וגוף חדש.

⁴¹ עי' הערה בסוף הספר אות ד עמוד 732.

⁴² עי' ע"ח שער ט"ל פרק ח: ויהי בצאת נפשה כי מתה כי בנימין לקח אותו החלק עצמו הנשאר באמו שהוא הנפש שלה ממש ובלדתה אותו יצאה נפשה ממש ואז מתה והבן זה.

⁴³ נמחק צפע"ח.

⁴⁴ היא (נוסף צפע"ח).

⁴⁵ צ"ע בכוונתו, שאם זה ד' שבא אחרי הו' כמש"כ כאן במילוי הי' זה מובן. אבל ד' אחורי הו' כמו שכתוב, עי' אח"ף ג': ה' זו צורתה ד"ו כנודע, כי הלא תבונה זו התפשטותה ב"ו"ס דז"א כנ"ל, וכנגד הד' של ה' יצאה מכח זאת התבונה לאה מאחורי ז"א סוד ד', קשר של תפילין, וכנגד ו' שבתוך הה' – לש"ו] ו"ס של הז"א [כחב"ד ח"ג - ביאורים], הרי כי ה' זו עשתה סוד ו' וסוד ד' שהיא לאה, שהיא ד' אחורי ו', שהם ו"ס ראשונים דז"א. ועי' ביאורים ח"ב סג ע"ב עומק בענין הו"ד שבאות י'.

⁴⁶ שָׁבוּ נְקוּד שָׁרָק (פע"ח).

⁴⁷ ועי' לקמן דרושי עמידה דרוש ו' בברכת שים שלום דף לז ע"ג (ש"ש). עי' תיקו"ז קכא ע"א: יסוד באמצעיתא איהו שרק

עי' תיקו"ז (קנא ע"ב): שר"ק קשר המרכבה, ועי' גר"א תיקו"ז כה ע"ד: שרק הוא קשר בהיפך אתון

פעה"כ

הוי"ה אשר בה כנוז, כי כל בחי' אויר היא בנוק⁴⁸. ואמנם כפי האמת אינם רק ד' מילויים כי שתי אותיות ו"ד הראשונות הם מילוי אות אחת בלבד, שהיא אות יו"ד הראשונה. נמצא כי הם ד' מילויים בלבד לד' אותיות ההוי"ה, ולכן הם ד' ציציות וכן ארבע אותיות הפשוטות שלה, וד' המילויים [אלה], הם ח' חוטיין שבכל כנף.

ועתה נבאר ענין ד' מילויים אלו שבהוי"ה דההין העולה ב"ן מה ענינים. דע כי ד' בחי'⁴⁹ נמשכים אל הנקבה: הא', היא בחי' הנפש שנותן בה היסוד לעורר המ"ן, ועל ידה נעשית כלי. הב' הוא מ"ש בפ' תרומה (דף קסו ע"ב) ע"פ אור זרוע לצדיק כו'⁵⁰. והענין הוא כי נשמות הצדיקים הם מזדווגות ממש עם הנוק' ממש הנק' מלכות. ומהזווג ההוא נבראים נשמות הגרים. וז"ס פסוק, ואת הנפש אשר עשו בחרן (בראשית יב ה). ודע, כי רוב הזווגים הנעשים בזמן הגלות, הם באופן הזה, ולזה נתכוין שם בריה דרב ספרא. הג' והד' הם בחי' הרוח והנשמה שנותן בה, והם בחי' הוי"ה דמ"ה והוי"ה דס"ג. וכנגד ד' בחי' אלו היו ד' מילויים בד' אותיות הפשוטות שבהוי"ה אשר בה כנוז. ואמנם כל ד' בחי' אלו נכללים בבחי' הראשונה הנק' נפש, שהיא כללות המילוי הזה, לפי שכל ההוי"ה הזאת במילואה דההין נק' נפש כנודע, אלא שבנפש הזאת נפרטים ד' בחי' הנז' והבן זה.

⁵¹ועתה נבאר טעם למה כל שאר המילויים דע"ב וס"ג ומ"ה, כל א' מהם היא בסוד עשר אותיות, והויה זו דההין אין בה אלא ט' אותיות. אבל הענין הוא, לפי כי בחי' היסוד אין בה⁵², והוא במה שהודעתך, כי שיעור קומת הנקבה הוא באחורי נה"י דז"א (ע"ה שער כז פרק ב). והנה הנצח וההוד הם ארוכים, אבל היסוד הוא קצר⁵³, ולא נתפשט עד היסוד אשר בה, ונשארה חסרה ממנו. אבל הנצח וההוד הארוכים נתפשטו עד נצח והוד שבה. וזהו הטעם שהמלכות נק' נקבה⁵⁴, לפי שלא נבראת בסוד היסוד לסיבה הנז'. אבל אימא עילאה היא נק' עלמא דדכורא כנוז בפ' ויצא (קמז ע"א), לפי שאיננה כמו המלכות כנוז⁵⁵.

- מאיר הכוונה -

⁴⁸ עי' דעה ח"ב קנח ע"א שמביא מקור מספר הבהיר (סי' נה דף י"ז רע"א): מ"ט אתקריאת נקבה על שם שנקביה רחבים, ויש לה נקבים יתרים על האיש. עי' ע"ח נסירה ח: יסוד הזכר להיות רובו מצד החסדים, לכן יש בו רבוי אור ונמשך ממנו תוספת אור אל היסוד שבו, והוא בולט. אמנם הנוקבא באה מצד הגבורות שהם דינין, אין בה רבוי אור כדי להוציא בה בחי' יסוד בולט ממש, אמנם הוא אור בלתי מורגש, ונקרא אורא דכיא כמבואר במ"א, כי היסוד דכורא נקרא באד"ר [אמה] (אשא) דכיא וכו' ושל נקבה אורא דכיא. ועי' שער מאמרי רשב"י נה ע"א: היסוד דאימא נקרא אורא בסוד מגדל הפורח באויר שהזכרנו למעלה. והענין הוא כי יסוד הזכר הוא ארוך ובולט וממשיי והוא מפני שהזכר הוא בסוד החסד המתפשט בתוכו וריבוי הארת החסדים גורמין שפע גדול ביסוד שלו ובולט לחוץ מרוב הארתו. אבל יסוד הנקבה הוא קצר מאד והוא יסוד אויר וחלל ואינו ממשיי לפי שהנקבה היא בסוד הגבורות המתפשטין בתוכה כנודע ואין הגבורות מאירות כמו החסדים. ועי' דע"ה ח"א מא ע"א: והוא משום כי היא הבית קיבול לכל המציאות דלמטה המתיילדים ממנה, וקודם שנתעברה מהמציאות דלמטה הרי הוה אותו המקום בה בבחי' פנוי וחלל. ⁴⁹ ע"ח ריש שער תקון הנוק', ושער מ"ד ומ"ן פרק יא כלל כ', וסוף שער דרושי אבי"ע, ועי' שער הגלגולים הקדמה יח, ושער המצות בהר כז ע"א [שזה בחי' ספיחין שכל העבודות האסורים בשביעית היא מ"ד של ז"א בארץ] ועי' מקדש מלך בראשית על ביאור הזהר דף ו ע"א (לש"ו), הובא בהערה בסוף הספר אות ה עמוד 735.

⁵⁰ עי' הערה בסוף הספר אות ו עמוד 737.

⁵¹ לא מלאתי כפעי"ת.

⁵² עי' שער כט פרק ח: אמנם הנוקבא באה מצד הגבורות שהם דינין, אין בה רבוי אור כדי להוציא בה בחי' יסוד בולט ממש, אמנם הוא אור בלתי מורגש ועי' לעיל הערה 48. ⁵³ שיש לו רק ב' פרקין (יסוד ועטרה) שונה מנה"י שכל א' יש לו ג' פרקין (עי' שער כט פרק ד ועוד), ועי' שער לא פרק ג שיש באמת ג' פרקין, ואין כאן מקומו. ⁵⁴ עי' לעיל הערה 48.

⁵⁵ עי' שער לד פרק ב אות יב: דעת המלכות תחילה היה לה ב' כלים לחוד אמצעי וחיצון וגו', אח"כ בביאה ראשונה הניח בה ז"א רוחא לעשותה כלי, ואז נתוסף בה דעת פנימי שהוא שם ב"ן,

שְׁעָה"כ

גם בזה תבין שעם למה אין בנוקבא רק תרין מוחין כנז' באדרת האזינו (דף רצו ע"א) וז"ל: ונהירו דתרין מוחין גליפין בה כו', לפי שהם מבחי' הנצה וההוד דז"א⁵⁶. אבל מן היסוד דז"א נברא שיעור קומת גופה הכולל ו"ק, כי גם היסוד נק'⁵⁷ ו' זעירא (זהר ח"ג יא ע"א), ולכן ממנו נעשית גוף הנקבה בו"ק, אבל בסוד היסוד שבה אין בה ו' שניה, לפי שאות ו' שניה דיסוד דז"א שהוא היסוד שלו, נעשית ו' ראשונות דנוקביה כנוכר, וחסר ממנה ו' שני. וזהו הטעם שחשק ותאות הנקבה להדבק בזכר⁵⁸ למלאות חסרון ו' זו השניה אשר אין לה.

דרוש ב' בענין הציצית

⁵⁹דע כי בזוהר פרשת שלח לך (דף קעד ע"ב⁶⁰) אמרו כי⁶¹ ציצית מלשון הסתכלות, כמו (שיה"ש ב ט) מציין מן החרכים, גם ציצית מלשון⁶² (יהזקאל ח ג) ויקחני בציצית ראשי⁶³, והם בחי' השערות הנקראות ציצית. וביאור ענין זה הוא, כי הציצית⁶⁴ הוא סוד אור המקיף אל כל ז"א כולו⁶⁵, אשר עליו ארו"ל, מלמד שנתעטף הקב"ה בטלית לבנה⁶⁶, והבן זה. ולפי שאור המקיף גדול מאד ואין בנו כח להשיגו, ולכן אין הקדושה חלה על הטלית עצמו כמו התפילין. אבל הציציות הנמשכים ויוצאים מן הטלית הזה, יש לנו בהם יותר השגה, ולכך נק' תשמישי מצוה כמ"ש חז"ל (מגילה כו ע"ב)⁶⁸. {ד ע"ג} ועתה נבאר ענין הטלית וענין הציציות⁶⁹.

– מאיר הכוונה –

והוא סוד בנימין, ואז חוזר דעת שלה להיות בחינת זכר, ונתחדש בה או"מ הזכר, ע"כ. משמע שזה נתקן בזיווג, ואמא בזיווג תמיד.

⁵⁶ עי' הערה בסוף הספר אות ז עמוד 738.

⁵⁷ יש בו (מבר"ש נה ע"ג).

⁵⁸ עי' ויקרא רבה (פ"ח סי' א): ותפר האביונה זו התאוה שהיא מטילה שלום בין איש לאשתו. ועי' זהר ח"ב ריט ע"ב: ואל אישך תשוקתך כמה דאת אמר ותערוגו על אפיקי מים.

⁵⁹ פע"ח טו ע"א.

⁶⁰ עי' הערה בסוף הספר אות ח עמוד 739.

⁶¹ "בזוהר פרשת שלח לך (דף קעד ע"ב אמרו כי" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "ענין".

⁶² שער כמו (נוסף צפע"ח).

⁶³ "וז"ש פרשת שלח דף קע"ב זכר"מ ע"ש ותזין אוחו ע"י מה שכתבתי לך כאן פירוש הענין צמה שנודע כי הנוקבא מקומה אחורי הז"א מהחזה שלו ולמטה" נוסף צפע"ח. עי' פרשת שלח בהערה בסוף הספר אות ט עמוד 740##.

⁶⁴ הטלית (פע"ח).

⁶⁵ עי' לעיל פרק א' שזה רק עד החזה שזה רוב ז"א, אמנם עי' לקמן ד"ה ונחזור לענין ראשון שזה עד היסוד. ועי' הערה 9.

⁶⁶ כשאמר ויעבור (פע"ח).

⁶⁷ עי' מדרש תהילים (מזמור קד): ר' שמעון בן יהוצדק שאל את ר' שמואל בר נחמן, ואמר לו, כיצד ברא הקב"ה את האורה. אמר לו, נתעטף בטלית לבנה והבהיק את העולם באורו. אמנם עי' גמ' ר"ה (דף יז ע"ב): ויעבור ה' על פניו ויקרא אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח צבור והראה לו למשה סדר תפלה אמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ועי' ר' בחיי (במדבר טו לח): והכוונה במאמר הזה שבא ללמדנו סדר תפלה ובקשה איך נתחנן לפניו, שנתעטף בטלית ושנזכור לפניו שלש עשרה מדות בכוונה וימחול לנו בזה. ובאמרו נתעטף פירוש בטלית לבנה שהוא סימן סליחה וכפרה.

ועי' ספר הקנה (&): הטלית רומז בחכמה עילאה, וזהו שארז"ל שנתעטף הקב"ה בטלית לבנה ר"ל נתעטף הבינה בחכמה.

ועי' הערה בסוף הספר אות י עמוד 740.

⁶⁸ עי' לקמן ז ע"א ד"ה וצריך לבאר.

⁶⁹ שורה זו נמחק צפע"ח.

שְׁעָה"כ

דע כי מרישא דא"א נמשך חד קוצא דשערי דתליא עד רישא דז"א⁷⁰, כנזכר באדרת נשא (דף קכט ע"א וקלא ע"ב)⁷¹. והנה הוא מאיר במוחין דז"א ומוציא הארתם לחוץ כנודע. וגם בז"א נמשך מן רישיה חד קוצא דשערי ותליא עד רישא דנוקבא⁷³⁷². וקוצא דשערי דא"א הם שערות לבנות, ושל ז"א הם שערות שחורות, כנזכר באדרת נשא (דף קמח ע"ב). ושם בפרשת שלח לך ביאורו⁷⁴ דאית ציץ ואית ציצית, כי ציץ הוא דכורא והוא קוצא דשערי דא"א. ונקרא ציץ דכורא, משום דאתפשט עד רישא דז"א דהוי דכורא, אבל קוצא דשערי דז"א אקרי ציצית, נקבה, משום דאתפשט עד רישא דנוק⁷⁵. ונמצא כי ב' ציץ וציצית נקראים כך על שם ויקחני בציצית ראשי, שהם בחינת השערות.

⁷⁶וגם ענין ציצית שהוא לשון הסתכלות כנ"ל, הטעם הוא מפני שאלו השערות אשר בקוצא דשערי דא"א או דז"א היו נמשכים ותלויין לקבל אנפיהו דא"א או דז"א, והיו מכסיין עיניהו דלא יסתכלון לא א"א בז"א ולא ז"א בנוקביה להאיר זה בזה. וע"י מעשינו⁷⁷ במצות הציצית רמינן ושדינן להו להנהו שערי באחוריהו דא"א ודז"א כי היכי דיסתכלון א"א בז"א וז"א בנוקביה⁷⁸. ודא איהו לישנא דציץ וציצית, ציץ אסתכלותא דא"א בז"א, וציצית אסתכלותא דז"א בנוקביה.

⁷⁹והנה ע"י הכאת ההוא קוצא דשערי⁸⁰ במוחין דז"א, יוצא הארתם לחוץ ובולטת במצחו ונקרא ציץ דכורא, והארת מוחין דרישא דנוק' הבולטת ע"י הכאת קוצא שערי דז"א נקרא ציצית נקבה.

⁸¹ועתה נבאר ענין השערות דרישא דז"א⁸². דע דברישא דז"א יש שלש מיני שערות, ונקרא: קוצין ונימין ושערות. ופשר הדבר הוא, כי כבר ביארנו שיש בז"א ג' בחינות, והם: עיבור ראשון, ויניקה, ועיבור שני דגדלות⁸³. והמוחין דעיבור ראשון ויניקה הם שמות של אלקים, ומוחין דגדלות הם של הויות.

גם נתבאר כי בבא המוחין דגדלות בראש ז"א, נדחין המוחין דקטנות למטה, אלא שעב"ז עולה הארתם למעלה מתתא לעילא⁸⁴. ונמצא כי מכל ג' בחי' המוחין הנזכרים צומחין בראש ז"א, הקוצין שהם תקיפין יוצאים ממוחין דעיבור. והנימין דאינון שעיעין

- מאיר הכוונה -

⁷⁰ במקום העורף מכנגד המלח שכו (פע"ח).

⁷¹ עי' הערה בסוף הספר אות יא עמוד 741. ועי' הערה מב עמוד 785 מה שחסר מפע"ח דף טו ע"ג.

⁷² עי' הערה בסוף הספר אות יב עמוד 744.

⁷³ במלח שלה ממש כמ"ס צע"ה צענין תפילין של יד (נוסף צפע"ח).
⁷⁴ נדצ"ל ביארו.

⁷⁵ והם בחי' היליית הג"ל כי הטלית עצמו הנה בחי' אחרת כמ"ס (נוסף צפע"ח).

⁷⁶ פע"ח טו ע"ג.

⁷⁷ כוונתנו (פע"ח), אמנס פעם אחרת כותב מעשינו.

⁷⁸ לא נ"ל שיש לזה מקור באדרא. ועי' הערה בסוף הספר אות יג עמוד 745.***

⁷⁹ פע"ח יז ע"ג.

⁸⁰ לא"א (נוסף צפע"ח).

⁸¹ פע"ח טו ע"ג.

⁸² עי' לקמן ז ע"א ד"ה ודע כי השערות.

⁸³ מתחילת הפיסקא עד כאן נמחק צפע"ה, ובמקומו איתא "אמרנו לעיל שהיליית נמשכים עד החזה דרך האחור עד רישא דנוקבא והענין כי ג' בחינות יש בזה הא"מ של השערות הנזכר ולכן נבאר כאן ענינס דע כי במוחין הפנימים יש ג' בחינות והם מוחין של עיבור ויניקה וגדלות".

⁸⁴ מתוך הגוף למעלה על הראש בבחי' שערות (נוסף צפע"ח).

שְׁעָה"כ

יתיר, אינון ממוחין דזמן היניקה⁸⁵. והשערות דאינון שיעינין יתיר מכולהו, אינון ממוחין דגדלות⁸⁶. וטעם הדבר הוא כי שער הם אותיות עשר⁸⁷, והוא בחינת המוחין דגדלות שהם היות, דמילויים שבכל אחת יש בה י' אותיות, שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן⁸⁸. גם שער הוא אותיות עשר בסוד י' אות ראשון של הוי"ה.

והנה השערות הנקראין קוצין שהם ממוחין דעיבור, יוצאין בתחילה, ולכן הם ארוכים ונמשכים⁸⁹ עד החזה דז"א, עד רישא דנוק' נק' רחל. ואח"כ בזמן היניקה צומחין שערות אחרות בין השערות הנקראין קוצין⁹⁰, ואלו נקראין נימין, אבל הם יותר קצרים ונמשכים עד הגרון דז"א, עד רישא דנוק' עילאה הנקראת לאה. ועיין בהקדמה ביאור אדרא האינון (שער מאמרי רשב"י נו ע"א⁹¹), בענין קשר תפילין של ראש, שנלע"ד שם. ואח"כ צומחין ביניהם שערות אחרות ממוחין דגדלות, והם⁹² יותר קצרים מכולם, ואינון נמשכים רק עד גולגלתא דרישא דז"א בלבד, והם לצורך עצמו ולא לזולתו⁹³.

והנה עוד שמעתי דרוש אחר ממורי ז"ל בזה, כי קוצין הם נמשכין ויוצאין ממוח חכמה דז"א, ונימין ממוח בינה דז"א, ושערות מן הדעת דז"א הכולל חסדים וגבורות. ונימא בגימ' שהוא סוד הוי"ה דס"ג ומילוייה, שהוא בגימ' ל"ז בהסירך אותיות הפשוטות, וס"ג ול"ז הם ק', ונודע כי הוי"ה זו היא בבינה, ולא שמעתי עוד בדרוש זה.

⁹⁴ ונחזור לענין ראשון, והוא כי הטלית בעצמו אשר הציצית יוצאין ממנו ונתלין בו, הוא בחינת אור המקיף על כל ז"א כולו, עד סיום היסוד שבו⁹⁵. ותוך זה המקיף הגדול יש

- מאיר הכוונה -

⁸⁵ ו' בחינות אלו נתבארו בענין תפלה ש"ר וס"י כי תפילין הנ"ל שניהם נמשכין על ידי הכח הקולין שהם הציצית צומחין דז"א וצומחין לנוקבא וע"ש (נוסף צפע"ח טו ע"א - ל"ע אם זה המקום המתאים לו*##).

⁸⁶ ע"י הערה בסוף הספר אות יד עמוד 746.

⁸⁷ ע"י הערה בסוף הספר אות טו עמוד 747.

⁸⁸ יש לו רק ט' אותיות.

⁸⁹ "הם ארוכים ונמשכים" נמחק צפע"ח, וצמקומו איתא "והם הולכים וגדלים מעט מעט עד ציאת המוחין דגדלות ואז הם גדולים כל כרכם ומגיעים למטה".

⁹⁰ בין השערות הנקראין קוצין נמחק צפע"ח.

⁹¹ ז"ל: רחל מתחלת מן החזה שבו ולמטה ולא מתחלת מאחורי הדעת שבו עד החזה שבו והנה ענין זו העליונה הנקראת לאה היא בחינת הקשר של תפלה של ראש וטעם אצילותה שם הוא כמ"ש למעלה כי המוחין דז"א ירדו מלובשין בתוך נה"י דאימא תוך שלשה חללי גולגלתא דז"א. והנה אין ספק כי המלכות דאימא שהיא למטה מן היסוד דאימא גם היא ירדה ונכנסה לתוכו והיא שם דבוקה ומחוברת בדעת דז"א אבל אינה בכלל מוחין שלו גם ידעת כי כל אור שבעולם יש לו בחינת אור חוזר ואם כן זה האור שבלט במצח ויצא בסו' תפלה של ראש מוכרח הוא שיהיה לו אור חוזר אחוריו שהוא בעורף אשר שם עומדים הנהו קוצי דשערי דא"א ומכים ומאירין שם כנ"ל כי מכחם יצא אור תפלה של ראש ועתה יש לו אור חוזר עד שם.

⁹² וע"כ הם (פע"ח).

⁹³ "רק עד גולגלתא דרישא דז"א בלבד, והם לצורך עצמו ולא לזולתו" נמחק צפע"ח, וצמקומו איתא "אמנם השערות הם יותר קטנים והם גדלים צאמנע בתוך הנימים והם יולאים צאחרונה ממוחין דגדלות וע"כ הם קצרים יותר מכולם ואלו אינם מתפשטים רק הם עומדים בגולגלתא וצרישא דז"א עצמו לצורך עצמן וע"כ אלו השערות היוצאים ממוחין דגדלות אינם כפופים ונמשכים לכך מטה אמנם הם זקופים למעלה בגולגלתא כדי להאיר צבחי' א"מ אל רישא עצמה דז"א ואלו היו כפופים היו אורם יורד למטה מהגולגלתא ולא היו מאירין בהגולגלתא עצמה דז"א אבל הקולין והנימין שהם להאיר לרישא דללאה ורחל הם כפופים ויורדים ונמשכים למטה עד רישא דללאה ורחל כנ"ל".

⁹⁴ פע"ח טו ע"ד

שְׁעָה"כ

אור מקיף קטן ממנו, ולכן הוא בתוכו, וגם הוא מקיף את ז"א, אלא שאין מקיף לו רק לג' ראשונות שלו, והוא מבחינת השערות הנו', אשר סודן הוא בתחילה אור פנימי שנכנס בז"א, וחוזר ועולה ממטה למעלה בראשו בבחינת שערות, ומקיף סביב הראש מבחוץ, ולכן אלו השערות דמוחין דגדלות דרישא דז"א, הם קצרים והם זקופים מעומד ואינן כפופים ותלולים, כי אם היו כפופים ותלולים כלפי מטה, היה אור המקיף למטה מן הגולגולת⁹⁶. אבל בהיותם זקופים הם מקיפין באור שלהם אל הראש עצמו דז"א⁹⁷.

ואמנם בחינת זה המקיף הקטן הפנימי הנמשך גם מן הנימין דזמן יניקה, כבר ביארנו שמתפשטין עד רישא דלאה, שהוא עד גרון דז"א עצמו⁹⁸.

ובחינה היוצאת גם מן הקוצין דזמן העיבור, אלו הם מתפשטין עד החזה דז"א ברישא דנוק' התחתונה הנקראת רחל. ובחינה זו של הקוצין הם סוד הציציות⁹⁹ היוצאות ונתלות מן הטלית שהוא המקיף {ד' ע"ד} העליון החיצון הכולל כל ראשו וגופו דז"א עד סיום היסוד שבו כנ"ל, וכמה שנבאר בע"ה. וזמ"ש באדרת נשא (דף קמה ע"ב) כד אתברי פרצופא דברישא דנוק' תליא חד קוצא דשערי מאחורוי דז"א ותלי עד רישא דנוק' כו¹⁰⁰.

והנה כיון שאלו ד' ציציות הם בחינת קוצא דשערי דרישא דז"א ממוחין דעיבור, והם סוד א"מ השני הפנימי, א"כ היה ראוי שהציציות יהיו תלויין באמצעו של הטלית, במקום שמשמימין אותו על הראש, ולא שיהיו תלויין בקצוות הטלית הנוגעים על החזה דז"א. אבל הטעם הוא, כי כיון שאור המקיף הזה הוא קטן מן האחר¹⁰¹, ולכן הוא פנימי ממנו, ולכן לא נתגלו ממנו אלינו אלו ד' ציציות מלמעלה אלא בסיום הטלית, שהוא המקיף הגדול החיצון ממנו, המקיפו גם הוא.

ועוד טעם אחר, כי אור המקיף העליון הנק' טלית לבנה¹⁰², אורו גדול מאד מאד והוא מבטל הארת המקיף הפנימי הנק' ציציות, כדמיון אור הנר בפני השמש, דשרגא בטיהרא מאי מהניא. ואע"פ שביארנו כי אין אור הטלית מושג אלינו, אשר לסיבה זו אין

– מאיר הכוונה –

⁹⁵ לעיל איתא עד החזה שז"א, ועי' הערה 10. עי' גר"א תיק"ז נ ע"ד: התחלת הנוק' שם שהיא נגד נה"י כי שם הדעת שהוא ביסוד וב' כליות נה"ה אלא שראשה נגד נה"י הפנימים וגופה נגד נה"י החיצונים וחג"ת עד טיבורה הוא עד סיום יסודו סיום הדעת והנה התחלתה מטבורא דלבא ופיה נגד טבורא וטיבורה נגד עטרה שלו, ועי' לקמן ד ע"ד ד"ה נראה לע"ד אחרת, וכן שם ד"ה ואם תאמר. וצ"ע שיש רגלים למטה מיסוד.***

⁹⁶ עי' שער המקיפים פרק א' שזה אור מקיף החוזר (חיה) שונה מאור מקיף הישר (יחידה), וכן משמע בשער מב פרק ג.

⁹⁷ עי' לעיל הערה 93. היינו שהשערות יוצאים טיפה מהראש ולא יותר.

⁹⁸ צ"ע למה הוא מזכיר גרון דז"א ולא אחורי דעת דז"א כמש"כ בשער מאמרי רשב"י לעיל הערה 91, וכן בשער כג פרק ד, ועי' לקמן דרושי עמידה ה': לאה יוצאת מן סיום הדעת דז"א שהוא שיעור אורך הגרון עד החזה, אלא כמובן ששורש כל האורות הם מהצד פנים, על אף שעמידתם הוא מאחורא. ועי' ע"ג J שער כה דרוש ב (ב) מ"ב: סיום הגרון דז"א שם מתחברין נה"י דאמא ביחד, כי מבשרי אחזה אלוה (איוב יט כו), כי במקום סיום הגוף במקום המתניים, שם הם דבוקים יחד נה"י, ומשם ולמטה הם מתפרדין כל אחד בקו שלו. והנה במקום סיום הגרון ולמטה שם מתחילין להתפצל נה"י דאמא בז"א, כי הנצח הוא נכנס תוך זרוע ימין דז"א, והוד נכנס תוך זרוע שמאל, ויסוד ועטרה נכנס תוך הת"ת של ז"א, וכל א' מופסק ומובדל מחבירו, וכל א' וא' יש לו מחיצה בפ"ע. ועי' הערה בסוף הספר אות טז עמוד 747.

⁹⁹ במקום עמידתן היה יותר מתאים לומר הציציות הם הארה היוצא מ"מקיף" דעיבור דז"א אל נוק', וכן עי' לקמן הערה 115. וכן עי' לעיל דרוש א' ד"ה והנה זה הטלית שהם מקיפים לנוק'***.

¹⁰⁰ עי' הערה בסוף הספר אות יב עמוד 744.

¹⁰¹ המקיף הגדול שהוא הטלית (פע"ח).

¹⁰² עי' הערה 66.

שְׁעָה"כ

בו קדושה, עב"ז זהו בערכינו אנחנו, אבל לא מפני זה נאמר שאין אורו מכבה ומבטל אור הציציות כנז'.¹⁰³

עוד טעם שלישי, והוא במה שנודע, כי היסוד דאימא נתפשט בסוד מוח הדעת בתוך פנימיות דז"א (עי' לקמן דרושי פסח), הנה [הוא] מתפשט עד החזה דז"א בלבד, ועד שם יושבים אורות החסדים והגבורות שבתוכו מכוסין ביסוד ההוא, ואין אורם בוקע ויצא לחוץ להאיר באלו הציציות¹⁰⁴. ובפרט כי אלו הציציות¹⁰⁵, בהיותם נמשכים עד החזה דז"א הם שחורים, בסוד (שיה"ש ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, כנזכר באדרת נשא (דף קלו ע"א שורה ג') וז"ל: תנא בגולגלתא דרישא תליין אלף אלפין רבוא ורבוא רבבן קוצא דשערי אובמי כו'¹⁰⁶, כנודע כי שערי דא"א הם חורין, ודז"א הם אובמין, ודנוק' הם אדומים כארגמן, כנזכר באדרת נשא (דף קמא ע"ב שורה ח') וז"ל: ואתערו שערי ברישאה כולהו סומקי דכלילין בגו גוויי הה"ד ודלת ראשך כארגמן כו'¹⁰⁷. ונמצא כי אלו הציציות הם שחורות, ואינם ניכרות ונגלות עד הגיעם אל החזה דז"א, ושם הוא מקום גילוי החסדים כנז', והם מאירים באלו הציציות ומלבינים אותם, ואז הם ניכרים ונתגלים¹⁰⁸. ולפיכך אין תליית הציציות ניכר אלא בסיום הטלית במקום החזה.

ועוד כי שם במקום החזה מתגלה היסוד דאבא, המאיר אור גדול גם הוא באלו הציציות, וע"י כך מתלבנים ומתגלים. וזהו הטעם שצריך שהציציות יהיו לבנים, כנודע בסוד התכלת והלבן¹⁰⁹.

ואם תאמר והרי הטלית הוא א"מ לכל ז"א כולו כנ"ל, א"כ איך הציציות מתגלים בחזה, והרי עדיין אין הטלית נפסק שם, והוא מתפשט יותר למטה. וי"ל כי כיון שהטלית איננו מושג אלינו כלל, ואינו אלא לזכר בעלמא, ולהכיר איך הציציות יוצאין ממנו, ולכן אין אנו חוששין אליו. וזהו הטעם שארז"ל (מנחות מ ע"ב) ששיעור הטלית הזה הוא כדי שיכסה ראשו ורובו ולא יותר. ושיעור זה הוא עד מקום החזה, כי כיון שאין לנו השגה בו, וגם שכבר הציציות נתלבנו במקום החזה ונתגלו שם, לכן אין אנו חוששין אל הטלית שיכסה למטה מן החזה, ודי שיהיה שיעורו עד החזה כנז', אשר זהו שיעור ראשו ורובו, לפי

- מאיר הכוונה -

¹⁰³ וע"כ לשני סיבות אלו אין הציציות ניכרין ונגליון אלא צסיוס הטלית [כד' כפנות – נוסף בלש"ן] מהחזה ולמטה כנזכר למטה כי משם ואילך אין שם צחי' טלית (כד' כפנות ואינו דבר צפ"ע – נמחק בלש"ן) (פע"ח).

¹⁰⁴ "כי היסוד דאימא נתפשט בסוד מוח הדעת בתוך פנימיות דז"א, הנה [הוא] מתפשט עד החזה דז"א בלבד, ועד שם יושבים אורות החסדים והגבורות שבתוכו מכוסין ביסוד ההוא, ואין אורם בוקע ויצא לחוץ להאיר באלו הציציות" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כל א"מ הוא ממש עד המוחין שצפנים וכמו שצפנימית אין האורות נגלים אלא מהחזה ולמטה ששם הוא סיוס יסוד דאמא הפנימית המתלבש תוך ז"א לכן עד שם אין כח באורות לבקוע ולצאת לחוץ להאיר בצערות לכן אינן מתגליון עד למטה במקום גילוי האורות".

¹⁰⁵ "ובפרט כי אלו הציציות" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ועוד כי עד שם היו השערות שחורות כעורב".

¹⁰⁶ עי' הערה בסוף הספר אות יז עמוד 748.

¹⁰⁷ עי' הערה בסוף הספר אות יב עמוד 744.

¹⁰⁸ "ונמצא כי אלו הציציות הם שחורות, ואינם ניכרות ונגלות עד הגיעם אל החזה דז"א, ושם הוא מקום גילוי החסדים כנז', והם מאירים באלו הציציות ומלבינים אותם, ואז הם ניכרים ונתגלים" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ולא כן כי החסדים עדיין לא נתגלו צפנים לכן לא הלבינו השערות בחוץ אלא צסיוס החזה ששם מתגלים החסדים".

¹⁰⁹ עי' תיקו"ז (קמז ע"ב): בין תכלת ללבן ואשתמודע הכא תכלת מסטרא דשמאלא לבן מסטרא דימינא.

שְׁעָה"כ

שלמעלה מן החזה יש ה' ספי' כח"ב חסד גבורה, שהוא מחצית הי"ם, ויש עוד שלישי העליון של ספי' הת"ת עד החזה שבו.

ומ"ש רז"ל שיכסה ראשו ורובו של קמין¹¹⁰, הטעם הוא לפי שאלו הציציות הם ממוחזין דעיבור הנק' מוחזין דקטנות, ולכן תלו הדבר בקטן ולא בגדול. ונמצא כפי זה, שצריך להקפיד בשיעור רוחב הטלית שיקיף כל ראשו וגם כל גופו עד החזה פנים ואחור ודי בזה.

ונראה לע"ד ששמעתי ממורי ז"ל כי טלית בגימ' עשר הויות דאלפין שהם בגימ' מ"ה, להורות כי הוא א"מ ל"ם דז"א, אשר הוא סוד מילוי אלפין דמ"ה כנודע (ע"ה עגו"י ה'), ואני מסופק בזה.

¹¹¹ ולהיות כי הציציות הם ממוחזין דקטנות אשר קדמו אל המוחזין דגדלות, לכן צריך להקדים ולהניח הציציות¹¹² קודם התפילין¹¹³. ואפילו הטלית הגדול של העיטוף לסיבה הנז', הפך סברת קצת המקובלים המניחים התפילין קודם הציצית הגדול, אחר שהניחו ציצית קטן. ומכ"ש שאין לעשות כדברי האחרים האומרים שהתפילין קודמין לכל בחי' הציצית. ומי שיעיין בס' הזוהר¹¹⁴ ימצא האמת כדברינו.

וא"ת מאחר שהציציות הם ממוחזין דקטנות והם עיקר המצוה, כי הטלית עצמו אינו אלא זכר בעלמא, א"כ למה הקטן פטור מהציצית. והתשובה כי אין הקוצין דמוחזין דקטנות גדלים ונעשים ציציות תלוין עד החזה ועד רישא דנוק' אלא בהמשך הזמן עד אשר נכנסו המוחזין דגדלות¹¹⁵, ¹¹⁶ והם הולכים וגדלים מעט מעט, כי זה ע"א} הרי לסיבת קדימתם בזמן נתארך שיעור אורכן יותר מן הנימין והשערות כנ"ל.

¹¹⁷ ונשלים עתה לבאר ענין תליית הציציות בארבע כנפות הטלית. כי הנה ביארנו למעלה כי הטלית עצמו הוא אור המקיף הגדול לכל הי"ם דז"א עד סוף היסוד שלו. וכבר הודעתך כי ג' גבורות התחתונות מן הה' גבורות אשר ביסוד דז"א, הם לבדם ממותקות עם החסדים אשר שם כמבואר במקומו¹¹⁸, ולכן אין להטיל ציציות בטלית עד שירחיק ג' אצבעות בלבד¹¹⁹ מסיום שפת הטלית כלפי מעלה, לפי שלמעלה ממקום זה אע"פ שנתגלו

- מאיר הכוונה -

¹¹⁰ עי' הערה בסוף הספר אות יח עמוד 749.

¹¹¹ פע"ח טו ע"ג.

¹¹² בראש (נוסף בפע"ח).

¹¹³ כנזכר בזהר פעמים הרבה (נוסף בפע"ח).

¹¹⁴ עי' הערה בסוף הספר אות Error! Reference source not found. עמוד 669, מש"כ לפרשא על רישיה פרישו דמצוה. אמנם סברת האגור המובא בב"י (ריש סימן כה) היא שאחרי שיש טלית קטן, אין סיבה להקפיד על טלית גדול לפני התפילין.

¹¹⁵ ועיקר כוונת הל"ית הוא צעצור הנוקבא (נוסף בפע"ח).

¹¹⁶ מכאן עד סוף הפיסקא לא נמלא בפע"ח.

¹¹⁷ פע"ח טו ע"ד.

¹¹⁸ בשער אונאה פרק ב' ובדרושי הצלם דרוש ב' הראשון ושם בדרוש ב' השני במ"ב שם (לש"ו על הפע"ח). עי' הערה בסוף הספר יט עמוד 750.

¹¹⁹ עי' שו"ע (אורח חיים סימן יא סעיף ט) יעשה נקב באורך הטלית לא למעלה מג' אצבעות מפני שאינו נקרא כנף ולא למטה מכשיעור שיש מקשר גודל עד הציפורן משום שנאמר על הכנף ואם היה למטה ממלא קשר גודל היה תחת הכנף.

שְׁעָה"כ

החסדים, עכ"ז עדיין לא נמתקו הגבורות, וע"כ אין הציציות מתגלות אלא בג' אצבעות התחתונות, שהם ענין ג' גבורות הממותקות כנו¹²⁰.

והיותם נק' אצבעות¹²¹ הוא במה שהודעתך כי אלו החסדים והגבורות שבדעת ז"א הם מבחי' ב' הזרועות דא"א¹²² וה' אצבעות הימנים הם החסדים וה' אצבעות השמאלים הם הגבורות.

גם ארז"ל (רמב"ם ציצית פ"א ה"ו, שו"ע סי' יא סעיף יז) שלא יפחות מקשר גודל¹²³,¹²⁴ והוא שיעור הצי אצבע של הגודל¹²⁵. וטעם הדבר הוא במה שהודעתך, כי סדר¹²⁶ האצבעות כך הם: גודל, חסד. אצבע, גבורה. אמה, ת"ת. קמיצה, נצח. זרת, הוד. והנה כאשר החסדים שנפלו ביסוד דז"א, חוזרים משם לעלות בסוד אור חוזר ממטה למעלה להגדיל את ז"א כנודע (שער דרושי הצלם פרק ב), הנה אז מסתלקת ההארה והמיתוק של הגבורות. אמנם אין הסתלקותם שוות, כי הגבורה שבגבורות חוזרת כולה ואובדת את מיתוק שלה, ות"ת שבגבורות נמתקת כולה, לפי שכשעולים החסדים מתמתקים ג' גבורות הנק' חג"ת, ונמצא כי הת"ת שבהם ממותקת ב' פעמים כמו שיתבאר במקומו, ולכן כולו נמתק. אבל החסד שבגבורות אינו נמתק כי אם הציו, לפי שלהיותו בחי' גבורה, נשאר הציו התחתון בלתי מיתוק, כי הוא רחוק מן החסדים אחר שעלו למעלה, ולהיותו בחי' החסד שבגבורות, וגם לפי שכבר נמתק בתחילה, לכן הציו העליון נמתק. ונמצא כי הוא ממוצע, ולכן אנו הולכין אחר המיצוע, ואין אנו משערים אלא באמצע שהוא החסד שבגבורות, ולכן לא ירחיק אלא כמלא קשר גודל, שהוא הציו של גודל, כי הגודל אין בו אלא ב' קשרים, והגודל הוא החסד שבגבורה וממוצע שבכולן, ולכן ארז"ל כי לא ירחיק מקשר גודל כלפי מעלה, ולא יקרב כלפי מטה פחות משלש אצבעות. ואעפ"י שג' האצבעות האלו הממותקות¹²⁷ הם נצח והוד ות"ת כנודע, והנה הם אמה וקמיצה וזרת, עכ"ז שם אצבע הוא כולל בכולן, לפי שכולם הם גבורות, והגבורות שבהם נק' אצבע כנו, ולכן כלם נק' גבורות ואצבעות על שמה.

ואמנם הטעם למה אלו הג' אצבעות נמדדות ברחבן ולא באורכן, ומלא קשר גודל הוא לאורכו, הטעם הוא במה שהודעתך, כי הגבורות הם יורדות בתחילה ביסוד דז"א, ואח"כ יורדים שלשה החסדים המגולים וממתקין אותם¹²⁸. וכאשר יורדין אלו החסדים יורדין אחד לאחד ולא בדרך קוים. ואעפ"י שהגבורות הם שם דרך קוים, אין החסדים יורדין רק אחד לאחד, ולכך משערים ג' אצבעות ברוחבן זו ע"ג זו, להורות מיתוקן שבדרך ירידה. אבל כשהיא דרך עליה, אז כולן עולות דרך הקו האמצעי, ואינן נוגעין לא בקו ימין שהוא הנצח, ולא בקו שמאל שהוא ההוד. וטעם הדבר הוא לפי שאם היו מתפשטין ועולים

- מאיר הכוונה -

¹²⁰ והטעם שישם הליצית צכנף ולא יותר למעלה מג' אצבעות מפני שהגבורות הם ה' וג' מהם ממותקים לזכר ע"י גילוי החסדים פי' התחתונים של ת"ת נ"ה והצ' שלמעלה של חו"ג הם צלי מיתוק והיינו לאמרינן דינין לדוכלא תקיפין צרישא וניחין צסופא לכן לא יותר מג' אצבעות שלא יפגעו בגבורה הד' שהוא צלל מיתוק (פע"ח יז ע"ג).

¹²¹ עי' הערה בסוף הספר אות כב עמוד 757.

¹²² השורש של החו"ג דז"א הם או"א שהם במקום זרועות א"א [עי' עץ חיים - שער הכללים פרק ב: כי מזרוע ימין דא"א מן ג' פרקין שבו עם חלק הגוף עד החזה של א"א נעשה פרצוף שלם של אבא ומזרוע שמאלי גבורה עם חלק הגוף עד החזה נעשה פרצוף שלם אמא].
¹²³ אגודל (פע"ח).

¹²⁴ מקשר גודל עד הצפורן (שו"ע), אמנם ברמב"ם כתוב כמש"כ כאן.

¹²⁵ של הגודל (נמחק בפע"ח).

¹²⁶ התפשטות הה' (נוסף בפע"ח).

¹²⁷ ה"אלו הממותקות" נמחק בפע"ח.

¹²⁸ עי' הערה בסוף הספר אות יט עמוד 750.

שעה"כ

דרך קוים, היו מאירים גם בשתי הגבורות של נצה והוד פעם שני בדרך עליה, והיה מתמעט אור החסדים העולים, ועל כן עלו דרך קו האמצעי בלבד. אבל בהגיעם אל שתי הגבורות העליונות, אשר לא נמתקו בתחילה, אז הם מתפשטים בדרך קוים כדי למתקן, נמצא אין מי שיתמתק ב"פ בעליה ובירידה אלא הגבורה הנק' ת"ת בלבד.

גם נמצא כי כשעולין דרך עליה אינן עולין זה ע"ג זה אלא דרך קו האמצעי בלבד ביושר, ואינו עולה מן ההוד אל נצה ומן הנצה אל הת"ת, ומשם לחסד והגבורה. ואם הדבר היה כך, היה צריך שנמדוד ג' אצבעות אלו זה ע"ג זה, אבל כיון שהם עולים מעומד ביושר דרך קו אמצעי, לכן אנו משערין קשר הגודל בהיותו זקוף ולא לרחבו, ואעפ"י שהוא עולה דרך הקו האמצעי שהוא הת"ת, ולא דרך הגודל שהוא החסד, כבר ביארנו למעלה כי אנו משערים במיצוע שהוא הגודל הנק' חסד כנ"ל.

ואחר שביארנו ענין הטלית והציצית, נבאר ענין העטיפה. כי הנה נוק' דז"א בתחילה היא עומדת באחורי הז"א כנודע¹²⁹. ולכן כשמתעטף האדם בטלית, צריך שיאחוז בצד הימני של הטלית בשתי הציציות שבו וישליכם לצד שמאל סביב גרונו על הכתף השמאלית לאחור¹³⁰, (ה ע"ב) כדי שיגיעו¹³¹ הציציות ברישא דנוקבא העומדת שם באחור בצד שמאל, כנודע דנוק' בשמאלא אתאחדת¹³², שהם הגבורות¹³³, ושתי הציציות האחרות השמאלים ישארו תלויים דרך פניו של אדם ולא באחור. וטעם לזה הוא, כי הנה אלו ד' ציציות יוצאין מן ד' מוחין¹³⁶, ולכן שתי הציציות לברם¹³⁷ שהם בחי' חסדים וגבורות אשר במוח הדעת ניתנין לנקבה בהיותה בצד האחור¹³⁸. וכאשר חוזרת פב"פ, אז לוקחת גם שתי הציציות האחרים שנשארו בפניו של האדם, שהם מן החכמה והבינה¹³⁹.

ואעפ"י שכל ד' ציציות הם חד קוצא דשערי¹⁴⁰, וכולם נמשכין דרך האחור, עכ"ז להיותם בתוך הטלית, שהוא האור המקיף הגדול, ואלו בפנים ממנו כנודע, לכן האור המקיף של הטלית הוא מוליך את אור ב' הציציות האלו דרך היקף מבוהין סביבות ז"א, וממשיכן כנגד פני ז"א, ונשארים שם.

גם יש אופן אחר, והוא כי להיות מקום גילוי הציציות במקום שמתגלים החסדים, שהוא מן החזה ולמטה כנ"ל, לכן האור שלהם בוקע דרך האמצע¹⁴¹ של ז"א ועובר בתוך גופו של ז"א ממש ויוצאים דרך הפנים¹⁴³.

- מאיר הכוונה -

¹²⁹ עי' הערה בסוף הספר אות כ עמוד 755.

¹³⁰ עי' הערה 148.

¹³¹ כל הד' (נוסף בלש"ו על הפע"ח).

¹³² אחיזתה (פע"ח).

¹³³ עי' הערה בסוף הספר אות כא עמוד 756.

¹³⁴ אחר העטיפה כשלוש אח"כ כדרכו אז נשארו ב' ללד הפנים (נוסף בלש"ו על פע"ח).

¹³⁵ עי' לעיל ד ע"א ד"ה והנה לסיבה שמביא שכל הד' אחוריו, וכן בפע"ח מצאנו ב' הדרכים. וצ"ע אם א' טלית גדול וא' טלית קטן.

¹³⁶ לקטנות (נוסף בפע"ח).

¹³⁷ מהם (פע"ח).

¹³⁸ עי' נקודות ו' שחו"ג מגדילים אחוריים.

¹³⁹ מע"ח כריך שיקיף הראש וכל גוף האדם פנים ולאחור עד החזה (פע"ח יל ע"ג).

¹⁴⁰ עי' הערה בסוף הספר אות יב עמוד 744.

¹⁴¹ קו האמצעי (פע"ח).

¹⁴² מכאן משמע שזה אורות הפנימיות דז"א, ומור"ר התקשה בהבנת הענין, אמנם עי' לקמן פיסקא ד"ה והרי הם, והערה 149.

¹⁴³ כנ"ל שהציצית מהחזה ולמטה, וכאן סיבה למה הציצית גם לפנים.***

פְּעָה"כ

עוד יש אופן אחר¹⁴⁴ והוא כי המציאות הנז'¹⁴⁵ נחלק לב', לפי שהיסוד דאבא הוא באמצע גופו דז"א ונמשך בתוכו, ויש ג"כ חלק אור הציציות שבוקע בתוכו, ויש שמקיה וסובב אל היסוד של אבא ויוצא דרך פני הז"א.

והרי הם ג'¹⁴⁶ בחי', וכולם נמצאים בבית אחת, ולכן כאשר אנו מגיעים לומר קריאת שמע דשחרית ביוצר אור, אנו אוהזין בד' ציציות ומשימין אותם בחוזה, להורות כי עתה שימשכו המוחין והחסדים למטה, יאירו כולם דרך פנים¹⁴⁷, וכנזכר בהנהגות מיימוני (ציצית פרק ג אות פ) בשם המדרש (שוחר טוב לה), ע"פ כל עצמותי תאמרנה כו'¹⁴⁸. וזה מה שאמר הכתוב תוחלת ממושכה כו'¹⁴⁹ (משלי יג יב), כי על הבחי' המקיפות וסובבות נאמר תוחלת ממושכה, ועל האורות אשר עוברות דרך יסוד דאבא עצמו נאמר, ועץ החיים תאוה באה (שם)¹⁵⁰.

והנה ענין טלית דז"א כבר נתבאר. ועוד יש בחי' טלית של יעקב¹⁵¹, כנודע אצלנו ענין יעקב היוצא בפני ז"א מן החוזה ולמטה (ע"ה פרצופי זו"ן פרק ה). וענין הטלית עצמו שלו יובן מן הטלית של ז"א הנ"ל, כי גם ביעקב יש בו שערות בראשו, ומהם נעשים בחי' הציציות שבו כנ"ל, כי הציציות נעשים מבחי' השערות של הקטנות הנק' קוצין כנ"ל. אמנם בז"א שיש לו ב' נשים מאחוריו, שהם לאה ורחל, צריך ג' בחי' שער: הא', דמוחין הגדלות לעצמו. והנימין דיניקה ללאה. והקוצין דעיבור לרחל. אבל יעקב אין לו רק אשה א' לבד הנקרא דור המדבר כמבואר אצלנו (ע"ה הארת מוחין דזו"ן א), ולכן אין צורך לו אלא ב' בחי' שער: א' לעצמו, וא' לנוקביה.

ודע שאין להקפיד להניח סימן בטלית לשום תמיד צד א' של הטלית על הראש כמו שנוהגים האשכנזים¹⁵², כי אין שורש למנהג ההוא.

- מאיר הכוונה -

¹⁴⁴ והוא בשעת ק"ש, ולא יתכן שהרי אין זיווג ז"נ אז (הרב), וצ"ע.##

¹⁴⁵ הארת ז"א או הב' ציציות מקדימה.##

¹⁴⁶ ז' (פע"ח).

¹⁴⁷ עי' ברכת אהבת עולם ריש דרוש ו'## שזה לא פב"פ אלא רק בזרוע.

¹⁴⁸ ז"ל המדרש: כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך, אמר לו הקדוש ברוך הוא דוד מה אתה עושה לי, אמר לו אני אשבחך בכל אבריי, בראשי אני כופף וקודה בתפלתי, בשערות ראשי אני מקיים לא תקיפו פאת ראשכם (ויקרא יט כז), ועוד אני מניח תפילין בראשי, בצוארי אני מקיים מצות עטיפת ציצית, בעיני אני מקיים וראיתם אותו (במדבר טו לט), וכו', בחזה שימת ציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא את שמע, שנאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך (דברים ו ו), מאחרי ומלפני השלכתי הטלית, שתי כנפות לאחור, ושתי כנפות לפני. ז"ל הגהות מיימונית: במדרש שוחר טוב כל עצמותי תאמרנה אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא אני אשבחך בכל איברי ומקיים בהם מצוה עד בחזה אני משים הציצית כנגד הלב כל זמן שאני קורא ק"ש שנאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך על יד שמאלית בה אני קושר תפילין של יד ובה אני אוהז ציצית בזמן ק"ש הרי שהמצוה לאחוז הציצית בידו השמאלית כנגד לבו בזמן ק"ש ע"כ. [צ"ע אם המח' גר"א וז"א, דלדעת הגר"א במעשה רב אין לאחוז אלא רק ב' ציציות, תלוי בגרסא במדרש אם זה כמו המדרש אצלנו או כמו שכתוב בהגהות מיימונית].

¹⁴⁹ המשך הפסוק: מחלה לב. ול"נ שכוונתו, שללא ק"ש אז ההערה היא רק דרך מקיפים, וללא זכות, ורק הערה אימא, אבל בזמן ק"ש נתקן, ויש גם גילויים של יסוד אבא, ועי' הערה בסוף הספר אות כג עמוד 757, לשון הזהר בענין הפסוק.

¹⁵⁰ וכולם נמלאות ביחד ועל הבחי' המקפת וסובבת נאמר תוחלת ממושכה מחלה לב ועל העוברת דרך יסוד אצלו בעצמו נאמר ועץ חיים תאוה צלה וע"כ כאשר אנו מגיעים לשמע ישראל אנו מקבלים הד' ליצית ונוטלין ביד ומשימין אותן בחזה להורות כי עתה יומשכו המוחין והחסדים בק"ש ויאירו כולם בבחי' פנים (פע"ח).

¹⁵¹ יקח לעיקב (פע"ח).

¹⁵² עי' השל"ה (חולין - פרק גר מצוה אות יט): בענין הנחת הטלית, ראוי שאותן ציציות שבאו ראשונה בצד ראש שיהיו לעולם לצד הראש, כיון שזכו להיות למעלה אין ראוי שירדו ממעלתן. ועל כן נוהגים לעשות עטרת תפארת להיכר שהוא חלק הראש, שלא יחליפנו ולא ימיר אותו עליונים למטה ותחתונים למעלה.

פעה"כ

דרושי ציצית דרוש ג

¹⁵³ בענין הציצית וק"ש וב' מקושרים יחד¹⁵⁴. וצריכין אנו לבאר תחילה ענין המוחין דז"א כדי שיובנו אלו הדרושים. הנה נתבאר אצלנו כי בז"א יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא, והמוחין דמצד אבא באים מלובשים בתוך נה"י דאבא, והמוחין דמצד אימא באים מלובשים תוך נה"י דאימא, ואחר כך נתלבשו נה"י דאבא תוך המוחין עצמן דמצד אימא, וכל הבחי' האלו מתלבשים ביחד תוך ז"א¹⁵⁵.

והנה המוחין דאבא נק' חכמה ובינה חסד וגבורה¹⁵⁶, וכן המוחין של אימא נק' ג"כ כך, ומהם נמשכים המוחין דז"א. כי מד' מוחין דאבא נמשכין ד' מוחין אל ז"א מלובשים תוך נה"י דאבא, ומד' מוחין דאימא נמשכין ד' מוחין מלובשים בנה"י דאימא. האמנם יש חילוק בין המוחין דאבא למוחין דאימא, כי מוחין דאבא הם כולם בחי' שמות של הויית במילויים, ודאימא הם שמות דאחיה במילויים.

אבל אין זה שאנו מדברים עתה אלא בחכמה ובינה בלבד דאבא או דאימא. ואח"כ נבאר ענין ב' המוחין האחרים הנק' חסד וגבורה דאבא או דאימא.

וגם דע כי אין אנו מדברים עתה אלא במוחין דז"א הנכנסים בז"א בעת קריאת שמע, כי אח"כ בומן הגדלות יורדין אלו המוחין בחג"ת¹⁵⁷ דז"א, ובאים לו מוחין אחרים לחב"ד שלו, כמבואר שם בענין הק"ש, וזכור ואל תשכח ענין זה.

עוד יש חילוק בין חכמה דאבא לבינה דאבא עצמו. והוא כי אמת הוא ששניהם הם הויית וכנוז, לפי שלעולם באבא הכל הוא בחי' הויית, אבל ההפרש הוא כי חכמה דאבא הוא הוי"ה בד' אותיות, אבל בינה דאבא היא הוי"ה בג' אותיות לבד, והם יהיו, לפי שאע"פ שהוא בחי' אבא, עכ"ז היא בינה שבו, ולכן אין בה רק ג' אותיות יהיו, להורות כי היא בגימ' אהי"ה, אלא שאינה רק הוי"ה (ה ע"ג) העולה בגימ' אהי"ה. נמצא כי להיותה מצד אבא היא הוי"ה, ולהיותה מצד בינה היא יהיו העולים כמנין אהיה כנוז. וחכמה ובינה שבאימא הם על דרך הנז, כי שתיהן בחי' אהי"ה, אלא שחכמה דאימא היא אהיה, ובינה דאימא היא אה"י.

אמנם החסדים והגבורות להיות שאינן מוחין ממש אלא מכריעין¹⁵⁸, לכך אינם לא שמות הוייה ולא שמות אהיה, כי שתי שמות אלו אינן אלא בחכמה ובינה בלבד כנודע¹⁵⁹, אבל החסדים והגבורות בין אותם דאבא ובין של אימא הם בחי' אחרת, והוא שמות אהו"ה הנרמז בפ' (בראשית א א) א'ת ה'שמים ו'את ה'ארץ, כנוז בוזהר בפ' בראשית

- מאיר הכוונה -

¹⁵³ פעה"ח טז ע"ב.

¹⁵⁴ הנה נתבאר לעיל ענין הליצית שהם אור חוזר וא"מ שהם השערות אשר צניטא לז"א עתה יתבאר לרוך זה פעם אחרת ששמעתי ממורי זלה"ה ול"ע לקשרו עם זה הדרוש הנ"ל (נוסף בפעה"ח).

¹⁵⁵ עי' ע"ח שער המוחין פרק יב, וע"ש שנוסף ובתוכם מוחין מצד א"א ובתוך כל בחי' אלו מתלבש נפש דז"א. ואם קשה איך יש ז"א מבפנים לאו"א וכו' יש ב' מיני הארות המתפשטים מכל העליונים בתחתון, א' הארה השייכת לעיקר עצמותו גופא דהתחתון, שכן הוא נעשה לעצם מעצמיו, ב' תוספת מוחין של התחתון בה עולה מעילוי לעילוי למעלה ממדרגתו. ועתה מבואר שפיר, שכן מה שכתוב בשער המוחין דהאורות העליונים נכנסים בין כלים שבעשיה העומדים חוצה לו לבין אור פנימי דתחתון העומד פנימה לכולם קאי על הבחי' הראשונה, אבל כאן שכ' בכל מקום דאורות העליונים מתלבשים בתוך הנשמה דתחתון והוא עומד מחוצה להם אינו מדבר אלא על תוספת המוחין והגדלות (ביאורים ח"א יז ע"א).

¹⁵⁶ "חסד וגבורה" נמחק בפעה"ח, ובמקומו איתא "לעת כלול מחסדים וגבורות".

¹⁵⁷ "יורדין אלו המוחין בחג"ת" נמחק בפעה"ח, ובמקומו איתא "נשארם אלו כסוד מוחין לחג"ת".

¹⁵⁸ עי' שער דרושי הצלם פרק ב כללי חו"ג אות יז, הובא בסוף הספר אות כד עמוד 759.

¹⁵⁹ כנראה שכוונתו ששמות הוי"ה ואהי"ה במוחין אינם אלא בחו"ב, שהרי מצאנו הוי"ה בז"א ואהי"ה במקיפים*##, עי' שער השמות.

פעה"כ

בכת"י (זו"ה ז ע"ג)¹⁶⁰, והחילוק שיש בין אבא לאימא הוא כי אבא הוא שם אהו"ה, בין בחסדים בין בגבורות, ואין הפרש ביניהם אלא במציאות מילוי השם. אבל החסדים והגבורות דאימא הם ג' אותיות אה"ו לבד, והחילוק שיש בין החסדים להגבורות הוא במציאות מילוי השם.

¹⁶¹ והנה כאשר נזדונו או"א להוציא מאלו המוחין שלהם טיפות, כדי שיהיו מוחין אל ז"א, נתערבו יחד כולם בתוך היסוד של אימא, שהוא הרחם שלה, ע"ד מה שביארנו בענין עיבור הראשון דז"א של בחי' תלת כלילין בתלת (ע"ה שער מ פרק ד), שאמרנו שנק' שם אהיה בסוד ד' בתי תפילין של ראש, וביארנו כי הטעם הוא לפי שהיו ז' בחי' של מלכים, ונכללו זה בזה בעת העיבור, ונמצאו שהם ג"פ ז' שהם כ"א כמנין אהיה. והנה גם בעיבור הזה של המוחין היה כך, כי נכללו אלו ד' מוחין אלו באלו. ונמצא כי מוח החכמה כלול מד' מוחין האחרים שהם חו"ב וחו"ג, ועד"ז ג' מוחין האחרים. ונמצא כי הם ד' מוחין, כל א' כלול מד' מוחין האחרים הם י"ו בחי', וכל ד' מוחין הכלולים במוח הא' נק' כולם חכמה, וד' הכלולים במוח הב' נק' כולם בינה, וכן השאר, וכל זה הוא במוחין דאבא, ועד"ז ג"כ במוחין דאימא.

¹⁶² וזה סדר כל אלו המוחין בקיצור נמרין: מוח חכמה דאבא כולל ד' מוחין, והם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן: חכמה, יוד ה"י וי"ו ה"י. בינה, יוד ה"י וא"ו ה"י. חסד, יוד ה"א וא"ו ה"א. גבורה, יוד ה"ה וי"ו ה"ה¹⁶³. מוח בינה דאבא הוא ג"כ על סדר הנז', אלא שהן מן ג' אותיות: חכמה, יוד ה"י וי"ו ה"י. בינה, יוד ה"י וא"ו ה"י. חסד, יוד ה"א וא"ו ה"א. גבורה, יוד ה"ה וי"ו ה"ה¹⁶⁴. מוח חסד דאבא הוא שם אהו"ה, ע"ד המילויים הנז', אלא שהשם הד' ביודין והוא יו שבו חסרה כזה: חכמה, אלף הי ויו ה"י. בינה, אלף ה"י וא"ו ה"י. חסד, אלף הא ואו הא. גבורה, אלף הי וו ה"י¹⁶⁵.

מוח גבורה דאבא הוא שם אהו"ה ג"כ, וסי' מילוי הוא יהא"ה, ר"ל יודין, ההין, אלפין, ההין, אלא שג' ווין הא' שבג' השמות הם חסדים, והוא ו' האחרונה שבשם הד' היא מלאה באלף, כזה: חכמה, אלף ה"י וי"ו ה"י. בינה, אלף ה"ה וי"ו ה"ה. חסד, אלף ה"א וי"ו ה"א. גבורה, אלף ה"ה וא"ו ה"ה¹⁶⁶.

וזה השבונם כדי שלא תשעה. מוח חכמה הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן גימ' רל"ב, מוח בינה הם ג"ז מ"ח ט"ל מ"ב סך הכל גי' קפ"ו, מוח חסד הם קס"ג קנ"ד קל"ו קנ"ג גי' תר"ו, מוח גבורה הם קנ"ג קמ"ג קל"ה קמ"ד גימ' תקע"ה, וסך כללות כל הי"ו מוחין דאבא הם אלף תקצ"ט.

וזה סדר מוחין דאימא: מוח חכמה דאימא ד' אהיה, ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין, כזה: חכמה, אלף ה"י וי"ו ה"י. בינה, אלף ה"י וי"ו ה"י. חסד, אלף ה"א וי"ו ה"א. גבורה, אלף ה"ה וי"ו ה"ה¹⁶⁷.

מוח בינה דאימא הם על סדר הנז', אלא שהם מן ג' אותיות אה"י כזה: חכמה, אלף ה"י וי"ו ה"י. בינה, אלף ה"י וי"ו ה"י. חסד, אלף ה"א וי"ו ה"א. גבורה, אלף ה"ה וי"ו ה"ה¹⁶⁸.

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁰ עי' הערה בסוף הספר אות כה עמוד 760 שהבאנו את דברי הזו"ח.

¹⁶¹ לא מנאיתי צפע"ח.

¹⁶² פע"ח טז ע"ב.

¹⁶³ רל"ב (לש"ו).

¹⁶⁴ מקו"ם (לש"ו).

¹⁶⁵ תר"ו (לש"ו).

¹⁶⁶ תקע"ה (לש"ו).

¹⁶⁷ תר"ו (לש"ו).

¹⁶⁸ תק"ע (לש"ו).

שְׁעָה"כ

מוח חסד דאימא הם כדוגמת מוח חסד דאבא, אלא שהם מן ג' אותיות כזה: מוח חכמה, אלף היי ויי. מוח בינה, אלף היי ואו. מוח חסד, אלף היי ואי. מוח גבורה, אלף היי ויי¹⁶⁹.

מוח גבורה דאימא דוגמת גבורה דאבא, אלא שהיא מן ג' אותיות כזה: חכמה, אלף היי ויי. בינה, אלף היי ויי. חסד, אלף היי ויי. גבורה, אלף היי ואי¹⁷⁰.

ואכתוב חשבונם, חכמה דאימא, קס"א, קס"א, קמ"ג, קנ"א, סך הכל עולים תרי"ו. בינה דאימא, קמ"ו, קמ"ו, קל"ז, קמ"א, וכולם הם תק"ע. חסד דאימא, קמ"ח, קל"ט, ק"ל, קל"ח, וכולם הם תקנ"ה. גבורה דאימא, קל"ח, קל"ג, קכ"ט, קל"ד, וכולם הם תקל"ד. והנה סך כל המוחין דאבא אלף תקצ"ט, וסך כל המוחין דאימא שני אלפים רע"ה. וסך שניהם יחד הם ג' אלפים תתע"ד.

הנה נתבאר בחי' המוחין היוצאים מן או"א לז"א בעת קריאת שמע אשר אח"כ נעשים בחי' מוחין לז"א לחג"ת שבו בעת תפלת י"ח כמו שיתבאר במקומו.

אבל דע כי אשר אלו המוחין נכנסין להתלבש תוך נה"י דאבא או דאימא, אינם נכנסים כסדר הזה. אמנם הם מתערבין זה ע"ד באופן אחר. והוא כי הב' מוחין דחכמה וחכמה דאו"א¹⁷¹, ושני המוחין דחסדים וחסדים דאו"א, כולם מתלבשים תוך נה"י דאבא באופן זה: חכמה דאבא בנצח דאבא, והוא מוח חכמה דז"א. וחכמה דאימא בהוד דאבא, והוא מוח בינה שבו"א. וחסד דאבא ביסוד דאבא, והוא מוח חסדים שבו"א. וחסד דאימא ביסוד דאבא, והוא מוח הגבורות שבו"א. נמצא שהחכמה והחסד דאימא להיותם נקבות, כאשר מתלבשים בנה"י דאבא, נקרא בינה וגבורה. וגם נמצא, כי המוחין דאבא כולם חכמות וחסדים וכולם רחמים.

אבל שני המוחין דבינה ובינה דאו"א, ושני המוחין דגבורות וגבורות דאו"א, כולם מתלבשים תוך נה"י דאימא באופן זה: בינה דאבא בנצח דאימא, והיא מוח חכמה בז"א. בינה דאימא בהוד דאימא, והוא מוח בינה בז"א. גבורה דאבא ביסוד דאימא, והוא מוח חסדים שבו"א. גבורה דאימא ביסוד דאימא, והוא מוח גבורה שבו"א. ונמצא כי הבינה והגבורה דאבא, להיותן דכורין, בהתלבשם בנה"י דאימא נחשבין לבחינת חכמה וחסד. ונמצא כי מוחין דאימא כולם בינות וגבורות וכולם דינין.

¹⁷² והנה סיבת התלבשות אלו המוחין מעורבין שלא כסדרן, הוא בסוד הנז' בס"י (פ"א מ"ד) הבן בחכמה וחכם בבינה, שצריך לשתף בינה בחכמה ובבינה ולמזגם יחד, ועוד כי בהיותם כך, אין חיבור גדול מזה. ובזה נמצא איך או"א שריין כהדא (אד"ז רצ ע"ב), דלא מתפרשן לעלמין (זהר ח"ג ד ע"א). וכ"ז נעשה ע"י זווג או"א, וע"י העיבור שבתוך אימא נתערבו ונעשו כסדר הנז'¹⁷³.

והנה במש"ל, דאימא אין בה רק ג' אותיות יה"ו, יתבאר לך מ"ש בתיקונים ובזוהר, כי שם יה"ו הוא באימא, וז"ל בתיקון י"ט (דף מא ע"ב מא ע"א) דכל שמא מן ג' - מאיר הכוונה -

¹⁶⁹ תקנ"ה (לש"ו).

¹⁷⁰ תקל"ד (לש"ו).

¹⁷¹ חכמה דאבא וחכמה דאימא, וכן כולם.

¹⁷² מכלאן לא מלאתי צפע"ת.

¹⁷³ ע"י ביאורים ח"ב צח ע"ג: כמ"ש אליהו זל"ט (תיקו"ז יט ע"א) ואנת הוא דקשיר לון ומייחד לון. ואמר עוד שם, ואלין עשר ספירן אינן אזלין כסדרן חד ארוך וחד קציר וחד בינוני, שהם הקישורים בג' קוין כנודע. ואמר שם עוד ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא, גבורא דרועא שמאלא, ת"ת גופה, נצח והוד תרין שוקין, יסוד סיומא דגופא מלכות כו', וכ"ז הוא הכל רק ע"י אור א"ס שמתייחד בהם. אבל כאשר נסתלק האור מהם נפרדה הרכבתם וירדו זה למטה מזה, כי נשאר כל א' רק בעצמותית העיקרית שבו לבד, ולא נכלל האחד מחבירו כלל, כי כלילת כל א' מכולם הוא רק ע"י יציאתם בזווג ועיבור (וכמ"ש בשער המלכים פ"ז ובספר שער הכוונת דרוש ציצית דרוש ג) וכמ"ש בדע"ה סי' ג' ד' ה', וע"י הרזא דמתקלא.

פעה"כ

אתוון באימא איהו כו¹⁷⁴. והנה שם יה"ו הוא גימ' אהיה, שהוא ג"כ באימא, והוא לפי שהוא בבינה דאבא הנק' ג"כ בינה, ובפרט אחר העירוב הנז', כשנתלכשו תוך הנה"י שאמרנו, כי זו הבינה דאבא נעשית חכמה במוחין דאימא¹⁷⁵. ונמצא כי שם יה"ו הוא בבינה.

ויש טעם בזה, לפי שנודע שסוד ד' אותיות הוי"ה נרמזות באו"א וזו"ן, ולכן אבא הכולל את כולם יש בו כל הד' אותיות, אבל אימא שאינה כוללת אלא השלשה שלמטה ממנה, אין בה רק ג' אותיות. ואף שיש להקשות, כי כפי זה היה ראוי להיות בה ג' אותיות הוי"ה לא ג' אותיות יה"ו. כבר תירצתי זה במקומו¹⁷⁶. גם בזה תבין למה הוי"ה דמילוי ס"ג הוא באימא, והוא כי הנה בד' שמות יה"ו אשר בבינה דאבא, שנעשית חכמה במוחין דאימא כנז', יש בהם ל"א אותיות, וה"ס שם א"ל היוצא מהוי"ה דס"ג, שהם ג' יודין ואלף שיש בהוי"ה זו, אשר הם שרש אל הוי"ה דס"ג כנודע, וכנרמז בפ' פינחס בר"מ (דף רמו ע"ב)¹⁷⁷. והטעם הוא לפי שהיא חכמה דמוחין דאימא, ולכן הג' יודין וא' שהם שרש הוי"ה דס"ג, יוצאים מחכמה דאימא. גם בזה תבין כי לעולם כל הוי"ה היא באבא, וכל אהיה היא באימא¹⁷⁸, אבל כאן שהיא בינה דאבא ואח"כ נעשית חכמה דאימא, לכן מכח זה לקחה וקנתה אימא הוי"ה דס"ג, אבל בתחלה לא היתה אלא שם של אהי"ה לבד כנודע¹⁷⁹.

אמנם שאר ל"ב דמספר הוי"ה דס"ג הם יוצאים מן בינה דאימא, שיש בה ל"ב אותיות, ועמהם נשלמת אימא בשם ס"ג. והרי ביארנו לך איך יש הוי"ה דס"ג באימא, אעפ"י שאין בה הוי"ה אלא אהיה. והוא כי מאלו השני מוחין הראשונים, שהם חו"ב, נעשית בה בחי' ס"ג שלם כנז'. אבל השני מוחין אחרים שהם חו"ג, הם מכריעין ואינם מוחין ממש כנ"ל. אבל השרש דס"ג שהוא שם א"ל, יוצא מחכמה שבה, שהיא הראשונה, ושאר אותיות ס"ג שהם גימ' ל"ב יוצאים מבינה דאימא, שבה יש ל"ב אותיות בד' שמות אה"י במילוי כנז' וזכור כלל זה.

ובזה תבין ג"כ מ"ש בזהר בראשית (דף יח ע"ב): ה' אלהינו ה', גוונין סתימין דלא אתחזון ואתקשרן אל מקום א' יחודא חדא עילאה כו', יחודא עילאה שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, דא לקבל דא, יקוו המים מדידו דקו ומשחתא כו'¹⁸⁰. וענין זה ביארנוהו בסוד קריאת שמע ע"פ שמע ישראל¹⁸¹, כי אז נכנסין כל אלו המוחין בז"א במלת אחד, כי הוא סוד א"ח ז"א¹⁸², ד' נוקביה, המקבלים אלו המוחין.

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁴ ז"ל: ותא חזי כל שמא דאיהי מן תרין אתוון כגון כי ב"ה ה' צור עולמים תליא מן חכמה ומן תלת אתוון תליין מן בינה ומן ארבע תליין מן שכינתא תתאה ומן חמש תליין בחמש ספירן ומן שית תליין מן צדיק.

תרגום: ובא וראה, כל שם שהוא משתי אותיות, כמו "כי ב"ה יהוה צור עולמים", תלוי מחכמה. ומשלש אותיות תלויים מבינה. ומארבע אותיות תלויים משכינה. התחתונה ומחמש תלויים בחמש ספירות. ומשש תלויים מצדיק.

¹⁷⁵ ומשנים את שמם כדלקמן ריש ו ע"א ע"י הערה 186.

¹⁷⁶ לא מצאתי (ש"ש).

¹⁷⁷ ע"י הערה בסוף הספר אות כו עמוד 761.

¹⁷⁸ ע"י שער המוחין פרק י: כל אבא הוא חכמה, או חכמה דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, אך לעולם אמא היא בינה או בינה דבינה דמ"ה או בינה דב"ן. נוסח אדם ישר: כל אבא הוא חכמה, או חכמה דבינה דב"ן או חכמה דבינה דמ"ה, אך לעולם אמא היא או בינה דבינה דמ"ה או בינה דבינה דב"ן.

¹⁷⁹ ע"י שער ד פרק ג: בינה אהי"ה דיודי"ן אל"ף ה"י יו"ד ה"י, ותבונה היא שם ס"ג. וע"י שער כ פרק י: אהי"ה הוא בחלק מ"ה, אך ס"ג הוא בחלק ב"ן.

¹⁸⁰ ע"י הערה בסוף הספר אות כז עמוד 764.

¹⁸¹ כד סע"א*##.

¹⁸² ע"י הערה בסוף הספר אות כח עמוד 766.

שְׁעָה"כ

וגם יש בו פירוש אחר, כי הא"ח שהוא ז"א מקבל ד' מוחין, ונמצא כי גם פסוק (בראשית א ט) יקוו המים, ה"ס כניסת המוחין ברישא דז"א, בסוד מדידו דמשחתא דקן המדה כנז' אצלינו שם (דרוש ז) 183. והנה אומרו אל מקום א', ירמוז כי המוח חכמה דאימא הנה הוא ד' שמות יה"ו במילואם כנ"ל, והם בגימ' מקום, והם ל"א אותיות, והם נכנסין בזו"ן הנק' אחד, וזהו אל מקום אחד. (ו ע"א)

ומוח בינה דאימא יש בה ד' שמות אה"י, והם בג' תק"ע, שה"ס מ"ן דאימא, והם נמשכין ממוח הבינה שבה, וה"ס ה"ג מנצפ"ך כפולות 184, שהם בגימ' תק"ע 185. ומוח בינה דאבא 186 הם בגימ' תרי"ו, ועם כללות הד' שמות הם בגימ' כתר. והוא במה שידעת, כי כל כתר דז"א הוא מצד אימא, כנז' בתיקונים 187. ומוח חסד דאימא שהיא 188 גבורה דאבא, הוא גימ' תקנ"ה, ועולה כמנין ג"פ א"ל במילוי. והנה גבורה דאבא הוא חסד דאימא כנז', וכבר ידעת כי שם א"ל הוא בחסד, גם ג' שמות של א"ל הם בסוד: אל שדי, א"ל הויה, א"ל אדני, כנודע אצלינו בסוד ב"ע 189. ומוח גבורה דאבא שהיא 190 חסד דאימא, הוא בגימ' תקע"ה שה"ס ב"פ מנצפ"ך, שהם אותיות כפולות, ונכללין החמשה בחמשה האחרים שהם יותר בחי' חסדים, והרי הם תקע"ה. ובזה תבין כי גם ביד ימין יש בה מנצפ"ך, לפי שהם מגבורות דאבא והם ביד ימין ובקו ימין. וכבר נתבאר ענין המוחין דז"א מצד אבא ומצד אימא, אותם הנכנסים בפסוק שמע ישראל בעת קריאת שמע כנ"ל.

דרושי ציצית דרוש ד

191 ונבאר עתה ענין 192 הציצית 193.

דע כי הציצית הוא הארות יוצאים מאלו המוחין הנז', בסוד אור מקיף היוצא מן אור הפנימי של המוחין, דרך שערות ז"א, כנ"ל בדרושים הקודמים בענין הציצית. כי סודו הוא אור מקיף. וכל מ"ש בענין הציצית בדרוש הזה, הוא בבחי' אור מקיף. ואל תטעה עם היות שאנו מבארים דרך סתם, והטעם הוא כי כל מה שיש במוחים הפנימיים, הוא ממש כך במוחין דאור מקיף דרך השערות בסוד ציציות כנ"ל.

ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש 194. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה 195.

- מאיר הכוונה -

183 עי' לקמן דף יח ע"ג, ועי' הערה בסוף הספר אות כט עמוד 767.

184 עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

185 צ"ל תק"ס ועם כללות י' אותיות עי' לקמן שער ר"ה דרוש ח'.

186 עי' לעיל ה ע"ד ד"ה והנה במש"ל שזה היה חכמה דאמא ונחלף לבינה דאבא.

187 עי' הערה בסוף הספר אות ל עמוד 770.

188 בחילוף.

189 עי' הערה בסוף הספר אות לא עמוד 771.

190 בחילוף.

191 פע"ח טז ע"ב. מפסקא ד"ה והנה סיבת התלבשות עד כאן הוא לא מופיע צפע"ח, ולכן פרק זה המשך של דבריו לעיל.

192 כוונת (פע"ח).

193 היינו דעד עתה לא קשרנו הארות מוחין מאו"א לציצית וכאן נקשר את זה לענין ציצית.

194 עי' הערה בסוף הספר אות ח עמוד 739.

195 פע"ח: מן המוחין לאבא הנ"ל של ו"ק המלבושים זנה"י לאבא מהם היה בחי' איץ של כ"ג כנ"ל אבא מן המוחין לאבא מזחי' ו"ק המלבושים זנה"י לאבא כנ"ל ולכן הם בחינת ליצית.

שְׁעָה"כ

¹⁹⁶ וזוהו הטעם שצייץ של כהן גדול היה נתון למעלה מן התפילין ולמטה מן המצנפת¹⁹⁷. והטעם הוא, כי גם התפילין הם אורות מוחין דאימא כנו"ל (דרושי תפילין ספ"א), אבל הציץ הוא ממוחין דאבא. וזהו הטעם שהיה מפותח על הציץ קדש לה, כמו שידעת שכל קדש הוא באבא, בסוד (שמות יג ב) קדש לי כל בכור¹⁹⁸. ונודע כי כל קדושה היא בסוד המוחין, ובפרט באלו מוחין דאבא¹⁹⁹. וגם במה שהודעתך (שער מאמרי רשב"י מ ע"ב) באד"ר (דף קכח ע"ב²⁰⁰) בענין ת' אלפי רבוא עלמין דאתפשטו מחוורא דרישא דא"א, כי אבא הוא הוי"ה דע"ב דיודין, ובה ד' יודין, וכל יו"ד כלולה מקי²⁰¹, והוא סוד ק"ש, ועם²⁰² הד' יודין עצמן הרי קדש. והיה אור המוחין דאבא בוקע משני צדדי האזנים²⁰³ ובמצח²⁰⁴, אור החכמה וחסד²⁰⁵ מצד ימין, ואור בינה וגבורה²⁰⁶ מצד שמאל, והיו האורות מתפשטין בכל המצח²⁰⁷.

ונלע"ד²⁰⁸ כי שם ההויה הכתוב בו היה ג"כ עד"ז, ו"ה מצד זה, ו"ה מצד זה²⁰⁹. ואמנם אני מסופק במה ששמעתי ממורי ז"ל, אם הציץ היוצא ממוחין דאבא הוא ע"ד תפילין היוצאים ממוחין דאימא, וכפי זה היו ג"כ בחי' ציציות יוצאין מן מוחין דאבא כמו שיוצאים ג"כ ציציות ממוחין דאימא²¹⁰. או אם נאמר דמוחין דאבא לא היו יוצאים רק אורות הציץ לבד וצ"ע²¹¹.

- מאיר הכוונה -

¹⁹⁶ פע"ח סוף טו ע"א.

¹⁹⁷ עי' זבחים יט ע"א ז"ל: כתיב ושמת המצנפת על ראשו תנא שיערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניחין תפילין, וכן נפסק ברמב"ם כלי המקדש פ"י ה"ג. ויש מגיחים כאן למטה מן התפילין. וצ"ע אולי זה מדבר על חוט תכלת, ורצועות התפילין.
¹⁹⁸ עי' זהר ח"א יג ע"ב: פרשתא קדמאה (שמות יג ב) קדש לי כל בכור, דא י' דאיהי קדש. ועי' ח"ב מג ע"ב: קדש דא קדושה עלאה, רזא דחכמתא עלאה, דמתמן כלא אתקדש. ועי' תיקו"ז ריש תיקון יד. ועי' לקמן הערה. **Error! Bookmark not defined.**
¹⁹⁹ "לחבא, בסוד קדש לי כל בכור. ונודע כי כל קדושה היא בסוד המוחין, ובפרט באלו מוחין לחבא" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "במוחין ובפרט במוחין לחבא הנקרא קודש כנודע שכל קודש הוא בחכמה".

²⁰⁰ עי' הערה בסוף הספר אות לב עמוד 774.

²⁰¹ מי' עולה מאה (פע"ח).

²⁰² כללות (נוסף בפע"ח).

²⁰³ עי' סוכה ה ע"א: ציץ דומה כמין טס של זהב ורחב שתי אצבעות ומוקף מאזן לאזן.

²⁰⁴ "המוחין לחבא בוקע משני לדדי האזנים ובמלח" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "הד' מוחין לחבא הפנימית לחוץ במלח לזעיר אנפין מז' לדדי המלח אלל האוזן".

²⁰⁵ וחסדים שצדעת (פע"ח).

²⁰⁶ וגבורות (עולת תמיד וכן טעמי המלות פרשת תלואה).

²⁰⁷ ונעשה בחינת הציץ של כהן גדול (נוסף בפע"ח).

²⁰⁸ ששמעתי ממורי (נוסף בפע"ח).

²⁰⁹ ו"ה מלך זה, ו"ה מלך זה נמחק בפע"ח ועולת תמיד, ובמקומו איתא "יו" כלל ימין זה על גב זה ה"ה כלל שמאל זה על גבי זה".

²¹⁰ היינו כמו שיש ב' התגלויות של מוחין דאמא א' למעלה במקום וא' למטה במקום התפשטותם, כן הוא במוחין דאבא א' למעלה בציץ וא' למטה. אבל יתכן שהם בכלל בגדי כה"ג שלא נוגע בכלל לנו.

²¹¹ "אם הציץ היוצא ממוחין לחבא הוא ע"ד תפילין היוצאים ממוחין דאימא, וכפי זה היו ג"כ בחי' ציציות יוצאין מן מוחין לחבא כמו שיוצאים ג"כ ציציות ממוחין דאימא. או אם נאמר דמוחין לחבא לא היו יוצאים רק אורות הציץ לבד וכ"ע" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "שגם בחינת ציציות הם היו יוצאין מן המוחין לחבא זולת הציץ כדרך שיש ב' מיני ציציות דאמא ציצית לבן וציצית תכלת".

פעה"כ

²¹²ונבאר ענין הציציות, כי הנה נת"ל כי שני מיני ציציות הם: הא', מלבן ותכלת כמו שהיה בזמן שבית המקדש קיים. והב', כולו לבן כמו שאנו נוהגים עתה בזמן הזה. והנה שני בחי' אלו של הציציות שניהם ממוחין דאימא לבד לא מאבא, אלא שהציציות דתכלת ולבן²¹³ הוא יוצא ממוח חכמה דאימא אשר בתחלה היתה בינה דאבא כנ"ל²¹⁴, ון ע"ב} ולכן היה נוהג בזמן שבית המקדש קיים. אבל ציצית הלבן שאנו נוהגים בו היום, הוא מד' מוחין הכלולים בבינה דאימא שהיא עצמה בינה דאימא בתחילה. וזהו הטעם שאין לנו תכלת בזמן הזה²¹⁵.

והרי נתבאר לך ענין הד' ציציות שהם מוח א'. וגם אמרנו שהם ד' מוחין, כנו"ל בדרוש שקדם לזה. והכל א', כי הם ד' מוחין הכלולים במוח בינה דמזד אימא כנו", האמנם משני מוחין דחו"ג אין ציציות בפני עצמן, כי אינן סוד מוחין אלא בחינת מכריעין, ולכן נטפלין להם כמו שיתבאר לקמן.

ונבאר תחילה ענין הציציות שהיו נוהגים בזמן שביהמ"ק קיים מתכלת ולבן היוצאין ממוח חכמה דאימא שהיתה תחילה בינה דאבא. והנה בחכמה זו דאימא יש בה ד' שמות יה"ו, וכנגדם הם ארבע ציציות בארבע כנפות הטלית. ובאלו הארבע שמות יש א"ל אותיות, לפי שג' שמות הראשונים, כל אחד יש בו ח' אותיות²¹⁶, כנגד שמונה חוטיין שבכל כנף. אבל השם האחרון דמילוי ההין, אין בו אלא ז' אותיות²¹⁷, ולכן היו ז' חוטי לבן ואחד של תכלת משלים לח' חוטיין. והענין הוא, כי השם הד' הוא סוד מילוי ההין, וכל ההין הם במלכות, וגם בחי' התכלת הוא מלכות כנודע²¹⁸ (זהר ח"ג לג ע"א), אשר ה"ס הד' אחרונה דהויה החסירה משם יה"ו. וכדי להשלים חשבון הל"ב חוטיין, אנו לוקחים את המלכות, שהיא התכלת עמהן, כדי להשלימן.

אבל כפי זה לא היה צריך להיות התכלת אלא חוט בכנף רביעי, ולא בכל ציציות מהד'²¹⁹. אבל הענין הוא, כי עיקר הבחי' המשלמת לל"ב חוטיין הוא בכנף רביעי, שהוא במילוי ההין, שה"ס הנקבה כנ"ל, אלא שגם בשאר ג' ציציות²²⁰ אנו מניחים בהם תכלת דרך רמז בלבד, יען כי הם דבורין ואינן צריכין אליו.

והנה אף בזה הכנף הד', אין אנו לוקחים המלכות עצמה, שא"כ היתה הו"יה שלימה, והרי אין כאן אלא שלש אותיות יה"ו בלבד²²¹. אבל מה שאנו לוקחין הוא המילוי שלה בלבד. והענין הוא כי מן הה"א אחרונה של ההו"יה הכוללת או"א וזו"ן יוצאת הו"יה א'²²² במילוי ההין הרומזת במלכות, וכשנקה אותיות מילוי המילוי של ההויה ההיא, יהיו כ"ג אותיות כמנין חומ, כזה: יו"ד ו"ו²²³ דל"ת ה"ה ה"ה וא"ו וא"ו ה"ה ה"ה, וזהו סוד החוט החסר ממנין הל"ב חוטיין כנ"ל, ואנו משלימין אותו ע"י המילוי הזה בסוד התכלת.

- מאיר הכוונה -

²¹² פעה"כ טז ע"ג.

²¹³ נמחק בפעה"ח.

²¹⁴ מחמת החילוף שבדרוש ג'.

²¹⁵ אעפ"י שהצליח שאנו נוהגין עתה לאחר החורבן הם היוצאים ממוח בינה דאמא לבד עכ"ז ולא שצין אור ד' ציציות צמח דחכמה דאמא שהוא בינה דאבא נמנע מלצאת שם למעלה אלא שצין הדבר נעשה על ידינו אמנם יוכל הוא דהתלצפות תוך ציצית בינה דאמא (נוסף בפעה"ח).

²¹⁶ יו"ד ה"י ו"ו, יו"ד ה"י וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו.

²¹⁷ יו"ד ה"ה ו"ו.

²¹⁸ עי' רח"ו על זהר ח"ג קנ ע"א, שהכינת המיא מידת המלכות ותכלת היא מלכות דמלכות.

²¹⁹ ואינו כן אלא שצכל הד' ציצית יש חוט א' של תכלת וז' חוטיין לצנים (נוסף בפעה"ח).

²²⁰ האחרים שהם ע"ב ס"ג מ"ה (נוסף בפעה"ח).

²²¹ צמח חכמה דאמא (נוסף בפעה"ח)

²²² אחרת (פעה"ח).

²²³ וא"ו (פעה"ח).

שְׁעָה"כ

והנה בפסוק לא נזכר חוש אלא פתיל תכלת²²⁴ (במדבר טו לח), והוא לרמוז כי בסוד המלכות, הנקרא פתיל²²⁵ תכלת, היא ג"כ כלולה מעשר כנודע (&). ונמצא כי יש בה²²⁶ עשרה הויות דההין, שכל הויה בגימ' ב"ן, ועשרה פעמים ב"ן הם בגימ' פתיל. ובוזה ית' לך ענין התכלת, כי יש מאמרים בזוהר ובתיקונים שנראין דפליגי אהדדי, וכולם הם אמת. כי התכלת הוא בג' מקומות, וכולם א'²²⁷228. והוא, כי הלא הוא בחי' המלכות שבחכמה דאימא הנקראת בתחילה בינה דאבא. וכנגד ט"ל אותיות שיש בארבע שמות אלו²²⁹ דע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הם ט"ל כריכות שבציצית²³⁰ שהם י"ג חוליות²³¹232.

²³³והנה מן החו"ג של המוחין דאימא אינם יוצאין ציציות בפני עצמן, כי הם נכללין בשני המוחין העליונים, וזהו הטעם שצריך שיהיו החוטיין כפולים ושזורים. ודבר זה הוא לעיכובא, כי הם²³⁴ בחי' חו"ג אשר אינם נחשבים למוחיין בפני עצמן אבל נכללין בעליונים, ולהורות זה צריך להיותם כפולים ושזורים יחד²³⁵. האמנם באלו הציציות של התכלת שבזמן בית המקדש אשר אינם אלא ממוח חכמה דאימא, ומוח חסדים אשר למטה מהם בדעת הם נכללים בציציות התכלת (והלבן), והנה הם ל"ב חוטים אחרים שהם כנגד ל"ב אותיות שיש בד' שמות אהו"ה שבמוח החסד דאימא, שהיה נק' תחילה גבורה דאבא כנ"ל. ואלו הל"ב דחסדים נכללים עם הל"ב דחכמה דאימא, ונעשים ל"ב חוטים שזורין יחד, והבן זה. והנה ע"י היות ל"ב חוטיין (ו ע"ג)

- מאיר הכוונה -

²²⁴ עי' זהר ח"ב רלא ע"א: תא חזי מה כתיב (שמות כח כח) וירכסו את החשן מטבעותיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת אמאי בפתיל תכלת אלא לאחזאה דהאי תכלא אתקשר בכלא ועל דא כלא איהו ברזא עלאה. תרגום: (בא וראה מה כתוב) וירכסו את החושן מטבעותיו אל טבעת האפד בפתיל תכלת למה בפתיל תכלת אלא להראות שהתכלת הזו נקשרת בכל ועל זה הכל הוא בסוד עליון. פי' שהתכלת שהיא מ' דמ' כמ"ש הר"ח בהגהותיו בפ' בהעלותך היא מתקשרת אפוד וחשן שהם זר"ן (מ"מ). ועי' ח"ג קט ע"ב: שמן כתיב איהו מסטרא דצדיק דאיהו כתיש כתישין מאברין דאינון זיתים לאחתא משחא לגבי פתילה פתילא תכלא וגבורה מתמן איהי יראה. תרגום: שמן כתיב הוא מצד של צדיק, שהוא כותש כתישות מאיברים שהם זיתים, להוריד שמן לגבי פתילה, פתיל תכלת והגבורה, משם היא יראה. ²²⁵ נמחק צפע"ח.

²²⁶ כנודע ונמצא כי יש בה נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "והס".

²²⁷ כי בתיקונים אמרו שהתכלת הוא בחי' החכמה גוון ספיר ובזוהר אמרו כי התכלת היא המלכות גם אמרו במ"א שהיא בינה וג' מקומות אלו הם אמיתים (נוסף צפע"ח). ²²⁸ עי' הערה בסוף הספר אות לג עמוד 777.

²²⁹ להו"ה (פע"ח).

²³⁰ ז, ח', י"א, י"ג בגימ' ל"ט עי' לקמן סוף ז ע"א.

²³¹ כל ג' כריכות עושין לחוליא אחת עי' לקמן סוף ז ע"א.

²³² כנ"ל בסדר אופן עשית הציצית (נוסף צפע"ח).

²³³ פע"ח טז ע"ז.

²³⁴ רומזים אל (נוסף צפע"ח).

²³⁵ וקשיא לי טובא כי הרי החסדים לצד הם ל"ב חוטיין כנגד ל"ב אותיות שיס' צד' שמות ממולאים וכן הגבורות לצדן הם בחי' ל"ב חוטים ואיך כל הס"ד יהיו כלולים בל"ב חוטיין לצדס של מוח הבינה ואחר כך זכרתי שאמר לי מורי זלה"ה שהחסדים היו נכללין בחכמה והגבורה צבינה וזוה נ"ל כי הכל מצוואר והוא כי הד' ציצית דתכלת שמאל חכמה של אמא כנ"ל גם הם שזורים וא"כ ל"ב חוטיין דמוח החסדים הם נכללין בהם אצל הל"ב חוטיין דגבורות לצד הם הנכללין צד' ציצית דלצון דמוח דבינה דאמא שהם שזורים וכפולים ג"כ (נוסף צפע"ח).

פעה"כ

באלו החסדים, היה בנו כח להשלים גם את הציציות דחכמה דאימא לל"ב חוטינ עם התכלת, שאם לא כן לא היה בנו כח להוסיף החוט ההוא החסר למעלה.

ונבאר עתה הציציות שאנו נוהגים בזמן הזה שהם לבן בלתי תכלת, כי אמת הוא שאף בזמן הזה אין אור חכמה דאימא נפסק מלהאיר ולצאת בסוד הציציות הנז' עם התכלת, אלא שאין לנו עתה כח שיעשה הדבר ההוא על ידינו, אבל ודאי הוא שנ"כ הוא יוצא בהתלבשותו בציצית היוצא ממוח בינה דאימא. וא"כ כפי זה, מוכרח הוא שיהיה הציצית דחכמה דאימא רמוז בציצית דבינה דאימא כמשי"ת למטה בע"ה. והנה כדוגמת מה שנתבאר בציציות היוצאים מחכמה דאימא, כך הוא ממש בציציות היוצאים מד' מוחין הכלולין במוח בינה דאימא, לפי שאין בנו כח עתה רק עד מה בינה דאימא ולא יותר. והחילוק שביניהם הוא, כי שם היה חסר חוט א' להשלימן לל"ב, ולכן הניחו בו חוט של תכלת שהיא המלכות לחברה עמהם כנ"ל²³⁶. אבל בבינה דאימא יש ל"ב אותיות שלימות בד' שמות שבהם, כנגד ל"ב חוטינ וכולו לבן, כי אין צורך אל תכלת שהוא מלכות להשלימם.

ובזה תבין איך גם בזה"ו שאין לנו תכלת, אין התכלת מעכב את הלבן כנז' במשנה (מנחות לח ע"א), והלבן לבדו הוא מצוה גמורה מן התורה, והוא כי להיות שהם ב' מיני ציציות, א' מחכמה דאימא וא' מבינה דאימא, ולכן התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת, ואלו הכל היה בבחי' א' היה ראוי שהלבן היה מעכב את התכלת והתכלת את הלבן.

²³⁷ עוד יש בחי' אחר, כי בטלית²³⁸ של תכלת היו החוטינ השזורין והכפולין מבחי' החסדים דאימא²³⁹ הנכפלות והנכללות עם חוט החכמה דאימא כנ"ל, אבל בטלית הלבן שלנו, החוטינ השזורים והכפולים הם בחי' הנכפלות דאימא הנכללות בחוטי בינה דאימא ע"ד הנ"ל ממש.

²⁴⁰ ועתה נבאר מש"ל, כי אף בזה"ו יוצא האור של מוח החכמה דאימא בסוד ציציות בהתלבשות ציצית בינה דאימא, אלא שאינו על ידינו, וא"כ מוכרח הוא שיהיה נרמוז ציצית חכמה בציצית בינה דאימא. והענין הוא כמש"ל, כי המוחין דז"א נקרא חיים שהם חיי המלך²⁴¹, כמבואר אצלנו בסוד התפילין (ח ע"ג), ושני המוחין האלו שהם חו"ב דאימא נק' שנות חיים (משלי ג ב), כי עיקר שם חיים הוא בחו"ב ולא בדעת²⁴², וגם נק' שנות כי השמות שלהם הם בגימ' שנות²⁴³.

והנה כל הארות אלו²⁴⁴ המוחין אינם יוצאים בגלוי תוך ז"א, אלא מן החזה ולמטה אחר כלות יסוד דאימא, וכולם עוברים בתוכו ויוצאין לחוץ²⁴⁵. וכבר הודעתך שהיסוד

- מאיר הכוונה -

²³⁶ ואם לא היתה צחינת קזורה המשלמת לא היו יכולים להקלים ע"י התכלת כיון שאין קס צחי כנ"ל שאינם רק שמות של ג' אותיות יה"ו (נוסף צפע"ח).

²³⁷ עי' לעיל הערה 235.

²³⁸ לשון מגומגם וצ"ל טלית שיש לו חוטים של לבן ותכלת.

²³⁹ שהיו גבורות דאבא כנ"ל ד"ה והנה מן החו"ג.

וקשה שהרי לא מצאנו בעוד מקום שיש חסדים לבד דדעת או גבורות לבד דדעת.

²⁴⁰ פע"ח יז ע"א.

²⁴¹ עי' הערה בסוף הספר אות. **Error! Reference source not found.** עמוד 800.

²⁴² "כי עיקר קס חיים הוא בחו"ב ולא בדעת" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "כי החו"ב יחד נקראים חיים משא"כ במוח הג' הנקרא דעת".

²⁴³ אם נחזר ד' שמות יה"ו הממולאים שבמוח חכמה עם ד' שמות אה"י הממולאים שבמוח בינה יהיה הכל כמנין שנות (חיים) וז"ס ויוסיפו לך שנות חיים (נוסף צפע"ח).

²⁴⁴ נמחק צפע"ח. (שמא"ז).

שְׁעָה"כ

נקי יוסף²⁴⁷ העולה בגימ' קנ"ו. והענין הוא כי יסוד דאימא לוקח קנ"ו אורות מאלו המוחין, ושאר האורות יוצאין מתוכו לחוץ בגופא דו"א. ואם תסיר קנ"ו משנו"ת, ישארו ת"ר כמנין ציצית.

ונמצא כי מספר האורות היוצאים מיסוד דאימא הנעשים ציצית, הם ת"ר אורות כמספר ציצית, וזכור ואל תשכח מה שהקדמתי לך לעיל בתחילת הדרוש, כי כל דרושינו זה הוא בסוד אור המקיף, מלבד שה"ם הציצית אשר הוא כדמיון מה שיש באור הפנימי. ודע, כי זה שכתבתי לך, כי היסוד הלוקח קנ"ו אורות הוא היסוד דאימא, זהו מה שכתבתי מדברי מורי ז"ל.

וגם הבנתי מדבריו הבנה אחרת, והיא יותר אמיתית בעיני, והוא מה שהודעתך במקום אחר (דף נא ע"ד) שזווג הנעשה בתפלת המנחה הוא מישראל עם לאה, אשר איננה מתפשטת רק עד החזה דו"א, ושם בחזה ההוא יש בחי' יסוד אשר בו מזדווג ישראל עם לאה הנז'. ושם ביארנו עניינו.

והנה גם היסוד הזה ראוי לקרותו יוסף ג"כ, כי הנה הוא יסוד דכורא, וגם כי יוסף עצמו שהוא בחי' יסוד למטה הוא העולה למעלה בסוד הזווג הנז', כמ"ש בפרשת²⁴⁹²⁴⁸ פקודי דהיכלות, כי יוסף איהו לתתא ואיהו לעילא²⁵⁰, וזה היסוד הוא הלוקח קנ"ו אורות לצורך זווג לאה²⁵¹, והשאר הם נעשים בחי' הציציות כנז'²⁵². ולכן אין הציציות נתלים אלא מן החזה ולמטה כנ"ל בדרוש שקודם לזה וע"ש.

והנה לפי שהן נמשכין דרך היסוד דאימא, אשר נודע כי הוא שם אהיה במילוי ההין, והוא²⁵³ בגימ' כנף עם הכולל, וז"ש מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק (ישעיה כד טז)²⁵⁴, כנף שהיא אהיה דההין.

גם אפשר לומר כי גם כל הג' אחרונות שבה, שהם נה"י, יש בהם שם א' של אהיה דההין כמבואר אצלינו (ע"ח הולדת או"א וזו"ן פרק ג), כי בהיותם באימא עצמה יש שם אהיה דיודין בג"ר שבה, ואהיה דאלפין בג' אמצעיות שבה, ודההין בג' אחרונות שבה. והנה כשנכנסים נה"י שבה בז"א, אז נעשה מהן ו' ע"ד פרצוף א' שלם מ"ס, ואז נעשה אהיה דיודין בנצח, ודאלפין בהוד, וההין ביסוד²⁵⁵. ואם כך הוא, נמצא כי הד' מוחין לוקחין מהארת לבוש²⁵⁶ הבינה אשר להם, והם ד' אהיה דההין, שה"ם ד' כנפות הטלית. ובבחי' ראשונה²⁵⁷ שאין אהיה דההין אלא ביסוד, עכ"ז בעוברם דרך שם לוקחים ההארה משם, והוא בסוד אהיה דההין, והם ד' כנפות, ארבע פעמים כנף²⁵⁸. והנה גם בסוד זה המלבוש הנק' כנף, הוא ג"כ מורה על שם ציצית, כי ד' פעמים כנף הם בגימ' ציצית.

– מאיר הכוונה –

²⁴⁵ "וכלם עוברים בתוכו ויוצאין לחוץ" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "ואז כל האורות עוזבין בתוכו ויוצאין ממנה לחוץ תוך ז"א בגילוי".

²⁴⁶ עי' לעיל דרוש ב' דף ד ע"ד ד"ה עוד טעם שלישי.

²⁴⁷ עי' זהר ח"ג רלו ע"א: עצמות צדיק יסוד עלמין דרגא דיוסף הצדיק.

²⁴⁸ שלח על ונסכו רביעית ההין ופרשת (נוסף צפע"ח).

²⁴⁹ עי' הערה בסוף הספר אות לד עמוד 780.

²⁵⁰ עי' הערה בסוף הספר אות לה עמוד 781.

²⁵¹ חבל היסוד לאמא אין לריך ליטלם (נוסף צפע"ח).

²⁵² הם לבחי' רחל כדלעיל דרוש א' (ש"ש).

²⁵³ אל"ף ה"ה יו"ד ה"ה - קנ"א.

²⁵⁴ עי' הערה בסוף הספר אות א עמוד 728.

²⁵⁵ עי' ע"ח שער כו פרק ב במ"ב.

²⁵⁶ "מהארת לבוש" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "הארה מלבוש נה"י".

²⁵⁷ "ובבחי' ראשונה" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "רעפ"י שזיארנו בראשונה".

²⁵⁸ כל הארבעתן הם בחי' כנף שהם אהיה דההין כנ"ל (נוסף צפע"ח).

שְׁעָה"כ

והנה אחר צאתם לחוץ, אע"פ שכולם לקחו הארה מאהיה דההין הנז', עכ"ז מציאותן של עצמן לא נתבטלה. והוא כי נודע כי בחו"ב הו"ג דמוחין דאבא יש בהם ד' הויות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וכנגדם באימא הם ד' אהיה במילואם, ב' הראשונים ביודין, והג' דאלפין, והד' בההין. וא"כ אלו הד' מוחין היוצאין²⁵⁹ הם ד' בחי' אלו של אהיה²⁶⁰.

²⁶¹ והנה ב' הציציות מהם הם כלפי פנים דז"א, ושני הציציות מהם הם כלפי אחר דז"א. ושני הציציות שהם כלפי אחריו הם לצורך נוק' דז"א, ושל כלפי פניו הם לצורך יעקב²⁶². והענין הוא, כי הד' אהיה אלו הם בגימ' יתר"ו, ואם תסיר מהם י"ו אותיות הפשוטות, ישאר ת"ר כמנין ציצית, הרי כמה פעמים רמזנו ענין הציצית.

ועתה נבאר ענין הי"ו אותיות הנז' מה נעשה בהם בהסירנו אותם כנז'. והוא, כי השני אהיה דיודין הם מצד פנים והם ליעקב, שהם גימ' שכ"ב, כי הוא בחי' שפת הזכר, ולכן נרמז בלשון שכיבה. ושני אהיה דאלפין ודההין הם לרחל מצד אחורי הז"א, והם בגימ' רצ"ה עם הכולל²⁶³, וכשתסיר מהם ח' אותיות הפשוטות כנז' ישארו רפ"ז²⁶⁴ שהוא רפ"ו ע"ה, וה"ס פרו ורבו (בראשית א כב), כי בכח אלו הנקבה פרה ורבה, וה"ס מנצפך העולה פרו"ו עם הכולל²⁶⁵. והנה אם תצרף ח' אותיות הנז' עם שכ"ב הנז' של יעקב, ועם ח' אותיות אחרות הפשוטות של שני אהיה דיודין דיעקב, יהיו כולם גי' וישכב, וז"ס מה שאמר הכתוב, וישכב עמה בלילה ההוא (בראשית ל טז)²⁶⁷, כי אלו שני אהיה הנז' נותנן אליה בעת שוכבו עם הנקבה, והוא ג"כ סוד וי"ש כ"ב²⁶⁸, שהם כ"ב אותון, כי הד' אותיות מנצפך הכפולות²⁷⁰ כבר לקחתם רחל²⁷¹. ובזה לא פליג עם מש"ל בדרוש אחר בענין הציצית, שאמרנו כי כל הד' ציצית הם לרחל, וב' דרושים אלו מכוונים אל האמת, כי בתחילה לוקחת רחל ב' ויעקב ב', אח"כ בעת הזווג²⁷² שחוזרות פב"פ אז ניתנים אליה כל הד' הנז'²⁷³.

דרושי ציצית דרוש ה

- מאיר הכוונה -

²⁵⁹ עתה צחינת ליצית שהן מוחין דנה"י אמא (נוסף צפע"ח).

²⁶⁰ והם גימטריא תרי"ו וכאשר תסיר מהם י"ו אותיות העיקרים שהם אותיות הפשוטות שלהם ישארו ת"ר שהם כמנין ליצית והרי בכמה בחי' נרמזו שם ליצית (נוסף צפע"ח).

²⁶¹ ועתה נבאר מה נעשה מאלו הי"ו אותיות והענין כי אלו הד' ליצית כבר נתבאר לעיל בדרוש הקודם לזה שארבעתן הם לרחל אבל להיותה היא אב"א אינו לוקחת רק שני ליצית לזכר כנ"ל בסדר העטיפה (נוסף צפע"ח).

²⁶² רישא דיעקב (פע"ח).

²⁶³ "רצ"ה עם הכולל" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "רלד".

²⁶⁴ "רפ"ז שהוא רפ"ו ע"ה" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "רפ"ו".

²⁶⁵ ה' אותיות והכולל של כל מנצפך (פע"ח).

²⁶⁶ פשוטות של ז' אהיה לרחל (פע"ח)

²⁶⁷ ז"ל הפסוק: ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא.

²⁶⁸ הנזכר בזהר (נוסף צפע"ח).

²⁶⁹ עי' הערה בסוף הספר אות לו עמוד 781.

²⁷⁰ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

²⁷¹ "שהם כ"ב אותון, כי ה' אותיות מנצפך הכפולות כבר לקחתם רחל" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "והוא כי ה' אותיות מנצפך הם צרחל כנ"ל אבל אלו שציעקב הם כ"ב אותיות הפשוטים".

²⁷² עי' לעיל הערה 148 שזה בשעת ק"ש.

²⁷³ ועי' לקמן יט ע"א ענין החזרת ד' ציציות לפניו.

שְׁעָה"כ

²⁷⁴ענין הציצית והתפילין וההפרש אשר ביניהם²⁷⁵. כבר הודעתך כי הציצית הוא בחי' אור המקיף אל ז"א, וזהו בשני מציאויות: הא', הוא בזמן היותו בסוד העיבור תוך אימא עילאה. והשני, הוא בזמן היניקה. וענין זה איננו חסר לעולם²⁷⁶, לפי כי שני בחי' אלו דעיבור ויניקה אינן חסרים אפי' לבחי' העולמות אחר החרבן, ויש להם אור מקיף אפי' בבחי' העולמות.

אבל התפילין הוא אור מקיף²⁷⁷ מבחי' זמן הג' דז"א הנק' גדלות דמוחין, והוא יותר גדול ומעולה מבחי' הציצית. וענין זה לאחר החורבן חסר לעולמות החיצונים כנודע, כי אחר החורבן אין זוג אלא לבחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות²⁷⁸, ואין זוג לבחינת העולמות בימי החול²⁷⁹, שאז נאמר, הן אראלם צעקו חוצה (ישעיה לג ז)²⁸⁰, כי המלאכים הם חיצוניות בבחי' העולמות ואין להם זוג בימי החול²⁸¹.

ובזה תבין למה צריך ללבוש הציצית קודם התפילין, לפי שהציצית הוא בחי' אור המקיף לב' בחי' הראשונות שהם עיבור ויניקה, אשר כנגדם הם ד' כנפות, ציצית קטן כנגד עיבור, וטלית גדול כנגד יניקה. ואין טלית ג' כנגד הגדלות של המוחין, ולכן אח"כ מניחין התפילין שהם כנגד זמן הגדלות של המוחין.

גם בזה תבין טעם למה צריך שהטלית יכסה על התפילין, והוא לפי שהציצית הוא כנגד²⁸² העולמות החיצוניות, והתפילין כנגד אור מקיף של בחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות^{283,284}, ולכן הציצית החיצון יכסה על מקום התפילין שהם הפנימיות²⁸⁵.

- מאיר הכוונה -

²⁷⁴ פע"ח כה ע"א.

²⁷⁵ עי' הערה בסוף הספר אות לז עמוד 782.

²⁷⁶ עי' ע"ח שער פנימיות וחיצוניות פרק א: תחלה נכנס העיבור ראשון דקטנות והם נה"י כלולין בחג"ת, ואח"כ נכנסה היניקה דקטנות והוא התפשטות נה"י וחג"ת כל אחד לעצמה, ובחינות אלו לא יחסרו ממנו לעולם. אמנם בהיותו בעיבור א', אשר נכנסו נה"י דתבונה בחב"ד דז"א, אז אין בו דעת כנזכר במ"א, כי אין כלי חיצון ליסוד דתבונה. ואחר כך ביניקה נכנסו חג"ת בחב"ד דז"א, וירדו נה"י בחג"ת דז"א, אז יש לו ג' מוחין דיניקה וזהו תמיד בז"א.

²⁷⁷ "אור מקיף" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "מוחין". אמנם עי' פע"ח טו ע"ג: אמנם התפילין הם מקיפים אחרים שמן הכאות אור"מ הפנימי לאריך הנקרא קולי דשערי המכה צעורף ז"א גורם שולל אור המוחין הפנימים לחוץ וצוקע צמלח דז"א לך יוסר וצולט אור המוחין צמלח ונעשה שם א"מ צאופן אחר אמנם אינו המקיף של הציצית שהם בחי' אור השערות וצדוק התפילין יתבאר כל זה צע"ה.

²⁷⁸ עי' הערה בסוף הספר אות לח עמוד 783.

²⁷⁹ עי' פע"ח שער הקדישים סוף פרק א' דף לב ע"ב וכן לקמן טו ע"ב ועי' עוד פע"ח פט ע"ג וע"ח שער הנ' פרק ו ושעה"כ יא ע"ד ונט ע"ב וע"ש סח ע"א דרוש ג' והוא לקמן שער השבת פרק י ועי' פו"ח דרוש ה' ג' ט"ו (לש"ו הגהות על פע"ח). הובא בסוף הספר עמוד אות. @@@

²⁸⁰ ר"ל מפני שנשארים בחוץ ואין להם יכולת לעלות עד המלכות מן העשייה [יכולת להתעלות עם המלכות ולכנס בפנים עם המלכות מן העשייה (לש"ו מעולת תמיד)] ליצירה ולבריאה ועד האצילות אבל הפנימיות של נפשין ורוחין וכו' הם עולין לבד וטעם הדבר מפני כח נפשותינו ורוחינו ונשמתינו שהם משם הבאים מן הפנימיות משא"כ המלאכים שהם מן החיצונות ולכן יש כח בתפילתנו להעלות פנימיות הנפשין ורוחין ונשמתינו אפילו בימי החול אבל לא חיצונות העולמות אמנם ב"ט ושבת ור"ה וי"כ וכיוצא בהם [הם] עולין עם השכינה בסוד מ"נ [עם השכינה בסוד מ"נ (נמחק בלש"ו מעולת תמיד ועי' שער הקדיש סוף פרק ב)] (פע"ח ז ע"ב).

²⁸¹ ופעם א' שמעתי ממורי זלה"ה בענין פגם העולמות ע"י חטא אדה"ר כי קודם שחטא היו כל העולמות ממש בכל בחינותם למעלה ועתה בימי הגלות אפילו ביום השבת אין אנו יכולין להעלות רק הפנימיות העולמות ולא חיצונות העולמות כי אם היו עולין חיצונית העולמות היינו רואין בעינינו עליות העולמות בשבת (פע"ח ז ע"ג).

²⁸² מקיף אפילו (פע"ח).

²⁸³ כנגד אור מקיף של בחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא פנימיות צסוד הנשמות אך הטלית מקיף אפילו עולמות החיצונים".

²⁸⁴ עי' לקמן תפילת השחר ג' שתפילין כנגד בריאה, ולכן מובן שער מ פרק ב שתפילין בחיצוניות העולמות.

שְׁעָה"כ

²⁸⁶ גם בזה תבין טעם איך גדולה קדושת התפילין מקדושת הטלית. ואמנם ענין הציצית הוא זה, וכתוב, ויטע אשל בבאר שבע (בראשית כא לג)²⁸⁷, כי אברהם שהוא סוד מימי החסד גורמין להצמיח שערות הראש שהם דמיון אֶשְׁלִים ואילנות, ויש ג' מיני שערות אדום שחור לבן, ר"ת אש"ל. והנה שערות רישא דנוק' דז"א הם אדומים, כמ"ש ודלת ראשך כארגמן²⁸⁸ (שיה"ש ז ו), ודז"א הם שחורות²⁸⁹ כמ"ש (שיה"ש ה יא) קצוותיו תלתלים שחורות כעורב, ודז"א הם לבנות כמ"ש (דניאל ז ט) לבושיה כתלג חוור ושער ראשיה כעמר נקי²⁹⁰.

והנה ענין השערות דז"א ה"ם הציצית כמו שית'. כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דז"א נגיד עד רישא דז"א²⁹¹ {ז ע"א} ומכה ובטש במוחין דז"א, שהם כפולים מצד אבא ומצד אימא כנודע, ומוציא הארתם לחוץ, ומן ההארה היוצא ממוחין דמצד אבא, נעשה בחי' הציץ של כה"ג, וזהו ציץ דכורא²⁹², ולכן לוקחו ז"א לעצמו והארה היוצאת ממוחין דמצד אימא נעשה הציצית נוקבא, ולכן ג"כ נותנו ז"א לנוק' כמשי"ת. נמצא כי ציץ וציצית הוא מאות צ' של צלם דאבא וצלם דאימא²⁹³. והנה ענין הציצית ה"ם הארה עליונה של ל' דצלם²⁹⁴ שנעשה אור מקיף לז"א, והוא סוד בחי' הטלית. אמר הכותב חיים, הנה פליג דידיה אדידיה בתחילה אמר שהוא צ' דצלם ולבתר קאמר שהוא בלמד דצלם²⁹⁵.

והנה ענין המקיף הזה כבר ידעת ענינו, כי אור המקיף היוצא משערות אריך שהוא כתר, הם מקיפין לו לעצמו, וכן החכמה המקיף שלה הוא לעצמה. אבל אור המקיף דבינה הנקי פום ממלל רברבן²⁹⁶ (דניאל ז ה, סד"צ לג ע"א)²⁹⁷, משם יוצא אור מקיף לז"ק תחתונות, והנה מקיף ז"א הוא הטלית.

– מאיר הכוונה –

²⁸⁵ כי כן העולמות מכסים את הפנימית שהם הנשמות (נוסף בפע"ח).

²⁸⁶ פע"ח יז ע"ב.

²⁸⁷ עי' זר"ח ס ע"ב: ויטע אשל בבאר שבע, הקיצוץ שקצץ אדם הראשון, תקנו אברהם, והוא בבאר שבע, שהיא המלכות. ד"א אש"ל, גווי מדות, שהם חג"ת "אדום" שחור "לבן" המשיך לה מהם, בסוד ג' עדרי צאן רובצים עליה, ע"כ. בענין עדרי צאן, עי' לקמן הערה **Error! Bookmark not defined.**

²⁸⁸ עי' הערה בסוף הספר אות יב עמוד 744.

²⁸⁹ עי' הערה בסוף הספר אות יז עמוד 748.

²⁹⁰ עי' אד"ר קל ע"ב, ועי' יהל אור ח"א יט ע"ד, ועי' שער הפסוקים תהלים ז"ל, אמר שמואל נראה מדברי הרב ז"ל ששלג הם יותר רחמים מצמר, שכן בשלג יש ג' אלפ"ן העיקרים, וכמ"ש התנא בהרת עזה כשלג והשאת כקרום ביצה, שניה לה כצמר לבן, ולכן אמר הכתוב אם יהיו חטאיכם כשנים, שאינם כ"כ אדומים כשלג, ילבינו לגמרי, האמנם אם יהיו יותר אדומים ויאדימו כתולע אז כצמר יהיו ולא כשלג ע"כ. ועי' בהגר"א על ספד"צ ה סע"ד ההבדל בין שערות הראש לזקן דז"א.

²⁹¹ עי' הערה בסוף הספר אות יא עמוד 741.

²⁹² עי' הערה בסוף הספר אות ח עמוד 739.

²⁹³ פי' מיסודות של שניהם ששניהם תוך ז"א (נוסף בפע"ח). א"כ הטלית שאנו מתעטפין בו הוא רמז לז"מ דזעיר אנפין (פע"ח).

²⁹⁴ ענין ל' לכלס לא מוצא בפע"ח אלא בשם החזרים.

²⁹⁵ עי' לעיל דרוש ב' שהציצית יוצאים מהטלית, והטלית הוא האו"מ עצמו.

²⁹⁶ המקיף לז"א כהבזל היואל מפיה לז"ק נמלא שמקיף ז"א הוא הטלית שהוא ארוג מכל המקיפים (נוסף בפע"ח).

²⁹⁷ עי' טנת"א ג' הטעם שהיא נקראת "פום ממלל רברבן", הוא מכיוון שיוצאים מפיה אורות מקיפים לזו"ן והם גדולים בהרבה מהאורות הפנימיים. אמנם עיקר מה שנקרא "פום ממלל רברבן" הוא א"א [עי' בבהגר"א על ספד"צ לג ע"ב]. אמנם אין אורות א"א יוצאים לז"א אלא על ידי אר"א, לכן גם אמא נקראת פומא ממלל רברבן (ביאורים ח"א נה ע"ב).

שְׁעָה"כ

²⁹⁸ וצריך לבאר למה הציצית נקרא תשמישי מצוה והתפילין תשמישי קדושה (מגילה כו ע"ב). והענין, כי הציצית נק' תשמישי מצוה, לפי שהם מאירים אל הנוק' דז"א הנק' מצוה³⁰⁰²⁹⁹. אבל התפילין הם נק' תשמישי קדושה, לפי שהם בחי' אור מקיף³⁰¹ אל המוחין דז"א הנק' קדושה³⁰².

³⁰³ והנה שערות רישא דז"א יש בהם ג' בחי', ואלו הם: קוצים ממוח הדעת, וז"ש קווצותיו תלתלים (שיה"ש ה יא), כי הקוצים הם מי' שמות אלקים שבדעת, ה"ג וה"ח מבחי' הקטנות, כנודע כנ"ל כי הציצית אינו מן הגדלות. והנה עשרה פעמים אלקים הם גימ' ת"ל ת"ל, ת"ל חסדים ות"ל גבורות, ועם ו' אותיות שבהם, עשרה פעמים ה', הרי ו', הרי תלתלים. והנימין הם ממוח הבינה. והשערות הם ממוח החכמה³⁰⁴.

ודע כי השערות הם קטנים, והם אור מקיף לז"א עצמו³⁰⁵. והנימין הם בינונים, והם אור מקיף ללאה. והקוצים הם ארוכים והם אור מקיף לרחל. ודע, כי השערות למעלה הם שחורים, לפי שהחסדים הם מכוסים תוך יסוד אימא, וגם להיותם מבחי' מוחין דקטנות דאלקים שהם דינים, אבל כאשר נמשכים מן החוזה ולמטה ומתגלים, אז מתלבנין חושי הציצית, כנודע שהם שחורים, כי הוא סוד, דינים דדכורא קשין ברישא ונייחין בסופה (ספד"צ כו ע"ב, אדר"ר קמב ע"ב)³⁰⁶. וגם כי אח"כ בבא מוחין דגדלות, נבקע היסוד דאימא שבמקום החוזה³⁰⁷, ויוצא הארה משם ומאיר ומלבין חושי הציציות השחורות שבבחי' הקטנות³⁰⁸.

ולמעט זה צריך ליקח ולקבץ כל הד' ציציות בעת הק"ש וישימם כנגד החוזה והלב³⁰⁹, כי שם מקום גילוי הארת החסדים דגדלות, כדי שיתלבנו הציציות ויתמתקן הדינים שבהם. ואמנם הם ח' חושין, לפי שכיון שהחושים הם השערות היוצאות מן מוחין דקטנות.

³¹⁰ והנה בדעת דז"א יש בו מצד אבא ב' אלקים שהן ארבע, וכן בדעת דמצד אימא יש בו ב' אלקים שהן ארבע, סך הכל ח' אלקים.

אמר הכותב חיים נלע"ד שטעה השומע, וכן צ"ל שהם ד' מוחין דמצד אבא וארבע דמצד אימא, וכולם בחי' אלקים. וכן עד"ז יש בו ד' מוחין דמצד אבא, שהם ד' יה"ו במילוי

- מאיר הכוונה -

²⁹⁸ וא"ת אם כן גדולה מנחת ליצית ממנחת תפילין וקיימא לן שירי תשמיש מנחה נזרקין ושירי תשמיש קדושה נגנזין (נוסף בפע"ח).

²⁹⁹ עי' הערה .Error! Bookmark not defined.

³⁰⁰ ואע"פ שהטלית לז"א עיקרו לצורך הליצית שהוא משמש לשכינה צסוד תחלת המחשבה סוף מעשה לפיכך כאשרנו מתעטפין מציאין כל הליצית לצד שמאל שסם השכינה שמאירין לנוקבא (נוסף בפע"ח).

³⁰¹ "בחי' אור מקיף אל המוחין דז"א" נמתק בפע"ח, ובמקומו איתא "מאירין לז"א צסוד המוחין דיליה".

³⁰² עי' הערה בסוף הספר אות לט עמוד 784.

³⁰³ פע"ח טז ע"ז.

³⁰⁴ עי' הערה בסוף הספר אות יד עמוד 746.

³⁰⁵ עי' לעיל ד ע"ג ד"ה ועתה נבאר ענין השערות.

³⁰⁶ עי' לעיל הערה .Error! Bookmark not defined.

³⁰⁷ עי' לקמן דרושי ויעבור דרוש ז'.

³⁰⁸ והטעם שסם לצניס מפני כי להיות כי שערות אלו הם שחורות וכו' אז יולא אותה הארה לאחורי דז"א ומתמתקין ומתלצניס השערות דמוחין דקטנות הם הליצית (נוסף בפע"ח).

³⁰⁹ עי' לעיל הערה 148.

³¹⁰ פע"ח יז ע"ג.

שְׁעָה"כ

ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, וד' אחרים מצד אימא שהם ד' אה"י, ב' דיודין וא' דאלפין וא' דההין, וכולם מבחי' מוחין דגדלות, ולכן היו ח' חוטיין ג"כ³¹¹.

³¹²ומ"ש רז"ל שנקב הציצית בטלית לא יפחות מקומו משיעור קשר גודל, הטעם הוא לפי שכשנכנסים הנו"ה³¹³ דאימא בתוך ז"א, אינו נכנס רק ב' פרקים שבהם לבד, וכשבוקע³¹⁴ ירד השפע וחוזר לאחוריו וחוזר³¹⁵ ומסתלק מן אלו ב' פרקים שנכנסו תחילה³¹⁶ והיו בלתי הארה כלל, אבל בפרקים השניים³¹⁷ לא נסתלק מהם השפע והאור לגמרי, כי עדיין נשאר בהם קצת רשימו של הארה, ולכן שם במקום שהוא שיש בו קצת רושם הארה, צריך לעשות נקב הציצית כדי שיהיה להם קצת הארה, ע"כ.

דרושי ציצית דרוש ו

ועתה נבאר קצת דקדוקים שיש בענין הציצית וגם מנהגי מורי ז"ל.
³¹⁸הנה ט"ל כריכות שיש בציצית הם בחי' ט"ל אותיות שיש באהיה דההין בפשוט, ומלוי, ומילוי המילוי³¹⁹. לפי שסוד הציצית הוא באהיה דההין, העולה כנף כנ"ל (ו ע"ד).

ולכן נבאר ענין עשית הציצית כפי מנהג מורי ז"ל.
הנה צריך הציצית לעשותו שלישי א' גדיל וב' שלישי ענף. והטעם הוא, לפי שכיון שהציצית לצורך הנקבה³²⁰, והנה מקומה הוא בחוזה דו"א, שהוא בסוף שלישי העליון דתפארת שבו³²¹, וכנגדו יעשה שלישי א' גדיל, וכנגד שני שלישים התחתונים דת"ת אשר שם היא הנוק', יעשה שם שני שלישי ענף³²².
³²³ואמנם הגדיל יעשהו חוליות חוליות, כל חוליא מג' כריכות³²⁴. (זו ע"ב) ובתחילה יקשור שני קשרים סמוך לכנף, ויכרוך ז' כריכות³²⁵, ויקשור ב' קשרים אחרים ויכרוך ח' -

- מאיר הכוונה -

³¹¹ פיסקא נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "וג"כ ראוי לדעת למה הם ח' חוטיין ולא יותר מאחר שהם רומזים לשערות וג"כ למה הם הציצית בקלוות היה ראוי שיהיו כראש אבל כבר ידעת שהמוחין של ז"א באים לו מאו"א ומוחין של אבא ד' ומוחין של אמא ד' הרי ח' והמוחין של אבא הם ד' היות ע"כ ס"ג מ"ה ב"ן וד' יה"ו לבד מהיות הנ"ל ושל אמא ד' שמות אהי"ה צ' ביודין וא' באלפין וא' בההין וד' (אהי"ה) [אה"י - לש"ו על פי שעה"כ] לבד מאהי"ה הנ"ל כנזכר ביחוד ק"ש לכן כנגדן ח' חוטיין".

³¹² פע"ח יז ע"ג.

³¹³ נה"י (פע"ח).

³¹⁴ צע"ת ק"ש, וכשנבקע יסוד (פע"ח).

³¹⁵ צסוד שערות הראש וכשחוזר (פע"ח).

³¹⁶ פי' מאלו הב' שנכנסו מפרק הראשון כראש הז"א ממז' לגמרי עולה האור לאחוריו ומוציא לחוץ קולותיו תלתיים (נוסף בפע"ח).

³¹⁷ שהוא התחתונים דנה"י לאמא שיורד מראש ז"א (נוסף בפע"ח).

³¹⁸ פע"ח יז ע"ג.

³¹⁹ עי' לעיל ו ע"ב.

³²⁰ "לצורך הנקבה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "רמוזים אל המלכות".

³²¹ עי' גר"א בס"י ה ע"א: היא מתחלת כנגד שני שלישי התחתונים דז"א, ועיקר בנינה נה"י דז"א ושם קומתה, כי ב' השלישים דת"ת הן כתרה שהן ב' בחינות שבכתר.

³²² עי' הערה בסוף הספר אות מא עמוד 784.

³²³ פע"ח יז ע"ב.

³²⁴ עי' הערה בסוף הספר אות מא עמוד 784.

³²⁵ עי' הערה בסוף הספר אות מ עמוד 784.

פעה"כ

כריכות, ויקשור ב' קשרים אחרים ויכרוך י"א כריכות, אח"כ יקשור ב' קשרים אחרים ויכרוך י"ג כריכות, ויקשור ב' קשרים אחרים. והרי הם ט"ל כריכות כמנין ט"ל אותיות אהיה דההיין כנ"ל, כמספר יהוה אחד.

ובענין קשירת ראשי כל חוט וחוט של הציצית כדי שלא יתפרדו משזירתן, ראיתי למורי ז"ל שלא היה מוחה בזה, אף כי יש בזה מפקפקין³²⁶, ואדרבה נ"ל שהיה חפץ בקשירת ראשיהם³²⁷.

גם ראיתי למורי ז"ל, שבציצית קטן היה עושה שני נקבים סמוכים זל"ז, כעין נקודת צירי בכל כנף מד' כנפות הטלית, והיה מוציא חוטי הציצית דרך שני הנקבים ההם, באופן שיהיו שני קצוות חוטי הציציות מתגלין בצד א' החיצון³²⁸. וסברא זו הביאה בספר האגור³²⁹, אבל מורי ז"ל לא היה עושה כן אלא בציצית קטן ולא בגדול.

גם צריך לכסות התפילין שבראש בטלית כנז' אצלינו טעם הדבר לעיל (ו' ע"ד ד"ה גם כזה)³³⁰.

ובענין שנהגו להתעטף בטלית גדול ליל יוה"כ יתבאר ג"כ זה ע"ש (&).

ובענין הטלית הגדול נודע ענין עטיפת הראש משא"כ בטלית קטן, אבל מורי ז"ל כשהיה לובש טלית קטן ביום, וכשהיה יוצא מבית המרחץ או מבית הטבילה וכיוצא בזה, היה נוהג לעטף ראשו בו ממש, והיה מברך להתעטף בציצית, ואח"כ היה שומטו מעל ראשו ומורידו על שני כתיפיו כדרך לבישתו. גם ראיתי למורי ז"ל שהיה מברך להתעטף בציצית כשהיה בבית הטבילה כנז'.

גם הטלית קטן היה לובשו למטה משאר מלבושיו ע"ג הלוקו, שלא כאותם המתיההרים ללבושו ע"כ³³² בגדיו³³³, וטעות גדול הוא בידם הפך האמת³³⁴. גם לא היה מסיר תפילין וטלית עד שהיה גומר כל התפילה ועלינו לשבח ועל כן נקוה לך כו'.

³³⁵ והנה בענין הטלית קטן, צריך שתדע מה שיתבאר לקמן בסדר עליית התפילה של שחרית דחול, איך עולים העולמות, ושם נתבאר כי ציצית קטן הוא בחיצוניות היצירה ולא בפנימיות. ובמקום אחר אנו מוצאים כי ציצית קטן הוא בעשיה. והענין הוא (כי) הציצית קטן הוא בהיותו בבחי' הקטנות דעיבור ראשון דג' כלילין בג', וזה עצמו ה"ס

- מאיר הכוונה -

³²⁶ עי' אר"ח סי' יא ס"ג ברמ"א [אם נתפרקו משזירתן ונעשו ט"ז, כשרים. והוא שישתייר בשזור כדי עניבה. הגה: ולכתחלה טוב לקשור החוטין למטה] ועיי"ש במ"ב סק"ח [וי"א דאדרבה יותר טוב שלא לקשור ונכון להחמיר אם הם שזורים יפה דלא שכיח שיתפרקו], ועיי"ש סי"ד [ונהגו לעשות בסוף כל חוט קשר, כדי שיעמוד בשזירתו].

³²⁷ גם אין לחוש בזה שנוהגין האשכנזים לעשות סימן לטלית כדי שתמיד יניח האלד ההוא על ראשו (פע"ח). עי' הערה 152.

³²⁸ צאופן שיהיו כל בחי' הציצית מתגלין לחוץ ואפשר שזה תלוי במה שציארכנו בטלית שהוא אור מקיף של זעיר אנפין ואור השערות בוקע בסופו ויוצא ממנו ומתגלה ואפשר שלכן כריך שיתגלה הכל מלד החיזון וזה בט"ק דווקא (נוסף בפע"ח צס"ע"ח).

³²⁹ העטור (פע"ח).

³³⁰ כי ט"ג כריך שתהיה תמיד ראשו מעוטף בו כי זה תכלית ט"ג שהוא לעטוף בו את הראש כמ"ס (נוסף בפע"ח).

³³¹ עי' הערה בסוף הספר אות לז עמוד 782.

³³² נדצ"ל ע"ג.

³³³ עי' לקמן יב ע"ג ד"ה ואח"כ ע"י ב'.

³³⁴ כי ענין לציצית קטן הוא בחי' הפנימית של ג"ת דיצירה וט"ג הוא בחינת החיצונות שלהם (נוסף בפע"ח).

³³⁵ פע"ח יז ע"ד ריש פרק ו, וכאן מתחיל פרק חדש, ודרוש ז' המשך שלו.

שְׁעָה"כ

העשיה. והענין הוא, כי אז אין בז"א אלא סוד העשיה³³⁶. אבל הטלית גדול הוא בסוד היצירה דגדלות ממש, ונמצא כי טלית קטן הוא ביצירה בהיותה בקטנות שהיא סוד העשיה.

דרושי ציצית דרוש ז

בכוונת האדם בעת שמתעטף בציצית, ובו יתבאר ד' כוונות שיש בד' מצות הרמוזות בד' אותיות של הויה, ואלו הם: תפילה, וציצית, ותפילין, וק"ש. דע כי ד' כוונות יש בד' מצות הרמוזות בד' אותיות הויה, וטוב הוא לכוין בהם תמיד באופן שנבאר. הנה לפעמים האדם מבטל א' מד' מצות הנז' בשוגג או אפילו במזיד, וארבעתן הם מצות עשה מן התורה³³⁷, וכאשר האדם איזה פעם מתבטל מלהתפלל, ביטל מצות עשה, שנאמר (תענית ב ע"א) ועבדתם את ה' אלקיכם זו תפלה. והעובר על מצוה זו פוגם בה' אחרונה של הויה.

והמבטל מצות ציצית פוגם באות ו' של הויה.

והמבטל מצות תפילין פוגם בה' ראשונה של הויה.

והמבטל קריאת שמע פוגם באות י' של ההויה.

הרי ארבעתן כסדרן מלמטה למעלה. וכדי לתקן הפגמים הנז', צריך האדם לייחד ד' יחודים אלו שנזכיר, כל יחוד כפי הפגם שכנגדו. וזה סדרן מלמעלה למטה: כנגד פגם היוד דביטול קריאת שמע, תכוין כשאתה קורא קריאת שמע ביחוד זה, והוא שתכוין לעשות הויה באופן זה: תחילה תקח אות ה' אחרונה לבדה, לרמוז אל המלכות המתעוררת תחילה, ואח"כ תחבר הה' הנז' עם אות הו' לרמוז אל התחברות המלכות עם ז"א. ואחר שנתחברו להעלות מ"ן למעלה לאו"א, אז תחבר שני אותיות י"ה זו עם זו, לרמוז אל חיבור או"א, ותכוין כי חיבור זה הוא בגימ' א"ל בזה האופן, ה' ה"ו י"ה, הם בגימ' א"ל, וה"ס שם י"א היוצא משם ס"ג³³⁸, כמושי"ת לקמן בכונת מלת אחד דפסוק שמע ישראל.

וכנגד פגם ה' ראשונה בביטול מצות תפילין, תיחד זה היחוד שהוא בה"א ראשונה באופן זה, תחילה תחבר ב' אותיות י"ה שהם או"א שרוצים להזדווג לתת מוחין לזו"ן³³⁹, ואח"כ עולה ה' אחרונה ומתחברת עם ו', שהוא סוד התחברות זו"ן כדי להעלות מ"ן אל או"א שנתחברו כנזכר. ואח"כ יורדת ה' עילאה ומתחברת עם אות ו' שהוא ענין כניסת נה"י דאימא תוך ז"א לעשות לו מוחין, ועיי"כ יוצאין התפילין כמו שית' לקמן. ותכוין כי חיבור זה הוא גימ' הבל, שהוא מילוי שם ס"ג, לפי שאימא היא הויה דס"ג, והיא הגורמת להוציא {זו ע"ג} תפילין כנו' בתיקונים, דאימא על ברא נעשית בחי' תפילין³⁴⁰, והוא באופן זה: י"ה ה"ו ה"ו בגי' ל"ז שהוא הבל.

- מאיר הכוונה -

³³⁶ ואז נקרא לילית קטן, שמקפת אותו בזמן דקטנותו, ואז הוא כנגד העשיה, כי אז אין בזעיר אלל בחי' עשיה כלל. ונמצא א"כ, כי הטלית קטן הוא זיכרה, אלל שהוא זהותו דקטנות, כסוד עשיה לזד וכו' אך התפילין הם מקיף על המוחין, והטלית מקיף על מקיף דמוחין דזעיר, שהם התפילין. ועיין צענין הדרוש (שער השמות פ"ה ופ"ז - לש"ו) שציארנו צענין ג' כלים שיש בכל ספירה וספירה, וסם תזין ענין סם שדי ממש ("ממש" נמחק בעולת תמיד - לש"ו), זו' ליכופיו, שהם בחי' ז"א לזכרה. ואמרנו שזהו לילית דמטטרו"ן, וגם עיין בסוף שער הליצית (נוסף בפע"ח).

³³⁷ עי' לקמן כא ע"ג שתפילה מדרבנן (ש"ש).

³³⁸ עי' הערה בסוף הספר אות כו עמוד 761.

³³⁹ לז"א (פע"ח).

³⁴⁰ משמע מלקמן צה ע"ב שזה תחילת ההקדמה ואולי ג ע"א: ועוד אלן דקשרין לשכינתא עם קודשא בריך הוא בקשורא דתפילין אתמר עליהו לא תקח האם על הבנים ואינן דלא קשרין לון כחדא אתמר בהון שלח תשלח את האם.

תרגום: ועוד אלו שקושרים את השכינה עם הקב"ה בקשר של תפילין, עליהם נאמר "לא תקח האם על הבנים". ואלו שלא קושרים אותם יחד, בהם נאמר "שלח תשלח את האם".

שְׁעָה"כ

וכנגד פגם ו' של ההויה בביטול מצות הציצית, תיחד יחוד זה, ותכוון לחבר י"ה שהם או"א עם ו' שהוא ז"א, הנעשה לו אור מקיף שהוא הטלית. ואח"כ תחבר אות ו' עם ה' אחרונה, והוא רמוז שנותן הז"א לנוקבא בחי' אותם הציציות הנוטפין עליו כנז' בדרושים שקדמו. ותכוין כי חיבור זה הוא גימ' ל"ב, והוא באופן זה יה"ו ו"ה, הרי ל"ב לרמוז אל הל"ב ציציות, כנגד ל"ב נתיבות חכמה (ס"י פ"א מ"א).

וכנגד פגם ה' אחרונה בביטול מצות התפלה, תיחד זה היחוד ותכוין בתחילה להעלות אות ו' עם ה' ראשונה, ואח"כ עולים יחד אות ה' ראשונה ואות ו' אל אות י' ומתחברין שלשתן, ואח"כ נקשרת אות ה' אחרונה עם שלשה אותיות הנז', ותכוין כי חיבור זה עולה גי' ח"ן³⁴¹ בזה האופן: ו"ה וה"י ה"ו ה"י³⁴².

והנה מקום כונות אלו היחודים, תכוין בהם כל יחוד במקומו³⁴³. כיצד, כשתאמר קריאת שמע דשחרית או דערבית, כי אל³⁴⁴ הם בלבד מ"ע, קודם שיתחיל קריאת שמע, יכוין ביחוד שלו וכנ"ל. וכשיניח תפילין, יכוין ביחוד שלו. וכשיתעטף בציצית יכוין ביחוד שלו. וכשיתפלל תפילת י"ח שהיא ג"כ מ"ע ערב ובקר וצהריים, יכוין ביחוד שלו, אחר שיאמר פסוק ה' שפתי תפתח (תהלים נא יז) קודם שיתחיל ברכת אבות³⁴⁵.

ואמנם גם בעת שכבך על מיטתך בלילה, כאשר תאמר וידוי כנז' אצלינו במקומו, באמרך, אם הטאתי לפניך ופגמתי באות י' ראשונה של הויה כו', אז תכוין על ביטול קריאת שמע, ותכוין אל יחוד שלו, וכן בשאר ד' אותיות.

גם כשתברך³⁴⁶ להתעטף בציצית, תכוין בר"ת שהם ל"ב חוטי הציציות³⁴⁷, והוא סוד ל"ב נתיבות חכמה (ס"י פ"א מ"א)³⁴⁸.

ודע, כי האדם צריך להסתכל בציציות בכל שעה ורגע, כמו שאמר הכתוב (במדבר טו למ) וראיתם אותן, והוא תועלת גדול לנשמה שלא יזדמן חטא לידו³⁴⁹, אם יזהר בכך, וגם ישיג תועלת גדול. אבל בכונת ההסתכלות יש ב' כונות, כי המסתכל בהם בעת תפלת שחרית בק"ש, דהיינו כשאומר פרשת ציצית, צריך לכוין באופן אחר וכמו שנבאר שם

– מאיר הכוונה –

אולי ד ע"א: בכ"א אזכרות דתפילין דרישא ובכ"א אזכרות דתפילין דיד ודא אימא עלאה תפלי דמארי עלמא קרינן ליה תפילין על רישא דעמודא דאמצעיתא.

תרגום: בעשרים ואחד אזכרות התפילין של ראש, ובעשרים וא' אזכרות התפילין של יד, וזו האם העליונה, תפילין של רבוננו של עולם, קוראים לו תפילין על ראש העמוד האמצעי.

ועי' יא ע"א: ועיקר דתפילין משמאלא ובגין כך נשבע ה' בימינו (ישעיה סב ח) זו תורה ובזרוע עזו אלו תפילין ומסטרטא דשמאלא ה' תפילין על ו' אימא על ברה בגין דבה אתבני הדא הוא דכתיב כונן שמים בתבונה (משלי ג יט) י' אבא תפילין על בריתא ה' דביה אתבניאת הדא הוא דכתיב ה' בחכמה יסד ארץ ודא הוא הו"ה ודא הוא רזא ארבע משמרות הויה לילה.

תרגום: ועיקר של התפילין משמאל, ולכן נשבע יה"ה בימינו" זו תורה, "ובזרוע עזו" אלו תפילין (ברכות ו ע"א). ומצד השמאל, ה' תפילין על ו', אם על בנה, משום שבה נבנה, זהו שכתוב "כונן שמים בתבונה". י', אבא, תפילין על הבת, ה', שבו נבנית, זהו שכתוב "יהו"ה בחכמה יסד ארץ", וזהו הו"ה, וזה סוד ארבע משמרות הוה הלילה (ברכות ג ע"א).

³⁴¹ ור"ל כדי שימצא תפילתו חן בעיני הקב"ה והוא סוד התפלה שהיא המלכות ה' אחרונה תמצא חן בעיני ז"א ו' (לש"ו).

³⁴² ה"ו ה"י נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא הוה"י.

³⁴³ ועכ"ז אם יחדם בכל שְׁעָה היום מה טוב מאולד (נוסף צפע"ח).

³⁴⁴ ולא ק"ש על המטה ולא לפני תפילה.

³⁴⁵ שְׁעָה היא עיקר מלכות התפלה (נוסף צפע"ח)

³⁴⁶ "גם כשתברך" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "אחר כך תצרך הזכרה".

³⁴⁷ והם נגד היחוד הנ"ל שהוא ל"ב (נוסף צפע"ח).

³⁴⁸ פי' דבריו, שחוש מהכוונה לתקן את הפגם של ביטול ציצית אלא לכוון גם על זה בעצם ענין ציצית*##. ועי' פע"ח ציצית ו' שג"כ מביא את הכוונה הזאת ללא שום קשר לביטול המצוה.

³⁴⁹ על ידו (פע"ח).

שְׁעָה"כ

במקומו בע"ה. אבל המסתכל בהם שלא בזמן התפילה, צריך לכוין כוונה אחרת שנבארה בע"ה שם במקומה³⁵⁰, והיא זו, דע כי צריך להסתכל בהם ב' פעמים, זה אחר זה, ומה שצריך לכוין הוא זה, כי הנה עין גימ' ק"ל³⁵¹, והוא בחי' רבוע³⁵² שם מ"ה כזה: יו"ד, יו"ד ה"א, יו"ד ה"א וא"ו, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. ובעת שהוא מסתכל³⁵³ יכוין כי הכנף הוא סוד אהיה דמילוי ההין, וכשתסיר ממנו הפשוט, ישארו אותיות המילוי בגימ' ק"ל כמספר עין כנז'. וכאשר יסתכל ב' פעמים רצופות³⁵⁴, יהיו ב' פעמים ק"ל, שהם ב' פעמים עין, והם בגימ' ר"ס, וז"ס (שמות ג ד) וירא ה' כי סר לראות, כי ע"י ס"ר הנז' הוא הראות. ותכוין אל עשרה היות פשטות של החו"ג³⁵⁵ שעולים בגימ' ס"ר. ואח"כ תכוין אל שאר הכונות הנ"ל בדרוש זה אם תרצה³⁵⁶.

ואמר לנו מורינו ז"ל, שעדיין לא היה בנו כח לכוין בהסתכלות ציציית דו"א רק בציציית³⁵⁷ יעקב, כנ"ל שיש ציציית לז"א וציציית ליעקב, ויש לי ספק אם שמעתי ממנו שנכוין בציציית היוצאות לרחל, והראשון עיקר, ע"כ הגיעו דרושי הציציית³⁵⁸.

- מאיר הכוונה -

³⁵⁰ "שנבארה בע"ה שם במקומה" נמחק בפע"ח.

³⁵¹ ע"י לקמן דרוש ח' ד"ה ובהגיעך. ע"י שער כה פרק ב: י"ב: בדעת דז"א יש ה"ח וה"ג, והם י' הוי"ת גימ' (ק"ל ק"ל) [קלק"ל], ב"פ ע"ן כמנין (שמות ג ד) ס"ר לראות, כי משם נמשכת ראייה אל העיניים היושבים ממש כנגד הדעת. אך בדעת דנוקבא יש ק"ל גבורות לבד. וע"י ספר הליקוטים (שמות ב): וירא ה' כי סר לראות - הכוונה היא, כי רצה להשפיע החו"ג בנוקבא, בגי' ס"ר ב"פ ע"ן, כדי שתוכל לראות.

³⁵² אחרוייס (פע"ח). ##*

³⁵³ בשעת ק"ש (נוסף בפע"ח).

³⁵⁴ זה אחר זה (פע"ח).

³⁵⁵ הדעת (פע"ח).

³⁵⁶ אם תרצה" נמחק בפע"ח.

³⁵⁷ בטלית (פע"ח).

³⁵⁸ ע"י הערה בסוף הספר אות מב עמוד 785, שם הבאנו כל דברי הפע"ח שלא מופיעים בשעה"כ.

פְּעֵה"כ

	דרושי ציצית - ד ע"א	
35	זהר בענין מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק	א
36	הבל הפה דבינה נעשה אור מיקף ומלבוש לז"א	ב
38	ציצית אור מקיף	ג
39	זהר משפטים בענין רוחא דשביק בגווה	ד
	ד ע"ב	
42	ד' בחי' הנמשכים אל הנקבה	ה
44	זהר על אור זרוע לצדיק	ו
45		ז
46	זהר שלח ציצית מלשון הסתכלות	ח
47		ט
48	נתעטף הקב"ה בטלית לבנה	י
	ד ע"ג	
48	חד קוצא דשערי דתליא עד רישא דז"א	יא
	ד ע"ד	
51	חד קוצא דשערי ותליא עד רישא דנוקבא	יב
52	קוצין דשערי תליין בתקונוי נקיי כעמר	יג
53	השערות דאינון שעיעין יתיר מכולהו, אינון ממוחין דגדלות	יד
54	שער הם אותיות עשר	טו
55	לאה אחורי גרון דז"א	טז
56	קוצא דשערי אוכמי	יז
57	שיעור טלית שיכסה ראשו ורובו של קטן	יח
	ה ע"א	
57	ג' גבורות התחתונות מן הה' גבורות אשר ביסוד דז"א, הם לבדם ממותקות עם החסדים אשר שם	יט
62	עטיפת טלית	כ
	ה ע"ב	
63	נוק' בשמאלא אתאחדת	כא
64	אצבעות	כב
64	תוחלת ממושכה מחלה לב	כג
	ה ע"ג	
66	שער דרושי הצלם - החסדים והגבורות להיות שאינון מוחין ממש אלא מכריעין	כד
67	זו"ח אהר"ה	כה
	ה ע"ד	
68	י"א"י	כו
71	יקוו המים מדידו דקו ומשחתא	כז
73	א"ח ז"א ד' נוקביה	כח
74	מדידו דמשחתא דקו המדה	כט
	ו ע"א	
77	כל כתר דז"א הוא מצד אימא	ל
78	אל שדי, א"ל הויה, א"ל אדני	לא
81	ת' אלפי רבוא עלמין דאתפשטו מחוורא דרישא דא"א	לב
	ו ע"ב	
84	לשונות הזהר בענין התכלת	לג
	ו ע"ג	
87	יוסף איהו לתתא ואיהו לעילא	לד
88	יוסף איהו לתתא ואיהו לעילא	לה
	ו ע"ד	
88	וי"ש כ"ב	לו
89	ציצית ותפילין	לז

פְּעֵה"כ

90	לאחר החורבן חסר לעולמות החיצונים כנודע, כי אחר החורבן אין זוג אלא לבחי' הנשמות שהם פנימיות העולמות	לח
	ז ע"א	
91	המוחין דז"א הנק' קדושה	לט
91	ז' כריכות	מ
91	ב' שלישי ענף וג' כריכות	מא
	ז ע"ג	
92	מה שחסר משער הכוונות על ציצית ומופיע בפע"ח	מב
93	רנ"ו	מג

ד ע"א

א. עי' זהר ח"ג קעה ע"א: ולא תתורו אחרי לבבכם (במדבר טו לט) ימנע מנכון בישין ארחין אחרנין ודאי לא תתורו ולא תעבדו בישין ועל דא סלקא גוון תכלת דא תכלת דמיא לכסא הכבוד מה כסא הכבוד עביד לבר נש למהך לארחא דמישר לדכאה ליה אוף האי תכלת עביד לב"נ למהך בארח מישר ודאי דכלא אית לדחלא מהאי אתר למיהך במשיר:

כתיב (ישעיה כד טז) מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק ואומר רזי לי וגו' מכנף הארץ דא כנף דציצית דאיהו כנף הארץ זמירות שמענו אלין שאר חוטיין דנפקין ותליין מאתר עלאה גו אינון³⁵⁹ שבילין עלאין דנפקין מחכמה עלאה:

צבי לצדיק דא צדיק חי העולמים³⁶⁰ דאינון חוטיין אינון שפירו דיליה דהא מניה נפקין וכל חוטא כלילא בתרין סטריין³⁶¹ וכד אסתכלנא אמינא רזי לי רזי לי דהא מגו רזא עלאה דכל מהימנותא נפקין:

וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמייהו: ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי וסהדין סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשיהון דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין:

תרגום: "ולא תתורו אחרי לבבכם", ימנע מכם דרכים רעים אחרים, ודאי "לא תתורו", ולא תעשו רעות, ועל זה עולה גוון תכלת, זו תכלת דומה לכסא הכבוד, מה כסא הכבוד עושה את האדם ללכת בדרך ישר לטהרו, גם תכלת זו עושה את האדם ללכת בדרך ישר ודאי, שהכל יש לפחד ממקום זה ללכת ישר.

כתוב "מכנף הארץ זמירות שמענו צבי לצדיק", ואמר "רזי לי וגו'". "מכנף הארץ", זה כנף הציצית, שהוא כנף הארץ, "זמירות שמענו", אלו שאר החוטים שיוצאים ותלויים ממקום עליון, תוך אותם שבילים עליונים שיוצאים מחכמה עליונה.

"צבי לצדיק", זה צדיק חי העולמים, שאותם חוטים אלו יפיו, שהרי ממנו יוצאים, וכל חוט כלול בשני צדדים, וכשהסתכלתי אמרתי, רזי לי רזי לי, שהרי מתוך סוד עליון של כל האמונה יוצאים.

וכשהסתכלתי בתכלת וראיתי רצועה להלקות, מקום יראה לפחד, אמרתי אוי לי שבני אדם לא יודעים להשגיח ולהסתכל על מה נענשים, לשקר בזה בוגדים בגדו, שהרי קוראים קריאת שמע ללא ציצית ומעידים עדות שקר, ואלו הם בוגדים שבגדו משקרים בעצמם.

- מאיר הכוונה -

³⁵⁹ ל"ב נתיבות דנפקין מחכמה, וכלהו מתפשטין בגוף כידוע, כנגדו ל"ב חוטיין (יהל אור).

³⁶⁰ קשרין וחולין ח"י (יהל אור).

³⁶¹ זה יובן במ"ש הפוסקים שהחוטים יהיו כפולים לרמוז שהם כלולים חד בחברי' דין ברחמים ורחמים בדין (זהר הרקיע). דינא ורחמי, לכן כ"א כפול לשנים. ד' חוטיין נגד ד' אותיות השם, כולם בחכמה עשית (יהל אור).

סַעֲה"כ

"ובגד בוגדים בגדו", לבושם בלי ציצית נקרא בגד בוגדים, לבוש של אותם בוגדים שבגדו, שמשקרים ומעידים עדות שקר בכל יום, אוי להם אוי לנפשם, שעולים באותו כסא תכלת לדון, ועליהם כתוב "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני", אותו בגד שלהם נודע לכל בעלי הדינים.

ב. עי' ע"ח שער יז פרק ב: ב', מן הפה דז"א יצאו ז' הבלים דקהלת, והם מקיפין אל ז"ת דנוק' דז"א³⁶², דוגמת הבל הפה דא"א המאיר לז"א כנ"ל. והנה אלו ההבלים כלול כל אחד מאש רוח מים עפר³⁶³, וכל זה נותן ז"א לנוק' בהיותן פב"פ עמו מהחזה שלו ולמטה. ואלו המקיפים הם בחי' אהי"ה, כי כל או"מ הוא שם אהי"ה³⁶⁴. ולפעמים בעונות התחתונים, כשיש שבועות שקר³⁶⁵, גורם לבטל ממנה (אורות)³⁶⁶ המקיפים שהם הבל דקדושה, וח"ו כביכול מתלבשת בו' הבלים דקלי' הנקרא (קהלת א יד) הבל ורעות רוח (עי' זהר ח"ג קכג ע"א). עי' ע"ח שער כה פרק ב: אמנם משה זכה לדעת עליון³⁶⁷, וז"ש בזהר בראשית³⁶⁸ דתרווייהו בדעת אלא דא בגופא ודא בנשמה, כי זה בדעת המתפשט בגופא, וזה בדעת עליון שבראש,

- מאיר הכוונה -

³⁶² שורש הנ"ל מיסוד דבינה אשר מאיר ומתגלה בפה דז"א (ביאורים ח"א נה ע"ב), וחופן מזה יש אורות ז"א שיוצאים לנוק' בפנימיותה (ביאורים ח"א נג ע"ג) ³⁶³ נמחק בקה"י.

³⁶⁴ עי' ביאורים ח"א & כג ע"א שזה הן בינה והן כתר, ששרשו בכתר ומתגלה מהבינה. (35) שער הפסוקים - פרשת בלק

עוד צריך שתדע, ענין קין והבל, כדי שממנו יתבאר כמה עניינים בפרשה זאת. הנה נתבאר לנו, כי ב' מיני אורות הם בכל מקום, והם, אור פנימי, ואור מקיף, והמקיף גדול מן הפנימי, ולכן המקיף נקרא אהי"ה, והפנימי נקרא הו"ה. גם ידעת ענין ה' גבורות הנקרא מנצפ"ך, המתפשטים בה' מקומות

³⁶⁵ עי' גמ' שבת לג ע"א בעון שבועת שוא ושבועת שקר וחילול השם וחילול שבת חיה רעה רבה ובהמה כלה ובני אדם מתמעטין והדרכים משתוממין, עכ"ל.

ע' פת"ש נתיב מ"ד ומ"ן פתח יז וז"ל, והנשיקין ההם הם פנימיות האורות שלהם נדבקים יחד, והענין כי הנשיקין הם מסוד ז' הבלים שבפה שיוצאים מן הריאה אל הגרון שהם כלל ז"ת, ה' אונות וורדא וכלל הריאה, ואלו הבלים הם נעשים אור מקיף אל הז"ת שבהם מתקיים כל הבריאה וכו' והם ז' הבלים בסוד (משלי ט א) חצבה עמודיה שבעה אלו ז' ספרים שבתורה (שבת קט"ז ע"א) והם ג"כ סוד ז' קולות שאמר דוד על המים וסוד ה' קולות במתן תורה וב' כללים וכל העם רואים את הקולות (שמות כ טו) כמ"ש (ברכות ו' ע"ב) הנך דקודם מתן תורה שהם עצמם ז' הבלים הנ"ל, וז"ס הנשיקין כפולים בסוד תורה שבכתב ושב"ע"פ שצריכים להיות נכלל זה בזה, שצריך לכלול תורה שבכתב בתורה שבע"פ כמ"ש מנלן, מה"מ וכדומה, וכן תורה שבע"פ לכלול בתורה שבכתב לרמז שם כל הדינים של תורה שבע"פ, וע"י עסקו בשניהם גורם זיווג דנשיקין כפולים בג"ר דז"ג, וע"ז נאמר (שיה"ש א ב) ישקני מנשיקות פיה"ו, שבזה נכלל דו"נ כמ"ש רבינו הגדול ז"ל בכתבים, שפיו לשון זכר ופיה לשון נקבה, וכאן נרמזו שניהם, והם בסוד ה' חומשי תורה ו' סדרי משנה, וכתוב (שם) כי טובים דודך מיין, חביבים דברי סופרים מיינה של תורה והם ג"כ בסוד נשיקין כפולים שגם דברי סופרים יש להם סמך בתורה שבכתב, ואלו הם הבלים שהעולם עומד עליהם כמ"ש (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', ע"כ. וע' ת"ז קכ ע"ב דהיינו ז"א שהוא ז"ת דהיינו כפולות, שהם נוטים לטוב ולרע.

³⁶⁶ נמחק בקה"י.

³⁶⁷ עי' לק"ת פרשת שמות דף נד ע"ב סמוך לסופו (לש"ו) וז"ל ותקרא שמו משה כי מן המשים משיתהו, נודע מן הדרושים כי בחי' משה הוא מיסוד אבא הסתום וגנוז תוך יסוד אמא והנה יסוד אבא הוא בחי' ע"ב ואחוריים דע"ב עולה קפ"ד ויסוד דאמא שהוא אהי"ה דיודל"ן קס"א ס"ה גימ' משה. עי' שער הנקודות פרק ד' שמשה הוא יסוד אבא בז"א וע"ש במבר"ש לא מביא בז"א, והוא הוא.

עי' הערה **Error! Bookmark not defined.** הקשר בין משה רבינו ללאה שזכה ללאה, ועי' פת"ש גדלות דז"א כג ז"ל, סוד נבואתו של משה נשגב ממעלת כל הנביאים, שכולם היו רואים בסוד (ה)כלים החיצונים בגופא, וכמ"ש (הושע יב יא) וביד הנביאים אדמה, אבל משה שימש ברוחא בפנימיות בלבוש זך ממוצע בין הנהגת הנצחיות שלמעלה מן הזמן, ובין הנהגת הזמן והוא מ"ש (יבמות מ"ט ע"ב) שכל הנביאים ראו באספקלריא שאינה מאירה, אבל משה הסתכל באספקלריא המאירה, וז"ש (במדבר יב ו) אם יהיה נביאכם וגו', (שם ז) לא כן וגו' (שם ח) פה אל פה וגו' ומראה ולא בחידות וגו', ותמונת ה' יב"ט, והוא מראה אחוריים קשר של תפילין שזכה אליו, והוא גי' לא"ה אהי"ה, הו"ה יב"ט.

³⁶⁸ לא מצאתי בזהר בראשית אלא רק בת"ז קיז ע"ב ז"ל, יעקב ומשה הוו קיימי בדרגא חדא בעמודא דאמצעייתא אבל דא בגופא ודא בנשמתא, וכן ע"ש כט ע"ב ז"ל יעקב ודאי איהו דיוקנא

פעה"כ

הנקרא נשמה לזה התחתון. והנה זה הדעת עליון, מקורו נמשך מב' פנים דא"א³⁶⁹ שהם תיקון ז' מי"ג ת"ד, הנקרא ואמת, והוא כולל כל ו' תיקונים קדמאין, והוא שביעי להם, וכולל כולם. לכן יש בו ז' שמות ס"ג כנודע³⁷⁰, והם גימ' ואמ"ת. והנה מז' שמות אלו מתפשטין ז' מלואים בלבד³⁷¹, שהם ז"פ הבל, והם ז' הבלים דקהלת. ולהיותן מס"ג נמשכין כולם עד אמא עלאה, ואח"כ הם נמשכין נגד פיה ויוצאין { ח ע"א } משם בסוד ז' הבלים היוצאין מהפה³⁷², כנזכר בסוד השופר (שעה"כ ר"ה דרוש ו' ז'), ועיין ביחוד חוטם³⁷³, ושרשם מתגלין בפה שלה³⁷⁴. וז"ס (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו, כי תורת אמת³⁷⁵ הוא ז"א הנמשך מ"ואמת" תיקון ז' דדיקנא, ונמשכה והיתה בפיהו דאמא. ואמר בפיהו ולא אמר בפיו או בפיה, לרמז על מילוי דס"ג המתפשט מתיקון ואמת, שהוא סוד ס"ג עצמו כנזכר ביחוד של חוטם, וזהו בפיהו, כי ה"י וי"ו במילוי גימטריא הבל, ע"ש שיוצאין ז' הבלים אלו מפיה, ומקיפים בסוד אור הבל המקיף אל הז"ת שלה עצמה כנ"ל. ומאלו הז' הבלים המקיפים לז"ת שבה נמשך סוד דעת עליון דז"א, ונכנס תוך יסוד תבונה בין ב' מוחין דחור"ב, בתוך נו"ה דתבונה, ומכריע ביניהן בסוד צלם דז"א. ונמצא, שדעת זה נעשה מז' הבלים והם גימטריא ס"ר³⁷⁶ עם הכולל, ולהיות שמה הוא מרכבה

– מאיר הכוונה –

דעמודא דאמצעייתא מסטרא דלבר והא משה תמן הוה אלא מסטרא דלגאו הוה דא מגופא ודא מנשמתא.

³⁶⁹ כלומר הב' תפוחין.

³⁷⁰ ראיתי בכ"מ בפרע"ח (סליחות ח' ושופר א') ובליקוטי תורה (חיי שרה ושמות) אבל צ"ע אם יש לאר"י עצמו מקור. ועי' אח"ף סוף פרק ה'.

³⁷¹ כלומר המילוי של ס"ג ללא כ"ו של שם הו"ה עצמו.

³⁷² כמו שיוצא ז' הבלים מפה דז"א ומקיפים אותו, והוא מיסוד דבינה, כן יוצאים ז' הבלים מפה דבינה ומקיפים אר"א (ביאורים ח"א נה ע"ב), ועי' הערה. Error! Bookmark not defined. אמנם צ"ע שבקושי מצאנו פה דבינה בכלל, ועי' ליקוטי תורה תהלים בפסוק הכל סג יחדיו כל מקיף שרשו מבינה שהוא קו ירוק המקיף את כתר העליון וכו' הבל אור המקיף של בינה היוצא משם ומקיף לז"ת ז"נ ואלו הם סוד ז' הבלים שאמר קהלת והם היוצאים מפה הבינה לכן הם ז' הבלים נגד ה' מוצאות הפה של הבינה והם גרון וחיך ולשון ושיניים ושפתים וה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה, ע"כ. ה' מוצאות הפה הם ה' קצוות שכל א' פועל פעולה נפרדת, ויש הכולל את כולם והוא מידת היסוד, ואחר כך יש התגלותה לחוץ הוא בחי' המלכות. אבל יש לעיין כאן דבר קשה שהרי לא מצאנו פה דאמא שמשפיע לז"א אלא רק כנ"ל בשעת יניקה וזה לא מפיה בכלל, ועוד כאן הוא משיך את זה לז' הבלים עי' פת"ש א"א לה ששורש השבועה היא בדיקנא, ועוד הוא מזכיר שהבינה מקיף לכתר, כלומר להתגלות הכתר רק דרך הבינה, וכן התגלות הדיקנא היא רק דרך הבינה, עי' סד"צ יט ע"ב בזמנא דמטא ירחא שביעאה משתכחו ירחי אלין תליסר בעלמא עלאה, ומתפתחי תליסר תרעי דרחמי, בההוא זמנא (ישעיה נה ו) דרשו ה' בהמצאו, וגר"א שם שמשייך את הגלות הדיקנא לבינה, אם כן אפשר לומר שכל כוונת הגר"ח כאן באומרו שז"א מקבל מפה דבינה היא באמת הדיקנא דא"א שכל התגלותו הוא רק דרך הבינה, וצ"ע גדול.

³⁷³ *##אולי שער רוה"ק דף מג ע"ב יחוד י"ג

³⁷⁴ דוגמת חוטמא דא"א שמנשב לפומא כדי שיימא סלחתי (אד"ר קלג ע"א).

³⁷⁵ נמחק בקה"י.

³⁷⁶ עי' לק"ת תהלים נג (לש"ו), ז"ל: (נג) כלו סג יחדיו נאלחו, הנה שם אל במילוי קפ"ה שהוא אותיות הקף כי הוא בחינ' הבל המקיף וכל מקיף שרשו מבינה שהוא קו ירוק המקיף את כה"ע והנה שם אל במילוי קפ"ה הוא באה"ה שהוא בינה כיצד א של אל צורתה יו"ד גימ' כ' ועם א' עצמה הוא כ"א כמנין אה"ה גם ס"ג של בינה יש בה אל ייא"י והנה מילוי שם ס"ג שהוא גימ' ל"ז גי' הבל וזה לרמוז אל הבל אור המקיף של בינה היוצא משם ומקיף לז"ת ז"נ ואלו הם סוד ז' הבלים שאמר קהלת והם היוצאים מפה הבינה לכן הם ז' הבלים נגד ה' מוצאות הפה של הבינה והם גרון וחיך ולשון ושיניים ושפתים וה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה. עוד יש ב' כוללים בפה העליון אשר הם כוללים כל ה' מוצאות הם כנגד חג"ת נ"ה. עוד יש ב' כוללים בפה העליון אשר הם כוללים כל ה' מוצאות והם יסוד ומלכות כי יסוד כולל כל ה"ג בתוכו וכן המלכות כולל ג"כ ה"ג פעם ב' כי זה כל וזה כלה כנודע הרי הם ז' והם ז' הבלים, וכפי זה נלע"ד כי גרון ושיניים וחיך הם חג"ת ושפתים נודע שהם נ"ה והלשון והפה הם ב' כוללים שהם יסוד ומלכות כנ"ל וזה סוד הכל ס"ג פי' הז"ת כל מציאותן מתקיימים ע"י הבינה שם ס"ג ואמר הכל לרבות ב' כוללים זשל הפה כנ"ל שהם יסוד ומלכות שהם כ"ל וכל"ה וגם הם משה ס"ג נמצא כל הז"ת מתקיימים בהב"ל מילוי שם ס"ג ז"ש יחדיו נאלחו פי' שכשהב' כוללים שהם יסוד ומלכות הנרמזים במלת הכל כאשר הם שניהן ביחד אז הכל ס"ג וז"ס הכל ס"ג יחדיו, אך כשאין עושה טוב פי' שעונות גורמים הסתלקות טוב העליון שהוא היסוד שאין בו כללות ה"ח אז אין גם א' כי גם המלכות מתבטלת כי אין לה קיום רק ע"י

שְׁעָה כ

אל הדעת הנז"ל, לכן נאמר בו (שמות ג ד) וירא ה' כי ס"ר לראות, ועיין שם במקומו³⁷⁷. והנה הדעת התחתון נמשך מב' כתפין דא"א שהם חו"ג ונעשין בו ה"ח וה"ג המכריעין בין ב' עטרין דחו"ג, והם י' היות כמנין ס"ר ג"כ, כמו העליון. והנה גם ע"ז רמז וירא ה' כי סר לראות, ואלו מתפשטים בגופא דז"א החסדים בו והגבורות בה כנודע. ודע, שגם לפעמים אפשר להמשיך הגבורות שבדעת העליון ג"כ בנוק³⁷⁸, וזה זכה משה לעשות כמ"ש במקומו בע"ה. ועי' שער ט"ל דרוש יא: ענין נשמות בני אדם הבאים מן הנשיקין, ויש באים מזווג תחתון. ונלע"ד שהבאים מהנשיקין הם בחי' אור מקיף, והבאים מזווג תחתון הם בחי' אור פנימי. ולענ"ד נראה³⁷⁹ שהנשיקין הוא הבל היוצא מן הפה הנקרא מקיף, ואלו הם בחי' נדב ואביהו³⁸⁰ ואליהו מקיף הפנימי³⁸¹.

ג. עי' ע"ח שער כה דרוש ב (ב): חמשה מוצאות היוצאת מן הפה העליון. ואמנם כבר הודעתך כי ה"ח הם נכנסין תוך הגוף, והם או"פ. אמנם ה"ג הם פוגעות ברדתן אל הגרון כפה ויוצאות משם לחוץ, ושם נעשין אור מקיף מבחוץ בז"ת, והם סוד ז' הבלים דקהלת, וכנגדן הם ה"ח מבפנים. והנה החסדים ודאי שהם גדולים ומעולים מן הגבורות, ואמנם להיות החסדים תוך הז"א והגבורות מקיפים חוצה לו, הם מאירות יותר, ויש להם בבחי' זו מעלה על החסדים. ואמנם ביסוד דז"א שם כח הגבורות שנתפשטו מבפנים נקבצות שם, והם או"פ. אמנם יוצא הבל מפי היסוד דרך העטרה לחוץ, וחוזר ועולה ומקיף את היסוד מבחוץ, והבל זה היוצא הוא בחי' החסדים, והפנימי בחי' גבורות, ע"כ. ועי' לקמן דרושי פסח יא

ועי' ביאורים ח"א כב ע"ג: אך עומק הענין בכ"ז הוא, כי סוד שורש השרשים דאור המקיף ואור הפנימי, הנה הוא מאור א"ס המקיף והמוקף, וכו' עיקר האדם שהוא הרוח שבו, וכן כל הנרנח"י העיקרים אשר בהם נשלם על שלימותו, הנה הם מסוד אור א"ס המוקף, שהוא סוד הקו דאור א"ס הנמשך ומתפשט בתוך הצמצום, כי ממנו נעשה צורת בנין כל העולמות כמו שהם כולם עתה לפנינו, וממנו הוא צורת בנין האדם בכל הנרנח"י שבו, כי הצמצום שהוא סוד היסודות והעגולים, שם הוא רק השורש. וכו' הנה מלבד זה הרי מתנהג גם עתה המציאות ג"כ בעוד הנהגה עליונה מזה הנמשך מאור המקיף את הקו מכל סביביו, שהוא אינו מצומצם בכלי כלל, והוא שולט על האור הפנימי להטותו לחפצו, והוא מנהיג את האור הפנימי ג"כ שיהא הולך ונמשך בכל הנהגתו רק ע"פ הכוונה התכליתית תמיד. אמנם הנהגה הזו היא בהעלם גדול, כי התכלית האחרון הנה נעלם השגתו מכל בריה, אבל עכ"פ הוא כי היא שולט בהעלם תמיד, ומשם הוא סוד כל הכבשי דרחמנא, וסוד צדיק ורע לו רשע וטוב לו (ברכות ז ע"א), וכן כמה פליאות שאנו רואין בהנהגה תמיד, כי הוא מהנהגת אור המקיף המשלח הארתו באור הפנימי להנהיג את הכל תמיד רק ע"פ הכוונה התכליתית. והרי נמצא, כי {כג ע"א} באור המקיף הנה הוא פועל גבורות תמיד, כי בו הוא כל הנהגה אשר נגד החק והטבע. כי כל החק והטבע הוא רק ע"י אור הפנימי אשר הוא מצומצם בהגוף וכלי, אבל אור המקיף שהוא מבחוץ הנה ממנו הוא כל הנסים והנפלאות, ובו הוא פועל גבורות תמיד. וכו' והנה הוה אור המקיף בבחי' נוק', ובסוד נקבה תסוכב גבר (ירמיה לא כא), שהיא לוקחת אליה אל חדר הורתה להעשות בה כל תכלית

– מאיר הכוונה –

היסוד לכן כשמתבטל היסוד הנק' טוב אז אפי' א' לבד שהוא המלכות לא יש כי מתבטל. גם זהו הכל ס"ר יחדיו כי עשרה חו"ג הנכללים ביסוד ומלכות כנ"ל וכולם באין מיסוד בינה והם גי' ס"ר כי י' הויר"ת גי' ס"ר. גם אני חיים שמעתי דבר א' והוא כי ז' הבלים היוצאים משם ס"ג הם גי' ס"ר כי ז"פ הב"ל גי' ס"ר כי ז"פ הב"ל גי' ס"ר הרי כי הכל ס"ר והכל ס"ג ב' פסוקים אלו הם ענין א', היוצא מזה כי פה א"א אע"פ שנקרא פום ממלל ברברין עכ"ז אין יוצא ממנו אור המקיף אל הז"ת אבל הבינה אם הבנים מרחפת כאם על הבנים ונותנת להם אור המקיף להיפם ולשמרם בוסד כנשר יעיר קנו ובסוד ושמים לא זכו בעיניו כי שמים שהוא ז"א לא זכו בעיני הבינה שהיא אמו ותמיד נראה לה שעדיין צריך תיקון ולכן משפעת עליו תמיד באור המקיף הנ"ל לקשטו ולעטרו.

³⁷⁷ שעה"פ שמות?##

³⁷⁸ עי' בהגר"א בסד"צ יא ע"א וז"ל, וזהו סוד השבת, וכו' בינה מאיר לה שלא עי' ו"ק, ששת ימי המעשה, והיא שוה לגביה.

³⁷⁹ "ולענ"ד נראה" נמחק דקה"י (וכן הו"ל בלש"ו), ובמקומו איתא "וכנודע".

³⁸⁰ עי' שעה"כ דף יט ע"ג (לש"ו).

³⁸¹ מוסגר דקה"י.

³⁸² וכן הוא בספר הגלגולים פרק לה.

שְׁעָה"כ

פעולת הזכר, כן הוא אור המקיף עם אור הפנימי, שכל הפעולות שנעשה בו הנה ממשיך האור המקיף את הכל אליו והם נשמרים בו, ונעשים בו להכוונה התכליתית שבהם. והרי עושה אור המקיף ב' מיני פעולות: כי בתחילה משלח הארתו בהאור הפנימי לשלוט עליו ולשמרו, שיהא כל הטייתו ופנייתו אליו וכנ"ל. ואח"כ לוקח הוא כל מה שנעשה בו ויצא ממנו, וממשיך אותם בתוכו לשומרם ולהשלימם לכוונתו ולחפצו התכליתית, והם נשמרים בו לעת קץ הימין. וכ"ז הנה הוא פעולת נוק', ובסוד (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, שבה יתעלה ויושלם כל פעולתו לתכליתם האחרון. והנה הנה אור המקיף הישר מסוד היחידה שבכל פרצוף ושבכל עולם, שהוא הכתר המיוחד בא"ס כמ"ש ברע"מ (פ' בא דף מב ע"ב, ופ' פינחס דף רנח סע"א), כי כן הוא האור המקיף הראשון אשר להקו, הנה הוא מאור א"ס המקיף, אשר בו יוחזר הכל ויתוקן הכל לסוד האחדות הנעלמה, שהוא תכלית כל התכליות שאין לו קץ ותכלית.

והנה נמשכין כל המקיפים רק מבינה, כי הכתר עצמו הוא נעלם, וכל גילוי הוא רק ע"י הבינה, ולכן נקרא הבינה ג"כ בשם אהי"ה שהוא שם הכתר, כי בה הוא כל גילוי, וכמ"ש הגר"א בתיקונים (דף מו ע"ד). וכן הוא אור המקיף הראשון הכללי המקיף להקו, הנה הוא נמשך שם ג"כ מסוד שורש בחי' בינה שבמלכות דא"ס, כי על ידה נבחן הענין דאור א"ס המקיף, כי לולא הבינה לא היה הצמצום כלל, כמו שמתבאר בדברינו בהקדו"ש שער הפונה קדים פ"ה. ועומד הצמצום על עמדו רק ע"י הבינה, ונבחן ע"י מאור א"ס המקיף, וכל גילוי הוא בה, וכן נמשך על ידה ג"כ האור המקיף להקו.

ד. ע"י זהר ח"ב צט ע"ב: והוא רוחא דשבק ואתדבק בההוא מאנא לא אתאביד דהא לית מלה אפילו זעירא בעלמא דלא הוי ליה אתר ודוכתא לאתטמרא ולא תכנשא תמן ולא אתאביד לעלמין ובגין כך ההוא רוחא דשבק בההוא מנא תמן הוא³⁸³ ודאי רדיף בתר עקרא (דיליה) ויסודא דיליה דקא נפיק מניה³⁸⁴ ואייתיה ליה ובני ליה בדוכתיה באתר דההוא רוח בת זוגיה³⁸⁵ דנפקת בהדיה ואתבני תמן כמלקדמין ודא איהו בריה חדתא השתא בעלמא רוחא חדתא וגופא חדתא:

תרגום: ואותה רוח שהשאיר ונדבקה באותו הכלי לא נאבדה שהרי אין אפילו דבר קטן בעולם שאין לו מקום להטמן ולהתכנס לשם ולא נאבד לעולמים ולכן אותה הרוח שהשאיר באותו כלי שם הוא ודאי רודף אחר העיקר והיסוד (שלו) שיצא ממנו ומביא אותו ובונה אותו במקומו במקום של אותה רוח בת זוגו שיצאה עמו ונבנה שם כמקדם וזוהי בריה חדשה עכשיו בעולם רוח חדשה וגוף חדש.

ועי"ש קא ע"ב: שאר בני נשא [בעלמא] ודעלמא [בעלמא דין] דקא מסתלקין] מניה והא ידענא דרוח דיליה שביק בהאי³⁸⁶ אתתא³⁸⁷ (דשבק) דהות ליה ורוחא אעיל תמן מה אתעביד מההוא רוח ואי נסבא [אוף הכי] האי אתתא [אוף הכי] מה אתעביד מההוא רוח דשבק בה בעלה קדמאה דהא גבר אחרא אתי עלה:

לאתקיימא רוח ברוח לא אפשר דהא האי דאתי עלה השתא רוח (אתי ו)אעיל בה (וכן [ו]ההוא קדמאה דאסתליק רוח אעיל בה ההוא קדמאה דאסתלק בנין הוו ליה ודא דהשתא לאו פרוקא איהו רוח דשבק ההוא קדמאה בההוא מאנא ואתא האי אחרא ואעיל בה רוח ודאי לא

- מאיר הכוונה -

³⁸³ ענין זה ביארתי בדרוש אחד שביארתי בסוד אדם הראשון וחוה, איך נוצרו על ידי זוג אחר באחור, גם תבין משם מה ענין ביאור שם של מיין נוקבין. וזה הדרוש ביארתי בפרשת פקודי דף רנ"ד סוף ע"ב בדרוש ענין אותם השכ"ה ניצוצין דאתברירו במחשבה דזריק ניצוצין לש"ך עיבר וע"ש, גם עיין באדרת נשא בדף קלה ע"ב, בענין אשא דכיא ואוירא דכיא כי שם נתבאר היטב (שער מאמרי רשב"י).

³⁸⁴ פ' רוחא דשבק באשה שרשו הוא מרוח ערטילאה (מ"מ).

³⁸⁵ לך לך פה ע"ב (הערת הזהר).

³⁸⁶ בההיא (דפ"ק).

³⁸⁷ ע"י שער מוחין דצלם פרק ו, שזה מה שאבא נותן אימא בביאה ראשונה. וע"י שער המוחין פרק ה: ואמנם טפת הזרע נמשכת מהחומר של אב והרוחניות שבו מן הנפש עצמה שבאב, וכן כיוצא בזה בטפת האם, יש בה חומר האם עצמה ורוחניותיה שבה מהנפש שבה. והנה הנפש ההוא נקרא רוחא דשדי בגווה כנודע, ומשם נותנה קצת מן אותה הרוח בתוך הטפה ההוא. וע"י שער מ"ד ומ"ן פרק ז: ונודע מ"ש רז"ל (סנהדרין כב ע"ב) אין האשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי. וגם ארז"ל (יבמות לד ע"ב) אין האשה מתעברת מביאה ראשונה.

שְׁעָה"כ

יכלי תרוייהו (רוחייא) לאתקיימא בההוא גופא דאתתא כחדא אי נימא דאתאביד אי אפשר מה אתעביד מניה :

אוף הכי אי איהי לא אתנסיבת ההוא רוחא דשבק בה בעלה מאי אתעביד מניה אי נימא דאתאביד לאו הכי כל דא צריך [לגלאה] (לאתגלאה) השתא סבא סבא (נ)חמי מה עבדת ובמה אעילת גרמך קום סבא ארים דגלך קום סבא ואשפיל גרמך קמי מארך :

פתח ההוא סבא ואמר (תהלים קלא א) יהו"ה לא גבה לבי³⁸⁸ ולא רמו עיני וגו' דוד מלכא אמר דא בגין דהוה מלכא עלאה ושליטא על כל מלכין (עלאין ושליטין דאית ממזרח) [דמזרח] ועד מערב ולא סליק על לביה לאסטאה מארחא ותדיר שפיל לביה קמי מאריה וכד הוה לעי באורייתא הוה מתגבר כאריא ועינוי (תדיר) מאיכין בארעא מדחילו דמאריה וכד הוה אזיל בין עמא לא הוה ביה גסות רוחא כלל :

ועל דא כתיב (תהלים קלא א) יהו"ה לא גבה לבי וגו' לא גבה לבי אף על גב דאנא מלכא שליטא על כל שאר מלכין דעלמא ולא רמו עיני בזמנא דאנא קיימא קמך לעי באורייתא ולא הלכתי בגדולות ובנפלאות ממני בשעתא דאנא אזיל בין עמא ואי דוד מלכא אמר הכי שאר בני עלמא על אחת כמה וכמה ואנא כמה אנא שפיל לבא ומאיך עינא קמי מלכא קדישא וחס לי דבמלין קדישין דאורייתא ירום לבאי בכח ודמעוי נפלין על דיקניה :

אמר סבא לאי בחילא כמה שפיראן דמעין על דיקנך כמה דהוה שפיר משחא טבא כד הוה נחית על דיקנא דסבא [טבא] דאהרן אימא מילך סבא דהא מלכא קדישא הכא שאר בני נשא דעלמא דקא אסתלקו מניה ושבקו רוחא בההוא מאנא דהוה משתמשי ביה ואתנסיבת ואתא אחרא ואעיל בההוא מאנא רוחא אחרא מה אתעביד מההוא קדמאה כמה דאתמר :

תא חזי כמה עלאין גבוראן³⁸⁹ דמלכא קדישא דקא עביד ומאן יכיל למללא לון כד האי ובעלה (בעלא) תניינא אתי ואעיל רוחא בההוא מאנא רוחא קדמאה מקטרגא בהאי רוח דעאל ולא אתיישבן כחדא³⁹⁰ :

ובגיני כך אתתא לא אתיישבת כדקא יאות בהדי בעלה תניינא³⁹¹ בגין דרוחא קדמאה מכשכשא בה וכדין איהי דכירת ליה תדיר ובכאת עליה או אתאנחת עליה³⁹² דהא רוחא דיליה מכשכשא במעאה כחויא ומקטרגא בהדי רוח אחרא דעאל בה מבעלה תניינא עד זמן סגי מקטרגין דא בדא³⁹³ :

- מאיר הכוונה -

³⁸⁸ ענוה בגימ' סמא"ל לרמוז מי שיש בו ענוה אין הסמא"ל שולט בו, ולכן מזמור ה' לא גבה לבי הוא מזמור קל"א לרמוז ע"ז כי מי שאין בו גאוה אין סמא"ל שעולה קל"א שולט עליו, וז"ס מ"ש בש"ס בירא דשתית מיניה מיא לא תשדי ביה קלא, "בירא" היא מלכות הנקרא באר, "לא תשדי ביה קלא" היינו שלא יגרום בעונו שינק סמא"ל שעולה קל"א מן המלכות ח"ו (מ"מ).

³⁸⁹ עי' ז"ח ב ע"ג, שפי' המושג "גבורות ה" היינו מידות של ה'.

³⁹⁰ והנה כל הבנים הנולדים משם ואילך הם נעשים בכח ההוא רוחא דשבק בה בעלה, וכולם לוקחים דבר מועט ואיזה ניצוץ מן ההוא רוחא, עד שנשלם ההוא רוחא. וכיון שנשלם ההוא רוחא, ולא נשאר באשה כלום מן ההוא רוחא אין האשה יולדת עוד (שעה"כ ק"ש ו), אח"כ מאז ואילך, כשחוזרים להזדווג יחד נותן הזכר טיפת מ"ד בנקבה, בגו ההוא כלי הנק' רוחא דגניז בגווה, ואז מצטייר שם צורת הולד (שעה"כ סב ע"א).

³⁹¹ היינו באשה שלא חייבת ביבום ומתחתנת פעם ב', אין לה את הסגולה של יבום שהרוחות מתאחדים אחרי שאינו גואל (של"ה כי תצא תורה אור ג').

³⁹² המת הניח שם רוח, וזה שבא עתה כמו כן נותן בה רוח, והראשון מתעורר על השני, ועל כן המו מעיה לו (ע"פ ירמיה לא יט) ודמעתה על לחיה (ע"פ איכה א ב) וזוכרה אותו, ובכך כל דאלים גבר, לפעמים האחרון נוצח את הראשון ומגרש אותו, ולפעמים הראשון נוצח את השני ומת האיש האחרון. ולכן הנושא אלמנה מסוכן הרבה, כי לא ידע איך יפול דבר. ומטעם זה נשאת לשנים לא תנשא עוד, כי אחרי שכבר הוחזק הרוח הראשון בנצחון, לא ישוב אחר ימינו ועצום בכחו לכל יבא. ובאחרית דבריו אמר, כי הנצחון נתן למי שהוא בן זוגה. כי אם הראשון איננו בן זוגה, רק שנתנה לו עד יזכה בעלה בה כענין תמר ורות, כמובא בספר הזוהר במקומות רבו מספור, אז נדחה הראשון מפני השני. ואם הראשון הוא בן זוגה, יתרחק זה השני לפעמים, אם לא רב חילו (של"ה שם).

³⁹³ לפי זה מובן מצות חליצה, ועי' שער הפסוקים - פרשת תצא: וירקה בפניו וכו'. ארז"ל צריך שיהיה רוק ולא דם, ואם היו צחצוחי רוק מעורבים בדם יצא. והענין הוא, כי כשהאדם נושא אשה, הוא נותן בנקבה חלק ממנו ממש, זהו טעם למ"ש רז"ל, שאין ראוי לישא אשה אלמנה כלל, וכמ"ש חז"ל אל תבשל בקדרה שבשל בה חבירך, מפני שאותו הרוח מכשכש במעיה, ומתקוטט עם אותו אדם הנושא אותה. וכשאדם רוקק, בהכרח משליך עם אותו רוק קצת רוח חיוני ממש, וזהו

פְּעֵה"כ

ואתערורו (ואתער) ³⁹⁴ דא דעאל לההוא (אתערור) דהוה קדמאה ולבתרא דא קדמאה נפיק ואזיל ליה ולזמנין דדחי דא קדמאה לההוא תניינא ואתעביד ליה מקטרגא עד דאפיק ליה מעלמא ועל דא תנינן דמתרין ולהלאה לא יסב בר נש להאי אתתא ³⁹⁵ דהא מלאך המות אתתקף בה ובני עלמא לא ידעין דהא רוחא כיון ודאתתקף (דאתקף) וקא נצח לההוא רוחא אחרא תניינא מכאן ולהלאה לא יתערב בר נש אחרא בהדה :

חברייא הא ידענא דבאתר דא אית לכו למקשי ולימא אי הכי לא מית בדינא האי תניינא ולא דיינין ליה מלעילא תא חזי כלא איהו בדינא דינצח פלוני לפלוני או דלא יקטרג עליה פלוני לפלוני ומאן דנסיב ארמלתא כמאן דעאל בימא ברוחין [ועלעולין] תקיפין בלא חבלין ולא ידע אי יעבר בשלם אי יטבע גו תהומי :

תרגום: שאר בני האדם של העולם שעולים ממנו והרי ידענו שרוחו השאיר באותה אשה שהיתה לו והכניס לשם רוח מה נעשה מאותה הרוח ואם נשאת האשה הזו אף כך מה נעשה מאותה רוח שהשאיר בה בעלה הראשון שהרי איש אחר בא עליה.

להתקיים רוח עם רוח אי אפשר שהרי זה שעכשיו בא עליה הכניס בה רוח וכן אותו הראשון שהסתלק הכניס בה רוח אותו ראשון שהסתלק היו לו בנים וזה של עכשיו אינו גואל רוח שהשאיר אותו ראשון באותו כלי ובא האחר הזה והכניס בה רוח ודאי שלא יוכלו שניהם להתקיים באותו גוף האשה כאחד ואם נאמר שנאבד אי אפשר מה נעשה ממנו.

אף כך אם היא לא נשאה אותה רוח שהשאיר בה בעלה מה נעשה ממנה אם נאמר שתאבד לא כך כל זה צריך עכשיו לגלות זקן זקן ראה מה עשית ובמה הכנסת את עצמך קום זקן הרם דגלך קום זקן והשפל עצמך לפני רבונך.

פתח אותו זקן ואמר (תהלים קלא) ה' לא גבה לבי ולא רמו עיני וגו' דוד המלך אמר את זה משום שהיה מלך עליון ושולט על כל המלכים העליונים והשליטים שיש ממזרח ועד מערב ולא עלה על לבו לסטות מן הדרך ותמיד שפל לבו לפני רבונו וכשהיה עוסק בתורה היה מתגבר כאריה ועיניו תמיד מנמכות לארץ מפחד רבונו וכשהיה הולך בין העם לא היתה בו גסות הרוח כלל.

ועל זה כתוב ה' לא גבה לבי וגו' לא גבה לבי אף על גב שאני מלך שליט על כל שאר מלכי העולם ולא רמו עיני בזמן שאני עומד לפניך ועוסק בתורה ולא הלכתי בגדלות ובנפלאות ממני בשעה שאני הולך בין העם ואם דוד המלך אמר כך שאר בני העולם על אחת כמה וכמה ואני כמה אני שפל לב עם עין נמוכה לפני המלך הקדוש וחבל לי שבדברים קדושים של התורה ירום לבי בכה ודמעותיו נופלות על זקנו.

אמר זקן עיף בכח כמה יפות הדמעות על זקן שלך כמו שהיה יפה השמן הטוב כשהיה יורד על הזקן של הזקן הטוב אהרן אמר דברך זקן שהרי המלך הקדוש כאן שאר בני אדם של העולם שהסתלקו ממנו והשאירו רוח באותו כלי שהיו משתמשים בו ונשאה ובא אחר והכניס לאותו כלי רוח אחרת מה נעשה מאותו ראשון כמו שנתבאר.

בא וראה כמה עליונים גבורות המלך הקדוש שהוא עושה ומי יכול להגיד אותם כשהבעל השני הזה בא ומכניס רוח לאותו כלי הרוח הראשונה מקטרגת ברוח הזו שנכנסה (נלחמת) ולא מתישבות כאחד.

ולכן האשה לא מישבת כראוי עם בעלה השני משום שהרוח הראשונה מכשכשת בה ואז היא זוכרת אותו תמיד ובוכה עליו או נאנחת עליו שהרי רוחו מכשכשת במעיה כנחש ומקטרגת עם הרוח האחרת שנכנסה בה מהבעל השני עד זמן רב מקטרגים זה בזה.

ואם מעבירה זו שנכנסה לאותה (התעוררות) שהיתה ראשונה (לאחר כך) זו הראשונה יוצאת והולכת לה ולפעמים שדוחה הראשונה הזו את אותה השניה ונעשית לה מקטרג עד שמוציאה אותה מן העולם ועל זה שנינו (יבמות סד ע"ב) שמשנים ומעלה לא ישא אדם את האשה הזו

– מאיר הכוונה –

ענין וירקה בפניו, שאותו הרוח של בעלה, שהיה בה, היא פורשת אותו ממנה, ע"י החליצה והרקיקה הזו, ואין זו האשה כאלמנה, שנשאר בה אותו הרוח כל "ב חדש, אלא מיד אחר שנחלצה, היא משלכת אותו החוצה, ע"כ. לפי זה מובן למה זה דווקא באלמנה ולא בגרושה, וכן מובן למה זה לא היה חסרון אצל תמר. ³⁹⁴ ואי אעבר (דפ,ו).

³⁹⁵ פ' שהאיש השני שמת ודאי רוחא קדמאה נצח ליה, וכיון שהוחזק רוחא קדמאה שנוצח מפני שהיא בת זוגו כמ"ש הזהר לקמן, לכך לא תנשא לשום אדם משם ואילך (מ"מ).

שְׁעָה"כ

שהרי מלאך המות התחזק בה ובני העולם לא יודעים שהרי הרוח כיון שנתחזק ונצח את אותה הרוח האחרת השניה מכאן והלאה לא יתערב איש אחר עמה.
חברים הרי ידענו שבמקום זה יש לכם להקשות ולומר אם כך השני הזה לא מת בדין ולא דנו אותו מלמעלה בא וראה הכל הוא בדין שינצח פלוני את פלוני או שלא יקטרג עליו פלוני לפלוני ומי שנושא אלמנה כמו שנכנס לים ברוחות עזות בלי חבלים ולא יודע אם יעבר בשלום או יטבע לתוך התהומות.

ועיי"ש קב ע"ב: אתתא דא דלא אתנסיבת זמנא תניינא ההוא רוח דשבק בה בעלה מה אתעביד מניה יתיב תמן תריסר ירחי ובכל ליליא וליליא נפיק ופקדא לנפשא ואתהדר לאתריה לבתר תריסר ירחי דקא אסתלק דינא דההוא גברא³⁹⁶ דהא כל אינון תריסר ירחי הא רוחא אתכפייא בעציבו כל יומא לבתר תריסר ירחי נפיק מתמן³⁹⁷ ואזיל וקיימא לתרע גן עדן³⁹⁸ ופקדא להאי עלמא לגבי ההוא מאנא דנפיק מניה וכד האי אתתא אסתלקת מעלמא ההוא רוח נפיק ואתלבש בההוא רוח דילה³⁹⁹ וזכאת ביה לגבי בעלה [ונהריין] [ונדרין] תרווייהו כדקא יאות בחבורא חדא:

תרגום: האשה הזו שלא נשאה פעם שניה אותה רוח שהשאיר בה בעלה מה נעשה ממנה יושבת שם שנים עשר חדשים ובכל לילה ולילה יוצא ופוקד את הנפש וחוזר למקומו אחר שנים עשר חדשים כשהסתלק דינו של אותו האיש שהרי כל אותם שנים עשר חדשים זו הרוח כפופה בעצבות כל יום אחר שנים עשר חדשים יוצאת משם והולכת ועומדת בשער גן עדן ופוקדת את העולם הזה אל אותו הכלי שיוצאת ממנו וכשהאשה הזו מסתלקת מן העולם אותה רוח יוצאת ומתלבשת באותה רוח שלה וזוכה בה לבעלה ושניהם מאירים כראוי בחבור אחד.

ד ע"ב

ה. ז"ל שער תיקון הנוק': (ענין ש"ע נהורין שיש באנפין דנוקבא דז"א)⁴⁰⁰ דע שד'⁴⁰¹ בחי' נמשכות אל המלכות, וכן הוא (נ"א האחד הוא ב"ן) שמן⁴⁰² הנפש שלה שנתן היסוד של הזכר בה כדי שתוכל לעורר מ"נ בעת הזווג, כי ע"י הנפש הזו היא נעשית כלי⁴⁰³. והב', הוא רוח. והג', הוא נשמה שנותן בה, והם שם מ"ה ושם ס"ג. והד', הוא מ"ש בפ' תרומה (קסו ע"ב) בריה דרב ספרא ע"פ אור זרוע לצדיק, שהנה נשמות הצדיקים הם עצמם מזדווגים עם המלכות והם העושים נשמות, כמ"ש (בראשית יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן, והנה רוב הזווגים הנעשין בזמן הגלות הם באופן זה. והנה אלו הד' בחי' הנ"ל הם אלו הד' בחינות המלויין הנ"ל, וארבעתן נכללין בבחי' הא' שהוא כללות מהמילוי⁴⁰⁴ והוא הנקרא נפש, נמצא שזה המילוי כולו בכללו בחי' נפש, אך בו נרמזין כל הד' בחי' דרך פרט.

ז"ל שער מ"ד ומ"ן: דע כי ד' בחי' נמשכין אל המלכות: א', הוא ענין הנפש אשר לה, שנותן היסוד של הזכר בה כדי שתוכל לעורר מ"ן בעת הזווג, כי ע"י הנפש ההוא נעשית כלי. הב' והג', הוא בחי' הרוח והנשמה שנותן בה, הם שם ס"ג ומ"ה. הד', מ"ש בפ' תרומה (קסו ע"ב) דרש בריה דרב ספרא על פ' אור זרוע לצדיק [ע"י ע"ח מז ע"ג – לש"ן], שהנה נשמות הצדיקים הם עצמן מזדווגים עם המלכות, והם עושים נשמות, כמ"ש (בראשית יב ה) ואת הנפש אשר עשו בחרן. והנה רוב הזווגים הנעשין בזמן הגלות הוא באופן זה. והנה אלו הד' בחי' הנ"ל, הם אלו הד' מילויים הנזכרים, וארבעתם נכללים בבחי' ראשונה, שהיא כללות זה המילוי, והוא הנקרא

- מאיר הכוונה -

³⁹⁶ ע"י ח"א דף רלח ע"ב: דינא דחייבי דגיהנמ תריסר ירחין. וע"י עוד שם סח ע"ב.
³⁹⁷ מכאן נראה שאחר י"ב חדש שמת בעלה, מי שנושא אותה אינו מסוכן כל כך, יען שכבר הלך משם ההוא רוחא (מ"מ).
³⁹⁸ אחורי הדף (הערת הזהר).
³⁹⁹ פ' רוחא קדמאה שהניח בה בעלה הוא מתלבש ברוח דילה בסוד נקבה תסובב גבר (מ"מ).
⁴⁰⁰ נמחק בקה"י.
⁴⁰¹ זה שייך לשער ט"ל פרק יא כלל כ' (הגוב"י) וכן כלל יז (לש"ו), וזה הסיבה שנוק' נקראת אות ד' (דע"ה ח"א ד ע"ג).
⁴⁰² "וכן הוא (נ"א האחד הוא ב"ן) שמן" נמחק בקה"י, ובמקומו איתא "א' הוא ענין".
⁴⁰³ ע' שער כט פרק ב.
⁴⁰⁴ המילוי (קה"י).

שְׁעָה"כ

נפש. נמצא שזה המילוי כולו בכללו בבחי' נפש, אך בו (נפרטים) [נרמזים] דרך פרט כל הד' בחי'.

וז"ל שער דרושי אבי"ע: וכעד"ז נאמר (שמואל ב' כג ג) צדיק מושל ביראת אלהים, כי כמו שיש צדיק אשר עולה נשמתו בסוד מ"ן במלכות, כן יש מי שיעלה נשמתו בסוד מ"ד, כי אחר החרבן שאין זווג⁴⁰⁵ ואין הגנן זורע גינתו, רק גינתו צומחת מן הספיחין⁴⁰⁶ אשר יצאו בה ומשם חוזרת וצומחת, והספיחין הם נשמות הצדיקים אשר צמחו ויצאו מהגינה העליונה מלכות, והם חוזרין לעלות שם בסוד מ"ן או מ"ד. וז"ס (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק, שכבר נזרע מעיקרא ואינו זורעו עתה מחדש, כנזכר זוהר פרשה תרומה (דף קסו ע"ב).

וז"ל השעה"ג: והענין הוא, כי אחר החרבן נתפרדו ז"א מנוקבא, והגנן העליון שהוא יסוד, איננו זורע גנתו. אמנם גנתו מזרעת מאיליה, מן הספיחים שיצאו וצמחו בה מתחלה, ומהם חוזרת וצומחת. והנה הספיחים הם נשמות הצדיקים, אשר טרם החרבן זרעם הגנן בגנה העליונה וצמחו בה. וכאשר חוזרת ונפטרים מן העה"ז, חוזרים לעלות שם בה בסוד מ"ן, או ביסוד שהוא הגנן העליון בסוד מ"ד, ומהם חוזרת וצומחת. וז"ס פסוק אור זרוע לצדיק, שכבר האורות האלו נזרעו בתחלה בגנה העליונה, והם עצמם שחוזרים ונזרעים, ואין זה זרע חדש והבן זה.

וז"ל שער המצות: ועתה נבאר ענין השביעית כי הנה העליית העולמות יש בכל שנת השביעית ג"כ כמ"ש אח"כ כי לכן נקרא שבת אבל זו העלייה היא עליה מועטת והיא קרובה אל מדריגת ימי החול ולכן כל המלאכות הותרו בשביעית זולתי מלאכת עבודת הקרקע בלבד כגון חרישה וזריעה כו'. והענין מבואר כמ"ש כי בשנה הז' אין עלייה כלל למעלה ממלכות דעולם האצילות נמצא כי כל השביתה ותוספת קדושה היא במלכות לבדה הנקרא ארץ ולכן ושביתה הארץ שבת לה' ולכן לא נאסרו אלא מלאכת עבודת הארץ בלבד וכל שאר המלאכות שהם בבחינת של מעלה ממלכות הם מותרות. והנה המלאכות של הקרקע הם כגון חרישה וזריעה כו'. וכל המלאכות שהם בדכורא תועלתם הם להוריד מ"ד וכל המלאכות שהם בנוקבא תועלתם הם להעלות מ"ן וכל זה הוא לברר השבעה מלכים כנזכר והנה החרישה וכו' בימי החול נעשית ע"י האדם התחתון בסוד ואדם אין לעבוד את האדמה כי ע"י המצות שהוא מקיים בחרישה וזריעה כו' מברר בירורי המלכות כנ"ל ועובד עבודת הקרקע העליונה הנקרא מלכות. והנה ענין הזריעה היא בחינת הנשמות דמ"ן הטמונים בתוך הקרקע וצומחים על פני הארץ ומתגלים שם בסוד אור זרוע לצדיק זרוע מעיקרא ועתה הוא עולה וצומח מאליו ונזרע כנזכר בזוהר תרומה. וענין הקצירה יתבאר לך ממ"ש אצלינו באדרת נשא דקכ"ז ע"ב במ"ש ורזין אלין לא אתייהבו אלא למחצדי חקלא כי הוא ענין לידת הנשמות ויצאתם מסוד העיבור שבנוק' דז"א ונקצרות ממקום זריעתם שם ויורדות בגוף בעוה"ז ואין זה נעשה אלא ע"י תפלת הצדיקים הקוצרים שדה העליונה ונקראים מחצדי חקלא. והנה בשביעית כל מלאכת הקרקע נעשות מאליהן שלא ע"י מעשה התחתונים ומ"ן של בירור המלכים מתבררין ועולין מאליהן ולכן ספיחי שביעית מותרין להיותם עולים מאליהן שלא ע"י מעשה האדם וכן כל שאר מלאכות עבודת קרקע. וז"ש ושביתה הארץ שבת לה' פירוש הארץ שהיא המלכות נעשית בחינת שבת ושובתת ואין מלאכות ב"א נעשית אז אלא מאליה מעלה מ"ן לגבי ז"א וז"ש שבת לה' ולכן תמצא בכל דיני השביעית אין נזכר אלא שביתת הארץ לרמוז כי כל בחינת שביתה זו אינה אלא במלכות ולא למעלה ממנה.

וז"ל המקדש מלך: לרחוק דא יעקב וכו'. יוכן במ"ש הרב בפ' טוב שכן קרוב שהוא היסוד הנקרא שכן קרוב מאח רחוק שהוא ז"א, והענין בסוד משחרב הבית ההוא גננא לא עאל בגנתא. געא שהוא יסוד דזעיר לא עאל בגנתיה שהיא מלכות, ורוב הזווגים הנעשים בימי הגלות הם ע"י ההוא רוחא דשבק בה בעלה, והרוח הזה שרשו מהיסוד והוא זכר ומזדווג בבחינת המלכות היורדת למטה בבריאה. ונמצא שבחינת ההוא רוחא שביסוד שלה, הוא מזדווג עם בחינתה היורדת למטה בבריאה, שאותה בחינה שלה נקראת ד ואז ההוא רוחא נכנס באותה ד ונעשית ה וזה הזווג הוא מינה ובה, כי ההוא גננא לא עאל בגנתיה ולפיכך נקרא יעקב רחוק כי כבר נתרחק ממנה בימי הגלות. אבל ההוא רוחא דשבק בה שרשו מן היסוד דזעיר הוא המזדווג עם בחינתה התחתונה ונקרא שכן קרוב והוא טוב מאח רחוק שהוא הזעיר שנתרחק ממנה בגלות. ובה תבין מ"ש הרב ז"ל שנשמות הצדיקים הם המזדווגים עם המ' בימי הגלות. כי ההוא רוחא

- מאיר הכוונה -

⁴⁰⁵ עי' לעיל שער ט"ל דרוש יא אות כ' ובפרע"ח ר"ח פ"ג דף קז ע"ג (לש"ו).

⁴⁰⁶ כלומר בדינין וגבורות, בסוד קטנות, וע"י ב' נשיכים, אמנם מעט יש זיווג פנימיים, ועי' מקדש מלך בראשיתו ו ע"א ד"ה לרחוק (דע"ה ח"ב קכה ע"ד)

שְׁעָה"כ

דשבק בה בעלה הוא שרש אל י"ב שבטים ושל כל נשמות הצדיקים, וז"ס יבעלוך בניך ור"ת י"ב שהם שרש כל נשמות ישראל. ושרש הי"ב הוא ההוא רוחא וז"ס מחלוקת ר"א ור"י רא"א אין הארץ שותה אלא ממימי אוקינוס שנאמר נותץ באוצרות תהומות מי גרם לאוצרות להתמלאות תהומות. ר"א אין הארץ שותה אלא מאוצר העליון שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו הטוב. ובפרקי ר"א איתא בזמן שישראל עושים רצונו של מקום הארץ שותה מאוצר עליון שנאמר יפתח ה' לך וכו' וכשאינם עושים רצונו של מקום אז הארץ שותה ממימי אוקינוס שנאמר נותץ באוצרות תהומות הרי שבפרקי ר"א פשר כין ב' הסברות ואלו דברי אלהים חיים כי בזמן שעושים רצונו של מקום גנא אעל בגנתיה זורע כה שורין, וכשאין עושים רצונו של מקום גנא לא אעל וכו' ושותה ממימי האוקינוס. ונודע כי השכינה: קראת ארץ ונקראת ים. ור"ל שותה מינה ובה וזהו ע"י ההוא רוחא דשבק בה בעלה שכבר היה בה מימי קדם וכאלו הוא מינה ובה. ואמר הרב ז"ל כי אי אפשר לחטים ומיני פירות ליגדל במיין נוקבין לבדם רק שהקב"ה ממשיך טיפה א' של מיין דוכרין תוך העננים ומתמתקים המים המלוחים והטיפה הזאת היא נמשכת מההוא רוחא דשבק בה בעלה ששרשו זכר מהיסוד דזעיר והוא כמו השאור לעיסה שכל המים נהפכים ונעשים זכרים ע"י אותה הטיפה וטוב לה שכן קרוב ההוא רוחא שהוא בחי' היסוד הקרוב אליה בגלות מזעיר שנתרחק ממנה.

ע"י שעה"פ וירא: ודע כי הנה מש"ל, כי בכל זווג דזוין, ממשיכים מוחין חדשים מלמעלה מן האין סוף, דרך המדרגות, והוא לוקח שפע מ"ד, והיא מ"ן, דע, כי זה הוא בענין הנשמות החדשות הבאות מלמעלה, בזווג ליל שבת ויו"ט. אבל בזווגים של ימי החול, אחר חרבן הבית, כבר ביארנו במצות שביעית, פרשת בהר סיני, כי כל המ"ן של אז, הם מהבירורין המתבררים מן המלכים שנפלו בקליפות, ומהם נעשים הנשמות ההם שבאלו הזווגים. והוא בסוד (תהלים צ"ז י"א) אור זרוע לצדיק, הנזכר בפרשת תרומה, בענין בריה דרב ספרא. וזכור הקדמה זאת.

ו. ז"ל: האי אור זרע ליה קודשא בריך הוא בגנתא דעדנוי⁴⁰⁷ ועבד ליה שורין שורין ע"י דהאי צדיק דאיהו גנא דגנתא ונטיל להאי אור זרוע ליה זרועא דקשוט⁴⁰⁸ ועבד ליה שורין שורין בגנתא ואוליד ואצמח ועביד פרין ומנייהו אתזן עלמא הדא הוא דכתיב (שם צז יא) אור זרוע לצדיק⁴⁰⁹ וגו':

וכתיב (ישעיה סא יא) וכגנה זרועיה תצמיח מאן זרועיה אלין זרועי דאור קדמא דאיהו זרוע תדיר⁴¹⁰ השתא אוליד ועביד איבין והשתא זרוע איהו בקדמיתא עד לא ייכול עלמא איבא דא אוליד זרועא דא ויהיב איבא ולא שכיך ועל דא [כל] עלמין אתזנו בספוקא [בההוא גננה] ודההוא גננא [בההוא גוונא] דאקרי צדיק [ד]לא שכיך ולא פסיק לעלמין בר בזמנא [דישראל בגלותא]⁴¹¹ [דגלותא]:

- מאיר הכוונה -

⁴⁰⁷ שמ"ר פל"ה סי' א (לש"ו). בנקודת יסוד דהמלכות ששם נגזז האור (דע"ה ח"א ג ע"ד), עי' דע"ה ח"ב סה ע"ב, הוא היסוד דהנוק' כמ"ש בשעה"כ (דף נד ע"ב), והוא ה' דאדנ"י, י' זעירא, שהוא מהי' דהו"ה, כי כמו שהוא בז"א י' אתגלי בפומה דאמה (אד"ר קמב ע"א) והוא מאור הגנוז, כן הוא בה, ע' הגר"א ספד"צ (פרק ג ד"ה וי"ה כז ע"א, ובפ"א ד"ה כמה דה' יג ע"ג). ועכ"פ הוא כי האור שנגזז הוא בהיסוד דהנוק', ומשם הוא ג"כ כל שורש נשמת ישראל וכמו שאמרו בפ' בראשית (י"ג סע"א) (כללים ח"א פא ע"א).

⁴⁰⁸ שור"ק כולו זרע אמת ניקוד שהיסוד שורק (רח"ו).

⁴⁰⁹ הוא סוד עץ החיים שבתוך הגן (ביאורים ח"ב פא ע"ג). שם נפל וירד אור הדעת ונתעלם שם, והוא סוד אור זרוע לצדיק וכמ"ש בספד"צ (פרק א יא ע"ב) אעבר זעיר נטיל וגניז, ע"ש בהגר"א, וכן בתיקונים להגר"א (תיקון מ דף פט ע"ג), ובדברי הרב שער הארת המוחין (פרק ט), ודרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ה), וע' עוד בזוה"ק (פ' בא דף לה ע"א) (דע"ה ח"ב קח ע"ב), בזוה"ק בראשית בתחילתו (דף א ע"א) אור דאתברי ואתגניז ואתכלל בברית כו', וההוא זרע קיימא באות ברית ממש, וע"ש בדברי הרב במאמרי רשב"י, וכן בדברי הרב בשער הכוונות (בדף לב ע"א) ע"ש. והרי לנו מכ"ז כי נשאר גנוז ביסוד הזכר והוא בסוד סירס את הזכר כנז' (כללים ח"א פא ע"א), אינו מאיר מעתה להנוק' שהוא המלכות הנעלמת בו אלא רק דרך דופני העטרה, ע' הארת המוחין (פרק ט) [וכמ"ש בזוה"ק פ' בא לה ע"א, ע"ש בהגהות מהרח"ו אות ג' ד', ובזוה"ק פ' תרומה קמח סע"ב וקמט רע"א, ושם קסו ע"ב וקסז ע"א כל הענין, ופ' פקודי רכ ע"ב ופ' אמור פח ע"א] (כללים ח"א קא ע"ג).

⁴¹⁰ עי' לעיל דף לה ע"א (לש"ו).

⁴¹¹ בעת שהזו"ן הם בגדלות ובמוחין שלימים, הנה אז נמשך בהנוק' מהאור שבו ג"כ, ע' זוה"ק (פ' בא לה ע"א, ופ' תרומה קסו ע"ב) ובדברי הרב בדרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ה), אמנם הוא רק בסוד

שעה"כ

ואי תימא בזמנא דגלותא כתיב (איוב יד יא) אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש היך עביד תולדין אלא כתיב (תהלים צו יא) זרוע זרוע איהו תדיר ומיומא [ההוא נהיר דאפסיק (נ"א דגלותא)] (דאפסיק ההוא נהר גנתא) וס"א בגנתא לא עאל ביה ההוא גנא וההוא אור דאיהו זרוע תדיר עביד איבין ומניה ומגרמיה אזרע קדמיתא ולא שכיך תדיר כגנתא דעביד תולדין ומההוא זרועא נפיל ביה באתריה ומוגרמיה (ו) עביד תולדין כדבקדמיתא ואי תימא דאינון תולדין ואיבין [הוון] כמה דהוה בזמנא דגנא תמן לאו הכי אבל לא אתמנע זרוע דא לעלמין:

תרגום: האור הזה זרע אתו הקדוש ברוך הוא בגן עדנו ועשה אותו שורות שורות על ידי הצדיק הזה שהוא הגן של הגן ונטל את האור הזה וזרע אותו זרע אמת ועשה אותו שורות שורות בגן והוליד והצמיח ועשה פירות ומהם נזון העולם זהו שכתוב אור זרע לצדיק וגו'.

וכתוב וכגנה זרועיה תצמיח מי הם זרועיה אלה הם הזרעים של האור הראשון שהוא תמיד זרוע ועכשיו מוליד ועושה פרות ועכשיו הוא זרוע בראשונה בטרם שיאכל העולם את הפרי הזה הוליד הזרוע הזה ונותן פרי ולא שוכך ולכן כל העולמות נזונו בספוקן של אותו הגן שנקרא צדיק שאינו שוכך ולא פוסק לעולמים פרט לזמן שישראל בגלות.

ואם תאמר בזמן הגלות כתוב אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש ואיך עשה תולדות אלא כתוב זרע והוא תמיד זרוע ומיום שנפסק אותו נהר לא נכנס לגן (בגן) אותו הגן ואותו אור שהוא תמיד זרוע עושה פרות וממנו ומעצמו נזרע כבראשונה ולא שוכך תמיד כמו גן שעושה תולדות ומאותו הזרוע נופל בו במקומו ומעצמו עושה תולדות כבראשונה ואם תאמר שאותם תולדות ופרות היו כמו שהיה בזמן שהגן שם לא כך אבל לא נמנע הזרוע הזה לעולמים.

ז. ז"ל האד"ז רצה ע"ב: אתפשט דכורא בדעת ואתמליין אכסדרין ואדרין מרישא דגולגלתא שרי ואתפשט בכל גופא מחדוי ודרועוי ובכלא מאחורוי אתדבק ניצוצא דבוצינא דקרדינותא ולהטא ואפיק גלגלתא חדא סתימא מכל סטרוי ונהירו (ס"א ונחיתו) דתרי מוחי גליפן בה ואתדבקת בסטרוי דכורא בגין כך אתקרי יונתי תמתי (שיר ה) אל תקרי תמתי אלא תאומתי ודאי.

תרגום: הזכר נתפשט בדעת, ונתמלאו אכסדראות וחדרים, מתחיל מתחילת הגולגולת ומתפשט בכל הגוף בחזה שלו ובזרועותיו ובכולו. מאחוריו נדבק ניצוץ מהנר הקשה ולוהט, והוציא ראש אחד שתום מכל צדדיו, והארת (וירידת) ב' מוחין חקוקים בו, ונדבק בצד הזכר. משום זה נקראת "יונתי תמתי". אל תקרי "תמתי" אלא "תאומתי" ודאי.

אתפשט דכורא בדעת - כל הגדלות וההתפשטות הינן בדעת, כי זה יתוסף תמיד [שכן כל הספירות נמצאו בעולם הנקודות מלבד הדעת שנוספה רק בתיקון]. לכן אין קיום כי אם כל זמן שהדעת נמשכת מלמעלה. (מ"א רצט). ואתמליין אכסדרין ואדרין - אכסדרה הוא בחי' בית, ואדרין הם בסוד היכל. והנה ב' בחי' אלה הם בבחי' ראייה ושמיעה, וכן בבחי' תורה שבכתב ותורה שבעל פה (מ"א ש). בית והיכל מקבילים לעזרה ולהיכל של בית המקדש, כאשר העזרה היא בבחי' בית והיכל הוא פנימי לה (באר יצחק שם). מרישא דגולגלתא שרי - תחילת ההשגה היא מרישא דגלגלתא, דהיינו מתוך מה שגילה לו כבר [שהוא בבחי' חו"ב], וכל מה שיתווסף ע"ז הוא בסוד בק"ע לגלגל"ת [דהיינו תוספת הדעת] (מ"א ש). ואתפשט בכל גופא מחדוי ודרועוי ובכלא - כלומר שמה שהשיג בדעת הוא שמתפשט בכל, והם בסוד הנבואה והראיה. ועיקר הראיה הוא מהחזה ולמטה, שכן אין לנו השגה אלא במה שהוא מתחת לחזה שהוא לבר מגופא. (מ"א ש). מאחורוי אתדבק ניצוצא דבוצינא דקרדינותא - זהו פירוש עניין גילוי הנוק', שכן היא אינה כי אם כלי ריק המחוסרת מילוי. כמו כן נוצר האדם עם ידיעת כל התורה, ואז היא משתכחת ממנו, ואז הוא נותר בבחי' אחוריים, וזוהי הבחי' התחתונה ביותר (מ"א שא). ולהטא ואפיק {רצו}. גלגלתא חדא סתימא מכל סטרוי - כשהנוק' היא אחורי ז"א היא גולגלתא סתימא בלא תיקונין דגלגלתא, ותיקונה היא נסירתה ותיקונין גלגלתא (בהגר"א על ספד"צ כו ע"ג ד"ה ויאמר). ונהירו (ס"א ונחיתו) דתרי מוחי גליפן בה - בבניין נוקבא דז"א שאחרי תיקונה לא נזכרת דעת, שהרי הדעת שלה אינה כחשבון הספירות שלה, שכן אין בה אלא עטרת דגבורות,

— מאיר הכוונה —

נהיר לנוק' דרך דופן כמ"ש בהארת המוחין (פרק ט), אבל הוא נמשך בה עכ"פ והוא החסד שבחסד כנו' (דע"ה ח"ב קלד ע"א).

שְׁעָה"כ

בסוד "נשים דעתן קלות" (שבת ל"ג ע"ב) (פת"ש שבירה יז⁴¹²). ואתדבקת בסטרוי דדכורא, בגין כך אתקרי יונתי תמתי (שיר ה), אל תקרי תמתי אלא תאומתי ודאי. ועי' בשער מאמרי רשב"י נו ע"ג שדעת שלה בגופה, ועי' ע"ח שער כו פרק ג: ודע, כי יש ג' חלוקים מן הדעת דז"א לדעת דנוקבא: א', כי הדעת שלו יש בו ה"ח וה"ג וכל א' הוי"ה א', והם גימטריא ק"ל ק"ל, אך דעת שלה ה"ג לבד, שהם גימטריא ק"ל א' לבד, וזהו (שבת לג ע"ב) דעתן של נשים קל"ה. והב', כי דעת שלו נעשה מן יסוד דאו"א המתלבשים במוח שלו, ושניהן ניתנין תוך הדעת שלו ממש, ומקבל הארתן בהיותן שם ממש. אך הדעת שלה אינה רק מהארת יסוד ז"א שכנגד דעתה, ובולט בה הארתה לבדה, ופנימיות האור נשאר תוך יסוד ז"א, וממה שבולט דרך מסך יסוד ז"א לחוץ הוא סוד הדעת דנוקבא. הג', כי הנוקבא בראה ה' ית' צרה מלמעלה ורחבה מלמטה כדי לקבל הולד (ברכות סא ע"ב), נמצא כי היסוד דנוק' הוא רחבה למטה, לכן הדעת של ז"א הנעשה מיסוד הבינה שהוא רחבה מלמטה יש בו אור גדול. אך דעת הנוקבא מיסוד דז"א שהוא צר מאד ואורו מועט, ותבין מהיכן הוא שהנוקבא רחבה ונתפשטה בה (אור) זרועותיה וגופא (ברוחב), כי הוא (אור) של יסוד ז"א עב מלמעלה, לכן ראשה צר. ועי' גר"א תיקו"ז & שיסוד שלא בשעת הזיווג היא אבר מת. עי' שער כא פרק ב: בזכר יש ג' מוחין חב"ד, ופרטן ד', לפי שדעת כלול מב' בחי' שהם חו"ג, אבל דעת הנוקבא הוא ק"ל, ואין בו רק גבורות לבד.

ח. ז"ל: פקודא דא איהו לאדכרא כל פקודי אורייתא בגינה כד"א (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי' ועשיתם אותם דא איהו סימנא דמלכא לאדכרא ולמעבד: כתיב (שמות כח לו) ועשית ציץ⁴¹³ זהב והא אוקימנא רזא דציץ לאתעטרא ביה כהנא רבא ודא איהו ציץ לאסתכלא ביה עיינין דאיהו סימן דעלמא עלאה דאתעטר ביה כהנא רבא ובגין כך אסתכלותא דיליה מכפרא על עזות פנים דלא קיימא לקמיה אלא פנים דקשוט רזא דכל אינון פנים עלאיין דאינון פנים דקשוט פנים דאמת דכלילין באמת דיעקב ציצית איהו נוקבא רזא דעלמא תתאה אסתכלותא לאדכרא ציץ⁴¹⁴ דכר ציצית נוקבא⁴¹⁵ ודא לכל ב"נ ציץ לכהנא:

- מאיר הכוונה -

⁴¹² עי' ע"ח שער ז"א פרק ד'.

⁴¹³ מצות ציץ נזר הקודש, הנה ממוחין דאבא שבתוך ז"א יוצאים מצדם הארות לחוץ במצח דז"א בבחי' אור המקיף למוחין ההם ואותו אור המקיף בחי' ציץ של כה"ג ונק' ציץ לשון זכר כי הם מוחין דאבא שהוא זכר ולכן ציץ של כה"ג היה נתון במצחו למעלה מן התפילין כי תפילין הם ממוחים דאמא והציץ ממוחין דאבא ולכן כתוב בו קדש לה' (נ"א שז"ס ל' של לה' ה' דצלם שהוא בחי' המקיף כנודע) [נה"י דאבא] כי כל קודש הוא במוחין כנודע ובפרט במוחין דאבא שנקרא קודש כנודע שכל קודש בחכמה. והענין כי באבא יש הוי"ה דיוד"ן ויש בו ד' יוד"ן וכל י' עולה ק' נמצא שד' יודין דע"ב הם גי' ת' וכללות ד' יוד"ן עצמן הרי הכל גי' קדש כמבואר אצלנו, והי' בוקע אור ד' מוחין הפנימים דאבא לחוץ במצח דז"א מב' צדדי המצח אצל האזנים [סוד הצדעים] והיתה יוצאת הארת חכמה דאבא וחסדים שבדעת דאבא מצד זה והארת בינה וגבור' מצד זה והיו כלם מתפשטים בכל המצח ונעשה בחי' ציץ של כה"ג, ונלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל ג"כ שהוי"ה הכתובה בציץ היתה עד"ז י"ו בצד ימין זה ע"ג זה וה"ה בצד שמאל זה ע"ג זה ואיני זוכר היטב. והנה הכ"ג דוגמת איש העליון ולכן היה לובש בגדי אדם עליון וכל אדם שעובר לפני הציץ אם כשר היה ניכר במצחו כי הבינה שבו נגלה במצח והאותיות בבינה כנ"ל ולכן אותיות מגלים במצח שהוא בינה שבו ואם היה רשע פניו נופלים בס"א ומתבייש לפני קדושה והיה שב בתשובה (טעמי המצות תצוה).

⁴¹⁴ עי' זהר שמות טו ע"א וע"ב ומאיר הזהר שם בשם הזהר הרקיע והגהות הלש"ו ומ"מ. כהן גדול הוא סוד ז"א המלוּבש בחושן ואפוד שהם לאה ורחל, ונקרא ז"א כה"ג בעת שמתפשטים בו המוחין דאבא, שהוא המוחין דגדלות שני, אשר על ידם הוא היחוד העיקרי דפב"פ דהזו"ן וכנ"ל, ונקרא אז ז"א כה"ג, והוא ע"י המוחין דמצד אבא, כי עיקר כה"ג הוא אבא, שהוא הנכנס לפני ולפנים לפני א"ס ית"ש, ובו משתמש א"ס ית"ש בכל גילוייו אשר באצילות כולו. וכמ"ש הרב בשער השמות (בסופו) כי אי אפשר להתלבש אור הא"ס בשום אחד מ' ספי' אם לא ע"י שיתלבש תחילה אור החכמה בהם, וזה סוד כולם בחכמה עשית (תהלים קד כד), וכן כתב עוד בשער סדר אבי"ע (פרק ב) ובכ"מ, ולכן נקרא החכמה שהוא אבא בשם כה"ג, והוא המלוּבש בחושן ואפוד, שהם זר"ן, וכמ"ש בפר' פקודי (רלא ע"א) ע"ש בהגהות מהרח"ו (דע"ה ח"ב קג ע"ד).

שְׁעָה"כ

תרגום: מצוה זו היא להזכיר כל מצוות התורה בשבילה, כמו שנאמר "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם", זהו סימן המלך להזכיר ולעשות. כתוב "ועשית ציץ זהב", והרי בארנו סוד הציץ להתעטר בו כהן גדול, וזהו ציץ להסתכל בו בעיניים שהוא סימן של עולם העליון שהתעטר בו כהן גדול. ומשום זה, הסתכלותו מכפרת על עזות פנים, שלא עומדת לפניו אלא פני אמת, סוד של כל אלו הפנים העליונים שהם פני אמת, פנים של אמת שכלולים באמת של יעקב. ציצית היא נקבה, סוד עולם התחתון, הסתכלות להזכיר. ציץ זכר, ציצית נקבה, וזה לכל אדם, ציץ לכהן.

ט. ז"ל: בשעתא רביעאה קרי ואמר (תהלים כט ח) קול יי' יחיל מדבר⁴¹⁶ וגו' בשעתא חמישאה⁴¹⁷ קרי ואמר (שם ג) קול יי' על המים וגו' בשעתא שתיאה קרי ואמר (שם ט) קול יי' יחולל אילות וגו' לבתר קרי ואמר (ישעיה מ ו) קול אומר קרא⁴¹⁸ ואמר מה אקרא וגו' ודא איהו תרנגולא דקרי ולא שכין ולבתר קרי כמלקדמין: ומאי קרי כל עובדין דבני עלמא⁴¹⁹ בגין דאיהו מאריה דאחמתא (ס"א דחכמתא) וקסת הסופר בחרצוי וכל עובדין דבני עלמא כתיב בכל יומא ובליילא בתר דקרי כל קריאן אלין קרי כל מה דכתב ביומא: ואלמלא רגלוי אצבעאן דיליה⁴²⁰ דאינון תריין דרגין חד ההוא דקיימא באמצעיתא דאיהו רב וההוא דקיימא מאחורא דאיהו זעיר דקא מעכבין ליה יהא מוקיד עלמא בשלהובוי:

– מאיר הכוונה –

⁴¹⁵ ודע כי ב' מיני ציציות הם, התכלת והלבן. ר"ל כי בזמן שבית המקדש קיים, היה חוט תכלת עם הלבן, ובזמן הזה לא יש כי אם לבן. והענין הוא כי כבר נתבאר ב' מיני בחי' מוחין יש בז"א, אם מצד אבא אם מצד אימא. אמנם המוחין דמצד אבא, אין לנו עתה עסק בהם, לפי שהאור היוצא מהם הוא סוד הציץ של כהן גדול, שהוא ממוחין דאבא, ולכן נקרא ציץ דכורא כנז', בפ' שלח לך (דף קעד ע"ב בר"מ) וע"ש. אבל הציצית הוא ממוחין דאימא, ולכן נקרא ציצית בלשון נקבה (שעה"כ ציצית ד).

מוחין דאבא - עי' אד"ר קלב ע"ב: ומה דיקנא אתגלייא, דיקנא דכהנא רבא עלאה - דיקנא דאבא עלאה (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ב ד"ה בתליסר). אבא נכלל במזל העליון הרי הוא בחינת הדכר, ואילו אימא נכללת במזל התחתון הרי הוא בחינת הנקבה. מזל עליון כולל את כל ח' התיקונים הראשונים, כנגד ח' בגדי הכה"ג (בהגר"א על ספד"צ יח ע"ג ד"ה וידוע) שכן התיקונים מכונים בגדים. ובאמת בתחילה לא התלבשו על דיקנא דע"ק אלא ט' ת"ד. והנה אם כי משה רבינו ע"ה הזכיר בתורה את י"ג המדות, הם אינם אלא חיצוניות י"ג ת"ד דא"א שנעשו פנימיות לדיקנא דז"א. ולכן נקראים הם על שם ז"א, ככל חיצוניות של בחינה עליונה שנעשית פנימיות לבחינה תחתונה יותר ואעפ"כ נקראת על שם התחתון. והנה ז"א מכונה כהנא רבא ונוק' מכונה כהן הדיוט (והוא משתמש בד' בגדים בלבד, שכן אין לנוק' אלא אותם ד' ת"ד הפנויים משערות (דהיינו תיקונים ג' ה' ז' י"ב)). והת"ד דא"א שמתלבשים בדיקנא דז"א מכונים כהנא רבא עלאה (ב"ע קו ע"א). עיקר הדיקנא דהכה"ג הוא באבא, שכן הוא הראשון לקבלת אור א"ס, ועל ידו משתמש אור א"ס בכל גילוייו. וזאת על ידי שהוא מקבל מהמזל העליון הרי הוא התיקון הח' דדיקנא, וכלול מכל ז' התיקונים העליונים (לש"ו דע"ה ח"ב קד ע"א). אבא מכונה כה"ג מכיוון שהוא נכנס לפני ולפנים לקבל מאור א"ס (לש"ו כללים ח"ב ע"ב ע"ד). והנה בחינה זו שייכת גם בא"ק, שאבא דא"ק עולה באור האוזן (לש"ו כללים ח"ב יז ע"ב).

⁴¹⁶ הענין כי בשעה ראשונה מלכות לצד הגבורה והתפארת לכך הם שתי קולות קול ה' בכח קול ה' בהדר כדפירשנו, שוב שעה שניה מלכות דבקה בהם והיינו שעה. שנית קול ה' לעיר, שוב היא דבקה בהוד שהוא לשמאל דין לא קשה כגבורה לכך הוא אומר קול ה' חוצב להבות אש שהיא בהוד כנודע וכדפירשו בזוהר ובתיקונים, בשעה רביעית נדבקות ביסוד והיינו "קול ח' יחיל מדבר" והיינו שהקב"ה מתחולל על שאין מדבר דברות קדש בעולם תחתון (אור יקר).

⁴¹⁷ בשעה חמישית נדבקות לימין בחסד ונצח לכך קא קארי "קול ה' על המים" שהוא החסד וכן כל שאר קולות דהיינו קול ה' שובר ארזים בנצח כנודע, בשעה ששית שהיא באור בוקר קודם שעה מתעורר התפארת בעצמה עם כל הקולות ומתייחד עמה (אור יקר), שהוא הדעת אחר היסוד, והוא כלל ופרט וכלל (יהל אור).

⁴¹⁸ היינו הקב"ה לעורר התחתונים לעזרת השכינה (אור יקר).

⁴¹⁹ כי אחר שקרא ולא שבו עד ה' ולא דרשוהו מלמד עליהם חובה (אור יקר).

⁴²⁰ הם חמשה הרב תפארת הקטן מלכות, והם מתייחדים אז (בתפארת) בבוקר [דנים] [זנים] את העולם בחסד היתה הגבורה נדלקת בדיניה והיה העולם נשרף, ולהיות שתי אצבעות תפארת אמצעי רב ודאי מאחור זעיר מלכות כנודע מתייחדים בחסד אברהם (תפארת) בבוקר (אור יקר).

שְׁעָה"כ

תרגום: בשעה רביעית קורא ואומר "קול ה' יחיל מדבר וגו'", בשעה חמישית קורא ואומר "קול ה' על המים וגו'". בשעה ששית קורא ואומר "קול ה' יחולל אילות וגו'". ואחר כך קורא ואומר "קול אמר קרא ואמר מה אקרא וגו'", וזהו התרגום שקורא ולא שוכך, ואחר כך קורא כמו מקדם.

ומה קורא, כל מעשי בני העולם, משום שהוא בעל התיק (של החכמה) וקסת הסופר במתניו, וכל מעשי בני העולם כותב בכל יום, ובלילה לאחר שקורא כל הקריאות הללו קורא כל מה שכתב ביום.

ואלמלא רגליו, אצבעות שלו, שהם שתי דרגות, אחד אותו שעומד באמצע שהוא גדול, ואותו שעומד מאחור שהוא קטן, שמעכבים אותו, ישרף העולם בשלהבותיו.

י. עי' תיקון"ז סג ע"א: איהי טלית דקודשא בריך הוא ובה אתעטף קודשא בריך הוא כמה דאת אמר (תהלים קד ב) עוטה אור כשלמה ואיהי ציצית דצדיק דאיהו עני בגלותא הה"ד תפילה לעני כי יעטף (תהלים קב א) עני ודאי דביה⁴²¹ אתעטף בגין דאיהי (שמות כב כו) כסותה לבדה היא שמלתו לעורו דא משכא דתפלי דאתמר בהון ויעש ה' אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (בראשית ג כא).

תרגום: היא טליתו של הקדוש ברוך הוא, ובה מתעטף הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "עוטה אור כשלמה". והיא ציצית של צדיק, שהוא עני בגלות, זהו שכתוב "תפילה לעני כי יעטף", עני ודאי, שבו מתעטף, משום שהיא "כסותה לבדה היא שמלתו לעורו", זה עור התפילין, שנאמר בהם "ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם".

איהי טלית כו' - כמ"ש (ר"ה יז ע"ב) מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ץ, ואמרו אור מנין נברא נתעטף כו': כד"א עוטה אור כו' - כמ"ש בס' הבהיר (אות קמז⁴²²) והביאו בסוף ח"א (ח ע"א רסד ע"א) ואמר ר' יוחנן שני אורים הגדולים היו דכתיב כו', עש"ב, וראיתו ממ"ש כשלמה, והיא שמלתו, כמו שמפרש והולך: **ואיהי ציצית דצדיק - דטלית הוא לבוש לגוף והוא ת"ת, אבל ציצית תלוין למטה מגוף נגד הברית: איהו עני כו' - הואיל ואמר עוטה מפרש מה שכתב לעני כי יעטף: *דבה יתעטף כו' - כצ"ל: כסותה לבדה - כנ"ל דאיהי טלית שלו, ואמר לבדה, דבזמן בהמ"ק היו ד' בגדי לבן וד' בגדי זהב, ועתה לא נשאר אלא ציצית ותפילין, וע"ל ריש תיקון ל"ח: לאדם ולאשתו כו' - כמו שמפרש והולך תש"י ותש"ר, ונאמר וילבישם, וזהו שמלתו. אבל לעורו, מ⁴²³ דלעור שמלתו, וצ"ל דקאי אתכלת שבציצית, דהיא לבושה וכסוי לתפילין, וזש"ל דא איהי כי כו', ואיהי תכלת שבציצית:**

ד ע"ג

יא. ז"ל קכט ע"א: בפלגותא דשערי אזיל חד ארחא דנהיר למאתן ושבעין עלמין ומניה נהיר ארחא דז"א דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי הה"ד (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום ומיניה ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא דפליג בזעיר אפין דכתיב ביה (תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת וגו'

- מאיר הכוונה -

421 זכה (גר"ל).

422 ז"ל: קמז. ואמר ר' יוחנן שני אורים גדולים היו שנאמר (שם) ויהי אור, ועל שניהם נאמר כי טוב. ולקח הקב"ה האחד וגנזו לצדיקים לעתיד לבא והיינו דכתיב (תהלים לא כז) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך גו', מלמד שאור הראשון אין כל בריה יכולה להסתכל בו שנאמר (בראשית א' ד) וירא אלהים את האור כי טוב, וכתב (שם כ"א) וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד, ראה הקב"ה את כל אשר עשה וראה טוב מזהיר בהיר ולקח מאותו הטוב וכלל בו, שלשים ושנים נתיבות החכמה ונתנו לעוה"ז והיינו דכתיב (משלי ד' ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזובו, הוי אומר זו אוצרה של תורה שבעל פה, ואמר הקב"ה אם ישמרו זאת המדה בעוה"ז שזאת המדה נחשבת בכלל העוה"ז, והיא תורה שבע"פ, יזכו לחיי העוה"ב שהוא הטוב הגנוז לצדיקים, ומאי ניהו, עוזו של הקב"ה, דכתיב (חבקוק ג' ד) ונוגה כאור תהיה, עתיד הנוגה שנלקח מן האור הראשון להיות כאור, אם יקיימו בנים התורה והמצוה אשר כתבתני להורותם (שמות כ"ד י"ב) דכתיב ומשלי א' שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמן:

423 משמע*##

פעה"כ

תרגום: בהתחלקות השערות הולך דרך אחד שהוא מאיר למאתיים ושבעים עולמות, וממנו מאיר הדרך של ז"א שממנו מאירים הצדיקים לעולם הבא וזהו שנאמר "ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום". ומן האורח הזה מתחלק לתרי"ג דרכים שבתורה המתחלקים ב[בחינת] ז"א, שנאמר עליו "כל ארחות יהו"ה חסד ואמת וגו'".

בפלגותא⁴²⁴ דשערי אזיל חד ארחא - בהארחא שבא"א הוא רברבא, ואילו בז"א הוא דקיק (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה וז"ש חד). ישנם ב' חיוורתי בגלגלתא דע"ק, והמה כוללים את כל י"ג החיוורתי: א) ההולך ומתפשט בפלגותא דשערי בקו א' והוא בסוד לויתן נחש בריח, ב) הסובב ומקיף את כל הראש מהעורף ועד המצח וחוזר חלילה, והוא בסוד לויתן נחש עקלתון. והמה שורש לזו"נ: הזכר הולך והנקבה סובב. והנה אור הנקבה נתעלמה ונגנזה לצדיקים לעתיד לבא, ולכן אין מפרטים באידרא את בחינות חיוורתא הנוק' אלא ברמז בכללות. לכן לא דבר כאן כי אם מן החיוורתא המתפשט ביושר בלבד⁴²⁵. והנה יש בו עוד טעם כמוס, שכן יש כלל, שבכל אתר דאית דוכרא אין נוקבא עולה בשם⁴²⁶. השערות כוללות ב' סטרין דהיינו חו"ג, ולכן מתפשטים בב' צדדי הראש, ובאמצע הראש עובר החיוורתא, הרי הוא בחי' החסדים של הדעת. והארת החיוורתא הזאת מתפשטת דרך חוט השדרה עד היסוד, והיינו החסד המקיים את העולם. וז"ס מה שיסוד מכונה אורח וכמש"כ (משלי ל יט) "דרך גבר בעלמה", ויסוד הנעלה [דעתיק] אף הוא מכונה אורח והוא "נתיב לא ידעו עיט" (איוב כח ז). וכן הדבר כאן, שסוד החיוורתא הזה הוא החסדים הבאים מסט' דיסוד דבינה דרדל"א. ונוקט בלשון אור"ח (רמז לאור' וח'סד), שכן הוא סוד החסד הגנוז באור של היום הראשון הנרמז בפס' "יהי אור ויהי אור" ב"פ אור, רמז לב' החיוורתי כאשר הנקבה נגנזת ואילו הדוכרא מאיר למטה דרך דופן⁴²⁷ כדי לקיים את העולם (ב"ע מו ע"ב⁴²⁸). דנהיר למאתן ושבעין עלמין - כל מקום שנזכרים ע"ר עלמין הוא מסטרא דבוצד"ק, שכן בע"ר עלמין נגנו הניצוץ של הבוצד"ק. והיינו כ"ז אותיות התורה המלבישים את הארת הבוצינא דקרדינותא⁴²⁹ (בהגר"א תז"ח יח ע"ב ד"ה ונפיק). ארחא דנחש בריח הוא כנגד תורה שבכתב, בחי' דכורא ונחש עקלתון הוא כנגד תורה שבעל פה, בחינת נוקבא. והנה התורה כלולה בכ"ז אותיות בסוד אי"ק⁴³⁰ בכ"ר וכו', וכל א' כלול מי'. אופן נוסף בביאור הע"ר - שהוא התגלות של כללות כ"ז אותיות יחד עם הנקודות, וכל נקודה היא י'. אופן שלישי, האור המאיר מהחיוורתי הוא אור שמאיר מסוף העולם ועד סופו, ואז אור"א ערכם מאתיים וזו"ן ערכם שבעים, שכן לעולם א"א ערכו באלפים, אור"א ערכו במאות, וז"א בעשריות (ב"ע מו ע"ב). ומש"כ בכל האידרא להעריך בחינות ב'עלמין, שכן כל בחי' מהבחינות העליונות היא עולם מלא ופרצוף שלם (ב"ע מז ע"א). ומניה נהיר ארחא דז"א - כלומר מיסוד דא"א ששם גניז האור (ב"ע מז ע"א). דנהירין ביה צדיקיא לעלמא דאתי - שאז יתגלה האור שנגנו ביסוד, שלעת עתה אינו מאיר אלא דרך דופן⁴³² (ב"ע מז ע"א). הה"ד (משלי ד) ואורח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום - דהיינו יסוד ועטרת היסוד מכונים "צדיקים", דהיינו צדיק (יסוד) וצדק (עטרה)⁴³³, והם בסוד החיוורתי המכונים "ארחא" שנגנו ביסוד ובעטרת היסוד. ומה שדימהו

- מאיר הכוונה -

⁴²⁴ עי' בהגר"א על ת"ז קמג ע"א ד"ה בשערא, שגורס 'דפלגותא' וצ"ב.

⁴²⁵ עי' הקדו"ש צט ע"ב שמיקומו של החוורתא היא בתוך הנימא האמצעי.

⁴²⁶ זהר תרומה קלח ע"א וקלז ע"ב.

⁴²⁷ עי' בהגר"א ספד"צ יב ע"ב ד"ה והן זר"ן.

⁴²⁸ עי' פת"ש א"א כו.

⁴²⁹ דהיינו שבע"ר העולמות יש פירוט של הארת המו"ס. וע"ש בתיקונים, שבבחינה זו הוא ששהתחדשה המציאות שהתורה ניתנה לישראל מפי הגבורה. אמנם בביאור הקשר שבין מו"ס למצחא, עי' בהגר"א על ת"ז מו ע"ד שכתב שהתגלות המו"ס היא דרך המצחא.

⁴³⁰ עי' יהל אור ח"ב לט ע"ד, דהיינו שט' הספירות שמכתר עד יסוד שבג"ר (והוא כולל את א"א ואר"א שכן אר"א נכללים במזליון) הוא בסוד יחידות, ז"א בסוד עשירות ונוק' בסוד מאות. ועי' מקורו בת"ז כ' ע"א ד"ה וכלהו תליין מן אי"ק.

⁴³¹ ע"ש שמביא מדברי הגר"א בספד"צ יא ע"ד שהארת החיוורתי עובר דרך אור"א בבחי' מעבר לבד עד ליסוד דז"א, שכן אז יש כ"ז אותיות בז"א עצמו (כמש"כ לקמן בב"ע קנ ע"א).

⁴³² וכמ"ש בבהגר"א על ספד"צ י"ב ע"ב ד"ה והן זר"ן.

⁴³³ עי' זהר בראשית ל"ב ע"א: תנינן, מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל, בגין דתרין דרגין אינון, מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, דכר ונוקבא, אות ברית דא יוסף, וברית דא רחל, ואצטריך לחברא לון [תרגום: שנינו מל ולא פרע את המילה כאלו לא מל, בגלל ששתי דרגות הן,

שְׁעָה"כ

הכתוב ל'אור נוגה', ר"ל החיוורתא אינה משתנה בירידתה ואינה עוברת דרך או"א אלא בתורת מעבר בלבד, וכמש"כ (שמות לד ו) "ויעבר ה' על פניו"⁴³⁴. ממילא כאן הוא מכונה או"ר נוגה"ה ובגימ' ע"ר והיינו מעלת האור המאיר לע"ר עלמין הנ"ל. יסוד מכונה 'יום', אמנם כאשר האור הגדול הזה אכן יוצא מהיסוד אזי מאחר שהוא יוצא דרך דופן הוא משתנה ומאיר לנוק' באופן זה (ב"ע מז ע"א). ומיניה ארחא אתפרשא לשית מאה ותליסר אורחין דאורייתא דפליג בזעיר אפין - החיוורתא המתפשטת הוא השורש לתורה שבכתב וכנ"ל (וכן כלולה בו תורה שבעל פה דהיינו החיוורתא המקיף את הראש). אשר על כן צריך הוא לכלול בו "תרי"ג אורחין דאורייתא", הרי הם סוד תרי"ג המצות שבתורה. בז"א הוא שמצויים הארחין המתפרשים שכן שם הוא מקום גילויים, ואילו בע"ק אינו נמצא אלא שרשם בלבד, וממילא שם הם נכללים בחד אורחא ורק לעתיד לבא יתעלה ז"א לע"ק כדי שהצדיקים יהנו מתרי"ג המצוות שעשו (ב"ע מז ע"א). תרי"ג הארחין חיוורתין הפרטיים שבהגלגלתא המה בסוד יתיב על כרסייא דשביבין לאכפייא לון. פי' למתק את תרי"ג הדינים הנובעים משם אלקים⁴³⁵ שבז"א. וזהו שאמרו כאן כי אלו תרי"ג החיוורתין הפרטיים מתפשטים בז"א דרך הארחא דפלגותא לתרי"ג ארחין דאורייתא, שכן עיקר הגילוי של שם אלהים מתגלה בז"א, ולכן מתפשטים בו כל תרי"ג החיוורתין לתרי"ג ארחין דאורייתא, כדי להמתיק את כל הדינים כדי שיעשו לרשפי אש שלהבת י"ה שלהובין דרחימו. הארחא הי"ג הוא הארחא דפלגותא הרי הוא כלל כולם, והוא מתפשט ומאיר בז"א. ועל ידו מקבל ז"א את כל החיוורתין. והנה יש חילוק בין אופן קבלת ז"א את אור הארחא דפלגותא לבין האור של שאר החיוורתין, שכן את אור ארחא דפלגותא הוא מקבל בלי התלבשות כלל, אמנם את שאר החיוורתין הוא מקבל ע"י הנימין וכמ"ש לעיל קכ"ט רע"א. ובכל נימא אית מבועא דנפיק ממו"ס, ונהיר ונגיד בההוא נימא לנימין דז"א כו' (לש"ו הקדוש צח ע"ד⁴³⁶). דכתיב ביה (תהלים כה) כל ארחות יי' חסד ואמת וגו' - "ארחות ה'" היינו ארחין דז"א, והם נהרין מארחא דע"ק שמכונה "חסד ואמת" שכן "חסד" הוא סוד החיוורתין שהוא חסד דגלגלתא דבינה דרדל"א (בהגר"א על ספד"צ י"ב ע"א ד"ה וז"ש וזעיר) ו"אמת" בעתיקא תליא (כמ"ש בזהר תרומה קמ ע"ב) (ב"ע מז ע"א).

וז"ל קלא ע"ב: תאנא מאי דכתיב (משלי א) "חכמות בחוץ תרונה" ולבסוף כתיב "ברחובות תתן קולה" האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה אלא חכמות בחוץ תרנה כד נגיד ממוחא סתימאה דאריך אפין למוחא דזעיר אפין באינן נימין כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא בגין דלית קיומא למוחא תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה וכד נגיד מהאי להאי כתיב תתן קולה חד

ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינן נימין (כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא באינן נימין) אינן לא אשתכחו קשישין מ"ט משום דאי אשתכחו קשישין לא נגיד חכמתא למוחא בהון בגיני כך לית חכמתא נפקא מבר נש דאיהו קשישא (ס"א קשיא) ומארי דרוגזא דכתיב (קהלת ט) דברי חכמים בנחת נשמעים ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה קשישין לאו חכמתא מתישבא עמיה וע"ד אינן אריכי למיתי תועלתא לכלא מאי לכלא למיעל על חוטא דשררה דמתשקיין מן מוחא

תרגום: למדנו: מה שנאמר "חכמות בחוץ תרנה" ולבסוף נאמר, "ברחובות תתן קולה" פסוק זה אין תחילתו כסופו ולא סופו כתחילתו, אלא "חכמות בחוץ תרנה", כשנמשך ממוחא סתימאה של א"א למוח דז"א, באותן השערות נחשב הדבר כאילו מתחברים בחוץ שני מוחין ונעשים למוח אחד, לפי שאין קיום למוח התחתון אלא בקיום של המוח העליון וכשנמשך מזה לזה נאמר "תתן קולה" - אחד.

— מאיר הכוונה —

מילה ופריעה, זכור ושמור, צדיק וצדק, זכר ונקבה. אות ברית זה יוסף, וברית זו רחל, וצריך לחברם].

⁴³⁴ עי' ענינו בבהגר"א על ספד"צ י"א ע"ד ד"ה אעבר.

⁴³⁵ הדינן הם ש"ך ופ"ר הרי הם ת"ר דינן, והמה ת"ר האותיות אשר בק"כ צירופי אלה"ם וכללותם הוא י"ג והמה י"ג האותיות דאלה"ם במילוי, וביחד הם תרי"ג דינן.

⁴³⁶ ע"ש צט ע"א שמחלק את הפרטים באופן זה: לכל אחד מ"ב החוורתין יש ל"ז נקודות (תמ"ד), ובנוסף הנחש בריח ס"ח נקודות, ונחש עקלתון ק' נקודות. סה"כ תרי"ב, תרי"ג עה"כ.

שְׁעָה"כ

ולפי שנמשך ממוח למוח באלו הנימין, אין נמצאים קשים. מהו טעם הדבר? לפי שאם היו נמצאים קשים, לא יכול היה להימשך בהם חכמה למוח, לפי שאין חכמה יוצאת מאיש קשה ובעל חמה, שנאמר "דברי חכמים בנחת נשמעים". ועוד, מכאן אנו למדים: מי ששערות ראשו קשים, אין החכמה מתישבת עמו. ועל כן אלה (שערות הראש) ארוכים, כדי להביא תועלת לכל. מי הם הכל? כדי שיכנס לחוט השדרה להשקותו מן המוח.

כאן מפרש את סוד נגידו דמו"ס למוחא דז"א (ב"ע צב ע"ב). תאנא מאי דכתיב (משלי א) "חכמות בחוץ תרונה", ולבסוף כתיב "ברחובות תתן קולה", האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה - פי', תחילת הפסוק הוא בלשון רבים וסופו בלשון יחיד. תחילה מדבר הפסוק בסוד ב' המוחין חכמה דע"ק וחכמה דז"א, שקודם הארת מו"ס המה ב' חכמות נפרדות, שכן מקום ז"א הוא מתחת לטבור, וכאשר נמשכת הארת מו"ס לז"א דרך הנימין אזי מתחברים להיות אחד. ובזאת יתבאר עניין נקיטת הפסוק בלשון נקבה, שכן עיקר עניינו קאי על סוד המו"ס שהוא מסטרא דנוק' (ב"ע צב ע"ב). אלא חכמות בחוץ תרנה, כד נגיד ממוחא סתימאה דאריך אפין למוחא דזעיר אפין באינן נימין, כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא - כאן רואים שז"א מכונה "לבר" (בהגר"א על ספד"צ יח ע"א ד"ה וז"א). כאילו מתחבראן, כלומר שמו"ס ומוח דז"א מתחברים להיות אחד. אמנם אין זה יחוד גמור, מכיון שהוא על ידי האמצעי הרי הם הנימין (ב"ע צג ע"א). בגין דלית קיומא למוחא תתאה אלא בקיומא דמוחא עלאה - כל קיום העולמות הוא על ידי המו"ס, הרי הוא שירותא דמתקלא (בהגר"א על ספד"צ ב ע"א ד"ה וכן התחלת המתקלא). ויותר בפירוט, קיום המוחין דז"א הוא התיקון, והוא נעשה על ידי ג' ההויות דמו"ס (ב"ע צג ע"א). וכד נגיד מהאי להאי כתיב תתן קולה חד - דהיינו בלשון יחיד. ובגין דנגיד ממוחא למוחא באינן נימין⁴³⁷ (כאלו מתחבראן לבר תרין מוחין ואתעביד חד מוחא באינן נימין) אינן לא אשתכחו קשישין - ע"י השערות דרישא דע"ק נמשכת הארת מו"ס למוחא דז"א. מכיוון שכן הוא, הוצרכו אותם השערות להיות רכיכין ושעיעין, כדי שלא יהיה עיכוב בהארת המוחין הנמשכין בהם. ואם היתה שם בחי' דין, לא היו מאירים למוחין דז"א, שכן לא היתה מתגלה הפנימיות של המשח רבות שבהם (ב"ע צג ע"א). מ"ט, משום דאי אשתכחו קשישין לא נגיד חכמתא למוחא בהון, בגיני כך לית חכמתא נפקא מבר נש דאיהו קשישא (ס"א קשיא) ומארי דרוגזא דכתיב (קהלת ט) דברי חכמים בנחת נשמעים, ומהכא אוליפנא מאן דשערוי דרישיה קשישין לאו חכמתא מתישבא עמיה - טבע הדינים הוא לצמצם את האורות. והנה ישנה כאן ראייה שאף האדם דלתתא ניכר ע"י שערות דיליה, שאם השערות שלו הם קשישין ותקיפין לית חכמתא שריא ביה, שכן אור המוחין שלו הם מצומצמים מאד. ומביא ראייה מלשון הפס' "דברי חכמים בנחת נשמעים", ללמדינו שכאשר האדם הוא ממארי דרוגזא, אין חכמה מתגלה בו (ב"ע צג ע"א). וע"ד אינן אריכי למיתי תועלתא לכלא - זהו תירוץ על הקושיא למה שערות דרישא הם ארוכים יותר, שכן תכליתם הוא 'למיתי תועלתא' לכל הפרצופים, ור"ל, שלא זו בלבד שז"א לבד מקבל הארה מהנימין הנ"ל, אלא אפילו או"א. ואף ע"פ שהם עוברים דרך או"א בבחינת מעבר בלבד (בהגר"א על ספד"צ יב ע"א ד"ה וז"ס ויעבור), מ"מ או"א נהנים ממנו, שכן היא המידה, שכל פרצוף שהארה עליונה כל שהיא עוברת דרך עליו, הוא נהנה ממנו (ב"ע צג ע"א). מאי לכלא, למיעל על חוטא דשדרה דמתשקיין מן מוחא⁴³⁸ - כוונתו שלא יקשה לך שלפי הנ"ל יעלה שעיקר אור הנימין הוא אינו אלא לז"א, ואם כן צ"ע כיצד מקבלים או"א הארה משם. לכן אמר דתכלית האור הוא "למיעל על חוטא דשדרא", שהארת הנימין נמשכים על העורף מאחור דרך חוטא דשדרה, הרי הוא סוד הדעת הנמשכת מהמוח ועד לטבור מאחור. ושם הוא מקום או"א הסובבים את א"א מב' צדדיו (ב"ע צג ע"א).

יב. עי' אד"ר קמא ע"ב: כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא תלייא חד קוצא דשערי מאחורוי דזעיר אפין ותלי עד רישא דנוקבא ואתערו שערי ברישהא כלהו סומקי דכללן בגו גוויי הה"ד ודלת ראשך כארגמן (שיר ד) מהו ארגמן גוויי דכלילן בגו גוויי.

- מאיר הכוונה -

⁴³⁷ עי' ב"ע צ"ג ע"א שכנראה שהוא לא גורס את המוסגר במקומו, שכן זה כבר כתוב לעיל, ושם הוא שמפרשו.

⁴³⁸ עי' בהגר"א על ספד"צ כא ע"ג ד"ה בעמר. ועי' לש"ו כללים ח"א כט ע"ד שכל נה"י דעליון נותן עטרין לחו"ב דתחתון, וזה מתקן את אחוריהם ע"מ שהזרע ירד דרכו למטה ליסוד.

שְׁעָה"כ

תרגום: כשנברא פרצוף הראש של הנקבה, נתלה קוץ אחד של שערות מאחורי ז"א והוא תלוי עד הראש של הנקבה, ונתעוררו שערות בראשה, כולם אדומים, הכלולים בתוך שאר הגוונים. וזהו שנאמר "ודלת ראשך כארגמן". מהו ארגמן? גוון הכלול בתוך שאר הגוונים.

כד אתברי פרצופא דרישא דנוקבא, תלייא חד קוצא דשערי מאחורי דזעיר אפיין – זה נקרא קוצא דשערי שאז השערות והקוצים⁴³⁹ נכללים כא', שכן נ' שערי הבינה אתקשרו בל"ב שבילין (מים אדירים יח). ותלי עד רישא דנוקבא - שערות אלו מכסות על לאה כדי שלא ינקו ממנה החיצונים, שכן היא דינא קשיא, אמנם את שערותיה של רחל עלה ברצונו ית' לעשותם אדומים, כדי שלא תהיה שם יניקה לקלי' כלל, אלא רק שורש דינים בלבד ובסוד מאמרם ז"ל האי שחור אדום הוא אלא שלקה (נדה י"ט ע"א) (ב"ע רלב ע"א). ואתערו שערי ברישהא כלהו סומקי דכללן בגו גווני, הה"ד ודלת ראשך כארגמן (שיר ד) מהו ארגמן גווני דכלילן בגו גווני⁴⁴⁰ - הרי הם ה' הגוונים ששרשם בבוצד"ק ובסוד ארגמן, והיינו סוד "דלת ראשך", דהיינו דלת הגוונים⁴⁴¹, והנה בנוק' כל הגוונים כלולים בצבע ארגמן (דהיינו אדום)⁴⁴² (ב"ע רלב ע"א).

ועי' שער מאמרי רשב"י נו ע"ג: זה הקוצא דשערי ודאי שיותר היה חפץ להתדבק בגופו עצמו ולכן אינו מכה אלא באחורי ת"ת גופא דז"א משתי צדדי רישא דנוקביה. ואם קוצא דא"א לא הכה בגופו עצמו אלא ברישא דז"א היה לפי שא"א נעלם ומתלבש גופו בתוך אבא ואימא ובתוך ז"א ואיננו יכול לפגוע ולנגוע בו אבל כאן שאין הנקבה מלבשת את גופא דז"א נמצא שזה הקוצא דשערי שצו יכול להתדבק בגופו עצמו דז"א וכיון שכן מתקרב אצל עצמו ושם מאיר בו ומכה ובוטש להאיר בו היטב.

יג. עי' אד"ר (קכט ע"א): קוצין דשערי תליין בתקונוי נקיי כעמר נקא עד כתפוי עד כתפוי ס"ד אלא עד רישי דכתפי דלא אתחזי קודלא משום דכתיב (ירמיה ב) כי פנו אלי עורף ולא פנים ושערא סליק אבתרוי דאודנין דלא לחפייא עלוי דכתיב להיות אזניך פקוחות תרגום: הקוצין של השערות תלויים בתיקונם, נקיים כצמר נקי (והם תלויים) עד כתפיו. וכי יעלה על דעתך עד כתפיו? אלא רק עד ראשי (ותחילת) הכתפים, שלא יראה העורף, לפי שנאמר "כי פנו אלי עורף ולא פנים". והשערות עולים אחורי האזנים, כדי שלא יכסו עליהם שנאמר "להיות אזניך פקוחות".

קוצין דשערי תליין בתקונוי - שערות דא"א מתפשטים באחוריים שלו ומתפשטים עד רישא דז"א (העומד כנגד הטיבור דע"ק). וכן ממתיקים הם את שערות ז"א שלא יתאחזו בהם הקליפות, ועי"כ יתבטלו הדינים. וכן מתקנים הם את הדינים של העורף דע"ק (בהגר"א על ספד"צ יא ע"ד) ע"י הרחמים הגמורים שבהם, שהמה מכסים על שורש הדינים שבעורף. ומ"ש 'תליין בתקונוי' פי' שהשערות מתפשטים למטה לתקן את כל העולמות. כך, שכולם מיתקנים על ידי ע"ק, ושורש התיקון הוא במו"ס וכו"ל (לעיל קכט ע"א ד"ה וכל קוצא) ש"קוצין" עניינם שורשי הארת השערות שבמו"ס (ב"ע מא ע"א). נקיי כעמר נקא עד כתפוי - דהיינו שהם נמשכים על גבי העורף בכדי לבטל את הדינים שבגרון דע"ק המכונה כסא דין, המכונה בלשון האידרא "כורסייא דשביבין די נור" (לעיל קכח ע"ב). וזאת, מכיוון שבינה ירדה בגרון (ע"ח מלכים ח), ומבינה דינין מתערין (ב"ע מא ע"א). עד כתפוי ס"ד, אלא עד רישי דכתפי - רישי דכתפי' הוא סיום הגרון (ב"ע מא ע"ב)⁴⁴³. מש"כ שהיתה 'סלקא דעתא' שהשערות יורדות "עד הכתפים" כוונתו עד ועד בכלל. כלומר, שהם נמשכים על גבי הכתפיים עצמם. ומסקנתו היא, שהשערות אינן יורדות אלא עד תחילת הכתפיים בלבד. וקשה, שכן ידוע שהשערות מתפשטות עד כנגד טיבורא דליבא (עי' ע"ח א"א פ"ז) ומכסות את כל האחוריים, וצ"ע. והנראה, דצ"ל שהעורף מקביל לגרון שם נעשה הכתר דא"א, וע"י שמתפשט מפרצוף עליון לתחתון הוא קונה שם שם חדש. ממילא בע"כ נמצינו למידין שהכתפין נחשבים לסיום מקום ע"ק בעצמו, ולכן השערות שמתפשטים עד הכתפין הם עדיין בבחינת קוצי דשערי, הרי הוא שם השערות במקור

- מאיר הכוונה -

⁴³⁹ עי' שעה"כ ציצית פרק ב שיש ג' בחינות בשערות, הרי הם קוצים, נימין ושערות.

⁴⁴⁰ עי' בהגר"א על תז"ח יח ע"ב ד"ה נציצו.

⁴⁴¹ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁴⁴² משא"כ בז"א שכל ד' הגוונים כלולים בתכלת.

⁴⁴³ עי' פת"ש א"א מד, שחלק התחתון דהגרון הוא כתר דא"א ואילו החלק העליון הוא חלק מהדיקנא עצמו.

פעה"כ

יציאתם מחיבורם שבגוף⁴⁴⁴ (ולכן כאן הם עדיין נקיים). ומה שמצאנו שהשערות נמשכות גם על גבי הכתפין והלאה, הוא לאחר שכבר יצאו מבחינת בבחי' קווצות (וגם אינם נקיים כ"כ). שכן מעתה השתנו למדריגת או"א⁴⁴⁵, ובבחינת השערות המתפשטות עד לטבורא דליבא. דלא אתחזי קודלא - צריך שלא יתראה העורף מכיוון ששם הוא שורש הדין (בהגר"א על ספד"צ יא ע"ד ד"ה וז"ש רישא). השערות צריכות לכסות את העורף כדי להגן בעד הדינים שנובעים משם, וכן השערות מאירות בדינים למתקם (ב"ע מא ע"ב). משום דכתיב (ירמיה ב) כי פנו אלי עורף ולא פנים - פסוק זה הינו ראיה שדווקא על העורף להיות מכוסה. והנה פסוק זה מדבר בפרצוף ז"א דווקא⁴⁴⁶, לומר לך שזוהי תוכחה לכלל ישראל על שהפנו עורפם ונתנו כח לסט"א, ונתכסו האודנין בשערות תחת שיהיו על העורף, שכן זהו המשקל: או שח"ו האזניים מכוסים או שהעורף מכוסה ואינו נראה לאויבים, וכמש"ו (ב"ע מא ע"ב). ושערא סליק אבתרוי דאודנין דלא לחפייא עלוי - בכדי שיהיו האוזניים פתוחים, ויסתלקו מהם הדינים, ויוכלו להשפיע אורותיהם למטה. וביאור עניין ביעור השערות מעל האודנין דז"א, שבאודנין יש הארת מוחין, ובהם אתבחון בין טב לביש (אד"ז רצד ע"ב). וכאשר מכסים השערות את האודנין, אזי מגודל הדינים של השערות, ז"א אינו יכול להבחין בין טב לביש, ואז יתכן לפעמים שאפילו תפילת הצדיקים אינה נשמעת. והנה על ידי תורה ומעשים טובים מעבירים את השערות מעל האודנין, לכסות בהם את העורף כדי שלא יתגלו הדינים הגדולים שבעורף⁴⁴⁷. והנה לכל הנ"ל יש שורש בע"ק, שכן גם שם צריך שהשערות לא יכסו את האודנין, שכן האודנין הם חכמה דגלגלתא ובהם כלולה הבינה⁴⁴⁸. וכן המה שורש לאו"א עילאין, וממילא הם סתימין מאד, ואילו העורף הוא כנגד הגרון שאליה ירדה הבינה דהיינו יש"סו"ת. ממילא צריך שהשערות לא יכסו את האודנין שכן הם בחי' חכמה דגלגלתא כנ"ל ובבחינה עליונה זו הם רחמים גמורים, ולעומת זאת יש לכסות את העורף הרי הוא בחי' בינה, שכן מבינה דינים מתערין (זהר ויחי רכ ע"ב) (ב"ע מא ע"ב). דכתיב⁴⁴⁹ להיות אזניך פקוחות⁴⁵⁰.

יד. עי' אד"ר קלו ע"א: יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין מנהון שעיעין ומנהון תקיפין ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תלין על תלין מתלהטן ותליין כגיבר תקיף מארי נצח קרבין בתקונא יאה בתקונא שפירא תקיפא (בחור כארזים) רברבין ותקיפין הה"ד (שיר ב) בחור כארזים. תרגום: יושבים קוצין מסתבכים וחזקים. יש מהם רכים, ויש מהם קשים. ובכל קוץ וקוץ ונמצאים שערות תלים על גבי תלים. מתלהטים ותולים כגיבור חזק בעל ניצחון מלחמות בתיקון נאה יפה וחזק (בחור כארזים), והם גדולים וקשים. זהו שנאמר "בחור כארזים".

- מאיר הכוונה -

⁴⁴⁴ עי' לעיל קכט ע"א ד"ה וכל קוצא.

⁴⁴⁵ עי' שעה"כ ציצית דרוש ב', ג' בחינות של שערות.

⁴⁴⁶ עי' לקמן קלג ע"א ד"ה בגין דאיהו שא"א אינו נזכר בבחי' המדבר והמצוה בכל הפיקודין דאורייתא, ובחינת המדבר עם משה וישראל לא היתה אלא בבחינת פרצוף ז"א (ב"ע קה ע"א).
⁴⁴⁷ ולכאורה קשה קצת, שכן כבר נתבאר ששערות הינם דינים וגם העורף הגלוי הוא דין, וכיצד יבא דין וימתק דין, והנלענ"ד שיש לומר שדיני השערות יותר ממותקים מהדין היוצא מן העורף, ובכך נתקן הדין בשרשו.

⁴⁴⁸ עי' בהגר"א על ספד"צ ח' ע"ב ד"ה והאודנין.

⁴⁴⁹ אין פסוק כזה בידינו, אמנם עי' תהלים (קל ב) "א-דני שמעה בקולי תהיינה אזניך קשובות לקול תחנוני", ועי' דבה"י (ב' ו מ) "יהיו נא עיניך פתוחות ואזניך קשובות לתפלת המקום הזה" (ועי' ב"עטרת צבי" על הזהר שמביא את הפסוק בדבה"י מהרמ"פ).

עי' ב"ע שם וז"ל, שיהיו פתוחים ויסתלקו מהם הדינים ויוכלו להשפיע אורות למטה, עכ"ל. והנה הפסוק שהזהר הביא למעלה קאי על ז"א, אמנם הדבר צ"ע שכן הסוגיא כאן היא א"א, והרי אין פסוקים שמדברים בבחינת א"א כלל שכן כל התורה אינה מדברת אלא בבחינת ז"א (עי' ב"ע קה ע"א), ואם כן לא יתכן שהזהר יביא פסוק לראיה על כך. ועוד קשה, שכן לפי הב"ע הרי שאזני א"א המה משפיעים ולא מקבלים, וכן פירש בפירושו שהאזניים צריכות להיות פתוחות להשפיע, והרי הפסוק אינו מדבר על השפעה אלא על קבלה. ואם כן הנלענ"ד שלכאורה י"ל שכוונת הזהר לבאר את ענין א"א כל כמה שיש לו דמיון בז"א (על אף שבז"א הפסוקים מדברים על קבלת תפילה שבוודאי אינו בא"א).

⁴⁵⁰ ב"ע גורס פתוחות.

שעה"כ

יתבין קוצי מסתבכין ותקיפין - שערות דז"א מתחלקות לג' חלקים (שעה"כ ציצית ב'): א' השערות עצמם, והם אריכין ומתפשטין עד כתר רחל⁴⁵¹. ב' הנימין המתפשטים עד כתר לאה בלבד, והם מבחי' יניקה. ג' קוצין תקיפין הבאים מבחי' גדלות, והם דינים גמורים אשר אין מקומם אלא על ראש ז"א בלבד (כלומר אותם השערות היושבות על הגלגלתא ולא מתפשטין כלל), ומבאר כאן שאלו האחרונים הם תקיפין (ב"ע קנח ע"א). מנהון שעיעין ומנהון תקיפין ובכל קוצא וקוצא יתבין נימין תלין על תלין מתלהטן ותליין כגיבר תקיף - כלומר שאפילו הנימין, הבאים מבחי' יניקה שהם שעיעין קצת, אף הם כלולים בקוצין. והם הגבורות שכן שערות דגלגלתא דע"ק הם מגבורה דרדל"א. אמנם ברדל"א הם חיוורין, אבל עכ"פ שורש הדינים נמצא שם, ואילו בז"א כבר נתגלו כגבורות ממש עד כדי כך שהקלי' יונקים מהם (ב"ע קנח ע"א). מארי נצח קרבין - כל דבר נכרת בשורשו⁴⁵² ולכן מהם נעשים הרשעים (ב"ע קנח ע"א). כלומר, ששורש מציאות הרשעים הוא בשורשי הדינים הרי הם השערות הנזכרים כאן. ממילא מכיוון ששורש מציאות הרע הוא ג"כ שורש הדין אזי נמצינו למידים שהשערות הוא ג"כ מקום הכרתתם של הרשעים. וכאשר כורתים אותם משרשם אזי ממילא אין להם מציאות כלל. בתקונא יאה בתקונא שפירא - השערות הם יופי לאדם⁴⁵³. וכיון שכל תיקוני ז"א הם דינים, שכן ז"א נקרא אלקים לקיבליה דע"ק⁴⁵⁴. א"כ השערות שהם "נצחי קרבא" וכו', הם גופא היופי שלו, וכעין הבחור שיופיו הוא בכך שיוצא למלחמה, וכמ"ש "תפארת בחורים כחם" (משלי כ ט), ומקרא זה קאי על ז"א דווקא⁴⁵⁵ (ב"ע קנט ע"א). תקיפא (בחור כארזים) וברבין ותקיפין הה"ד (שיר ב) בחור כארזים - "תקיפא" להלחם עם הסט"א (ב"ע קנט ע"א).

טו. עי' תז"ח טו ע"ג: קום אפתח מלין קמי שכינתא מיד פתח ואמר והמשכילים יזהרו מאן משכילים אלין דאית בהון שכל למנדע למארי עלמין דאיהו עילת כל עלאין בשכינתא דאתמר בה (תהלים קיח) זה השער לה' צדיקים יבאו בו שער בהפוך אתון עשר כלילא מעשר ספירן תרגום: קום פתח דברים לפני השכינה מיד פתח ואמר והמשכילים יזהרו מי המשכילים אלו שיש בהם שכל להכיר את רבון העולמים שהוא עלת כל העליונים בשכינה שנאמר בה זה השער לה' צדיקים יבאו בו שער בהפוך אותיות עשר כלולה מעשר ספירות עי' תיקו"ז (קמא ע"ב): תלת ווי"ן אית בהאי שמא דאינון שרביטין שער אתקרי על שם שער קומתיה דקודשא בריך הוא וכל נימא ונימא אתקרי נשמתא ואית נימין דאתקריאו מלאכין וכל נצוץ אתקרי אופן ואתקרי גלגל ואית מנייהו דאינון נימין מאשא סומקא וכלהו דין ואית נימין כלהו ירוקין מאשא ירוקא ואית נימין כלהו מאשא אוכמא אלין אתקריאו שער דקודשא בריך הוא. *## צ"ע אם זה נכון. בהגר"א: **תלת וויין אית בהאי שמא** - ר"ל, בשם ס"ג דתלת יודין הן המבועין דאינון ג' הויות מג' חיוון והן ג"פ קדוש דהוא בשערא כמ"ש בא"ר וכמ"ש קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו ות"י נימין כמנין קדוש כמ"ש ושם ה' צבאות דתמן צבא השמים כו' כנ"ל ופלגותא דשערא לימינא ולשמאלא כמ"ש בא"ר (קלו ע"א) שם והן צבא השמים עומדים כו' כנ"ל וזהו צבאות והארח באמצעיתא דאתפלג לתרי"ג אורחין הוא דרגא דצדיק ברי"ת תרי"ג נה"ר במילואו עומד בין הצבאות וזהו מלא כל כו' (ישעיה ו ג) ותלת ווי"ן דשמא הן הנימין עצמן ונשאר ד' אותיות לאשלמא לעשר ובהצטרף ד' וא' נעשה ה' נמצאו שם ג"כ ג' ההי"ן שהן אותיות ונקודין וטעמים דאורייתא והן ט' תיבות דפסוק קדוש ועמ"ש מזה במ"א ואמר שער אתקרי ע"ש שער כו': כנ"ל דהוא שעורא דאתון דאורייתא: *~קומתיה דקב"ה ונימין אינון צדיקא דבהון מדקדק הקב"ה עם צדיקא כחוט השערה וכל ניצוץ אתקרי נשמתא ואית נימין כו' - כצ"ל ~ וכמ"ש ל"ז א' ונימין הן גופין וניצוץ נשמתא כמו כתרא ומ"ם וכמ"ש ל' וכן בנימין ומבועין כנ"ל ואמר ואית כו' - מאיר הכוונה -

⁴⁵¹ ולכאורה צ"ל שהם בבחינת עיבור.

⁴⁵² עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁴⁵³ עי' ב"ע לט ע"ב וז"ל, תיקונא יאה היא מצד השערות עצמם שהם מתגלים וזה יופיים של השערות, ומבוע הנמשך תוך השערות הם נעלמים ואינם מתגלים, ועליהם נאמר תיקונא שפירא, והם מחפין על גלגלתא דמכסין על החיוורתי דגלגלתא שלא יתגלו כי אם דרך משיכו דשערות.

⁴⁵⁴ עי' בהגר"א על ספד"צ א ע"ג ד"ה ועיקר וז"ל ז"א שהוא נקרא אלקים נגד ע"ק, כמ"ש בא"ר (דף קמא ע"ב) רזא דע"ק ורזא דז"א כו' תרין שמהן דאתקרי שם מלא ה' אלקים.

⁴⁵⁵ עי' בהגר"א על ספד"צ כ"ה ע"א ד"ה והכל תלוי.

פְּעֵה"כ

[דבהון להפוך] דגלגל ואופן הוא יו"ד כמ"ש"ל ק"ג ב' ומלאכין ד כנ"ל וכל צבא השמים והן למטה מהאופנים: ואית מינייהו דאינון בו' - הן ד' גווי דשערא הנ"ל ומפרש והולך אלין אתקריאו כו':

טז. עי' זהר ח"א נ ע"א: א"ר שמעון כגוונא דא אורייתא קאים בין תרי בתים כמה דכתיב (ישעיה ח יד) לשני בתי ישראל וגו' חד סתימא עלאה וחד אתגליא יתיר (סתימא עלאה דא) [עלאה] קול גדול⁴⁵⁶ דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף והאי קול פנימאה⁴⁵⁷ איהו דלא אשתמע ולא אתגליא ודא הוא כד נביע בי גרון⁴⁵⁸ אפיק (ביה) ה' בחשאי ונביע תדיר ולא פסק ואיהו דקה פנימאה דלא אשתמע לעלמין ומהכא נפקא אורייתא דאיהו קול יעקב⁴⁵⁹ והאי [ד]אשתמע (ד)נפקא מההיא דלא אשתמע⁴⁶⁰ ולבתר אתאחיד דבור בהדיה ונפק לבר מחיליה ומתקפיה וקול דיעקב דאיהו אורייתא אחיד בין תרי נוקבי⁴⁶¹ אחיד בההיא פנימאה דלא אשתמע ואחיד בהאי דלבר דאשתמע.

תרגום: אמר רבי שמעון, כדוגמא זו התורה עומדת בין שני בתים, כמו שכתוב "לשני בתי ישראל וגו'", אחד סתום עליון ואחד גלוי יותר. (הנסתר) העליון (זה) קול גדול, שכתוב "קול גדול ולא יסף", והקול הפנימי הזה הוא שלא נשמע ולא מתגלה. וזהו כשנובע בית הגרון, יוצאת (בו) ה' בחשאי, ותמיד נובע ולא פוסק. והוא דק פנימי שלא נשמע לעולמים. ומכאן יוצאת תורה שהיא קול יעקב, וזה נשמע, (שנשמע) שיוצא (יוצא) מאותה שלא נשמעת. ואחר כך הדיבור נאחז עמו ויוצא החוצה מכחו ומתקפו. וקול של יעקב שהוא תורה, אוחז בין שתי נקבות, אוחז בפנימי הזה שלא נשמע, ואוחז בזה שבחוץ שנשמע.

ועיי"ש ח"ב ג ע"א: תשורי מראש אמנה דא איהו גרון⁴⁶² דמתמן נפקא רוחא לאשלמא כלא ונ"א כלהו מרזא דלבנון סתים וגניז⁴⁶³ מראש שניר וחרמון דא איהו לישראל⁴⁶⁴ רישא ואמצעיתא דמחתכא לדבור ממעונות אריות אלין אינון שניים⁴⁶⁵ מהררי נמרים⁴⁶⁶ אלין אינון שפון שלימו דאשתלים בהו דבור⁴⁶⁷:

- מאיר הכוונה -

⁴⁵⁶ כוונתו לומר שבתורה הם ב' קולות. הא', קול סתם. והב', נקרא קול גדול. ואמר סתימא עלאה שהיא בינה, שיש לו מדרגה על הת"ת דא קול גדול, כי קול ירצ השהו אסתום כי הדובר אתגלייא. אמנם קול סתים קצת, אמנם סתימא עילאה איהו קול גדול וראיה שנוסף על קול סתם שהוא בת"ת יש קול גדול שהוא בבניה וזהו שאמר הכתוב קול גדול ולא יסף שפי' ולא פסק דהיינו נהרא דלא פסיק (אור יקר).

⁴⁵⁷ הוא שורש כח השמיעה והוא קול שלא נשמע ואינו פוסק לעולם. ועי' ויגש רי ע"א ותז"ח דף נ ונא ובבהגר"א שם (כללים ח"ב ג ע"ג). וכל התגלותה היא רק על ידי הת"ת (דע"ה ח"א ד ע"ג).

⁴⁵⁸ פי' כשמאירה חכמה דא"א לגרון שהיא בינה דא"א (מ"מ).

⁴⁵⁹ עי' ע"ח שער אח"ף פרק א' שזה ת"ת והוא בחי' הז"א. כלומר ת"ת, ועי' ויגש רי ע"א ופקודי רכו ע"ב רסב ע"ב (ביאורים ח"א לא ע"א).

⁴⁶⁰ פי' בינה (ביאורים ח"א לא ע"א), והוא מתפשט בכל הגוף (ביאורים ח"ב עט ע"ד), ועי' תז"ח יח יט נ ע"ד ובבהגר"א שם.

⁴⁶¹ נקבי (לפ"ו).

⁴⁶² בינה (רח"ו).

⁴⁶³ מסוד החיך יסוד אבא (רח"ו). ור"ל ששרש ז"ן היו בטיפת אבא ואח"כ נתנם באימא שהיא גרון, וז"ש הזהר דמתמן נפקא רוחא לא שלמא כולא דהיינו תכלית שלימותם הוא באימא, אבל השורש הוא מאבא, וז"ש מרזא דלבנון סתים וגניז, ואע"פ שעיקר חיך הוא ביסוד דמ"ס, כמ"ש באוצ"ח, ג"כ יסוד אבא נק' חיך בהשאלה (מ"מ).

⁴⁶⁴ סוד מזלא (רח"ו), ר"ל שתחילה הזכיר הכתוב זווג או"א, שמהם יצאו ז"ן, ולכך אמר אתי מלבנון קול אומר לדיבור וכו', ועיקר דתרוייהו מלבנון שהוא אבא ואחרי הנתנם באימא אמר תשורי וכו' דא איהו גרון, ומפני שכלל בדינו שכל מקום שיש זווג תחתון צריך שיקדום אליו זווג עליון דנשיקין שהוא בפה דכל פרצוף, לכך אמר הכתוב מראש שניר וחרמון שהוא הלשון שנק' דעת ונקרא מזלא שמזווג חו"ב שבפה, כמ"ש הרב ז"ל שחיך וגרון הם בחי' חו"ב ומזדווגים ע"י הלשון שהוא הדעת (מ"מ).

⁴⁶⁵ שינים (דפ"ו).

⁴⁶⁶ מהררי נמרים גי' שפתי עם ד' אותיות והכולל ונמר גימ' פ"ר עם י' אותיות דמנצפ"ך כפול והם סוד בחי' פ"ר דינים הנרמזים בשפתיים (רח"ו)

⁴⁶⁷ נמר בא"ת ב"ש ט"ג גימ' כ"ב אתוון והיינו דאשתלים בהו דיבור (רח"ו).

שְׁעָה"כ

תרגום: "תשורי מראש אמנה", זהו הגרון, שמשם יוצאת רוח להשלים את הכל, מסוד הלבנון, הנסתר והגנוז. "מראש שניר וחרמון" זוהי לשון, ראש ואמצע, שחזתת את הדיבור. "ממעונות אריות" אלה הם השיניים. "מהררי נמרים" אלה הם שפתיים השלמות, שבהם נשלם הדיבור.

ד ע"ד

יז. ז"ל: תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא ולית חושבנא לנימין דכל קוצא וקוצא דאחידן בהון דכיין ומסאבן ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטרין דאינון מסאבן. תרגום: למדנו: בגולגולת הראש אלף אלפי רבוא ורבוא רבבות קוצי של שערות שחורים. והם מסובכים זה בזה ומעורבים זה בזה, אין שיעור לשערות שיש בכל קוצא וקוצא שנאחזים בהם, טהורים וטמאים. ומכאן נאחזים טעמי התורה בטהור וטמא, בכל אותם הצדדים שהם טמאים.

אחר שביאר את כללות עניין גולגלתא דז"א, הכתר שלו וג' מוחין חב"ד, בא לפרש את האורות שיצאו ע"י בקיעת המוחין לחוץ. ומתחיל בשערות הגולגלתא, שהם היותר עליונים ותליין בגולגלתא בכתר. והנה יש ג' מיני שערות (ע"י לקמן ד"ה יתבין קוצין) ה"ה קוצין נימין ושערות, ומתחיל כאן בשערות הגדולות, ומספר השערות הוא כפי מספר שיעורי האורות הנמצאים במוחין. ויעויין לקמן דהשערות הם אוכמין וטעמו הוא כי שם הוא מקום אחיזת הקליפות ובסוד מש"כ חז"ל האי שחור אדום הוא אלא שלקה (נדה יט ע"א)⁴⁶⁸, כלומר כידוע שאדום הוא הצבע המרמז לדינים, והשחור בכללו (ב"ע קנה ע"ב). תאנא בגולגלתא דרישא אלף אלפי רבוא ורבוא רבבן קוצי דשערי אוכמן ומסתבכין דא בדא ומתערבין דא בדא – זהו חיסרון בז"א לגבי א"א, שנימין דז"א אינם דוחין את החיצונים משא"כ בא"א (בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג ד"ה מתקלא, וכן ה ע"ג ד"ה עמר נקי, וכן בהגר"א על תיקו"ד קמג ע"א אדהכי). פי' עניין הסיבוך, שכן בו נאחזים טהורים וטמאים כאחד, והן מתפרשין לכמה מדריגות כידוע, כמה מיני רחמים וכמה מיני דינים ומארי מתקלא (בהגר"א על ספד"צ ה ע"ד ד"ה וענין הסיבוך⁴⁶⁹). כאן השערות תלויים על גבי האזנים כדי שלא יוכל לשמוע (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה אוכמין), השערות של ז"א אינם בסידור נכון כמו בע"ק. טעם הדבר, שכן בז"א השערות מסתבכין מכח יניקת הקליפות דאזלין בערבוביא וכמו שהיה בעולם התוהו, שכל אחד מהם היה נכנס בגבול חבירו ולוקח את האורות של חבירו (ע"ח נקודות ה'). והנה כתוב כאן גם ש"מסתבכים" וגם ש"מתערבין" לרמוז שא' הוא בקדושה בכלילות האותיות וכדלקמן, והב' הוא בקלי' דאחידן בהו (ב"ע קנו ע"א). כאן הוא השורש של הנהגת צדיק ורע לו, וכל מה שנראה עיוות הדין (פת"ש א"א יד). ולית חושבנא לנימין - דהיינו כל הנהגות דכלילין במוחין, הרי הם כל פיקודין דאורייתא שאין להם גבול (ב"ע קנו ע"א). וז"ס מאמרם ז"ל "תילי תילי הלכות על כל קוץ וקוץ" (מנחות כט ע"ב) (ב"ע קנח ע"א). דכל קוצא וקוצא דאחידן בהון דכיין ומסאבן – כאן מתבאר החסרון המצוי בשערות הראש דז"א (בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ג ד"ה ואבא), שכן יש כאן עירבוב של רחמים, דינים, ומארי מתקלא⁴⁷⁰ (בהגר"א על ספד"צ ה' ע"ד ד"ה וענין הסיבוך). וז"ס נשמות ישראל⁴⁷¹ דאתיין מסט' דקדושה ונמשכים מג' מוחין חב"ד, ובסוד מאמה"כ "רק עם חכם ונבון כו'" (דברים ד ו)⁴⁷². והנה מש"כ שהם "מסאבן" הוא מחמת הקלי' דאחידן בהו, משם יונקים גם נפשין דאו"ה (ב"ע קנו ע"א). לכן כאן הוא שורש המציאות של יצר הטוב ויצר הרע, וכן מלאכים לטוב ולרע. והרע הוא שורש לכחות הטומאה (פת"ש

- מאיר הכוונה -

⁴⁶⁸ לשון זו של חז"ל מובאת בבהגר"א על ספד"צ כ ע"א ד"ה חד רגשא, וכן בשער מאמרי רשב"י, ועי' ב"ע קסט ע"ב, שאורות המאירים דרך נקבי הראש באים מבקיעת המוחין בלבד, ולכן כאן על אף שהם "שערין אוכמין", אעפ"כ הם אינם אלא שורש הקלי' מסט' דקדושה.

⁴⁶⁹ ע"ש בדברינו.

⁴⁷⁰ לשון זה מובאת לקמן ד"ה תנא בכל קוצא.

⁴⁷¹ ששרשם בז"א.

⁴⁷² צ"ע לכאורה, שהרי אין מבואר בפסוק זה כי אם רמז לחכמה ובינה (חכם ונבון) והיכן רמז כאן לדעת. ואולי צ"ל שעיקר הראיה היא מזה שהעם שייך לב' הצדדים חו"ב כאחד, וממילא נכלל בהם דעת.

שְׁעָה"כ

גדלות דז"א נו). ומכאן אתאחדן טעמי אורייתא בדכיא ומסאבא בכל אינון סטרין דאינון מסאבן - השערות המה כנגד אותיות התורה, ומכח בחינה זו הוא שכל התורה היא בדכיו ובמסאבו, את זה תאכלו ואת זה לא תאכלו, בבחי' טמא וטהור, כשר ופסול, אסור ומותר⁴⁷³ וכ"ז כדי לאסתמרא מסט"א. ולכן יש צורך לתקן השערות דז"א כדי שלא יינקו מהם הקלי' (ב"ע קנו ע"א).

יח. עי' זהר ח"ג רכו ע"ב: סימנא חדא דיהא רשים בצלותיה בתכלת בכנפי מצוה ציצית דאיהו דמי לרקיע דאיהו מטטרוין⁴⁷⁴ דיוקנא דיליה⁴⁷⁵ תכלת שבציצית ובגין דא שיעור הציצית אוקמוה רבנן טלית שהקטן⁴⁷⁶ מתכסה בה ראשו ורובו והאי איהו⁴⁷⁷ דאתמר ביה ונער קטן נוהג במ⁴⁷⁸ והאי איהו נוהג בד' חיון דאינון ד' ואיהו כליל⁴⁷⁹ שש מעלות לכסא דאינון ו': תרגום: סימן אחד, שיהיה רשום בתפלתו בתכלת בכנפי מצוה ציצית, שהוא דומה לרקיע, שהוא מטטרוין, דמותו תכלת שבציצית. ומשום זה שיעור הציצית פרשוהו רבותינו, טלית שהקטן מתכסה בה ראשו ורובו, וזהו שנאמר בו "ונער קטן נוהג במ", וזהו נוהג בארבע חיות, שהם ארבע, והוא כולל שש מעלות לכסא, שהם ו'.

ה ע"א

יט. עי' ע"ח שער לג פרק א: ה"ח אשר ביסוד דאמא, הנה הם מתפשטין בז"א מחסד שבו עד הוד שבו, אבל הה"ג יורדין (בעטרת דיסוד) [ביסוד] ז"א כנזכר לעיל (שער לב פרק ט) בענין אפרים בן יוסף, כדי לתת משם בדעת רחל מצד האחור המכוון ממש כנגד מקום זה⁴⁸⁰. והנה קודם שאלו הה"ג ילכו אל דעת דנוקבא, צריך שיתמתקו תחלה עם החסדים, ולא יהיו דינין קשים וחזקים. אמנם מיתוקם הוא ע"י החסדים התחתונים המגולין, כי המכוסים אין אורם מאירין אפילו לצורך עצמם, מכ"ש לזולתם. ועוד טעם אחר כי הנה הם עומדין למעלה ואינן יכולין לירד למטה, כי מחיצות כלי היסוד דאמא הם מעכבות אותם [מ]לירד עד היסוד. אמנם החסדים המגולין יש בהם ב' הכנות: א', כי הם תחתונים ויכולין לירד עד היסוד דז"א עצמו, לפי שאין להם מחיצות שמעכבין מלירד. הב', הוא כי הם מגולין ויכולין למתק הגבורות הניתנין ביסוד דז"א. והנה נודע כי גלוי החסדים הוא מהחזה דז"א ולמטה, שהם ב"ש החסד שבת"ת דז"א וב' חסדים שלימים שבנ"ה דז"א הנקרא (ישעיה נה ג) חסדי דוד הנאמנים. נמצא כל הב' (נ"א ד')⁴⁸¹ חסדים הם שלימים ושויין בהשוואה א', אבל החסד הג' הנוגע לחלק ת"ת דז"א אינו שוה בחלקיו, כי החלק שלישי עליון הראשון הוא סתום ומכוסה ביסוד אמא, וב"ש התחתונים הם מגולין⁴⁸², כנודע כי כל חסד וחסד מאלו הה' מתחלק לג' שלישים. והנה בזה החסד שבת"ת

- מאיר הכוונה -

⁴⁷³ עי' פת"ש נתיב א"א פתח כ"ו שו' בחי' אלו טמא טהור וכו' הם מרמזים לר"ק.

⁴⁷⁴ עי' שעה"כ יב ע"ג. כמ"ש בז"ח פ' בראשית (ט ע"ב) וכן בת"ז תיקון ל' (פג ע"ב) (יהל אור).

⁴⁷⁵ כמ"ש שתכלת דומה לרקיע, ורקיע לכסה"כ, דהוא משמש לכסא, ודיוקניה דמיא לה, כי לקח אותו אלקים לשמשא בשמא דא דהוא כורסייא (יהל אור).

⁴⁷⁶ נער כמש"ו (יהל אור).

⁴⁷⁷ ר"ל נער מט"ט נוהג בד' החיות (יהל אור).

⁴⁷⁸ בשם מ"ב, כמ"ש בריש תכ"ב (יהל אור).

⁴⁷⁹ בשית אתוון דיליה. והוא כסא בו' דרגין, וד' רגלין, שהן ד' חיות (יהל אור).

⁴⁸⁰ עי' פת"ש גדולת דז"א עז: הדעת דז"א הוא כולל ב' עטרין חו"ג והם ה"ח וה"ג שכל חלק מהם מאיר בספירה אחת ממנו, והיינו שהדעת הוא כולל הנהגת הטו"ר כפי הראוי לנבראים וכל מאור ומאור שבז"א צריך שיהיה נראה בו ב' כחות האלו של החסד והדין, ואלו החסדים חציים מכוסים וחציים מגולים, שעד החזה הם סתומים, והיינו שנשארים שם גנוזים בסוד הנהגת עוה"ב ואין מתגלה רק המעט מה שצריך לקיום הבריאה בהנהגה הזמניית בעולם התחתון והוא מן החזה ולמטה ובו צריך להיות החסדים גלויים כדי לבסס הדינים השולטים בו ויוכלו להתקיים, ואלו הה"ח הם בסוד ה' שמות הוי"ה שכל חסד הוא מתגלה בספירה אחת שהוא אילן שלם כולל כל הפרטים הנכנסים תחת סוג שם הוי"ה שהוא כלל האילן המתפרד לענפים ופרטים רבים.

⁴⁸¹ נראה עיקר כנ"א.

⁴⁸² בחינת ת"ת שבז"א הוא ג"כ הוי"ה שלמה חסד א' שבה' חסדים הנ"ל, ומתחלק לג' שלישים, שב' שלישים ממנו שהם סוד הוי"ק שבו הוא מתגלה בהנהגת הזמן, אבל ג"ר שבו שהוא שלישי העליון הוא ממדרגת הנהגת עוה"ב, וב' שלישים התחתונים אף שגם הוא שייך להנהגת עוה"ב,

פְּעֵה"כ

הנחלק לג"ש וכו'. [פרק ב:] הה' גבורות אשר ביסוד דז"א הם בוקעים מצד האחור וניתנין בדעת רחל נוקבא כנודע, וממתקים החסדים את הגבורות ונשארו ממותקות, ולא יהיה דינין קשים מאד וחזקים. והענין, כי יורדין החסדים המתפשטין מדעת ז"א עד היסוד דיליה כנודע, ומכים שם בסוד הכאה בהמשך הירידה במרוצה, וממתקים את הגבורות אשר שם ע"י הארתן (נ"א הכאתן)⁴⁸³ אז בירידה. ודע, כי אין כח (כ"כ בחסדים) [בב' החסדים] להאיר בגבורות ולהמתיקם, אלא בהיותם מגולים, כי אז אין להם מחיצות הכלי של יסוד אמא כדי שיתעכבו, ולכן יורדין עד היסוד למתק הגבורות אשר שם. והנה כולם אי אפשר שימתקו לסבה הנ"ל, לפי שאין כל החסדים מגולים, רק ג' חסדים פחות שליש שהם נצח הוד וב' שלישם תחתונים דת"ת, אבל ב' חסדים של חסד וגבורה ושליש עליון (דחסד) דת"ת אינן מתגלין, ואין בהם כח למתק הגבורות. ובודאי כי אין יכולין למתק יותר משיעורם, שהם ג' גבורות פחות שליש.

ובדרושי הצלם דרוש ב' הראשון⁴⁸⁴: והנה תכף אחר צאת החסדים קודם שיחזרו לעלות, יוצאת גם ה"ג מיסוד אמא. והנה שם א"א להתפשט, כי כבר יש שם ב"ח ושליש⁴⁸⁵ כנ"ל, וגם כי הם יורדות לצורך בנין המלכות הנבנית מן הגבורות כמ"ש במקומו, כי דעת של רחל נגד יסוד ז"א, ונעשה מה"ג שירדו ג"כ ביסוד⁴⁸⁶. והנה ברדתן אל היסוד יורדות אחת לאחת, מתחלה יוצאת גבורה עליונה שבכולם, והוא גבורה שבחסד, ואחריה גבורה שבגבורה וכו' עד גבורה שבהוד. נמצא כי ברדת גבורה שבחסד ביסוד ז"א, יורדת למטה מכולם, והוא במקום שעומדת הוד דחסדים דז"א כנ"ל, ומתחברת שם הגבורה⁴⁸⁷ עם החסד דהוד, וכן אחריה יורדת גבורה שבגבורות, ומתחברת עם החסד דנצח ז"א, (וגבורה שבת"ת) [ת"ת שבגבורה] יורדת (אחריה) אח"כ במקום שעומדין ב"ש חסד דת"ת דז"א, (וגבורה שבנצח) [ונצח שבגבורה] יורד אח"כ במקום שראוי אל חסד שבגבורה דז"א, אע"פ שאינו שם כנ"ל. (וגבורה שבהוד) [והוד שבגבורה] יורדת אחרון שבכולם במקום שהוא ראוי אל חסד שבחסד דז"א, הגם שאינו שם, נמצא כי ב' גבורות עליונות שהם של חו"ג, וב"ש (גבורות) תחתונים של [גבורות] ת"ת, שכל אלו ברדתן ביסוד דז"א חנו שם ועומדים עם החסדים אשר שם וממתקים עמהם. אך ב' גבורות דנו"ה ושליש א' דת"ת [דגבורה] לא מצאו שם החסדים ולא נמתקו. ונמצא, כי בהיות עדיין החסדים למטה ברדתן קודם שיחזרו לעלות, כבר המתיקו את [ג'] הגבורות (ג') פחות שליש כנ"ל.

ושם בדרוש ב' השני במ"ב: כאשר הב' חסדים העליונים מן הה"ח רוצין להתפשט בב' זרועות של ז"א, הם אינן יכולין להתפשט בתוכם, כי הם עומדין בתוך יסוד דאמא, והוא מוקף מחיצות, וא"כ איך יעברו אותן מחיצות כדי ליכנס תוך הזרועות ההם, והרי אין לו פתח שיוכלו לצאת בו, רק למטה בפי היסוד במקום החזה, ששם הוא למטה מן הזרועות, וא"כ איך יכנסו אלו החסדים תוך הזרועות, והרי אמרנו תמיד כי ה"ח מתפשטים מחסד עד הוד. אמנם האמת הוא כי

– מאיר הכוונה –

מ"מ הוא הבחינה התחתונה שבהנהגה הזאה הנעשה בסוד כתר ורצון עליון להנהגת הזמן לקשר הנהגת העוה"ז עם הנהגת העוה"ב, והוא בסוד כתר רחל נוקבא דז"א שהיא המנהגת התחתונים בהנהגת הזמן ומקושר בהנהגת עוה"ב, שכפי הנהגת הזמן והכנת תיקון מעשה התחתונים כך נרשם הכל למעלה בחג"ת בהנהגת עוה"ב, ולכן הו"ק שבו השייך לו' ימי המעשה, הוא מן החזה ולמטה שייך להנהגת הזמן, וג"ר שבו הם בסוד חב"ד בעולם הנשמות ולכן הו"ה שבו מתחלק ג"כ לג' חלקים, והוא בכמה מדרגות, שבבחי' הרבה הוא מתחלק לחלקים שונים והם בסוד המילויים שבו, והם נקראים מדה ומשקל ומנין שכתב הרב ז"ל, והיינו ששם הו"ה הזה בבחי' מילוי שבו מאיר בג' מדרגות שהם ע"ב ורי"ו ומ"ב, והם בסוד ג' מדות של חג"ת. צריך שתדע שת"ת הוא הכלל של ז"א, והו"ק הם ענפים שלו שהם ב' ידים בעוה"ב⁴⁸² חו"ג וב' רגלים נו"ה בעוה"ז, ות"ת הוא הכולל שלהם ולכן צריך שיהיה נמצא בו כל הג' חלקי הנהגה של חד"ר (פת, ש גדלות דז"א עז).

⁴⁸³ נמחק באוצ"ח.

⁴⁸⁴ ##* יש לי ספק אם זה מספיק ולא צריכים הדרושים אחרים.

⁴⁸⁵ נ"א וב' שליש (הגוב"י).

⁴⁸⁶ עי' פת"ש גדלות דז"א לא, שזה מסוד שקודם החטא החסדים קדמו לגבורות ולכן החסדים קדמו לגבורות כאן, עוד כדי ששירדו הגבורות בעת שהיו החסדים שבעת ביאת הגבורות ימצא כבר מיתוקים שלהם שהחסדים אין נותנים מקום שליט הלגבורות ולכן ירדו הגבורות בעת שהיו החסדים בדרך ירידה ולא בדרך עליה שאז לא היה המיתוק כל כך גדול, וזה דווקא בדרך החסדים למטה שהוא עזרה מן השמים ולא התעוררות התחתונים שהוא האור חוזר ⁴⁸⁷ חסד שבגבורה (הגוב"י כת"י).

שְׁעָה"כ

אלו ב' חסדים הראשונים מן הה"ח אינם יוצאין מן היסוד [דאמא] כלל, רק נשארין שם, ומשם עוברת הארתן דרך מחיצה ומאירין בב' הזרועות, והארתן מתפשטות תוך הזרועות. אך החסדים עצמן אינן יוצאין ומתפשטין חוץ מן היסוד תוך הזרועות, ושמור כלל זה בידך. אמנם כל שאר החסדים הם מתפשטין במקומן עצמן. נמצא, כי ב' החסדים ראשונים ושליש עליון דחסד דת"ת⁴⁸⁸ הם סתומים תוך יסוד אמא, וב' חסדים תחתונים וב"ש החסד הג' שבת"ת הם מגולין, ואינם מוגבלים תוך מחיצת יסוד אמא, לכן מקבל ז"א הארתן מגולה, [נמצא] כי ב' חסדים וב' שלישים יורדין ויוצאין לחוץ מיסוד אמא, ולכן כשיוצאין מפי יסוד אמא שהוא במקום החזה [דז"א], שאין להם משם ולמטה שום מחיצה כדי שיעכב מרוצתן, לכן הם רצין ברגע א' ויורדין במרוצה גדולה ונופלין דרך קו היושר עד היסוד דז"א, ואינן פונין אל הצדדין להתפשט במקומם שהם בנו"ה ואז כשיוורדין ביסוד דז"א חוזרין ועולין מתתא לעילא כנודע בדרך טבע, שכל הזורק מלמעלה למטה במרוצה גדולה הוא חוזר למעלה מכח תוקף ההכאה גדולה שהכה בארץ, וזה פשוט וכו'. אחר שירדו ויצאו החסדים תכף הגבורות יצאו וירדו אחריהן, ובכל גוף ז"א אינם מוצאות מקום להתפשט בו, כי כבר נתפשטו בו החסדים, ולכן כשיוצאין יורדין כל הה"ג ונופלין ביסוד דז"א. גם הטעם כי הגבורות הם צריכין להתפשט בגופא דנוקבא כנודע, ולכן אינם מתפשטין בגופא דז"א וכו'. עלו אלו החסדים דרך קו אמצעי, ואחר הגיעם אל הת"ת⁴⁸⁹ אז יתפרדו ויתפצלו לב' קוין, ויעלו דרך קו חג"ת ואז פגעו שם ב' גבורות (ושליש) בלתי ממותקות העומדין שם, ואז מתמתקות עם אלו החסדים העולין דרך עלייה. נמצא כי ג' גבורות פחות שלישי נמתקו דרך ירידת החסדים, וב"ג ושליש נמתקו דרך עליית החסדים ממטה למעלה.

עי פת"ש גדלות דז"א לג: ולבאר הענין יותר, צריך שתדע מ"ש למעלה שיש הפרש בין מיתוק הגבורות ע"י החסדים בין קודם חטא אדה"ר לאחר חטאו, שקודם חטאו ירדו החסדים תחילה ואח"כ הגבורות ואז ירדו הגבורות, בהיפוכא ולא נתמתקו רק של חג"ת בירידה, ושל נו"ה ע"י עליית החסדים למעלה, אבל אחר חטאו היה באופן אחר, שהגבורות ירדו תחילה ואח"כ ירדו החסדים המגולים למטה, ונתמתקו גבורות התחתונות של ב' שלישי ת"ת ושל נו"ה בירידה, אבל של חו"ג ושליש ת"ת נמתקו ע"י עליית החסדים למעלה, ועולים דרך קו האמצעי עד שמגיעים לחו"ג, אז מתפשטים דרך קוין, והיינו כדי שלא יתמתקו של נו"ה ב"פ וישאר המיתוק בחסד וגבורה, ולכן עולים דרך קו האמצעי, ואין פונים בעלייתם לנצח והוד רק דרך ת"ת אל חו"ג, כמ"ש הרב הקדוש בכוונת ציצית (דרוש ב') והיינו, שאף אחר חטאו של אדה"ר שיש לגבורות קדימה וממשלה גדולה בעולם עד שהרע נאחז בו ביותר, מ"מ צריכים שיהיו ג"כ ממותקים קצת כדי שלא יהיה להם (מעלה) [ממשלה] גדולה ועי"ז יוחזר העולם לתיקון וגם הרשעים אח"כ יכולים לחזור בתשובה, והוא ע"י רוח הקדושה המתעורר בנפשם שהם מסוד חסדים האלו, אבל לא ניתן להם כח גדול למתק הגבורות ביותר כדי שיהיה הבחירה קיימת וגם יהיה להם שליטה גדולה כ"כ כפי אשר גרם חטאו כפי שיעור מחשבה עליונה.

ולפי שאחר חטאו גרם פגם גדול בנה"י שהוא הנהגת עוה"ז, במה שנמשך אחר מחקר טבעי בסוד עץ הדעת טו"ר, שמזה בא הכחשה ח"ו בהשגחה ובתורה בסוד חכמות חיצוניות כמ"ש למעלה (פתח כה) לכן הוצרך שם מיתוק יותר גדול, והיינו שהגבורות של נצח והוד יהיו נמתקים בדרך ירידת החסדים שהוא באור ישר, והיינו שהקדושה והעזר אשר נמשך מצדו ית' שלא ע"פ מעשינו רק בסוד עזר מלמעלה, הוא עשה מיתוק במאורות הגבורות הנוגעים אל נו"ה, והוא סוד התורה שניתן בארץ למתק היצה"ר כמ"ש (שבת קמ"ו ע"א) ישראל שעמדו על הר סיני, פסקה זוהמתם מן הנחש שנשך בעקביו ברגלין של אדה"ר, והם סוד הלוחות בנו"ה כידוע⁴⁹⁰ וכמו שית' עוד בסוד בנין הנוקבא (יעקב ולא פתח כ') והוא סוד (שמות יט כ) וירד ה' על הר סיני וגו' (שמות כ א) וידבר אלוקים וגו', והם הגבורות ששמעו אז בסוד (שמות יט טז) קולות וברקים וגו' (שם יח) ויחרד כל ההר וגו' שאז נתעוררו הגבורות בתקפם, אבל נמתקו ע"י הדברות בסוד (משלי לא כו) תורת חסד על לשונה (שמות יט יח) והר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש וגו', שהגבורות ירדו תחילה ואח"כ נתן תורה לישראל, וכן הוא בכל זמן, והוא בסוד גילוי התורה ופנימיותה לצדיקים הזוכים אליה, שבזה נדחה היצה"ר מהם, כמ"ש (קידושין ל' ע"ב) בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין, והצדיקים במעשיהם הטובים אע"פ

- מאיר הכוונה -

⁴⁸⁸ כלומר שיש ה' חסדים והשלישי היא החסד של הת"ת.

⁴⁸⁹ דיסוד.

⁴⁹⁰ עי' שעה"פ עקב.

שעה"כ

שע"י מתגבר הקדושה, אין מבטלים⁴⁹¹ ע"י מעשיהם היצה"ר וסט"א לדחות ולמתק הגבורות פעם שניה דרך קווי"ן לתקן נו"ה של ז"א לגמרי ולבטל הנהגת הטבע ולגרום להם שיתגלה מעשיהם הטובים בעוה"ז, שעדיין לא בא העת לבטל הרע מכל וכל, ולכן הם עולים בקו השווה במישור, ואין פונים רק למעלה לחג"ת להנהגת עוה"ב ששם יאירו מעשיהם דרך קווי"ן, וגם שלא יקבלו שכרם בעוה"ז וינוכה להם בעוה"ב, והוא מ"ש הרב, שאם היו עולים בנו"ה בדרך קווי"ן, לא היה מיתוק בחג"ת של הגבורות, והיינו שאם היו מעשיהם גורם⁴⁹² לפרוע להם כמדתם בעוה"ז, לא היה שכרם גדול כ"כ בעוה"ב, וגם היה נו"ה מתמתקים ב"פ, ושיערה חכמתו ית' שאם היה כן היה ביטול לרע יותר מכפי הצריך להנהגת הנבראים כפי מה שגורם חטאו של אדה"ר.

וכפי הסדר שקודם החטא שהחסדים היה להם קדימה, לא היה אחיזה כ"כ בנו"ה של הגבורות, לכן היו יורדים הגבורות בהיפוכא של חג"ת למטה במקום נו"ה של החסדים, ומתמתקים דרך קווי"ן ובדרך אור ישר, והיינו שהיה הנהגת עוה"ב מתגלה יותר בעוה"ז שלא היה מיתה בעולם, וכל הנבראים של עוה"ז היו מקבלים הארה מרובה יותר מעין עוה"ב כמו הנהגת האבות⁴⁹³ ודומיהם, ובהארת פנים בסוד (במדבר ו' כה) יאר ה' פניו וגו', אבל של נו"ה, לא היו צריכים כ"כ מיתוק גדול כמ"ש, והיה די המיתוק שעולה ממטה למעלה, שע"י התחנות לבד היו יכולים לכוף יצורם, מאחר שלא היה כרוך בטבע האדם ובנבראי מטה, ולא היו צריכים כ"כ סיוע מלמעלה, שלא היה יצרם מתגבר כ"כ, ואם היה בזה מיתוק היצה"ר מסטרא דלעילא היה מתבטל היצה"ר לגמרי, ומתבטל הבחירה מכל וכל, והבן עומק דברים אלו.

ועי' שעה"פ בראשית⁴⁹⁴: פגם ששי, כלול משני פגמים, או שלשה, והוא, כי בתחלה שמוח הדעת היה למעלה, במקום צר מאוד, היו החמשה חסדים מתחילים להתפשט בתחילה, ולירד דרך מעבר הגרון, שהוא צר מאוד. ולהיות כי החסדים הם בחי' מים, הם מקדימים לצאת, ומרחיבים הפתח, כדרך טבע המים הנגרים, שמרחיבים דרך מעבר שלהם, ואז היו הם מתפשטים בגופא דזעיר, מחסד עד הוד שבו כנודע. ואח"כ היו הגבורות מוצאים פתח פתוח לרוחה, ויורדים גם הם עד היסוד דזעיר, וניתנים אל הדעת שבנוקבא, המכוון כנגד אחורי היסוד דזעיר, כנודע. ועי"כ לוקח ז"א עיטרא דחסדים, שהיא חלקו, ונותן הגבורות לנוקביה, שהיא חלקה. ועוד תועלת אחר, כי כיון שקדמו החסדים לצאת, הגבורות שירדו אח"כ, היו מתמתקות עם החסדים, ברדתם ביסוד, כנודע אצלנו. ועוד תועלת שלישי, כי כל החסדים והגבורות של בחינות התפשטות בגופא דזעיר, כלם היו מתפשטים כנודע, כי שרשיהם נשארים בדעת, וענפיהם מתפשטים בגופא.

אבל עתה [אחר החטא] שירד מוח עצמו של הדעת, למקום רחב, בתרין כתפין דז"א [עי' לעיל בשעה"פ פגם הג': ועתה אשר הוחשך האור של הכתר כנז', ואין בו כח להאיר במקומו. ומכל שכן, שאין בו כח להאיר בדעת ולהעלותו. ואז נפל מוח הדעת דז"א דמצד אימא למטה, בשליש העליון דת"ת עד החזה, בין שתי הכתפים דשני זרועותיו, הנקרא חו"ג, ונתרחק מן תרין מוחין חו"ב המאירים בו כנודע. והנה, כיון שנפל מוח הדעת במקום הגוף, אינו נקרא מוח, ויש בו אחיזה לחצונים כנז"ל, ובפרט להיות שעדיין אין שם מוחין דאבא, המבטל לגמרי אחיזת החצונים, וזה הוא פגם גדול, שיתאחזו החצונים אף בשרש המוח עצמו של הדעת, וגם שם ערב רע, ואל זה רמזו רז"ל בס"ה, האומר כי חטאו של אדה"ר הוא, שאכל מעץ הדעת טוב ורע], והנה הגבורות הם אש לוחט, דינים תקיפים, ומתגברות על החסדים, ומקדימים לצאת, ואז הם מתפשטים בגופא דזעיר, והחסדים נשארים בדעת, ואינם מתפשטים.

והנה יש בזה כמה פגמים: האחד הוא, כי אין הגבורות מתבסמות עם החסדים למטה בגופא דזעיר, כמו שהיה בתחלה. הב', הוא, כי תשש כח זעיר כנקבה, ונתפשטו בו הגבורות תמורת

- מאיר הכוונה -

⁴⁹¹ הכתי"י לא כ"כ ברור ואולי יש להוסיף המילה 'ישראל'.

⁴⁹² נדצ"ל גורמים.

⁴⁹³ עי' ב"ב ט"ז ע"ב וז"ל, ג' הטעימן הקב"ה מעין העולם הבא אלו הן אברהם יצחק ויעקב, עכ"ל, ועי' שבירה פתח כד שזהו גוונין דלא חזיין, ועי' יהל אור ח"א י"ב ע"ד וז"ל, וכולם (נה"י) גוונין דמתגלין לנביאים וחג"ת שהן ג' היכלות השניים אינן מתגלין הגוונים רק לאבות ועי' המשך דבריו שגילוי הנביאים היה נה"י דרך המלכות, ושל האבות היא חג"ת בהתלבשות בנה"י, ונתגלו בארץ, ע"כ.

⁴⁹⁴ מכאן משמע שכל דברי האריז"ל שהלש"ו הביא הם רק נוגעים קודם חטא של אדה"ר ולכן קשה על השעה"כ?##

פעה"כ

החסדים. הג' הוא, כי בתחלה היו כל החמשה חסדים מתפשטים מחדד עד הוד, ועתה שירד הדעת למטה בת"ת דועיר, אין מקום התפשטות אלא בג' אחרונות, שהם נה"י דועיר. ונמצא, כי כל הה' חסדים, וגם שתי הגבורות העליונות הנקרא חו"ג, נשארו למעלה בשרשם בדעת, וג' הגבורות תחתונות שהם נקראים תנ"ה, הם לבדם ירדו ונתפשטו למטה, בג' אחרונות שהם נה"י דז"א.

ע"י לקמן פסח דרוש ז: ודע כי במוחין דגדלות, מקדימין החסדים לצאת מן הדעת ולהתפשט בגופא דז"א ואח"כ יוצאות הגבורות, אבל במוחין דקטנות אז הגבורות מתחילות להתפשט בגופא דז"א ואח"כ יוצאים החסדים. והטעם הוא לפי שהמוחין דקטנות הם דינים קשים, וזהו ג"כ סוד היצה"ט והיצה"ר, כי החסדים הם יצה"ט שבאדם, והגבורות הם היצה"ר, ובימי הקטנות של האדם מתחיל היצה"ר להתפשט באדם קודם שיבא היצה"ט וזכור הקדמה זאת. [ולכן ע"י ריש פרק א' פיסקא ד"ה ולכן בהיות, שטלית גדול הוא בגדלות, וטלית קטן בקטנות, ולכן יש חיוב להרחיק רק עד ג' אצבעות בשניהם, וכל א' מטעמו]

ולענין יצר הטוב וכו' ע"י ע"ח שער קיצור אבי"ע פרק ג: ונבאר עתה ענין ב' המלאכים הנקרא יצ"ט ויצה"ר, כי הנה במ"א נראה כי יצ"ט ויצה"ר הם השומרים את אדם ומיעצים אותו לטובה, כנזכר פרשת וישלח (קסה ע"ב) ע"ש, ובמ"א אמר שהיצ"ט הוא מלאך והיצה"ר הוא שד. אך הענין, דע כי חטא האדם בעץ הדעת כאשר נתבאר אצלנו כי עץ הדעת הוא סוד הדעת הכולל חו"ג, אשר בקדושה שניהן טובים, וכשהחצונים יונקים אז יכול להיות טו"ר כמ"ש. והענין, כי תחלה היו החסדים קודמין להתפשט בגופא דז"א קודם הגבורות, אך ע"י חטא אדה"ר ירד הדעת למטה בין תרין כתפין, ובהיותו שם ירדו הגבורות תחילה כמבואר בדרוש חטא אדה"ר. וע"ש כי ביארנו שם איך הגבורות נמתקין ע"י החסדים, וכיון שהגבורות ירדו תחלה לא נמתקו ע"י החסדים, והרי פגם א'. וגם פגם ב', כי לכן הגבורות מתפשטות תחלה בגופא דז"א, ואין שם עדיין התפשטות חסדים והחצונים נאחזין בהם. גם פגם ג' בחסדים עצמן המגולין, שהחצונים נאחזין בהם, אמנם כל אחיזת החצונים אינן אלא בגבורות, כי הרי הם שמרי הגבורה, אך אחיזתן בחסדים הוא דבר מועט מאד. והנה כשחטא אדם בעץ הדעת, שהיא מוח ג' דז"א הכולל חו"ג, וגרם בו ג' פגמים הנ"ל, נתאחזו בהן החיצונים, ואותן קלי' דנוגה נתאחזו בהן החיצונים ולקחו אותן האורות, ואז קלי' נוגה נעשית עץ הדעת טו"ר, לפי שהחסדים לעולם נשארין טוב, ואין שם שדים אלא בחי' מלאכים ממש דממנין על צבא השמים כנזכר בתקונים ס"ו (דף קיב ע"ב), וכו'.

וכשאדם נולד, הנה אותו הנפש שלו צריכה לברר אותן הניצוצין המגיעין לחלקו שנפלו ממנה ע"י חטא אדה"ר בקלי' נגה, אשר זה כוונת לידת האדם בעולם הזה והבין זה. והנה ע"י המצות מבררת אותן החלקים שנפגמו ונפלו שם. וכו' העולה מזה כי יצר טוב ויצה"ר שניהן הם מלאכים, בחי' חו"ג של חלק אותו הנפש כנ"ל, כי המוחין הם כלים והנפש הוא עצמות, ולכן הנפש הוא מתלבשת באלו שני המלאכים שהם המוחין חו"ג. אך העצמות שהם הנפש דגדלות, אינה נכנסת כולה תכף בפ"א אלא כפי השנים והמצות. והנה אחר שנכנסו המוחין שהם הכלי יכולה הנפש ליכנס, כי א"א להכנס העצמות שהוא הנפש קודם הכלי. וז"ס בזוהר משפטים (צ"ח וק') דבכהוא יומא דזכי לתליסר שנין נקרא בן לכ"י, לפי שהוא בחינת נפש. גם בזה תבין ענין האדם שאפשר שכל ימיו לא יזכה להשלים נפשו לפי שלא עשה מצות לברר הלבוש שהוא בנוגה, ואין הנפש יכולה ליכנס בו. ואפשר לומר כי בהכנס היצה"ר שהם הגבורות נכנס בחי' הנפש של הגבורות, וכשנכנס היצ"ט נכנס בחי' הנפש של החסדים ואז נשלם.

גם תבין למה נקרא זה יצ"ט וזה יצה"ר. והענין כי אותו קליפת נוגה מדעתה ומרצונה עושה אותן מלבושין לנפש כדי לצוד את הנפש לחלקה ליהנות ממנה וז"ס כתנות עור משכא דחויא והיא נהנית שמתלבש הנפש טהורה שם. ואמנם הנשמות הקדושות שכבר נטהרו, נעשה להם לבושין מכתנות אור, אך אותן הנשמות שלא נטהרו לגמרי, תכף בצאתן נעשה להם מלבוש גוף מכתנות עור, וגם מזווג זכר ונקבה שבקליפת נוגה כנזכר פרשת ויקהל (רי"ט ע"ב) ע"ש היטב בענין הפסוק (בראשית ד ז) לפתח חטאת רובץ, ושם תבין כי הלבוש והגוף הוא נקרא יצה"ר שעליו נאמר לפתח חטאת רובץ. נמצא כי הלבוש הנעשה לנפש מצד הגבורות אשר בקלי' נוגה הם היצה"ר, כי עדיין לא נודככו, והם עדיין מלאים קליפות וסיגים ונקרא שד, אך בבא היצ"ט שהוא לבוש החסדים, תכף בצאתן מקלי' נוגה הם נקרא יצ"ט, כי כבר נתרחקו מן הרע ואין הרע שולט בהם, כי הם חסדים. ואז דוגמת חסדים הממתקין הגבורות כנודע, יען הם זכר ונקבה, כן

שְׁעָה"כ

יצ"ט אחר הכנסו ממתיק את היצה"ר, ויכול לאחזרה ליה משד למלאך כנזכר פ' תצא (דף רעז ע"א), ואז שניהן נקראים מלאכים השומרים את האדם, כי אף הגבורה טהורה היא אלא שנעשית שד, ובהסיר ממנו הרע שבה חוזר למלאך טוב. והבן סוד זה היטב הרמוז פרשת וארא (דף כו ע"ב) על בכל לבבך דא יצ"ט ויצה"ר, דא ימינא ודא שמאלא כו', הרי מבואר כי הם החו"ג הנקרא ימינא ושמאלא. והרי מובן בביאור איך היצה"ר יכול להיות טוב גמור כמו יצ"ט ממש. גם תבין כי ז"ס קין והבל, יצ"ט ויצה"ר, כנזכר בתקון ס"ט (דף קלה ע"א), כי קין הם הגבורות לכן נקרא יצה"ר, שכל זוהמת נחש בקין אתתקפה שהוא הגבורות, משא"כ בהבל שהוא החסדים. והוא סוד יעקב ועשו, וכל הגרים הבאים מעשו היו מהגבורות ארץ אדום, שכן עשו נקרא אדום, והבן זה.

ה ע"ב

כ. עי' זהר ח"ג קעה ע"ב: אתעטף בעטופא דמצוה בארבע זיויין דכסותיה ארבע מלכין נפקין לקדמות ארבע⁴⁹⁵ ארבע סהדי קשוט דמלכא⁴⁹⁶ תליין⁴⁹⁷ מארבע זיויין ותליין בהו כענבים באתכלא מה אתכלא דאיהו חד ותליין ביה כמה ענבים מהאי סטר ומהאי סטר כך האי מצוה חדא ותליין ביה כמה ענבים וזגין וזמורין צרירין בהו שבעה רהיטין אלין אינון⁴⁹⁸: תרגום: מתעטף בעטוף של מצוה בארבע זויות כסותו, ארבעה מלכים יוצאים לכנגד ארבעה. ארבעה עדי אמת של המלך תלויים מארבע זויות, ותלויים בהם כענבים באשכול. מה אשכול שהוא אחד ותלויים בו כמה ענבים מצד זה ומצד זה, כך זה מצוה אחת ותלויים בה כמה ענבים זגים וזמורות צרורים בהם.

ועי' זהר ח"א כט ע"א: ולא קיימא עד⁴⁹⁹ דאתעטף בעטופא חד⁵⁰⁰ דזיהרא (עלאה דמחשבה) וברא עלמא⁵⁰¹ [נ"א ימינא דעלמא קדמא נ"א שמים] ואפיק [אילנין] [ארזין]⁵⁰² עלאין⁵⁰³ רברבין⁵⁰⁴ מההוא נהורא [וזיורא רבא⁵⁰⁵] [זיהרא עלאה]⁵⁰⁶ ונ"א חד דזהר ימינא עלאהו ושוי רתיכו⁵⁰⁷ על תרין ועשרין אתוון⁵⁰⁸ רשימין⁵⁰⁹ אתגליפו בעשר אמירין⁵¹⁰ ואתיישבו הה"ד (שיה"ש

- מאיר הכוונה -

⁴⁹⁵ נראה לי שהם סוד ד' שמות אה"י כנגד ד' שמות יה"ו שכולם במילוייהם כמנין ציצית. והנה הם תלויים בטלית שהוא המקיף כענבים באשכול כי המקיף חיות הפנימי וד' שמות אלו הם בסוד פנימיות ובוקע לחוץ (זהר הרקיע). ל' זה הובא בס' דצנועתא פ"ה ופ'י הרח"ו שם ד' מלכין הם ד' יה"ו (מ"מ).

⁴⁹⁶ פירוש ד' ציציות הם עדי' על האדם (מ"מ).

⁴⁹⁷ פירשנוהו למעלה [עמוד א'] (מ"מ).

⁴⁹⁸ הם ז' שמות מרגלאין הרמוזים בתפלת שבת שעולה כן והם סוד הציצית היוצאין ממותרי מוחין בסוד קוצי דשערי דעליהון אתמר מלך אסור ברהטים דאינון רהיטי מוחא א"כ ד' מוחין ולבוש שלהם נה"י הם ז' רהיטין (זהר הרקיע). ז' שמות שהם הויה בניקוד צבאות בחסד, הויה בניקוד אלהים בגבורה, מצפצ בת"ת, אל בנצח, אלהים בהוד, מצפצ ביסוד, יה אדני במלכות, (וכמ"ש בזה"ק פ' יתרו צב ע"א, וע"ש במקדש מלך, וביהל אור להגר"א, ובפע"ח שער שבת פ"ח, ובשער הכוונות שבת שם, ובדרושי ק"ש פ' ציצית דף כז ע"ב ועוד בל"מ בזה). ואלו הז' שמות [הנ"ל לל אשם אלהים בהוד – שער היחודים יט] עם כללותם הם גימ' תת"נ כמספר תכלת שהוא במלכות, וכמ"ש בזה"ק (פ' שלח קעה ע"ב), כי כל אלו הז' שמות הם נמשכין אל המלכות מן היסוד, שהוא סוד חלזון העולה מן הים פעם אחת לשבעים שנה (הקדור"ש צב ע"ד).

⁴⁹⁹ אע"פ שנתקן עתיק וא"א שהם רושם בעלמא מפני דקותם, כמ"ש והוה רשים ובני, אפילו הכי לא היה קיום האמיתי עד שנתלבש א"א באבא, וא"ס בתוך א"א ועתיק (מ"מ).

⁵⁰⁰ בינה (רח"ו).

⁵⁰¹ היא הבינה שנתקנה ע"י אבא (מ"מ).

⁵⁰² ו"ק דז"א שהיו באבא בקרני חגבים, ושם התחלת צמיחתם (מ"מ).

⁵⁰³ יוצא מחכמה (רח"ו).

⁵⁰⁴ ו"ק (רח"ו)

⁵⁰⁵ הוא אבא (מ"מ).

⁵⁰⁶ לחוויא רבא (רח"ו). כך היא נוסחת החייט ז"ל ע"ש יא ע"א ושם הבנת המאמר (ד"א).

⁵⁰⁷ שז"א הוא מרכבה לאו"א (מ"מ).

⁵⁰⁸ עשה מרכבתו על כ"ב אותיות התורה (ד"א).

⁵⁰⁹ הם הכלים והגוף דז"א ושרשם מטיפת אבא שנתן לצורך תיקון ז"א (מ"מ).

⁵¹⁰ שהם עשרה אותיות דשם מ"ה והם עשרה הויר"ת מנוקדות, שהם רוח דז"א (מ"מ).

פְּעֵה"כ

ג ט) מעצי הלבנון וכתוב⁵¹¹ (תהלים קד טז) ארזי לבנון אשר נטע [נ"א] דהא מאלין עביד ההוא אפריון⁵¹².

תרגום: ולא עמד עד שהתעטף בעיטוף אחד של זהר (עליון של מחשבה) וברא עולם (ימין של העולם הראשון) (שמים), והוציא (אילנות) ארזים עליונים גדולים מאותו האור, (וזיו גדול) זהר עליון (אחד של זהר ימין העליון) ושם מרכבתו על עשרים ושתים אותיות רשומות שנחקקו בעשר אמירות והתיישבו. זהו שכתוב "מעצי הלבנון". וכתוב "ארזי לבנון אשר נטע" (שהרי מאלו עשה את אותו אפריון).

כא. עי' זהר ח"א סט ע"ב: ויעל עולות עלת כתיב (חסר) חדא כתיב (ויקרא א יג) עולה הוא אשה ריח ניחח ליהו"ה (לעולם עולה סלקא דכר⁵¹³ אי) [נייחא לה'] עולה סלקא דכר ולא סלקא נוקבא דכתיב (שם ג) זכר תמים יקריבנו אמאי כתיב אשה⁵¹⁴ דהא אש בעי לאשתכחא תמן אלא אע"ג דעולה [אתקריב] (ב)דכר ולא תריה אתקריב נוקבא לא בעיא לאתפרשא מניה אלא בה אתקריב בגין לחברא דא בדא דסלקא נוקבא לגבי דכורא לאתחברא כחדא⁵¹⁵ ואע"ג דאשה לשום אישים⁵¹⁶ נח אצטריך ליה למקרב עולה דאיהו באתר דדכורא⁵¹⁷ עבד ליה קב"ה⁵¹⁸ לאתחברא ולאעלאה בתיבה⁵¹⁹ ועל דא אקריב עולה עולה הוא אשה אש ה' דאתחבר (בה) שמאלא בנוקבא⁵²⁰ דהא (כל) נוקבא מסטרא דשמאלא קא אתיא [נ"א ודכורא מסטרא דימינא באתדבקותא] (דאתדבק) דא בדא ובגין כך אקרי (עולה) נוקבא אשה⁵²¹ אשה קטירו דרחימו דאחיד בה שמאלא לסלקא לה לעילא⁵²² ולא תקשרא כחדא ובגין כך [כתיב] עולה הוא אשה⁵²³ קטירו [ד]דכר ונוקבא דא בדא⁵²⁴

תרגום: "ויעל עולות", כתוב עלת, אחד. כתוב "עולה הוא אשה ריח ניחוח לה'", (לעולם עולה עולה זכר, אם) "עולה" עולה זכר ולא עולה נקבה, שכתוב "זכר תמים יקריבנו". למה כתוב "אשה", שהרי אש צריכה להמצא שם. אלא אף על גב שעולה נקבת זכר ולמקומה נקבת, הנקבה לא צריכה להיפרד ממנו, אלא עמה נקרב, בשביל לחבר זה עם זה. שעולה

- מאיר הכוונה -

⁵¹¹ ויצא קסב ע"ב (הערת הזוהר).

⁵¹² עיקר הענין שרציתי מכאן הוא שעייטוף הוא בחי' התלבשות עליון תוך תחתון.

⁵¹³ הוצרך זה משום דהוה אפשר לפרש עולה הוא אשה דהיינו המלכות עולה למעלה ולא הוה קשי מידי לזה נשמר ואמר לעולם עולה סלקא דכר (אור יקר).

⁵¹⁴ פי' למה אמר אשה שרומז על הנוק', אש מיבעי ליה, דהא אש בעי לאשתכחא תמן, ותירץ בשביל שלא לעשות פירוד בין ז' לך כתיב אשה (מ"מ).

⁵¹⁵ היינו אשה שהוא המלכות דסלקא דהיינו פירושו עולה לגבי דכורא דהיינו לה' ומטעם זה לאתרי דדכורא אתקריב אמנם היא המלכות העולה לגבי דכורא (אור יקר).

⁵¹⁶ ואין הכרח כלל למה שפירשנו שאין מלת אשה במלכות אלא הוא הרמז במלאכים הנקראים אישים (אור יקר). פי' אע"פ שאז"ל (זבחים מו ע"ב) הקרבן צריך להקריבו לשם אישים [ז"ל: לשם ששה דברים הזבח נזבח לשם זבח לשם זבח לשם זבח לשם זבח לשם זבח לשם זבח לשם זבח לשם זבח]. אפ"ה דרשינן ליה נמי לשון אשה שרומז על מלכות (מ"מ).

⁵¹⁷ סוף סוף קשה היה לו להקריב קרבן תודה על הנס וכו' ותירץ כי נח אצטריך ליה למקרב עולה מפני היות מדתו בזכר דהא איהו באתרא דדכורא ביסוד, ולפיכך הקריב עולה להראות המלכות עולה אל מדתו (אור יקר).

⁵¹⁸ פירוש זה טעם אחר למה הקריב עולה (מ"מ).

⁵¹⁹ לטעם זה למה לא הקריב העולה מעת היותו מרכבה למדה זו, דהיינו קודם מי המבול, כדכתיב איש צדיק תמים היה, לזה אמר שהוא לא ידע שהיה מרכבה למדה זו, אלא במה דעבד ליה קב"ה לאתחברא ולאעלא בתיבה אמר כיון שכן ראוי שנעלה המלכות שהיא הנקבה למעלה במקום הזכר שהוא מדתו (אור יקר).

⁵²⁰ בחי' אשה ענין אחד ועולה ענין אחד, ולנח מתייחס ענין עולה ולא ענין אשה. כיצד, העולה הוא אשה מפני כי מלת אשה ירצה אש ה' דאתחבר שמאלא שהיא הגבורה בנוק' מלכות, והיינו סוד שמאלו תחת לראשי וענין זה אינו נוסף אליה אל הייחוד, כי זה טבע אליה ומנהגה בכך, וזה שאמר דהא נוק' מסטר שמאלא קא אתיא (אור יקר).

⁵²¹ אין בענין אשה חלק אל הזכר כלל, כי בגין כך אתקרי נוק' אשה בלי הזכר, כי אדם היא מלה ושם משותף לשניהם, אמנם אשה שם לאשה לבדה (אור יקר).

⁵²² ואם תאמר, היאך אפשר זה שהרי אשה מורה על חלק הייחוד קצת, לזה אמר אשה קטירו (אור יקר).

⁵²³ ופירושו עולה וקשר עם אשה (אור יקר).

⁵²⁴ אמנם לעולם אשה למטה ועולה ונקשר ומתייחד עמה עולה (אור יקר).

שְׁעָה"כ

הנקבה אל הזכר להתחבר כאחד. ואף על גב שאשה לשום אישים. נח היה צריך להקריב עולה, שהוא במקום של הזכר, ועשה אותו הקדוש ברוך הוא להתחבר ולהיכנס לתיבה, ועל זה הקריב עולה. עולה הוא אשה, אש ה', שהתחבר (עמה) השמאל בנקבה, שהרי (כל) נקבה מצד השמאל באה, וזכר מצד הימין בהתדבקות זה בזה, ולכן נקראת (עולה) נקבה אשה. "אשה" קשר של האהבה שאוחז בה השמאל להעלותה למעלה ולהתקשר כאחד, ולכן כתוב "עולה הוא אשה", הקשר של זכר ונקבה זה עם זה.

כב. עי' זהר ח"א א ע"א: ולבית אדכר זמנא אחרא אמאי אדכר זמנא אחרא בגין לאפקא חמש עלין תקיפין דסחרין לשושנה⁵²⁵ ואינון חמש אקרון ישועות [ואינון] [ואקרון] חמש תרעין ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא⁵²⁶ דא כוס של ברכה כוס של ברכה אצטרך למהוי על חמש אצבעין ולא יתיר כגוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין תקיפין⁵²⁷ דוגמא דחמש אצבעין

תרגום: ואחר כך הזכיר עוד הפעם [שם אלקים]. ולמה הזכיר פעם נוספת, כדי להוציא חמשה עלים חזקים שמסבכים את השושנה, ואלו החמשה נקראים ישועות, והם חמשה שערים. ועל סוד זה כתוב "כוס ישועות אשא", זה כוס של ברכה. כוס של ברכה צריך להיות על חמש אצבעות ולא יותר, כמו שהשושנה יושבת על חמשה עלים חזקים שהם דוגמת החמש אצבעות.

כג. עי' זהר ח"א רב ע"ב: וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו וגו' (שם כט) רבי חייא פתח ואמר (משלי יג יב) תוחלת ממושכה מחלה לב ועץ חיים תאוה באה דא הוא דתנן דלית ליה לבר נש לאסתכלא⁵²⁸ בבעותיה לגבי קב"ה אי אתי אי לא אתי מאי טעמא בגין דאי איהו אסתכל ביה כמה מאריהון דדינא אתו לאסתכלא ביה בעובדוי ורזא איהו דהא ההוא אסתכלותא דאיהו מסתכל בההוא בעותא גרים ליה למחלת לב מאי מחלה לב דא איהו מאן דקאים תדיר עליה דבר נש לאסטאה לעילא ותתא ועץ חיים תאוה באה תנינן מאן דבעי דקב"ה יקבל צלותיה ישתדל באורייתא דאיהי עץ חיים וכדין תאוה באה מאן תאוה דא הוא דרגא דכל צלותין דעלמא בידיה ועאיל לון קמי מלכא עלאה כתיב הכא באה וכתוב התם (אסתר ב יד) בערב היא באה ודא הוא תאוה באה⁵²⁹ באה קמי מלכא עלאה לאשלמא רעותא דההוא בר נש דבר אחר תוחלת ממושכה מחלה לב דא הוא אתר⁵³⁰ דאתייהב ההיא מלה באתר אחרא דלא אצטרך ואתמשכא עד דאתייהב מידא לידא ולזמנין דלא ייתי מאי טעמא בגין דאתפשטא

- מאיר הכוונה -

⁵²⁵ ובהאזינו רפו ובשית טרפי ע"ש, כי יובן מתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] כי עם היסוד הכוללם הוא שש הרי שית טרפי (רח"ו). אימא אפיק ה' גבורות מנצפ"ך להושיעם מן הקליפות (ד"א, ועי' שער מאמרי רשב"י ו ע"ד וכן ז ע"ב). ר"ל מאלהים ב' עד אלהים ג' ה' תיבות (נ"א). פנחס רלג וצ"ע בקז ע"א (הערת הזוהר), ועי' תיקו"ז פז סע"א.

⁵²⁶ תרומה קסט ע"א (הערת הזוהר).

⁵²⁷ ענין העלין מובן על פי [פרשת] פנחס רלג ע"ב (רח"ו).

⁵²⁸ היינו עיון תפלה, שמעיין בתפלתו, ונראה לו שהוא הגון וראוי להתקבל תפלתו, ולכך מעורר בעלי הדין עליו לקטרו על עווניו, והיא החצונים נקראים מחלת לב, שהם כואבים השכינה שהיא נקראת לב, וגם מפני שגורמין לתחטונים מכאובי לבותם בצרות ומיתות ורעות בני אדם, והכל ענין א' שפוגמין ברע למעלה ופועלים למטה, לכך יניח התפלה שהיא מלכות ולא יעיין בה, שהנחש כרוך אחריה, ויתפוס בת"ת שאין החצונים מגיעים שם, מפני שהוא עץ חיים, מהספירות העליונות חכמה ובינה כנודע, ואז תאוה שהיא מלכות באה לפניו למעלה, ויתנו לה צרכי האדם הזה ושאלותיו, שאין החצון מעכב ולא שולט כלל, ונקראת המלכות תאוה מפני שכל תפלות תאות בני אדם היא, והת"ת מתאוה לה בהתעוררותה מלמטה בתפלות כלל העולם (אור יקר).

⁵²⁹ פירוש דע"י עץ חיים לימוד התורה גורם זיווג וזהו תאוה גימטריא בית באה לז"א פב"פ וגם באה גימטריא ח' שהיא מדה שמינית מבינה כידוע ומשם נענה בשאלתו ודו"ק (מא"י) (נ"א).

⁵³⁰ הענין שהתוחלת היא שאלת האדם בתפלתו שהוא מייחל אותה, ולפעמים היא ממושכה שנמשכת דרך כל המדרגות וכחות הדין, וכל א' מלמד קטיגוריא על האדם, אם ראוי לינתן לו, שאלה זו ואם אינו ראוי ויתגלגל הענין מבית דין לבית דין, והנה לזה יתעכב זמן עד בואה דרך כל בתי דינים, וידונו בה כפי הראות בכל בית דין ובית דין, ולפעמים ימצא קטיגור שיעכב בקטרוגו השאלה כולה שלא ינתן לו כלל, ומה גם אם בין זה לזה עשה שלא כהוגן שהתעכב מכל וכל מצד הקטרוג רעתו שעשה בשעתו. ולפעמים תבא מב"ד העליון חתומה ושלימה, ולא ינתן לבתי דינים לבדוק בה אלא היא משאת מאת פני המלך, ולא יבדק בבתי דינים כלל, דהיינו עץ חיים ממש משם תאוה באה ולא תבדק (אור יקר).

שְׁעָה"כ

ואתמשכא בכל אינון ממנן לנחתא ליה לעלמא ועץ חיים תאוה באה דא הוא תוחלת דלא אתמשכא בגין אינון ממנן רתיכין אלא דקב"ה יהיב (לון) [ליה] לאלתר בגין דכד אתמשכא בין אינון ממנן רתיכין כמה אינון מאריהון דדינא דאתייהיב לון רשותא לעיינא ולאסתכלא בדיניה עד לא ינתנון ליה ומה דנפיק מבי מלכא ואתייהיב ליה לבר נש בין דזכי בין דלא זכי אתייהיב מיד ודא הוא עץ חיים תאוה באה

דבר אחר תוחלת ממושכה דא יעקב דאתמשכא ליה⁵³¹ תוחלתא דיוסף עד זמן אריך ועץ חיים⁵³² תאוה באה דא הוא בנימן דהא מזמנא דתבע ליה יוסף עד ההוא זמנא דאתא לגביה לא הוה אלא זמנא זעיר דלא אתמשכא ההוא זמנא הה"ד (בראשית מג כט) וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו מאי בן אמו דדיוקניה דאמיה⁵³³ הוה ביה והוה דמי דיוקניה לדיוקנא דרחל בגין כך כתיב וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו

תרגום: "וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו" וגו'. רבי חייא פתח ואמר, "תוחלת ממושכה מחלה לב ועץ חיים תאוה באה". זהו ששנינו, שאין לאדם להתבונן בבקשתו אל הקדוש ברוך הוא אם באה ואם לא באה. למה, משום שאם הוא מתבונן בה, כמה בעלי הדין באים להתבונן במעשיו. וסוד הוא, שהרי אותה ההתבוננות שהוא מתבונן באותה הבקשה, גורמת לו למחלת לב. מה זה מחלת לב, זהו מי שעומד תמיד על האדם להסטיין למעלה ולמטה. "ועץ חיים תאוה באה". שנינו מי שרוצה שהקדוש ברוך הוא יקבל את תפילתו, יעסוק בתורה, שהיא עץ חיים, ואז תאוה באה. מי התאוה, זהו הדרגה שכל תפלות העולם בידיה, ומכניסה אותם לפני המלך העליון. כתוב כאן "באה", וכתוב שם "בערב היא באה". וזוהי "תאוה באה", באה לפני המלך העליון להשלים את רצון אותו האיש.

דבר אחר, "תוחלת ממושכה מחלה לב", זהו המקום שנתן אותו הדבר במקום אחר שאינו צריך, ונמשך עד שנתן מיד ליד, ולפעמים שלא יבא. למה, משום שמתפשט ונמשך בכל אותם הממונים להוריד אותו לעולם. "ועץ חיים תאוה באה", זוהי התוחלת שלא נמשכת, לפי אותם ממוני המרכבות, אלא שהקדוש ברוך הוא נותן (להם) לו מיד, משום שכאשר נמשכת בין אותם ממוני המרכבות, כמה הם בעלי הדין שניתנת להם רשות לעין ולהסתכל בדינו טרם יתנו לו. ומה שיצא מבית המלך ונתן לו לאדם, בין שזוכה בין שלא זוכה, נתן מיד, וזהו "עץ חיים תאוה באה".

דבר אחר, "תוחלת ממושכה", זה יעקב, שנמשכה לו התוחלת של יוסף עד לזמן ארוך. "ועץ חיים תאוה באה", זה הוא בנימן, שהרי מזמן שבקש אותו יוסף עד אותו זמן שהוא בא אליו לא היה אלא זמן מועט, שאותו הזמן לא נמשך. זהו שכתוב "וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו". מה זה "בן אמו", שדמות אמו היתה בו, והיתה דומה דמותו לדמות רחל, לכן כתוב "וישא עיניו וירא את בנימן אחיו בן אמו".

ועוד בענין ציצית ולב עי' זהר ח"ג קעה ע"ב: א"ר יצחק אינון חוטיין לאחזאה היך תליין מכאן ומכאן לד' סטרי עלמא מהאי אתר ואיהי שלטא על כלא⁵³⁴ ברזא דלב⁵³⁵ דאיהי לבא דכל האי עלמא ולבא דעלאי ותליא בלב עלאה⁵³⁶ וכלא הוא בלב דנפק⁵³⁷ מחכמה עלאה: תרגום: אמר רבי יצחק, אותם חוטים להראות איך תלויים מכאן ומכאן לארבעה צדדי העולם

- מאיר הכוונה -

⁵³¹ הענין שיעקב גופא, ומכיון שהתחיל הזווג להתעורר, עד גמר הענין נמשך כמה עד שיתוקן המלכות עד שתטבול ותעלה בין ב' זרועות כדי שיתעורר היסוד אל הזווג, לכך בין יעקב ליוסף תוחלת שהיא מלכות היא ממושכה ויש מחלת לב עד שתטהר המלכות מדיניה וישפיעם למטה כדי שתעלה אמנם עץ חיים דהיינו היסוד עץ (אור יקר).

⁵³² היינו היסוד עץ פרי עושה פרי דהיינו א"ל ח"י שהוא משפיע החיים למלכות אין בין התעוררות היסוד להתאוות המלכות עד שתבא שום עכוב אלא מיד תאוה שהיא מלכות בנימן נקודת ציון בסוד ויהי בצאת נפשה כדפי' לעיל ועיקרו בפרשת ויצא מיד באה ליוסף, והיינו בן אמו ודאי אמו רחל בחי' גופא ליעקב ו"ק בר"ק דהיינו גופא בגופא, אמנם בנימן בן אמו נקודה ידועה ברחל (אור יקר).

⁵³³ לדיוקנא דרחל, שכל חשק הנקבה שם נכללות כל אבריה שם (אור יקר).

⁵³⁴ פי' מלכות (מ"מ).

⁵³⁵ פי' שהמ' נקרא לב שיוצאה מכנגד הלב דזעיר ולכך היא לבא דעלמא (מ"מ).

⁵³⁶ פי' זעיר (מ"מ).

⁵³⁷ שהם סוד ל"ב נתיבות חכמה (רח"ו).

פעה"כ

ממקום זה, והיא שולטת על הכל בסוד הלב שהיא לב כל העולם הזה, ולב העליונים ותלויה בלב העליון, והכל הוא בלב שיוצא מחכמה עליונה.

ה ע"ג

כד. [חור"ב] (חור"ג) הם ב' כתפין דא"א⁵³⁸ שהם קו ימין ושמאל, והם תרין עטרין כנודע, ובין ב' עטרין אלו סוד הדעת המזווגם ג"כ. ונמצא, שיש למעלה חור"ב ודעת עליון⁵³⁹, ולמטה מהם יש ב' עטרין ודעת תחתון⁵⁴⁰. ואמנם, להיות שאלו ב' עטרין ודעת הם תחת מוחין העליונים, לכן שלשתן נקרא בשם דעת המכריע (ע"ש דעת המכריע) בין חור"ב (עלאין), מוחין העליונים, והבן זה. והנה החור"ב עלאין נקרא אחסנתא דאו"א כי הם העליונים⁵⁴¹, וחב"ד תחתונים נקרא ב' עטרין דירית ז"א מאו"א⁵⁴², אך אינם אחסנתא דילהון⁵⁴³. נמצא, שעיקר מה שאנו מזכירין בחי' - מאיר הכוונה -

⁵³⁸ עי' לעיל שער המלכים פרק ו' שמהם מוחין דאו"א ועי' שער טו פרק ה' משמע שהכתפין הם דעת דאו"א וכן דרושי הצלם פרק א', ועי' שם בשעה"ק סא ע"ג, שהלשון היא הפרקים הראשונים דחור"ג דא"א מהם נעשה מוחי או"א.

עי' שעה"כ (ה ע"א): והיותם נק' אצבעות הוא במה שהודעתך כי אלו החסדים והגבורו' שבדע' ז"א הם מבחי' ב' הזרועות דא"א וה' אצבעות הימנים הם החסדים וה' אצבעות השמאלים הם הגבורות.

⁵³⁹ חוץ מהדעת דאבא וכן הדעת דאימא יש מזלין שהם מקיפים על או"א ומהם מתפשטים אור באו"א בתוכם ובפנימיותם והוא (בהתפשטו בתוך או"א) הדעת המכריע בין או"א (כללים ח"ב לג ע"ד), שהרי עי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"ג ד"ה ותיקון של, שמביא דברי האד"ז לגבי ג' רישין וכותב ובמזלא תליין והן חב"ד וע"ש בלש"ו שכוונתו לומר שאו"א הם חור"ב והמזלין הם דעת, אמנם יעויין באריז"ל (שער מאמרי רשב"י) שהדעת בין או"א אינו המזלין, ועי' לש"ו כללים ח"א כח ע"ג, שמביא מהאד"ז כאן ראייה לשיטתו. וכן עי' בהגר"א בספד"צ יג ע"ב ד"ה ויאמר, שמבאר שפשטות לשון האד"ז היא שהגר"ר תלויין במזלין, כלומר, אפילו הדעת תלוי במזלין. א"כ, אפילו לדעת רבינו הוי"ן הדעת והמזלין שני עניינים חלוקים זה מזה. וכן משמע שם יג ע"ג ד"ה וז"ש היינו, שאין זיווג או"א עד שיצא הדעת ואז אתכלילו במזלא, שכן המזלין הם שורש הדעת ובהם תליא זיווגם. ועי' בכללים שם ע"ד, שכידוע המזלין הם המקיפים ה"ה ל"מ דצלם, והדעת המייחד את או"א הוא צ' דצלם. וממילא לפ"ז אכן יש מקום לומר ששני הבחינות היינו הך אלא שהמקיפים נהפכים לאורות פנימיים, ובאופן זה הופכים המזלין להיות הדעת הקיים בין או"א בתמידות. ולכן נקראים 'מזלין' שכן הם נזלים ומשפיעים בתמידות (וכן הוא לש"ו כללים ח"ב לג ע"ד, ועי' עוד ח"א פה ע"ד).

עי' ביאורים ח"א כ ע"ב שמחלק בין ג"ר הכללים שבכל פרצוף לג"ר הפרטיים שבכל פרצוף. שבג"ר הכללי הרי הם א"א ואו"א בהם הכתר מגולה והחור"ב מכוסה משא"כ בג"ר הפרטיים שבכל פרצוף לא ניכר אור הכתר שבהם מאומה וגילויים דהמוחין הם חב"ד, והוא משום שהגר"ר הכלליים הם קרובים למדריגת אור א"ס ולכן לא ניכר הקצוות שבחור"ב ורק נגלה האור דק האמצעי לבד, אמנם גילוי שלמטה מהחור"ב והוא בדעת במקום הכתר אז ניכר בג"ר שרש הקוי דקצוות יתר מהקו האמצעי, ולכן כאשר אומרים שאו"א במזלא תליין (אד"ז רפט ע"ב) בג"ר הכללים אז החור"ב כלולים בדעת שהוא גבוה מהם במעלה כי הוא מיוחד בכתר עצמו והם נמצאים ויוצאים רק ממנו, אבל בג"ר הפרטים שם נמשך ויוצא הדעת רק מהחור"ב והם ג' חללי גלגלתא (ועי' עוד כללים ח"א כז ע"א וכח ע"ב).

⁵⁴⁰ והוא נשמת הר"ק ולכן הז"א שהוא הר"ק נקרא דעת (אד"ז דף רצא ע"א ודף רצב ע"ב - מבהגר"א בספד"צ יד ע"ד) (ביאורים ח"א עד ע"א)

⁵⁴¹ עי' אד"ז רצב ע"ב בחללא דגולגלתא נהירין תלת נהורין ואי תימא תלת ארבע אינון, כמה דאימנא אחסנתיה דאבוי ואמיה, ותרין גניזין דלהון דמתעטרין כלהו ברישיה ואינון תפלין דרישא לבתר מתחברין בסטרוי, ונהירין, ועאלין בתלת חללי דגולגלתא נפקין כל חד בסטרוי ומתפשטין בכל גופא [תרגום: בחלל הגולגולת מאירים ג' אורות. ואם תאמר, שלשה? הרי ארבעה הם, כמו שאמרתי, שהם ירושת אביו ואמו וב' הגנוזים שלהם שמתעטרין, כולם בראשו, והיינו תפלין ש"ר. ואח"כ מתחברים בצדדיו, ומאירים ונכנסים בג' החללים שבגולגולת, ויוצאים כל אחד בצד שלו, ומתפשטים בכל הגוף.] - דהיינו חב"ד שבגולגלתא דז"א (בהגר"א על ספד"צ כג ע"א ד"ה תלת), ז' מלכין היו חסרים ג' מוחין, לכך צריך ג' זיוגין, וכל מוח ומוח מתפשט בכל ז"ת (בהגר"א על ספד"צ ג ע"א הגה"ה וכמ"ש). אם כן החור"ב עלאין שמדובר כאן היא החור"ב הפרטיים שבז"א והתחתונים הם חסדים וגבורות שבדעת דז"א

⁵⁴² עי' אד"ז רצא ע"א ז"ל, וכד נהירין אלין אב ואם עליה, כלהו אקרונ תפלין דרישא [הן ב' כתרין דנעשה ונשמע, שהן ד' בתים דתפלין, ב' אחסנתין דאו"א, וב' עטרין דכתר (בהגר"א בת"ז קנט ע"ג ד"ה מאי)] וכלא נטיל בן דא - ז"א הוא בן בכור, שנוטל שני חלקים, חור"ג, ונותן לנוקב'

שְׁעָה"כ

ב' דעות הם דעת עליון המכריע בין חו"ב, ודעת תחתון (ו')⁵⁴⁴ המכריע בין ב' עטרין. ועליהם רמזו (תהלים יח כו) כי א"ל דעות ה'. והנה דעת עליון כנגדו נקרא (שם כז) ל"א נתכנו עלילות, באל"ף, כי אינו מתפשט למטה. אך לו כתיב בו' נגד הדעת הב', שזה מתפשט בסוד עלילות, משונות זה מזה⁵⁴⁵ [וממלא אדרין ואכסדרין עלילות שונות זו מזו], שהרי מתפשט בחג"ת (נה"י) [נו"ה], וכל בחי' מהם אינה דומה לחברתה. ונמצא, שכל מה שאנו מזכירין תמיד שמתפשט הדעת בסוד ה"ח וה"ג בגופא דז"א, ומשם יוצאין הגבורות לנוקבא דז"א לדעת שלה, אנו מדברים בזה הדעת התחתון המכריע בין ב' עטרין, ואך לא הב' עטרין עצמן רק הדעת שלהם. וז"ס יעקב שנאמר בו יושב אהלים (בראשית כה כז), כי יעקב נמשך מזה הדעת התחתון המתפשט אח"כ בגופא ויש בו דין ורחמים, ב' אהלים, ב' אדרין משונים זה מזה. וז"ס (שמואל ב' כב כו) עם חסיד תתחסד, (שם כז) עם עקש תתפתל. וז"ס (בראשית כט יב) ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא, וארז"ל (מגילה יג ע"ב) אחיו ברמאות, וכי בן רבקה הוא בתמימות.

כה. ז"ל: בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ ראשי תיבות אהו"ה⁵⁴⁶ דביה אתבריאו שמיא וארעא א"ה ביה אתבריאו {ח ע"ב} שמיא ו"ה ביה אתבריאא ארעא וכל מה דאית בה

– מאיר הכוונה –

הגבורות (בהגר"א על ספד"צ כו ע"ד ד"ה ואמר ה') וירית כלא והאי ירית לברתא וברתא מניה אתזן ועכ"פ מכאן ברא ירית ולא ברתא, ברא ירית לאבוי ולאמיה ולא ברתא, ומניה אתזן ברתא, [תרגום: וכשמאירים אלה אר"א עליו, כלם נקראים תפלין של ראש. והבן הזה לוקח את כולם ויורש את הכל, ואת זה הוא מוריש לבת, והבת ממנו נזונית. ועל כל פנים נשמע מכאן שהבן יורש ולא הבת, הבן יורש את אביו ואמו ולא הבת, וממנו נזונית הבת].

⁵⁴³ אלא אחסנתיה דז"א (עי' נסירה ו'). עי' בהגר"א על ספד"צ ד ע"ג וז"ל, המוחין חו"ב דז"א נקראין אוריא דכייא ואשא דכיא, ודעת דז"א נקרא אוריא ואשא סתם, כידוע בסוד עץ החיים שנק' מוחין דחו"ב וכו' ואין אחיזה בהן, ומוחין דדעת נקראו עץ הדעת טוב ורע, וכו', אבל מוח הג' דעת הוא ע"י התחברות המוחין ברישא דז"א כמ"ש בא"ז (דף רפט ע"ב) אלין תרין משיכין אתגלפו ומתחברן כו'.

⁵⁴⁴ ו' שני (לש"ו).

⁵⁴⁵ עי' גרסאות ועי' אד"ר קלו ע"א ז"ל, בחללא תליתאה [דעת] נפקין אלף אלפין אדרין ואכסדראין, ועי' ב"ע קנד ע"ב ש"אדרין" הוא כינוי לעטרין דחסדים, שכן תרגומו הוא גורן, וכמו שגורן הוא מקום אסיפת התבואה, ושם הוא נידוש כך שהפסולת מתבררת לבר והאוכל נשמר לאוצר לשם אכילת בני אדם. "אכסדרין" הוא כינוי לעט' דגבורות שכן אכסדרא אינה בית דירה בפ"ע אלא היא הקיטון העומד לפני הבית ומצד עצמו אינו כלום, ותיקונו הוא להקרא ע"ש הבית ע"י התחברו עמו, כמו כן בעניין עטרין דגבורות שהם הולכים לנוק', והרי היא מצד עצמה לית לה מגרמה כלום (זהר וישב קפא ע"א) ואין תיקונה אלא בהתחברותה לדכר ע"י טיפה דחסדים. והם הכלים של הדעת (ב"ע קנד ע"ב), ועי' מ"א ש שאכסדרה הוא בית, ואדרין הם סוד היכל, וזה תורה שבכתב ותורה שבעל פה כנ"ל

⁵⁴⁶ עי' שעה"כ ה ע"ג: בז"א יש מוחין מצד אבא ומוחין מצד אימא, וכו' המוחין דאבא נק' חכמה ובינה חו"ג, וכן המוחין של אימא נק' ג"כ כך, וכו', מוחין דאבא הם כולם בחי' שמות של הויית במילויים, ודאימא הם שמות דאהיה במילויים וכו' אמנם החסדים והגבורות להיות שאינן מוחין ממש אלא מכריעין, לכך אינם לא שמות הויה ולא שמות אהיה, כי שתי שמות אלו אינן אלא בחכמה ובינה בלבד כנודע, אבל החסדים והגבורות בין אותם דאבא ובין של אימא הם בחי' אחרת.

עי' ספר הליקוטנים ישעיה פרק מ: או יאמר מי מדד בשעלו מים. הנה טיפת ז'ין הובררו ע"י אבא, שהוא מלביש זרוע ימני דא"א. והנה בימין יש ה' אצבעות, והם ה"ח. והנה אצבע, הוא סוד שם אהו"ה במילוי אלפ"ן, גימטריא אצבע, ובתוך כל אצבע יש חסד א', שהוא הו"ה א'.

ועי' שעה"פ אמור: ולכן נרמז שם אהו"ה, בר"ת, 'הישראלית' את 'השם' ויקלל, שהוא השם הנרמז גם בר"ת, (ויקרא כ' ו') 'אל' 'האובות' ואל 'הידעונים. וגם בר"ת, (בראשית א') 'את' 'השמים' ואת 'הארץ. והוא במלכות. ובכח שם זה, נקב נקב בין יצירה לעשיה כנזכר. ועי' פע"ח חנוכה ופורים פרק ו'.

עי' ספר יצירה (פ"א מ"ג) עשר ספירות בלי מה במספר עשר אצבעות, בהגר"א: כי אצב"ע בגימ' שם אהו"ה במלוי יוד"ן, והוא חותם שנבראו בו שמים וארץ, כדכתיב (בראשית א א) "את השמים" ואת "הארץ".

ועי' דבריו בביאורו על תיקו"ז ע"ג ע"ב וז"ל, חותמא דגושפנקא - טבעת שעשוי העטרה כעין טבעת, והיא טבעת המלך, והוא חותמא דגושפנקא דחתיים שמים וארץ, בר"ת את השמים ואת הארץ, בדעת יחודא דהו"ה אה"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, עכ"ל. פי' דבריו, שתכלית היחוד של יהו"ה ואה"ה הוא לצרף אותיות א"ה של אה"ה, עם ו"ה של יהו"ה.

פְּעֵה"כ

והוא יהיב תיאובתא בכל אילנין ועשבין די בארעא והוא מה דאמרו אין לך עשב ועשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל שנאמר (איות לח לג) הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ עוד

תרגום: בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ ראשי תבות אהו"ה שבו נבראו שמים וארץ א"ה בו נבראו השמים ו"ה בו נבראה הארץ וכל מה שיש בה והוא נתן תשוקה בכל האילנות והעשבים שבארץ והוא מה שאמרו אין לך עשב ועשב מלמטה שאין עליו מלאך מלמעלה שמכה אותו ואומר לו גדל שנאמר (איוב לח) הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ.

כו. עי' זהר ח"ג רמו ע"ב: ד"א (בראשית כח יב) ויחלום והנה סלם⁵⁴⁷ רעיא מהימנא מה ל' אסתלק על כל אתון⁵⁴⁸ הכי את עתיד לאסתלקא⁵⁴⁹ על כל בריין בגין דאסתלק לשמא דיו"ד ה"י

– מאיר הכוונה –

ועי' שם צח ע"ד: דבהאי שמא אתבריאוו כו' - אע"ג דע"ב הוא בחג"ת כנ"ל הוא ג"כ בנה"י ענבים לבנים ושחורים כמ"ש בז"ח שיה"ש אלא דבחג"ת הוא וה"ו ששם חר"ג פשוטים הנהגת השמים אבל בנה"י שהם מורכבים ונק' חסדי דוד לכן גם הוד ישר כמו ת"ת וכמ"ש בפ' בשלח על ת"ת ע"ש והן ג' ווין לכן כאן י"ח דשיח שהוא ג' ווין אבל שם וה"ו הוא אהו"ה דגושפנקא ו"ה הן בחו"ג ו' השני הוא דת"ת שכולל ב' אותיות א"ה כי ד' אותיות דגושפנקא הן ד' עיטרין שנוטלין חג"ת ויעקב נוטל שנים ועבז"ח שיה"ש נ"ב.

ועי' בית עולמים קפה ע"ב, ז"ל, הדעת מתפשט בין הידים שהוא הדעת לישן כמ"ש בס"י וכתר לו ברית בי' אצבעות ידיו והוא ברית הלשון שמתפשט עד סיום ידיים עד האצבעות ושם הוא גמר מעשה ולכן שם אהו"ה שהוא שם הדעת במילוי אל"ף ה"י וי"ו ה"י גי' אצב"ע.

ועי' פת"ש א"א לט: ומשה זכה לבינה וה"ס שם אהו"ה הדעת הנמשך מנ' שערי בינה, סוד כ"ל.
⁵⁴⁷ מורה על עליות המדרגות, ובכל האותיות הם שלושה מדרגות מעצמן, האחד האותיות כמו ד' ר' ב' וכיוצא כי בלי ספק כיון שיש גגים לאותיות מורה על מדרגה עליונה על שאר גוף האותיות, והשנית גוף האות דהיינו קומת האותיות כגון קומת הו"א"ו ואורכה וכן קומת הזין וכן ד' ב' וג' וכל האותיות משך קומתם הוא מדרגה בפני עצמה והעד שיש אותיות (שיש) [שאינן] להם גגים אמנם קומה יש להם כגון ט"ן וז"א וו"א וכיוצא והשלישית מושב האותיות שהם יושבות קצתם כגון ג' או ב' וכן כ' וכיוצא, ושלושה מדרגות אלו לאותיות בלי ספק יורה קומתם על תפארת שהוא סוד ווין, וכן כל קומה הוא בו בסוד קומ"ה מקוה ישראל יהו"ה, והיינו סוד משך ששה קצוות ומושבים בסוד כסא שהיא מלכות אמנם יורה שם בחינות רבות, וגגיהם בסוד הבינה בסוד בחינתה שהיא אמא רביעא על בנין הכולל מן הימין לשמאל בחסד וגבורה, אמנם יש בשלושה מדרגות אלו נכללים סוד בריאה כסא דתמן מקננא אימא עילאה וסוד מלאך דתמן מקנן התפארת דהיינו יצירה וסוד אופן דהיינו עשיה דתמן מקנן מלכות, והנה אין בכל האותיות שיסתלק למעלה משלושה בחינות אלו שלושה מדרגות ולכך הם סולם קצר אבל הלמד עולה למעלה מכל האותיות בסוד שלש ראשונות עד סוד מגדל הפורח באויר דהיינו עד כתר עליון ולכך הוא סולם האחוז באצילות כי אין ביסוד בריאה יצירה ועשיה מבינה ולמעלה, ובסוד הלמד כולל גם בחכמה גם בכתר (אור יקר).

⁵⁴⁸ והוא הסולם האמיתי שמגעת בכל המדרגות ויש בה כח להעלות עד הכתר כדפירשנו (אור יקר).

⁵⁴⁹ הענין כי הנמצאים הנפרדים למטה מסוד האצילות כאומרו ונה"ר יוצא מעדן דהיינו סוד יה"ו, י' עדן, ו' נהר נמשך בה' להשקות את הגן ה' תתאה ומשם יפרד בסוד הפירוד והיה לארבעה ראשים שהם סוד ארבעה סמכין דכורסייא מסוד שלושה בחינות אלו שהם כסא בריאה והיכלות יצירה ויסודות רוחניים עשיה נמצאים כל הנבראים ונוצרים ונעשים והם אוחזים באצילות בסוד בינה תפארת ומלכות דהיינו שלושה אותיות הו"ה כדפירשנו, אמנם רעיא מהימנא עד עתה בסוד בריאה יצירה ועשיה כדפירשנו בסימן גד הו ז משער ראשון בסבת הגלות, אמנם לסבה זו אינו עולה לסוד יו"ד ה"י ו"א"ו ה"י ששם זה עולה עד הכתר כאשר נבאר ולכך אינו נזכר על כל מעשה בראשית שהם עש"ן עול"ם שנ"ה נפ"ש דהיינו בינ"ה תפארת ומלכות דהיינו בריאה יצירה ועשיה, אמנם כאשר יהיה הגאולה ויתגלה בו בסוד הגאולה נשמתא דאצילות יתגבר בסוד אות ל' עד הכתר כדפירשנו ולכך יסתלק לסוד שם יו"ד ה"י ו"א"ו ה"י שהוא בכתר, וכל מעשה בראשית שהם בסוד עול"ם שנ"ה נפ"ש כדפירשנו דהיינו כל נברא וכל נוצר וכל נעשה יהיו משועבדים תחת ידו, יעמוד השמש דהיינו שנה, יבקע ימים ונהרות דהיינו נפש, יעשה מופתים בשמים ובארץ דהיינו עולם וכל זה בסוד הגאולה והניסים, ושרי מעלה ומטה משועבדים תחת רשותו והיינו אומרו עתיד לאסתלקא על כל כריין כדפירשנו שהם נבראים נוצרים ונעשים וסילוקו בסוד אצילות, וסוד ענין זה תלוי בשמות הקדושים כדמסיק בגין דתסתלק בסוד נשמה כוללת עד הכתר (אור יקר).

פְּעֵה"כ

וא"ו ה"י דביה י"י דחושבניה ל' דבקדמיתא הוית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יאאא ב"ג מכילן דרחמי דאינון אחד כען תסתלק באל דאיהו יאי דתרין שמהן סהדין הלא אל אחד בראנו הה"ד (מלאכי ב י) הלא אב אחד⁵⁵⁰ לכלנו הלא אל אחד בראנו ובג' יודין אלין יתקיים כך (ישעיה נב יג) ירום ונשא וגבה מאד במ"ה דהכי סליק מא"ד לחשבון אד"ם ובהפוך אתון מאד הוא אדם:

ירום בארבע אנפין דאריה דאינון (במדבר ו כד) יברכך יהו"ה ונשא בארבע אנפין דשור דאינון ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום⁵⁵¹ רביעאה⁵⁵² יהו"ה ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: תרגום: דבר אחר "ויחלום והנה סולם", רועה נאמן מה ל' עולה על כל האותיות, כך אתה עתיד להתעלות על כל הבריות, משום שעלה לשם של יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שבו שלש י"י י', שחשבונן שלשים, שבהתחלה היית בשם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא יא"א ב"ג מדות של רחמים, שהן אח"ד. כעת תתעלה בא"ל שהוא אותיות יא"י ששני שמות הם עדים "הלא אל אחד בראנו", זהו שכתוב "הלא אב אחד לכלנו הלא אל אחד בראנו". ובשלש יודין אלו יתקיים כך "ירום ונשא וגבה מאד". במ"ה, שכך עולה מא"ד לחשבון אד"ם, ובהפוך אותיות מאד הוא אדם.

"ירום" בארבע פנים של אריה שהם "יברכך יהו"ה", "ונשא" בארבע פני שור שהם "ישא יהו"ה" בשמאל, "וגבה מאד" "יאר יהו"ה" באמצעיתו, וזה יוד הי ואו הי, "ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום". רביעי יהו"ה, "ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם".

ע"י תיקו"ז קח ע"א: ואינון תלת גוונין רמיזין בה' ה' תלת גגין דילה אינון לבושין נהירין דברתא דמלכא דאיהי י' בת עין ואיהי חמש אלפין שנין דבריאת עלמא ואיהי ה' זעירא דאברהם דדרגיה חס"ד דסליק לשבעין ותרין ה' י' מן אלהי"ם ה"י מן יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ה' לבושא דכסי על י'.

ואותם שלשה גונים רמוזים בה' ה' שלשה גגות שלהם מלבושים מאירים של בת המלך שהיא י' בת עין והיא חמשת אלפי שנים של בריאת העולם והיא ה' קטנה של אברהם שדרגתו חס"ד שעולה לשבעים ושתיים ה' י' מן אלהי"ם ה"י מן יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"י וא"ו ה"י) ה' לבוש שמכסה על י'.

בהגרא"א: ואינון תלת כו' - דה' היא שכינתא, והכל כמו בבית, והה"א מתפשט בג' עלמין: דברתא דמלכא דאיהי יו"ד - כצ"ל, והוא המפיק שבתוך, וע"י לעיל ד ע"א: ואיהי חמש כו' - ר"ל, שברתא דמלכא מכוסה בלבושין דה"א, ובאלף הששי יתגלה היו"ד וכנ"ל, והיא יו"ד דמילוי ה"י, כמו שמפרש והולך ה' מן יו"ד כו', וכן א' דמילוי ה"א או"ר שתתגלה, וע"ז נאמר חמשה ואלף וכן ה"י דאלקים דיו"ד דאלקים מסתתר בה"י, ונחה נח נסתר, וכן במילוי וז"ש ה"י מן אלקים ה"י מן כו' ואמר דסליק לע"ב, כנ"ל בכי"ת:

וע"י תיקו"ז קמא ע"ב: מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפלג לתלת מוחין דאינון י' י' י' דאתרמיזו בהאי שמא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י⁵⁵³). וע"י דע"ה ח"ב דרוש ד ענף כה סימן ב: והענין בביאור הוא כי הנה מתבאר בדרוש ג' ענף ט' ושם ענף י"ד כי בערב שבת בראשית אחר חצות הנה עלה אז ז"א במדרגת א"א שהוא בהמ"ס רישא תליתאה והוא עיקר בחי' א"א כמו שכתבנו בכ"מ ובהמ"ס הנה בו הוא שם ס"ג כמ"ש בתיקונים קמ"א ב' מוחא סתימא אתקרי אין סוף דאתפליג לתלת מוחין דאינון י' י' י' דאתרמיזו בהאי שמא יוד הי ואו הי כו' ע"ש והנה היה עליית ז"א בהא' דמילוי וא"ו שבו כי שם הוא שורשו ופנימיותו של ז"א לעולם כי באותו הא' שם הוא הרזא דמתקלא שהוא הדעת עלאה הנמשך מהאורא עלאה

- מאיר הכוונה -

⁵⁵⁰ א"ב גי' ג', ג' יוד"ן (יהל אור).

⁵⁵¹ "ישא יהו"ה בשמאלא וגבה מאד יאר יהו"ה באמצעיתא ודא יוד הי ואו הי ישא יהו"ה פניו אליך וישם לך שלום" נמחק ביהל אור.

⁵⁵² וזהו ואני מל', אברכם (יהל אור).

⁵⁵³ ע"י לעיל קלח ע"ד שגורס המוסגר, כן גורס הלש"ו כללים ח"א כ' ע"ד (וכן בדע"ה ח"א ז ע"ג) כמו שבא"א דאצילות המו"ס הוא שם ס"ג בפרטות המוחין אבל בכללות הרישא כולו הוא רק מכלל הע"ב הכללי כי הוא המוח הכללי דכליל לתלת וכל מוח הוא שם ע"ב

שעה"כ

אשר שם הוא האור הגנוז והוא האות א' דמילוי וא"ו אור דנפק מאויר ומשם הוא השם מ"ה דמילוי אלפי"ן שהוא ז"א והרי הוה שורשו בהאות א' דמילוי וא"ו שבהס"ג דהמ"ס ושם עלה ז"א קודם החטא שהוא בערב שבת בראשית אחר שש שעות והיה אז ז"א בהגילוי דאור הדעת עלאה שבא"א שהוא הכתר והוא מה שאמרנו שעלה במדרגת א"א כי א"א הוא עצמו הגילוי דאור הדעת עלאה והדעת הוא כולל תלת כי הוא כללות הג"ר והם הג' יודי"ן הנ"ל שבהס"ג דהמ"ס כי אלו הג' יודי"ן הם הגילוי דאור הדעת עלאה שבפנימיותו שהוא האות א' דמילוי וא"ו שבו שהוא המוחא חדא דכליל תלת

ועי' שעה"כ כב ע"א, אל הוא שם ייא"י שבהויה דס"ג והוא בחי' הה"ח דאבא שניתנו ביסוד דאימא, ועי' עוד כד ע"ג.

ע"ח א"א יג: סוד הש"ע נהורין דאנפין, יש בכל צד של הפנים רבוע ע"ב, דהיינו קפ"ד מימין וקפ"ד בשמאל, והם גימ' עם הכוללים ש"ע נהורין. ואלו קפ"ד דאחוריים של ע"ב דיודי"ן הם שורש לש"ע נהורין אחרים שיש בפנים ג"כ, והם ב' א"ל במלואם, בב' צדדי הפנים ימין ושמאל, וא"ל במילואו גימטריא קפ"ה, ושניהם גימטריא ש"ע, ויש א"ל שלישי [חוץ מב' שמות א"ל בב' הפאות] גם כן בחוטם שהוא בין ב' עינים, וא"ל זה יוצא מן ייא"י דס"ג שהוא גימטריא א"ל.

שער כו פרק ג: וכבר ידעת כי א"ל של הדיקנא הוא סוד א"ל מאלקים שבפאה (שער א"א פרק יא), והוא שורש הדינין, לכן כופה את הדינין שבגרון הנקרא אלקים. וז"ס ג"כ (בראשית לט א) ויוסף הורד מצרימה, כי יוסף גימטריא חמשה פעמים א"ל הנ"ל, ויוסף הוא סוד היסוד דבינה שבז"א, ונאמר ביוסף "יפה תואר ייפה מראה, ר"ת יתום כמבואר אצלינו⁵⁵⁴. ונקרא יפ"ת כנודע כי הסריס אין לו זקן, כי זה תלוי בזה, ולכן יוסף סוד היסוד יש לו הדרת פנים עליונים שהם ש"ע נהורין כנודע (שער א"א פרק יד). וכן בבינה עצמה, כי מן ס"ג יוצא שם ייא"י שהוא א"ל, כי ז"ס (תהלים לט ז) אך בצלם יתהלך איש, כי איש שהוא ז"א, הוא בסוד צלם הבינה הנקרא אהי"ה גימטריא א"ך, ואהי"ה זו במילוי יודי"ן גימטריא צלם עם הכולל, וזהו אך בצלם יתהלך איש, וזהו (בראשית טו) כי בצלם אלקים.

ועי' שער כט פרק ב שבחי' ייא"י היא פנימיות שם ס"ג.

ועי' בהגר"א על תיקו"ז מז ע"ד: וחרבא איהי חתיכת לה להאי טפה לתלת טפין בגין דא אזלא סגולתא דכד כו' - כצ"ל, ומפרש עתה "הולך סגולתא", דכד נחתא היא כלילא מג' טיפין, וכמו שמפרש והולך דכד נחיתת כו' ולבתר חתיכת לה לתלת כו'. ור"ל דכד מגיע לחג"ת בג' קוין מתחלקת לג' טיפין, והן ג' טפין דאתמשיכו מג' מוחין, והוא משם ס"ג דהוא מילוי הוי"ה, והוי"ה הוא חרב כמו שמפרש והולך, דרישא דחרבא איהי י' כו'. ובו ג' יודי"ן, וז"ש דחתיכת לג' טיפין, והן בג' אבהן, הן כל אלה כו' (איוב לג כט), וכמ"ש בתז"ח שם וש"מ, וזהו הולך סגולתא כד הולך נעשית סגולתא, וז"ש ובג"ד אזלא סגולתא⁵⁵⁵:

ועיי"ש פא ע"ב: הה"א הוא הבל, להב כו' כמו שמפרש והולך. וזהו בחול, אבל בשבת שנתגלה ההיא נקודה יו"ד, נק' לבי⁵⁵⁶. והענין ה"א הנ"ל הוא בינה ועם ל"ב אלהים דילה היא להב המזבח כו', והוא בינה דילה לשרפא מוץ ותבן שסובבין זו"נ דילה, ונשרפין בבינה כידוע. אבל בשבת הה"א נכלל ביו"ד, בנקודה דשבת, ושם יוד ול"ב (דיליה ל"ב נתיבות של חכמה) אלקים הנ"ל, והיא נקודה בהיכליה, דגש בתוך הב', ובי"ת הוא ביתא שהוא ההיכל בינה, ששם ל"ב אלקים וכו', וכן הוא ג"כ לבי בחכמה עצמה, יו"ד ול"ב נתיבות דידיה. אלא שאחד נעלם

- מאיר הכוונה -

⁵⁵⁴ שעה"ק לה ע"ג ושעה"פ מח ע"ב (לש"ו).

⁵⁵⁵ כח"ב.

⁵⁵⁶ פי' ל"ב עם אות י ולא אות ה' כמו בחול.

פְּעֵה"כ

שם, שלכן נקרא יש, שא' אין, דבוק באין, וכן נהירו דיליה, אל גדול, והוא שם ס"ג, ל"א ול"ב כידוע ייא"י. והנשאר והן בחו"ב⁵⁵⁷, אלי ולהב, והן ימינא ושמאלא, אור וחושך, חו"ג.

ע"י בית עולמים (ח ע"א): אורות המקיפים הם ידועים שהם מסוד שם א"ל ייא"י דס"ג במילואו ג"י היקף ומילוי ס"ג הוא הבל והם ז' הבלים דפומא.

כז. ו"יאמר אל"הים יק"ו "המים וגו'⁵⁵⁸ (בראשית א ט) בארח קו⁵⁵⁹ למהוי בארח מישר דהא מרזא דההיא נקודא קדמאה⁵⁶⁰ נפיק כלא בסתימו עד דמטי ואתכניש להיכלא עלאה⁵⁶¹ ומתמן נפיק בקו מישר⁵⁶² [ל]שאר דרגין עד דמטי לההוא אתר חד דכניש⁵⁶³ כלא בכלל דכר ונוקבא⁵⁶⁴ ומאן איהו חי עלמין המים דנפקי מלעיל מאת ה' עלאה מתחת השמים ו' זעירא ועל דא ו"ו חד שמים וחד מתחת השמים⁵⁶⁵ כדין (שם) ותראה היבשה⁵⁶⁶ דא ה' תתאה דא אתגלי וכל שאר אתכסי ומגו האי בתראה⁵⁶⁷ אשתמע בסוכלתנו ההוא דאתכסי⁵⁶⁸ אל מקום אחד⁵⁶⁹ בגין דהכא הוא קשורא דיחודא דעלמא [עלאה] (תתאה) יהו"ה אחד⁵⁷⁰ ושמו אחד⁵⁷¹ תרין יחודין⁵⁷² חד דעלמא עלאה⁵⁷³ לאתיחדא בדרגוי וחד דעלמא תתאה⁵⁷⁴ לאתיחדא בדרגוי קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו חי עלמין תמן אתבסיס ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה ובגין כך אקרי מקום אחד כל דרגין וכל שייפין מתכנישין תמן והו כלהו [ביה] חד בלא פרודא כלל ולית דרגא דאתיחדן [תמן] ביחודא חד אלא האי וביה אתכסיין כלהו בארח סתים בתיאובתא חד

(ו)עד הכא בדרגא [דא] אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא⁵⁷⁵ עלמא דאתגלייא [אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתא"ה (ישעיה ו א) ואראה את אדני"י (שמות כד י) ויראו את אלהי ישראל⁵⁷⁶ (במדבר יד י) וכבוד יהו"ה נראה (שם יז ז) וירא כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהו"ה ודא איהו רזא ותראה היבשה (שם) [כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו] (בראשית ט יג) את קשתי

- מאיר הכוונה -

⁵⁵⁷ איזה יותר גדול?

⁵⁵⁸ ר"ת יהו"ה (הערת הזוהר). ע"י זוהר הרקיע.

⁵⁵⁹ ואמר אורח קו. כי הגבול לנוקבא הולכין דרך אחר. אבל ה"ח יורדין מנוקבא שהוא אבא להיכלא יסוד א'. ומשם לכל דרגין עד דמטי לאחד שהיא יסוד ז"א שבאתערותא דיליה כן איבר' דכורין נעשה אחד. ומבשרי אחזה אלקי. וכן איברי' נעשין אחד. ואח"כ שניהם נעשין אחד (ש"נ).

⁵⁶⁰ חכמה (רח"ו).

⁵⁶¹ גבורה דבינה (רח"ו).

⁵⁶² חוט שדרא דז"א (רח"ו). ומתמן נפיק בקו מישר כו' מכאן ראייה לדברי האומר שכך הוא סדר האצילות שחכמה האצילה חסד לנצח ובינה האצילה גבורה והוד וכתר האצילה ת"ת יסוד והמלכות ג"כ וע"י תרומה קע"ה ע"ב חסד עלאה מחכמה (גו מחשבה) (ד"א). פי' כתר האציל ת"ת וח' לבי' ובי' לז"א כמש"ל ע"ד א' מתמן נפקו אש"א ורוח"א ומייא וע"ל רנא ע"ב במתני' ומ"ש שם. הרש"ב (נ"א). הוא מש"ל כי נה"י דאימא מתפשטים ברו"ק דז"א (מ"מ).

⁵⁶³ יסוד (רח"ו).

⁵⁶⁴ יוצא מזכר ונכנס בנקבה (רח"ו).

⁵⁶⁵ יסוד (רח"ו).

⁵⁶⁶ מלכות (רח"ו).

⁵⁶⁷ מלכות (רח"ו).

⁵⁶⁸ בינה (רח"ו).

⁵⁶⁹ יסוד דנוק' (רח"ו).

⁵⁷⁰ ז"א (מ"מ).

⁵⁷¹ מלכות (מ"מ). תרומה קלד ע"א (הערת הזוהר).

⁵⁷² ע"י ע"ח שער אח"ף פרק ה. "עלאה" הוא באצילות ו"תתאה" בבי"ע, שכן בבי"ע הוא המקום בו מתגלה שהוא ית' מהוה את הכל וממציא את הכל ומשגיח בכל ומנהיג את הכל (ביאורים ח"א מב ע"ג).

⁵⁷³ ת"ת (רח"ו).

⁵⁷⁴ מלכות (רח"ו).

⁵⁷⁵ אתיחד עלמא דאתגלי' בעלמא דאתכסי' כו'. נ"ב ועלמא דאתכסיא נקרא דא דלית ביה השגה. אבל בנוקבא כבר יש השגה. ונקרא ותראה היבשה (ש"נ).

⁵⁷⁶ גוונין דז"א סתימין ודנוק' אתגליין ושם הראיה וכו' ואמר את אלקי ישראל, "את" הוא הנוק' (יהל אור ח"א י ע"ג).

פעה"כ

נתתי בענן⁵⁷⁷ [דא מלכות] נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא דעיבא דאתחזי קשת ודאתער שמאלא לאתתקפא מראה דמות כבוד יהו"ה (יחזקאל א כח) אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש בלדתה⁵⁷⁸

מיכאל בסטרא דא⁵⁷⁹ רפאל בסטרא דא גבריאל בסטרא דא ואינון גוונין דאתחזין בהווא דמות חיור וסומק וירוק כן מראה הנגה סביב נהירו דאתכסיא בגלגולא דחיוו ודעינא (דעיבא) הוא מראה דמות כבוד יהו"ה גוונין דאתיחדא יחודא תתאה⁵⁸⁰ לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא יהו"ה אלהינו יהו"ה⁵⁸¹ גוונין סתימין דלא אתחזון ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה⁵⁸² גוונין [בקשת] [לקשת] לתתא⁵⁸³ לאתיחדא בהו חוור סומק וירוק⁵⁸⁴ כגוונין סתימין⁵⁸⁵ ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד

בשכמל"ו יחודא דלתתא⁵⁸⁶ יחודא עלאה (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא לקביל דא יקוו מדידו דקו (ומשירותא הכא שית תיבין משירותא) [ומשחתא⁵⁸⁷ הכא שית תיבין⁵⁸⁸ והכא שית תיבין משחתא] בוצינא דקרדינותא דכתיב (ישעיה מ יב) מי⁵⁸⁹ מדד בשעלו מים ודא איהו (בראשית א ט) יקוו המים הכא שעורא דיוצר עלמין⁵⁹⁰ יו"ד ה"א וא"ו ה"א קדו"ש קדו"ש קדו"ש (ישעיה ו ג) דא איהו יקוו המים יהו"ה צבאות דא איהו אל מקום אחד ברזא דשמא דא מלא כל הארץ כבודו דא ותראה היבשה רזא גליפא שמא דיחודא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו קדישא.

תרגום: "ויאמר אלהים יקוו המים וגו'", בדרך קו, להיות בדרך ישרה. שהרי מסוד של אותה נקודה ראשונה הכל יצא סתום, עד שהגיע והתכנס להיכל עליון, ומשם יצא בקו ישר לשאר הדרגות, עד שמגיע לאותו מקום אחד שכונס הכל בכלל של זכר ונקבה, ומיהו, חי העולמים. המים שיוצאים מלמעלה מאות ה' העליונה. "מתחת השמים" ו' קטנה, ועל זה ו"ו, אחד שמים, ואחד מתחת השמים, אז "ותראה היבשה" זו ה' תחתונה. זה התגלה, וכל השאר התכסה. ומתוך האחרונה הזו נודע בתבונה אותו שהתכסה.

"אל מקום אחד", בגלל שכאן הוא קשר היחוד של העולם העליון. "יהו"ה אחד ושמו אחד". שני יחודים, אחד של העולם העליון להתייחד בדרגותיו, ואחד של העולם התחתון להתייחד בדרגותיו. קשר היחוד של העולם העליון עד כאן הוא. חי העולמים שם מתבשם, ונקשר העולם העליון ביחוד שלו, ולכן נקרא מקום אחד. כל הדרגות וכל האיברים מתכנסים שם, ונהיו כולם בו אחד בלי פרוד כלל. ואין דרגה שמתייחדת שם ביחוד אחד אלא זו, ובו מתכנסים כולם בדרך סתום, בהשתוקקות אחת.

עד כאן בדרגה זו מתייחד העולם הנגלה בעולם הנסתר. העולם הנגלה מתייחד גם כן למטה, ועולם הנגלה הוא עולם התחתון, "ואראה את ה'", "ויראו את אלהי ישראל", "וכבוד ה' נראה", "וירא כבוד ה'", "כמראה הקשת וגו' כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה'". וזהו סוד "ותראה היבשה". "כמראה הקשת" זה חי העולמים, וזהו "את קשתי נתתי בענן", זו מלכות,

- מאיר הכוונה -

⁵⁷⁷ כלומר הקשת הוא בחי' היסוד, והיא ניתנה בענן, שהוא כינוי למלכות, ואז נהיה יחוד (דע"ה ח"ב פח ע"א).

⁵⁷⁸ אותיות קש"ת (רח"ו). נמצא כשהשמאל אתתקף המלכות מלאה דינים ורוצה להריק אותם על העולם להחריבו (מ"מ). ריש חיי שרה ומנחת יהודה דף ע (ותקש בהפוך אתון וקשת) (ד"א).
⁵⁷⁹ פי' הם מרכבה של המלכות שמתראים בה הארת חג"ת וענפיהם הם מיכאל גבריאל רפאל שהם ענפי חג"ת (מ"מ).

⁵⁸⁰ פי' הגוונים של המלכות תלויים בגוונים של ז"א, כשמאירים של ז"א גם של המלכות מאירים (מ"מ).

⁵⁸¹ הם חג"ת דז"א, ה' חסד, אלקינו גבורה, ה' ת"ת (מ"מ).

⁵⁸² והוא יחוד ז"א (מ"מ).

⁵⁸³ פי' מיכאל גבריאל רפאל, שהם מרכבה דמלכות, והם הגוונים הנראים בקשת בעולם הזה (מ"מ).

⁵⁸⁴ פי' לחבר עמהם הארת חג"ת עם ענפיהם שהם מיכאל גבריאל רפאל שהם נגלים (מ"מ).

⁵⁸⁵ הם חג"ת העיקרים (מ"מ).

⁵⁸⁶ יחוד ו"ק דמלכות מן החיצונים (מ"מ).

⁵⁸⁷ פי' הם המוחין דז"א (מ"מ). עי' שעה"כ ה ע"ד.

⁵⁸⁸ פי' ז"א יש בו ו"ק, וע"י המוחין נגמר פרצופו (מ"מ).

⁵⁸⁹ ויחי רטו ע"ב וריש תקון כד ע"ב (ד"א).

⁵⁹⁰ בראשית כג ע"א (הערת הזוהר).

פְּעֵה"כ

נתתי מיום שנברא העולם. ביום מעונן, כשנראית הקשת (כשמתעורר השמאל להתגבר) מראה דמות כבוד ה', מתעורר השמאל להתגבר. יוצאת רחל ותקש בלדתה. מיכאל בצד זה, רפאל בצד זה, גבריאל בצד זה. והם הצבעים שנראים באותה דמות, לבן ואדום וירוק. "כן מראה הנוגה סביב", האור שהתכסה בגלגול מראה העין, הוא מראה דמות כבוד ה'. הצבעים שהתייחדו היחוד התחתון הם לפי היחוד שהתייחד יחוד עליון. "ה' אלהינו ה'". צבעים סתומים שלא נראים ומתקשרים אל מקום אחד. יחוד אחד בעליון, הצבעים בקשת למטה להתייחד בהם, לבן אדום וירוק, כמו צבעים סתומים, והם יחוד אחר, סוד ושמו אחד. "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", היחוד שלמטה. יחוד עליון "שמע ישראל יהוה" אלהינו יהוה אחד". זה כנגד זה. "יקוו", מדידות של קו ומדה, כאן שש תיבות וכאן שש תיבות. מדידת הנר החזק, שכתוב "מי מדד בשעלו מים", וזהו "יקוו המים". כאן שיעור של יוצר העולמות, יו"ד ה"א וא"ו ה"א. "קדוש קדוש קדוש" זהו "יקוו המים". "ה' צבאות", זהו "אל מקום אחד", בסוד של שם זה. "מלא כל הארץ כבודו", זה "ותראה היבשה", סוד חקיקת שם היחוד כוז"ו במוכס"ז כוז"ו הקדוש.

כח. ע"י זהר ח"ב קטז ע"א: וועליהו (ועלה) אוקמוה מארי מתניתין ובחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם ובודאי איהו ברית דשבועה דעליה קיימין א"ח⁵⁹¹ ד' ⁵⁹² דאינון שמיא וארעא⁵⁹³ דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי א"ח שמים הדא הוא דכתיב (מ"א ח ל) ואתה תשמע השמים⁵⁹⁴ ד' הארץ הדא הוא דכתיב (ישעיה סו א) והארץ הדום רגלי:

תרגום: ועליו בארו בעלי המשנה בחגיגה על מה העולם עומד על עמוד אחד ששמו צדיק שנאמר וצדיק יסוד עולם ובודאי הוא ברית של שבועה שעליו עומדים א"ח ד' שהם שמים וארץ שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי א"ח שמים זהו שכתוב ואתה תשמע השמים ד' הארץ זהו שכתוב והארץ הדם רגלי.

וע"י ח"ג רנז ע"א: ואיהי פקודא רביעאה יחוד מסטרא דעמודא דאמצעייתא שמע ישראל ואיהי כ"ה כ"ה אתון עמיה בשית תיבין דאינון שמע ישראל ובגינה אמר אברהם נלכה עד כ"ה ונשתחוה כ"ה תאמר לבית יעקב איהו א"ח עמודא דאמצעייתא ואיהי ד' שלימו דיתודא דיליה לאשלמא ביה אחד א"ח כליל ט' ספיראן דאינון א' אין סוף⁵⁹⁵ ח' תמניא ספיראן מחכמה עד יסוד ד' מלכות קוצא דילה⁵⁹⁶ בה אשתלימו לעשרה⁵⁹⁷ דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ד' כלילא מד' אתון יהוה":

תרגום: והמצוה הרביעית היא⁵⁹⁸ יחוד מצד העמוד האמצעי, שמע ישראל, והיא כ"ה, כ"ה אותיות עמו בשש תיבות שהן שמע ישראל, ובגללה אמר אברהם, "נלכה עד כ"ה ונשתחוה" כ"ה תאמר לבית יעקב". הוא א"ח, עמוד האמצעי, והיא ד' שלמות היחוד שלו להשלים בו אחד. א"ח כולל תשע ספירות, שהן א', אין סוף, ח' שמונה ספירות מחכמה עד יסוד, ד' מלכות הקוץ שלה, בה נשלמות לעשר שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ד' כלולה מארבע אותיות יהוה". וע"י עוד תיקון⁵⁹⁹ צד ע"א: ועוד נעשה אדם שכינתא תתאה נטילת עצה מקודשא בריך הוא דאתמר ביה כתפארת אדם לשבת בית (ישעיה מד יג) דעמודא דאמצעייתא ושכינתא עלייהו

- מאיר הכוונה -

⁵⁹¹ שכולל ט"ס כמנין א"ח (ט' גלגלים בשמים – מצאתי כתוב על הגליון) (יהל אור).

⁵⁹² שד' הוא מלכות כידוע (מד' כנפות הארץ מצאתי כתוב על הגליון) (יהל אור).

⁵⁹³ ע"י לקמן קעה ע"ב וח"ג שו ע"ב (לש"ו).

⁵⁹⁴ ת"ת שהוא כלל הו"ק, והוא נקרא אתה, וכמ"ש (מלכים א' ח לב) ואתה תשמע השמים, ואמרו בזוה"ק (משפטים קטז ע"א) כי הוא קאי על ת"ת שהוא כלל הו"ק, ושם נתגלה המאציל בשם הויה ב"ה וכנ"ל שער ז', ועל זה נאמר ואתה תשמע השמים, כי הוא נקרא שמים, וכמ"ש בזוהר שם, וכן בזוהר (ח"א דף רסב ע"ב, ובח"ב דף רעא ע"א), וכן אמרו בתיקונים (תיקון יט דף טל ע"ב), כי ת"ת שהוא כלל הו"ק, הוא נקרא אתה (הקדו"ש פח ע"ב).
⁵⁹⁵ כתר (יהל אור).

⁵⁹⁶ ר"ל קוצא דאיהי ד' משלמת לעשר, וד' עצמה כלילא מל' כו' (יהל אור).

⁵⁹⁷ תבין כי קוץ הד' שבמלכות משלים ה"ס של יוד הא ואו הא נראה כי אלו הם י"ס מעילא לתתא וקוץ זה הוא מלכות האחרונה של הזכרים ולכן זה נרמז בקוץ הד' של אחד והבן זה היטב מאוד (זהר הרקיע).

⁵⁹⁸ כנ"ל

שְׁעָה"כ

אתמר זכר ונקבה בראם ואתקריאו אדם וכגוונא דיליה אמר לתתא באדם וחיה (בראשית ה ב) זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם וכמה דקודשא בריך הוא ושכינתיה אתקרי אחד הכי קרא לון אחד לאדם ולאנתיה הה"ד (ישעיה נא ב) כי אחד קראתיו דתפארת איהו א"ח כליל תשע ספירן מלכות ד' 599 עשירית ליה כלילא מעשר דאינון יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואיהי ד' כלילא מארבע אתוון דאינון יהו"ה קוצא דאת ד' מורה על עשר וד' על ארבעה דהכי רשות היחיד רחבו ארבעה וגבהו עשרה והא אוקמוה.

תרגום: ועוד נעשה אדם השכינה התחתונה נוטלת עצה מן הקדוש ברוך הוא שנאמר בו כתפארת אדם לשבת בית שעל העמוד האמצעי והשכינה נאמר זכר ונקבה בראם ונקראו אדם וכמותו אמר למטה באדם וחיה זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם וכמו שהקדוש ברוך הוא ושכינתו נקרא אחד כך קרא לאדם ולאשתו אחד זהו שכתוב כי אחד קראתיו שתפארת הוא א"ח כולל תשע ספירות המלכות ד' עשירית לו כלולה מעשר שהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א והד' כלולה מארבע אותיות שהן יהו"ה הקוץ של האות ד' מורה על עשר וד' על ארבעה שכך רשות היחיד רחבו ארבעה וגבהו עשרה והרי פרשוה.

בהגרא: דא עמודא דאמצעיתא ושכינתיה - ר"ל, אדם כתיב כתפארת ובית נוק' וזהו לשבת לשבת יצרה (ישעיה מה יח) ומ"מ איהי שלימו דאדם העשירית כמו שמפרש והולך ולכן שניהם יחד אדם א' כמו שמפרש והולך עלייהו: **כי אחר כו'** - דקאי על אברהם ושרה כמ"ש למעלה ואמר וכמה דקב"ה ושכינתיה כו' כמו שמפרש והולך דתפארת איהו א"ח כו':

כט. עי' זו"ח נו ע"ד: שיעורא דליה שיעורא למיעבד מדידין ושיעורין לסטרין כלהו יהו"ה אלקינו יהו"ה רזא דארביסר⁶⁰⁰ אתוון תלת שמהן פנימאין כללא דכלא רזא חדא עילא ואמצעיתא ותתא⁶⁰¹ הכא כללא דכל סטרין מאתר דלית ביה שיעורא דאקרי אין סוף עד סייפי סטרא בתראה תתאה לכל דרגין

חד לעילא אתר דשירותא דמתמן נפקין שבילין לכל סטרין חד באמצעיתא רזא דמשה אכליל גרמיה ביה⁶⁰² בגו אברהם ויצחק חד כללא דדוד מלכא תיקונא וסמכא חד לכלהו וכד מתחברן אתוון⁶⁰³ דמהימנותא אתגליין בחבורא וקישורא דכלא תרין עלמין עילאה ותתאה עילאה סלקא עד דלית שיעורא ואין סוף⁶⁰⁴

תתאה נחתא {נו ע"א} בשעורא עד סוף דכל דרגין עלמא עילאה דמתקשרא וסלקא עד א"ס פליג אתווי בדרגוי שבע אתוון יהו"ה אל"ה ע"ג רזא דעלמא עילאה דמתקשרא וסלקא עד א"ס ואתפליג באתווי שבעה עלמא תתאה דמתקשרא ביה ונחתא עד סוף דכל דרגין פליג אתווי בדרגוי שבע אתוון ינו"ו יהו"ה תלת אתוון עילאין בד' אל"ם רזא חדא חבורא וקשורא חדא דלית בהו פירודא ובג"כ לארביסר אתוון ז' וז' וכלא חד אחד ואוקמוה דלי"ת עילאה ורב על שאר אתוון וכן רי"ש דאל אחר לאשתמודעא דלא לאחלפא רזא קדישא עילאה ולאכללא סטרא אחרא בהדיה סימן עי"ן דל"ת דאינון רברבין ע"ד לאסהדא סהדותא

- מאיר הכוונה -

⁵⁹⁹ לעיל צב ע"א וזהר ח"א רנו ע"ב (לש"ו).

⁶⁰⁰ עי' אריכות בבהגרא בתז"ח יח ע"א.

⁶⁰¹ ר"ל בינה שכולל ג"ר נק' עילא ו"ק אמצעיתא מלכות תתא (בהגרא בתז"ח יח ע"א).

⁶⁰² ר"ל משה דרגא דת"ת בגו חו"ג אברהם ויצחק ואמר אכליל גרמיה ר"ל לכך אמר אלקינו לכלול גם עצמו והענין כי משה דרגא דהתפשטות בינה בעד"א וזהו בינה לבא בגו גופא עד"א וז"ש אכליל גרמיה (בהגרא בתז"ח).

⁶⁰³ ר"ל תרין עלמין בינה ומלכות כידוע⁶⁰³ שכל עלמא הוא בנוק' מן העולם ועד עולם והן מתחברים ביחד עי"י עד"א כי בינה מסתיימת בו עד החזה ושם מתחלת מלכות כידוע וז"ש בפ' שלח לך (דף קסב ע"א) תרי אינון וחד אשתתף בהו ואינון תלתא וכד הוו תלתא אינון חד א"ל אל"ן תרין שמהן דשמע ישראל דאינון ה' ה' אלקינו אשתתף בהו ואיהו חותמא דגושפנקא אמת וכד מתחברין כחדא אינון חד ביחודא חדא והוא עד"א שהוא נקרא אמת חותמא דגושפנקא כמ"ש חותמו של הקב"ה אמת והענין כי מורה על ראשון ואחרון ואמצע שהן תלת דרגין בינה עד"א מלכות היה הוה יהיה⁶⁰³ וכולם מתייחדים בעד"א שלכן נקר' אמת א' ראש אותיות ות' סופן ומ' מכוון באמצע⁶⁰³ וכן האותיות מורים עליהם כידוע ועד"א בו ו"ק וחזה הוא באמצע כי חג"ת מתקשרין בבינה ונה"י במלכות כידוע בהרבה מקומות וזהו שאלקינו מתפלג תלת אתוון לה' הראשון וג' לה' השני והן שבעה ושבעה כמ"ש יו' וכמ"ש שבע' ימים ושבע' ימים וכמ"ש בז"ח ש"ה (סב ע"ב) (בהגרא בתז"ח)

⁶⁰⁴ ר"ל לכתר שנקרא א"ס כידוע (בהגרא בתז"ח).

פעה"כ

דרזי דרזין לאפקא משחתא חדא למשיחו דרזא דמהימנותא ומאן דידע רזא דא ידע רזא דמאריה ואחסין תרין עלמין⁶⁰⁵ עלמא דא ועלמא דאתי ומשחתא אקרי קו המדה ודא אתייהיב לחכימי עליונים קדישין דידעין רזא דמאריהון ומשתדלי ביקריה ולא אתייהיב לחייבי עלמא דלא ידעי ולא חיישי ליקרא דאמריהון ואינון זכאי קשוט די בהו רזא דמהימנותא עילאה להו אתייהיב למנדע ולאסתכלא בגין דלא סטאן ימינא ושמאלא קו המדה אורך ורוחב⁶⁰⁶ קו המדה עומקא ורומא קו המדה עיגולא וריבעא בתליסר תרעין⁶⁰⁷ קיימא למנדע ואינון שיחא ועשרין לתרין סטריין⁶⁰⁸ כד מתגלפי בגילופייהו כלא חד במשחתא⁶⁰⁹ דא קו המדה סלקא ונחתא אתגליף בגליפוי לכל סטריין נהורא דלא קיימא בנהורא⁶¹⁰ גליף⁶¹¹ ונפיק נציצו דכל נצוצין⁶¹² ובטש גו רעוא דרעוון⁶¹³ ואתטמר ביה ולא ידע בזמנא דרעוא דא בעא לאתפשטא נפיק האי נציצו דטמיר גו האי רעותא בגין דאתחזי ולא אתחזי לאתקיימא כגוונא דא כד אתפשט רעותא דא בטש האי נציצו דאחזי גוון ולא גוון ועאל בהורא⁶¹⁴ אתפשטותא⁶¹⁵ ונפק בגוונוי וסלקא וקיימא⁶¹⁶ בסליקו גו רעותא ואתפשטותא בטש רעוא אתפשטותא דיליה בסתימו דלא אתיידע ואפיק נהורין דקיקין צלילין כלילין כחדא כד בעאן לנפקא האי נציצו דביה גוונין בטש בהורא אתפשטותא ואתדחיק ומגו דחיקו נפקין אינון נהורין דקיקין ואשתמעו כחדא כדין האי נציצו אחזי בהו גווני ואצטבע כלהו כחדא חיוור וסומק וירוק ואוכם ואתעכב ביה תריסר ירחין ולבחר אתעקרו מתמן ואשתילו באתר אחרא והאי נציצו סלקא ונחתא והאי איקרי בוצינא דקרדינותא⁶¹⁷ האי אתקין ובטש בכל

- מאיר הכוונה -

⁶⁰⁵ שזה הסוד בנוי על תרין עלמין כנ"ל (בהגר"א בתז"ח יח ע"א).
⁶⁰⁶ הן שית סטריין אורך ורוחב עומקא ורומא עיגולא ורבעא⁶⁰⁶ שיסוד קו המדה הוא (על עד"א והוא) וא"ו שהוא קו המדה כמ"ש בת"ה (כ' ע"ב) ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו' כו' ע"ש כל הענין וכן בת"ט (לו ע"א) מאי קו דא אות ו' כו' (בהגר"א בתז"ח).
⁶⁰⁷ ר"ל זהו גימטרי' אחד (בהגר"א בתז"ח).
⁶⁰⁸ שכל מדה יש לו שני קצוות שלכן ו"ק מתפלגין ל"ב גבולי אלכסון ולכן בו שם הוי"ה גימטרי' כ"ו (בהגר"א בתז"ח).
⁶⁰⁹ ור"ל וזהו אחד וכן בתז"ח (ע"ט ע"ג) & ג' קשרין ה' אלקינו ה' כו' ומשחתא דלהון אחד במדידו דאורכא ופותיא ועומקא ורומא עגולא ורבעא כו' (בהגר"א בתז"ח).
⁶¹⁰ הוא רדל"א (בהגר"א בתז"ח).
⁶¹¹ שהאי רדל"א הוא גליף במ"ס ואתטמר גו רעוא דרעוין כמ"ש (א"ז רפט ע"א) והוא רישא סתימא דברישיא דעתיקא דלא אתיידע כו' פשיט חד טורנא כו' ע"ש היטב וכן שם בדף הקודם ע"ב מצחא דאתגלי בע"ק רצון איקרי דהא רישא עילאה כו' ע"ה (בהגר"א בתז"ח).
⁶¹² הוא בוצינא דקרדינותא הנז' בכ"מ כמ"ש למטה (בהגר"א בתז"ח). שכל סטרא דגבורה הוא מתנוצץ בגוונים כידוע⁶¹² והאי בוצינא שורש כל הגבורות וז"ש נציצו דכל נציצין וכן כל מדידו בסט' דגבורה שכל התפשטות הוא רחמים וכל מדידו וגבול הוא דין ולכן הוא קו המדה (בהגר"א בתז"ח).
⁶¹³ כמ"ש בא"ז (רפ"ט א') והוא רישא כו' בטש כו' ואתגליף כו' בהאי מצחא כו' והאי נצוצא נפיק מגו מוחא כמ"ש במאמר הנ"ל ובמ"ס הוא שורש הגבורות כידוע ובאורא שבין גלגלתא למ"ס שורש החסדים (בהגר"א בתז"ח).
⁶¹⁴ **צה ההוא (צהגר"א בתז"ח).**

⁶¹⁵ ידוע שהבטישה הוא זיווג נעלם⁶¹⁵ ולשון בטש כי ענין הזיווג הוא לזווג ב' הפכים זר"נ שהם חו"ג אש ומים {יח ע"ג} שיתמתקו כמ"ש בא"ר ובהרבה מקומות וזהו לשון הכאה ובטישה וידוע שנקבה תסובב גבר ונכללים שני הזרע שלו ושלה בה כמ"ש (א"ז רצב ע"ב) מבוצינא דקרדינותא נפיק ניצוצא כו' ואתכליל לבוצינא כו' וכד אתחברו תרווייהו כו' ובדף (רצה ע"א) כו' אימא אתמשכת ואתכלילת באורא דכיא כו' ע"ה: ונפיק בגוונוי - כי הגוונין הם מסטרא דגבורה כנ"ל רק שאינן מאירים הגוונים ואינן נראים כי הגבורה הוא סטרא דחשך⁶¹⁵ אבל כשנכלל בה חסד שהוא אור אז מאירים הגוונין וכמ"ש בת"י ת"ה לענין בינה ומלכות ע"ש אע"ג דכאן הכל רחמים מ"מ שרשן כאן וז"ש לעיל דאתחזי ולא אתחזי שאע"פ שהוא כאן רחמים מ"מ שרש הדין הוא לכן אתחזי ולא אתחזי וכן אמר דאחזי גוון ולא גוון כו': (בהגר"א בתז"ח).
⁶¹⁶ וז"ש בכ"מ כד סליק ברעותי⁶¹⁶ וכאן הוא התחלת הגילוי להברא ראשית שהיא חכמה שירותא דכולא כמ"ש בא"ז (רצ ע"א) וכ"מ (בהגר"א בתז"ח).

⁶¹⁷ וענין בוצינא דקרדינותא הוא דעת שהוא קו המדה וא"ו דנפיק כו'⁶¹⁷ כנ"ל שהוא וא"ו כידוע והוא מתפשט בכל כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כו' וכמ"ש (א"ז רפט ע"ב) ועייל לגו דגופא ומלייא כל אינון אדרין כו' ע"ש ואמר בפ' משפטים (& קכ"ג א') דעת גניז בפומא דמלכא והוא באלו ג' קשרים של חו"ל [חו"ל ר"ת חיד ולשוו] כמ"ש לקמן ובתז"ח (& ע"ט) ע"ש כל המאמר שעל זה השורש הולך כל המאמר של שם ובדעת תרין עטריין חו"ג כמ"ש (א"ז רצא ע"א) דא תרין עטריין דהוו גניזין כו' ע"ש ובדף (רצב ע"ב) ותרין גניזין דיליה כו' ע"ש ובוצינא דקרדינותא הוא עיטרא

פעה"כ

נטיען נהורין ואומר לו גדל כדין אפיק מבויעין ההוא אתפשטותא עילאה קדמאה ואשקי ונהיר לכלהו ואתרביאו בהאי בוצינא דקרדינותא נהיר מאן דנהיר וסלקא ונחתא ואתפשט לכל סטרין וכדין איקרי קו המדה וקיימא משחתא לעילא ותתא קו המדה בוצינא דקרדינותא בתימא דכל סתימן משחתא נכירא דאתקין שפירו לכלא ההוא שפירו דנפיק מפשיטו קדמאה איהו אתקין לון ביה קיימין למשחתא לעילא ותתא מאן דזכי בהאי וידע ביה זכה למנדע בחכמתא דמאריה זכאה חולקיה בהאי עלמא ובעלמא דאתי דא משחתא לרזא דמהימנותא קו המדה אורכא ופותיא } נז ע"ב { בשיעורא עומקא ורומא בשיעורא עיגולא ורבוועא בשיעורא כלא סחרא משחתא חדא כל נהורין וכל רזין לא סלקין ולא נחתין ולא מתפשטין אלא במשחתא דא בר לעילא לעילא דלית שיעורא ולא קיימא בהאי לאסתכלא ולמנדע כל שיעורין וכל משחתין הוא כליל לון וכולא אתכליל ביה קו המדה אינון גוונין דאצטבעו ביה וקיימין ביה אתפשטו וכד אתרביאו סלקן ומתפשטן לאורכא ולפותיא ועומקא ורומא ואיהו סלקא ומדיד לכלא במשחתא חדא שארי מלעילא מאתר דשארי שיעורא עד סוף דרגי מהימנותא תרעא קדמאה שירותא דשארי טמירא דטמירו והאי נציצו אתרבי ונציץ דלא אתגלייא ולא אתידע עד דמטי לרעוא דרעוין ומתמן אתגלייא ולא אתגלייא עד דקשיר קשרין למשחתא כגוונא דאיהו מדיד הכי אתרביאו וסלקן לכל סטר קשרא דנעיין מתמן ושראן קשרין ההוא קשרא קדמאה תלתא אלפי עלמין קשרין ביה⁶¹⁸

– מאיר הכוונה –

דגבורה של הדעת והוא נקרא נציצו והוא גניז באימא כמ"ש שם (&)⁶¹⁷ תרין עיטרין דהוו גניזין כו' ומסט' דאימא חד עיטרא דאקרי גבורה ואמר שם (ד' רצ"ב)⁶¹⁷ כג"כ מבוצינא דקרדוניתא נפיק ניצוצא פטישא תקיפא דבטיש כו' ואכליל לניצוצא דנפיק מבוצינא דקרדוניתא דגניז במעוי דאימא כו' וז"ס ואלה המלכים כו' בארץ אדום שהיא בינה שע"י כן אתחרבו כמ"ש בא"ר ושם בא"ז בדף (רצג ע"א) מאי סטרא דאימא גבורה תקיפא כו' ועיטרא דחסד נקרא אורא דכיא והוא גנוז באבא כמ"ש במאמר הנ"ל⁶¹⁷ ולכן ע"י התבסמות באורא דכיא נתתקנו עלמין קדמאין כמ"ש במאמר הנ"ל בדף (רצה ע"א)⁶¹⁷ נפיק ההוא ניצוצא בוצינא דקרדוניתא כו' כד אימא אתמשכת ואתכלילת באורא דכיא ההוא חוורא נקיט אימא וניצוצא עאלת ונפקת ואתאחד דא בדא כו' ובא"ר (קלה ע"ב) תאנא כו' סליק ברעותי' כו' ואפיק מבוצינא דקרדוניתא חד ניצוצא כו' ע"ש עד אתקרי גולגלתא תקיפא ואמר שם אשא מסט' חד ואורא מסט' חד והן תרין עיטרין חו"ג ניצוצא ואורא כמ"ש אבל בוצינא דא כו' ודינא מסטרוי אשתכח ור"ל שעטרא דגבורה שהוא במעוי דאמא אף שבאימא אין שם דין מ"מ דינא מסטרהא בהתפשטות למטה התרין עיטרין וזהו בכ"מ⁶¹⁷ דבינה דינן מסטרהא ור"ל⁶¹⁷ נהיר למאתן ושבעין עלמין הן מסטרא דבוצינא דקרדוניתא וכן בכ"מ שנזכר מאתן וע' עלמין הוא מסטרא דבוצינא דקרדוניתא כמו ברעוא דרעוין דשם גניז האי ניצוצא כמ"ש⁶¹⁷ אמר בא"ר (קכט ע"ב) האי מצחא אתפשט במאתן וע' אלפין נהירין דבוצינא והן כ"ז אותיות התורה דאתגליפו בבוצינא דקרדוניתא כידוע דבוצינא גליף גליפין וכמ"ש בס"י (פ"ב מ"ב) חקקן חצבן צרפן שקלן והכל בסטרא דגבורה שלכן וידבר אלקים את כל הדברים האלה, ובבינה ניתנה התורה, אנכי כו'⁶¹⁷ כידוע בהרבה מקומות וכמ"ש תורה בגבורה ניתנה וכל אות סליק לעשר כידוע והן מאתן ושבעין עלמין קדמאין ע"י בוצינא דקרדוניתא יצא ולכן לא אתקיימו בסטרא דדינא עד דאשתתף בהדיא אורא עיטרא דחסד כמ"ש (א"ר קמב ע"א) בגין לאתבסמא גבורה דא דכליל ה' גבוראן בהאי חסד דכליל ה' חסדים כו' והן שני עטרין הנ"ל כידוע ה"ח וה"ג דעת, ואמר שם (אד"ר קמב ע"א) ובג"כ בכלהו כתרין כו' ע"ש עד אתבסמו ואתכלילו דא בדא, והענין כי תחלה יצאו בעטרא דגבורה והוא תקוני נוקבא ואח"כ יצא עטרא דחסד תקוני דכורא כידוע שעטרא דחסד בז"א ועטרא דגבורה בנוקבא וכן הם תחלה באו"א כנ"ל וע"י שניהם נעשה אדם זר"נ ואתבסמו וכן שם (קלה ע"א) תאנא בצניעותא דספרא כו' בארץ אדום באתר דכל דינן כו' והוא עטרא דגבורה במעוי דאימא ושם תאנא הוא גזירת דינא כו' אלף אלפין כו' והוא דעת שבו אלף אלפין אכסדרין כמ"ש (שם קלו ע"א) מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין כו' והוא דעת מוחא תליתאה כמ"ש בא"ר וא"ז ואמר שם (קלו ע"א) תאנא בכל קוצא וקוצא מתאחדין אלף אלפין כו' מאינון תקיפין ולכן לא יתקיימו עד שיצא עטרא דחסד וז"ש⁶¹⁷ מתחלה עלה במחשבה לברוא במה"ד ראה שאין מתקיים העולם במה"ד שיתף עמו מדה"ר וזהו עלמין קדמאין דאתברירו במחשבה וזהו עלה במחשבה ונתחרבו וזהו ראה⁶¹⁷ שאין מתקיים כו' שיתף כו' וזהו התיקון ואלו שני העיטרין גנוזים במעוי דאו"א כמ"ש במאמר הנ"ל בא"ז (רצה ע"א) ואוריתו לבן והדא יהיב עטרא דגבורה לברתא ותרין העיטרין באו"א אינן מעצמן כמ"ש שם גניזין בגווייהו אלא מחו"ג דא"א וח"ג דא"א מחו"ב שלו כמו זר"נ מאו"א חו"ב, וח"ב של או"א ירתין מחו"ג דרדל"א שהן גנוזין בתוך חו"ב דא"א כידוע ולמעלה מזה אין רשות לדבר שג"ר דרדל"א לא אתידע ולא אתדבק וזהו התחלת הבוצינא דקרדוניתא ואורא דכיא חו"ג דרדל"א דבטש במ"ס של א"א כמ"ש בא"ז (רפ"ט) במאמר הנ"ל וההוא רישא סתימאה כו' כנ"ל ואתגליף במוחא ששם בוצינא כנ"ל ואורא גניז גו אורא דקד"א ששם חסד דרדל"א והוא רוחא דגניז בעתיק יומין חסד (בהגר"א בתז"ח).

⁶¹⁸ ע"י באוה"ג ע"ז בתז"ח פ' ע"ב ד"ה סימנא דא ע"ש (יהל אור).

שְׁעָה"כ

חד עלמא סלקא לעילא וחד נחתא לגביה וחד נחתא לתתא מניה דאיהו דקיקא מכלהו בין עלמא ועלמא אלף עלמין

עלמא תתאה מכלהו⁶¹⁹ ארכיה אלף אמין⁶²⁰ וחמש זרתין אתכלילו בהאי קשרא והאי קשרא אורכיה תלת אלפי עלמין וחמש אצבעאן פותיה תלת אלפי עלמין וכלא אתקשר בעיגולא עיגולא דסלקא ונחתא בעיגולא חדא שית אלפין עלמין לגו מעיגולא חד והאי קשרא כליל כלא⁶²¹ האי קשרא קדמאה קיומא נעיץ מהכא ואתפשטו קשרין ומדידין מהאי קשרא שארי קו המדה לאתפשטא⁶²² מדיד אלף דאיהו עיזקא חדא ואלף דאיהו עיזקא חדא לאתאחדא דא בדא

ל. עי' ע"ח שער כג פרק ב: ועתה נבאר מהיכן נעשה בחי' הכתר הזה. והנה הוא נעשה מבחי' חצי התחתון של הת"ת דאמא הנקרא תבונה, וזהו ענינו. כי הנה כתבנו לעיל (שער או"א פרק ט'), כי לסבת הכנסת נה"י דאמא הראשונים תוך ז"א בבחי' המוחין, הוצרכה להתגדל ולעשות לה נה"י חדשים אחרים. ושם בארנו איך היה הענין, ואמרנו כי האורות של נה"י דאמא עלו בחצי (ת"ת) התחתון [של הת"ת] של תבונה לדחות את הולד שינלד ויצא לחוץ. ואז אותן האורות הוציאו שם נה"י אחרים חדשים, כי בעלות האורות הנ"ל, האירו ונתנו כח לכלי ההוא של מחצית הת"ת התחתון, והגדילו (ממנו) [וממנו נעשו] ג"כ נה"י חדשים, ואז האורות הראשונים שנסתלקו נתלבשו תוך אלו הנה"י החדשים⁶²³. כי הנה"י הראשונים הוצרכו להתרוקן לכמה סבות הנ"ל, אם לצורך לידת המוחין דז"א, ואם להעשות לבושין למוחין דז"א עצמו כנ"ל, אבל אלו שהם תשלום י"ס של תבונה עצמה חזרו האורות להתלבש בהם. והנה מזה המחצית התחתון של הת"ת ומן הנה"י, בבחינת כלים ובחינת אורות ג"כ שלהם עצמן, הם הנעשין כתר של ז"א. והרי זה הוא שינוי א' שיש בין הכתר אל המוחין, כי המוחין, הכלי שלהם הם של התבונה והאורות הם של ז"א, אבל הכתר הכלי והאור שלו הכל הוא של תבונה. ובזה תבין טעם למה אין הכתר במספר י"ס כנ"ל, אמנם מתחילין מן החכמה שהוא נקרא ראשית. והענין, כי הנה המוחין דז"א שהם חב"ד שלו, האורות הם של ז"א עצמו, ואע"פ שהכלים והלבושים הם נה"י הראשונים של התבונה כנ"ל, עכ"ז הם טפלים ונגררים אחר הרוחניות והאורות שבתוכו אשר הם מז"א עצמו, ולכן משם הם מתחילין מספר הי"ס, שהם חב"ד חג"ת נה"י שבו. ובפרט במ"ש לעיל, כי הכלים של נה"י הראשונים דתבונה נעשו בשר משרו וגופו ממש (דת"ת) דז"א. אמנם הכתר שלו, אין לו שייכות עמו, לא באורות ולא בכלים, כי כולם הם בחי' התבונה לבד, ואין בו בחי' דז"א כלל, זולתי שהוא מתחבר עמו ושורה עליו כעין כתר כמ"ש, ולכן אינו נחשב במספר י"ס דז"א, וזכור כלל זה וכו'. וז"ס מ"ש בתיקונים (קמט ע"ב⁶²⁴) הכתר הוא אמא על ברא. גם אמרו בתיקונים (קמב סע"א) כי כל הכתר הוא אה"י⁶²⁵.

- מאיר הכוונה -

⁶¹⁹ עי' בהגר"א בתז"ח כג ע"א

⁶²⁰ ועם ב' אלפי' שבין קשרא לקשרא הרי שלשת אלפים (בהגר"א בתז"ח כג ע"א)

⁶²¹ כנ"ל שחכמה כלל כולה וכמ"ס כולם בחכמה עשית וכן י' כלל האותיות כידוע (בהגר"א בתז"ח).

⁶²² שבקשרא קדמאה אין התפשטות רק יוד נקודה לבד אבל בקשרא תניינא אתפשט הבוצינא לאורכא ולפותיא ונעשה ד' באורך ורוחב ואתעברת ונעשית ה' והכל בהתפשטות הבוצינא כמ"ש בפ' משפטים דף קכג ע"ב) ת"ח הא חזינא ליה בחלמא כו' ויוד פשיט נהרא דא מכל סטריו כו' ע"ש וכ"כ בס"ד ה' ד' הות ומדאתעברת ביה בגווה כו' ע"ש ובפ' א"מ דף סה ע"ב) ת"ח י' בקדמיתא כללא דכולא כו' ואי תימא נהר כתיב כו'. וה"ל התפשטות זה הוא נהר יוצא שהוא בינה כידוע רק שמקשה כאן בה' ג' התפשטות ות"י עס ז"נ הוא ג' התפשטות והוא מסכים למאמר זה דמשחתא דבוצינא הוא בג' שמהן בינה ז"נ כמ"ש לעיל י' ואלין עזקין כו'. וז"ש בתחלת פ' בראשית דף טו ע"א) קוטרא בגולמא נעיץ בעוזקא לא חיור כו'. קוטרא הוא קוטרא עלאה אוירא דכיא. בגולמא הוא קשרא קדמאה י' שהוא גולמא כידוע. נעיץ הוא קיומא דחכמה שנעיץ משם כמ"ש לעיל האי קשרא קדמאה קיומא נעיץ. מהכא. בעיזקא הוא קשרא תניינא עזקאן דכאן והוא חיבור חו"ב וכאן לא חיור כו' כמ"ש לעיל דכאן סתימא. מדיד משיחין עביד גווינן לאנהרא. הוא בקשרא תניינא דמשה מדיד כנ"ל ושם עביד גווינן כמ"ש ל' דשני ליה בתלת גווינו (בהגר"א בתז"ח).

⁶²³ צ"ע אם עליית הנה"י היו בתור מ"ן, ואז ברור שהם יתלבשו בתוך הנה"י החדשים, אבל זה רק תמצית הארה מהם.

⁶²⁴ ז"ל: גבוהים עליהם אלין אינון אבא ואימא כתרא על ראשיהון דאינון על גבי שרפים דתליין מכורסיא ועוד וגביהן דא אימא עלאה דאיהי על גבי ספירן דאינון תחותה דמינה כל אתוון וגבה להם דא חכמה דמתמן נקודין ויראה להם דא כתרא דתמן טעמי וגבותם מלאות עינים אינון אור צח אור מצוחצח אור קדמון וכמה נהורין דתליין מנייהו דנהרין מלגאו כנשמתא בגופא.

שעה"כ

והענין הוא כי מבחי' אמא, הנקרא אהי"ה כנודע, נעשית כתר דז"א⁶²⁶ כנודע כפי מה שבארנו. ודע, כי לא ז"א לבד, אלא ע"ד הנ"ל הם כל בחי' של הכתרים של שאר הפרצופים, כמו א"א או"א נוקבא דז"א, כי כולם כתריהם נעשה מן ת"ת העליון שעליו עד"ו שבארנו בכתר דז"א וכו'.

לא. עי' אד"ר (קלב ע"א): עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה שליט ונחית וסליק לאלף אלפין ורבוא רבבין מארי תריסין ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא שליט ונפיק ונחית וסליק לשבעה וחמשין אלף דרגין מארי דיבבא ומתאחדין מניה לאכפייא בקודלא בחיורא (ס"א בחיזרא) עלמא תליתאה דנפיק מהאי תקונא לצ"ו אלפין מארי דיללא ומתאחדין מני' בבוסטיא לקוסיטרא (ס"א כבוסינא לקוסרא) תרגום: העולם הראשון שיצא מהתיקון הראשון שולט, ויורד ועולה לאלף אלפין ורבוא רבבות, בעלי מגינים וממנו נאחזים במידה קטנה בטבעת גדולה. העולם השני שיצא מהתיקון הזה שולט, ויוצא ויורד ועולה לחמשים ושבעה אלף מדרגות. בעלי יבבה נאחזים ממנו [כדין] לכפות בעורף, ב[חלק ה]לבן. העולם השלישי שיצא מהתיקון הזה שולט, ויורד ועולה לתשעים וששה אלפים בעלי יללה. נאחזים ממנו בתואר הפנים שבשוטר ומושל.

עלמא קדמאה דנפיק מתקונא קדמאה – עתה הולך ומבאר כיצד נתקנים ג' עולמות.⁶²⁷ העולמות שמזכיר כאן עניינם ג' ההויות שבמו"ס המתגלים בתיקון הראשון דדיקנא. והנה עלמא קדמאה נמשך משורש מוח החכמה, וכל ההארות הללו של ג' המוחין מתפשטים בדיקנא ומאירים אח"כ אל כל העולמות. והנה בהיותם במו"ס הם בסוד עלמין סתימין דלא אתגליין, ואח"כ מהדיקנא ומטה הם מתחילים קצת להתגלות (ב"ע צט ע"ב⁶²⁸). ועי"ל בביאור עניינם, דהנה מבואר בספר זוהר הרקיע ש"עלמא קדמאה" הינו העולם הראשון מבין ג' העלמין ב"ע שנתבררו מג' מלכים הראשונים שכולם נתבררו במו"ס ואח"כ נתגלו בתיקון הא' דדיקנא, ומשם נתפשטו בג' עולמות שהם כנגד ג' פעמים א-ל: "א-ל שד"י" בבריאה, "א-ל י-הוה" ביצירה, ו"א-ל א-דני" בעשיה (ב"ע שם). מאחר שמתיקון א' דדיקנא נמשכים כל י"ג התיקונים מהמו"ס שהיא מוחא חדא דכליל תלת (לקמן קמ ע"א), ובו גנוזה הגבורה דרדל"א, ממילא בתיקון הא' דדיקנא נעשו ג' עלמין דגבורות הכלליים, הרי הם השרשים דכל הדינים כולם. ועיקר ג' העולמות האלו אינם יוצאים באמת אלא למטה דהיינו בעולמות הבי"ע, והוא נמשך לשם על ידי בחינות נהר דינור והיכל הזכות שיש בכל עולם ועולם מהעולמות ב"ע (לש"ו דע"ה ח"ב מב ע"א). ג' אלה מקבילים למלכין קדמאין, שכן העולם הראשון הוא כנגד הדעת והשנים הבאים

– מאיר הכוונה –

בהגר"א: כתרא על ראשיהון - ר"ל, שזהו וגבותם מלאות עינים שהן ככוכבים וכמרגליות בריש כתרא כמ"ש למעלה ואלו שלשה הן מקננין בכרסיא ולמטה שפי' בג"ר פי' וגבותם באור צח כו': ועוד וגביהן דא אימא כו' - דהכלל דבינה זז"נ הן דוגמא דג"ר וכמו כתר שרש לט"ס כן ג' אור כו' שורש לג"ר:

⁶²⁵ ז"ל: א' איהו כתר על כלהו שמהן ואיהו אתקרי א"ל אהי"ה אדני' אלה"ם אלה"י אלה"ה אלהינ'ו י' ביה אתקרי י"ה יה"ו יה"ה יה"י יה"ה כלהו שמהן דפתחין בהויות' בי' עיקרא דילהון בחכמה וכלהו שמהן דפתחין בא' עיקרא דילהון אימא עלאה וכמה דעמודא דאמצעיתא איהו כליל מימינא ומשמאלא הכי כתר עלאה כליל תרין שמהן אלין דאבא ואימא ואיהו כתר על רישיהו ואשכחנא תקונא כגוונא דא אהי"ה כתר עלאה יה"ה עמודא דאמצעיתא אדני' שכינתא תתאה ומסטרא דכתר אתקריאו תלת ספירן אהי"ה אשר אהי"ה.

ועי' בהגר"א לו ע"א ד"ה ואינון חמש: ואינון חמש כו' - ר"ל, כי אור נקרא כתר, אור ויוד גנוז בה כנ"ל (לה ע"ב), אח"כ נפיק היר"ד חכמה, ואח"כ יוצא האור והיא בינה, כי בכתר שורש חו"ב, זר"נ כידוע, והיא היר"ד והאור. ואח"כ יוצאין מהם חו"ב, ונק' בינה אור, ולכן נקרא בינה גלגלתא, וכן נקרא בכל שמות שבה אהי"ה, וכן כולם כידוע שעיקר התגלות הכתר באור, ובינה היא ה' עילאה, לכן ה"פ אור, והם מתפשטין בה"ס מחסד עד הוד כידוע (זהר ח"ג רכג ע"ב), וכמו שמפרש והולך ועלייהו אתמר כו':

⁶²⁶ עי' שעה"כ ציצית א' שנוסף המילה "המקיף" ובעולת תמיד "המקיפן".

⁶²⁷ זהו חידוש של הב"ע עצמו, אמנם כן משמע מהגר"א בספד"צ יח ע"א ד"ה ואמר היר"ד לקמן ד"ה ומהאי תקונא מתכפין.

⁶²⁸ ועי' שעה"כ דרושי עמידה דרוש ב'.

פְּעֵה"כ

אחריהם הם כנגד ו"ק ונוק' (לש"ו הקדו"ש נז ע"ג)⁶²⁹. שליט - כלומר ששולט על ידי הנהגתו ונותן כח לעולמות. ועוד, שמו"ס הוא שורש הדין (ב"ע ק ע"א), ועיקר אור הגבורה יורד מא"א למטה לעולם הבריאה. וממילא כוונת לשון "שליט" שכאן רואים את שרשו דהיינו שלטונו של א"א על הבריאה לכפותו ולמתקו בעת הצורך, שכן השורש יורד עם עולם הבריאה לתקן ולבסס את הגבורות שבבריאה (לש"ו דע"ה ח"ב מב ע"א). ונחית וסליק - כל אלו התיקונים הם בסוד או"פ ואו"מ. והנה אור פנימי מתפשט בעצמו מעילא לתתא, משא"כ אור מקיף שהוא אור חוזר והארתו היא מרחוק. לכן נקט בלשון "ונחית" כנגד האור הפנימי, ו"סליק" כנגד האור המקיף (ב"ע ק ע"א). לאלף אלפין - כל אלף הוא מסט' דחכמה, ואילו כאן הוא מסט' דשורש החכמה שבמו"ס שכולל את כל החכמות⁶³⁰, ולכן הם עולים לחשבון "אלף אלפין". ועוד י"ל, שחכמה כוללת את כל ג' המוחין חב"ד, ממילא אלף אלפין היא "אלף" כל' אחד, ו"אלפין" כל' ב' ויחד הם ג', כנגד חב"ד (ב"ע ק ע"א). שם שולט השם א-ל-שד"י, שבמילואו הוא בגימ' אלף (בלש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). ורבוה רבבן - מידת החכמה היא בסוד אל"ף פל"א⁶³¹. והוא סוד יו"ד דשם הוי"ה ב"ה, כאשר האות אל"ף הוא בציוור א דהיינו בציוור בו האות אל"ף כלול מהאותיות יו"ד' (ולא יו"י'). נמצא, שכל א' עולה ל'. ממילא האלפים המיוחדים, דהיינו אלף אלפין, עולים לחשבון רבוא רבבן (ב"ע ק ע"א). מארי תריסין - דהיינו בעלי המלחמות העסוקים במלחמה בסט"א לאכפייא הדינים ולתברא שנאין⁶³², והם המגינים על ישראל מקטרוג הסט"א. ומדוע דווקא הם, שכן עיקר שורש כפיית הדינים והסט"א הוא בחכמה⁶³³. וכן כל העולמות הנאחזים בעלמא קדמאה הרי הוא מסט' דחכמה, מכונים "מארי תריסין" בהיותם עבורינו מגן ומחסה. ואלו העולמות אינם בדיקנא עצמה, אלא הם לתתא, והתחתם ושורשם הוא מכאן (ב"ע ק ע"א). כמו כן המה המלאכים המכונים "בני אלהים" ששרשם מגבורה דרדל"א ומילוי דאלקים דההי"ן בבחי' אחוריים⁶³⁴, ובגימ' אלף וא'. והיינו האלף עליו מדבר כאן באידרא. כבר נתבאר לעיל שיש ג' שמות א-ל, והשם הראשון המבואר כאן כולל את כל ג' שמות א-ל ובגימ' הם כמספר מג"ן דהיינו תריס. והנה בעולם הבריאה עומד הטוב בפני עצמו והרע בפני עצמו ואינם מעורבים יחד, וזה נעשה על ידי בעלי התריסין הנ"ל⁶³⁵ (לש"ו דע"ה ח"ב מב ע"ב). ומניה מתאחדין בקסטא בעזקא רבא - העזקא הוא הגלגלתא, בינה דא"א⁶³⁶ (בהגר"א בתז"ח כד ע"ג ד"ה קוטרא). דהיינו שהמארי תריסין נאחזים בתיקון הראשון דדיקנא ודרכו מקבלים הארה משורשם העליון של המו"ס. והנה כל הארה שמאיר פרצוף עליון בתחתון הוא בצמצום ממועט בכדי שיוכל התחתון לקבל. אור זה מכונה "קסטא" מלשון "קיסטא דחיותא" (זהר לך לך פג ע"א), שכן פי' קסטא הוא מדה קטנה, ואותה הארה מועטת הם מקבלים ממו"ס אשר כינויו "עזקא רבא" המכונה כן ע"ש שכולל את כל העזקאין וכנ"ל (קלב ע"א ד"ה ומהאי) (ב"ע ק ע"א). ג' עלמין הנ"ל מתאחדין בקיסטא בעזקא רבא בסוד עזקא דהיינו בוצד"ק. "קוטרא בגולמא נעיץ בעזקא" (ת"ז כ' ע"ב) עזקא זה הוא טבעת החותם והמדה שנותנת גבול וציוור לעולמות ולנבראים, וטבעת זו ניתנת על האצב"ע הרי הוא סוד הדעת (פת"ש קל"י יא). עזקא רבא הוא יסוד דבינה, ואילו יסוד דמלכות הוא עזקא זוטא, ובסוד נהר דינור והיכל זכות שבכל עולם ועולם מעולמות ביי"ע, והם נמשכים מגבורות שבבינה דאצילות, ו"ק דאצילות ומלכות

- מאיר הכוונה -

⁶²⁹ ע"י באריכות בלש"ו דע"ה ח"ב סא ע"א בביאור כיצד ג' העולמות האלו הינן המדריגה השלישית של סעודות לויתן, זיז שדי ובהמות בהרי אלף ואכמ"ל.

⁶³⁰ ע"י אד"ז רפ"ח ע"א וז"ל וחכמתא דא סתימאה רישא לכל רישיה דשאר חכמות.

⁶³¹ דהיינו שלעולם הוא קשור לכתר. ע"י ת"ז קל"ז ע"ב: א' מן אבגית"ץ איהו כתר אמון מופלא ומכוסה, ע"כ. וע"י פי' הגר"א שם וז"ל (דף קל"ח ע"א), אמון מופלא ומכוסה הן בג' רישין דבינה, מ"ס הוא האמון דביה נעשה כל, וכו' ומכוסה הוא אורא עלאה, ומופלא הוא רישא עילאה לכל רישין ואל"ף מורה על כולם, עכ"ל.

⁶³² כדלעיל קלא ע"ב ד"ה ואינן תליסר, שאלו הינן שתי פעולות של הדיקנא דא"א.

⁶³³ מאחר שאין אחיזת החיצונים בחכמה כלל.

⁶³⁴ כלומר, החשבון הוא כדלהלן: מילוי אלהים דההי"ן הוא אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם. וממילא באחוריים הוא באופן זה: אל"ף, אל"ף למ"ד, אל"ף למ"ד ה"ה, אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד, אל"ף למ"ד ה"ה יו"ד מ"ם.

⁶³⁵ משמע שהוא מצרף את דברי האריז"ל ליסוד הב"ע, וע"י פת"ש נתיב הקל"י פתח יא.

⁶³⁶ נלענ"ד שכוונתו לומר שזהו בהתפשטותו למטה, שכן השורש הוא המו"ס ושורשו הגבוה ממנו הוא האורא, ולמעלה ממנו הגלגלתא עצמו, על פי בהגר"א על ת"ז מו ע"ד (הו"ד לקמן קלה ע"ב ד"ה הוא טלא).

שְׁעָה כ

שבאצילות. כך, שנהר דינור שבבריאה הוא מהגבורות שבבינה, ונהר דינור שביצירה הוא מהגבורות שבו"ק, ושל עשיה הוא מגבורות שבמלכות, והבינה ו"ק ומלכות מקבלים מג' העולמות שבתיקון הראשון דהיינו מג' המוחין הכלולין במו"ס, אשר בו גניז גבורה דרדל"א. אם כן, מש"כ שהם "מתאחדין בקסטא, בעזקא רבא", כוונתו שמה שהם יונקים ואחוזים ביסוד דבינה דאצילות ומקבלים תמצית הארה ממנו, הוא בסיבת שורשם העליון שבעלמא קדמא, שכן כאן הוא שורש הגבורות דהבינה. וכל ג' העלמין הללו נמשכים דרך אחוריים דוגמת שרשם הראשון שאף הוא מבחי' אחוריים דאלקים כנ"ל (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א).

עלמא תניינא דנפיק מהאי תקונא - עולם זה נמשך משורש מוח הבינה המורש במו"ס, והוא המתגלה כאן על ידי התיקון הראשון (ב"ע ק ע"א⁶³⁷). כאן הוא מראה את שלטונו על הגבורות שיצאו מכאן כלפי מטה בעולם היצירה בהיכל הזכות ובנהר דינור אשר שם, וכאן שרשם הוא בגבורות שבאחוריים דז"א דאצילות (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). שליט ונפיק - כלומר שהנהגה מתפשטת לתחתונים (ב"ע ק ע"א). ראשית כל הוא מתגלה בשלטונו עליהם ורק אח"כ יוצא בעצמו עמהם כדי שיהיו תמיד תחת השגחתו. והנה הנהגה זו שייכת בעיקר לעולם היצירה שכן שם הטוב והרע שקולים, ולכן הוא "נפיק" לשמור שלא תפשטנה הגבורות יותר מכפי הצורך (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). ונחית וסליק - דהיינו או"פ ואו"מ כנ"ל (ד"ה הקודם) (ב"ע ק ע"א). לשבעה וחמשין אלף דרגין - בבינה כלולים נ' שערים (ושרשם הרי הוא במו"ס) וכמו כן בינה כוללת את ז"ת, יחדיו הם נ"ז דרגין המתגלים בבינה הכלולה במו"ס ומאירים בדיקנא, ולמטה נעשו מאורות אלו נ"ז עולמות. ונקראו כאן "דרגין", שכן מצד עצמה בינה היא רחמים, אלא שהיא שורש לדינים ולכן מכונים "דרגין" מכיוון שהם דרגין אל הדינים, דהיינו בחינה המביאה לידי דין על אף שהיא עצמה אינה דין (ב"ע ק ע"א). כאן שולט שם א-ל הו"ה שהוא בגימ' נ"ז, וכאן הוא עולה למספר נ"ז אלפים, שכן מה שמתפשט על ידי שעולה לשורשו, דהיינו לאלקים דהה"ן דאחוריים ובגימ' אל"ף כנ"ל בעלמא קדמא⁶³⁸. ונקראו 'דרגין', שכן מארי היבבא הללו אינם מתפשטים ויוצאים מהאותיות "א-ל הו"ה" להדיא אלא רק לאחר ההשתלשלות של כמה וכמה מדרגות, שכן השם הו"ה ב"ה הוא רחמים ואילו מארי דיבבא הם דין (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"א). מארי דיבבא ומתאחדן מניה לאכפייא - מכיוון שמבינה הדינין מתערין (זהר ויחי רכ ע"ב), לכן נזכרו כאן מארי דיבבא. טעם הדבר, שכן היבבא שרשה הוא בסט' דדינא, וזה שייך למלך השני הרי הוא יובב שהוא כנגד הגבורה, ובעולם התהו הגבורות קדמו לחסדים⁶³⁹, והיינו המארי דיבבא המורששים כאן בדיקנא אשר פעולתם היא לאכפייא דינין, שכן כאן כל הדינים מתמתקים בשרשם (ב"ע ק ע"א)⁶⁴⁰. מלאכים אלה הינם בבחינת "אבלי ציון" הבוכים על חורבן בית המקדש, חילול התורה וצערן של ישראל כדי לעורר רחמים. והנה יש עוד מלאכים שהם דינים, אמנם המה אינם יוצאים אלא לאחר סיום הדרגין (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). בקודלא בחיורא⁶⁴¹ (ס"א בחיזרא) - כל הדינים אחוזים בעורף, אמנם ע"י אורות הדיקנא שהם חיוורין כתלגא (לעיל קל"א ע"ב ד"ה תאנא) מתבטלים אותם הדינים (ב"ע ק ע"ב). הגבורות שבעורף ז"א נמתקים על ידי החוורתא דא"א, והיינו המארי יבבא דכאן (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב⁶⁴²).

עלמא תליתאה דנפיק מהאי תיקונא - זוהי הארת מוח הדעת בדיקנא. והנה דעת דז"א יורד בגוף, ועי"ז יש לסט"א קצת אחיזה בדעת ובסוד עץ הדעת טו"ר⁶⁴³ (ב"ע ק ע"ב). לצ"ו אלפין מארי דיללא - עולם זה השלישי מתפשט מהאחוריים דמלכות דאצילות לעולם העשיה, שם שולטים ומאירים האותיות דשם א-ל אדנ"י שהם בגי' צ"ו, ושרשם הוא מאלקיים דהה"ן,

- מאיר הכוונה -

⁶³⁷ אלו הם דברי עצמו ודלא כזהר הרקיע הנ"ל.

⁶³⁸ עי' לעיל הערה 634.

⁶³⁹ עי' בהגר"א על ספד"צ ב' ע"ד ד"ה ושאר הו'.

⁶⁴⁰ עי' פת"ש שבירה טו, שד"ז שנזכרים כאן יבבא ויללה, הוא מכיוון שבתחילה יצאה הדעת בסט' דגבורות בלבד (בהגר"א על ספד"צ ב' ע"ד ד"ה ושאר), ולכן לא היה בבחינת חו"ג אלא רק ב' גבורות.

⁶⁴¹ ב"ע ק ע"ב לא גורס את המוסגר.

⁶⁴² עי' ע"ח שער כה פרק ה שהמיתוק הוא ע"י אמא. ושיטת הלש"ו אינה עולה בקנה אחד לא עם דברי זהר הרקיע ולא עם דברי הב"ע הנ"ל. אמנם הע"ח בסוף הפרק הנ"ל מבאר שדברי האד"ר איירי בא"א ומזה הוא מדמה לז"א.

⁶⁴³ עי' בהגר"א על ספד"צ ד' ע"ג ד"ה ואבא מקבל.

שְׁעָה"כ

ממילא הוא מוכפל ב'אלף' (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). יש בדעת ב' עטרין: חסדים להשפיע לז"א וגבורות לנוק', והם כנגד ב' השמות הוי"ה ואדני' ובגימ' צ"א, ועם הו' אדרין של הדעת דהיינו הו"ק, שהדעת הוא שורש אליהם, הם סה"כ צ"ז, והיסוד לא נחשב כי הוא כולל את כולם, ממילא מספרם צ"ו. עולמות אלו מכונים מארי דיללא, שכן יש אחיזה לסט"א בדעת מכח התפשטותו בגוף, ושורשם הוא בדעת המתגלה בדיקנא⁶⁴⁴ (ב"ע ק ע"ב). כאן הוא מקום הגבורות היותר קשים, ומהם באה הקלי' הגרועה ביותר, ה"ה ע"ז (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ב). ומתאחדן מני' בבוסיתא לקוסיטרא⁶⁴⁵ (ס"א כבוסינא לקוסרא) - (אם הגרסא היא קוסיטרא): פי' בוסיתא תואר פנים. וקוסיטרא⁶⁴⁶ הוא שוטר ומושל. ור"ל כאן שהדינים תליין בעלמא תליתאה הנמשך מן הדעת המתגלה בדיקנא ומתגלה אח"כ בדעת התחתון של ז"א. והנה כל אבחנת הנהגת המושל אם הוא בזעף או בשמחה, תלויה במראה פניו (ב"ע ק ע"ב). (אם הגרסא היא קוסיטרא): פי' קוסיטרא סיג ופסולת, ודבריו כאן על הפנים (בוסיתא) דהסיגים כוונתו לנהירו דיק⁶⁴⁷ הנמשך מעלמא תליתאה דהיינו שורש החיות של הקלי', וכן הוא שורש לכפייתם של הקלי' לעתיד לבא (לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ג).

ע"י זהר הרקיע ש"עלמא קדמאה" הינו העולם הראשון מבין ג' העלמין בי"ע שנתבררו מג' מלכים הראשונים שכולם נתבררו במו"ס ואח"כ נתגלו בתיקון הא' דדיקנא, ומשם נתפשטו בג' עולמות שהם כנגד ג' פעמים א-ל: "א-ל שד"יי"י"י בבריאה, "א-ל י-הוה" ביצירה, ו"א-ל א-דני" בעשיה. ועי' מבו"ש כט ע"ב שזה מדבר באמת על בינה ת"ת ומלכות דאצילות וענפיהם שהם בי"ע ועי' ב"ע צט ע"ב שזה מדבר על ג' מוחין דמו"ס ותולדותם בבי"ע.

לב. ז"ל: מאן דבעי לאתקנא ולמעבד יתקן בקדמיתא תקונוי תאנא בצניעותא דספרא עתיקא דעתיקין סתרא דסתרין אתתקן ואזדמן {קכח ע"ב} (כלומר אשתכח ולא אשתכח לא אשתכח ממש אבל אתתקן ולית דידע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין) (אבל בתקונוי ידיע)

כחד סבא דסבין עתיק מעתיקין טמיר מטמירין ובתיקונוי ידיע ולא ידיע מארי דחוור כסו (ס"א בסומק) וחיזו בוסיתא דאנפוי יתיב על כורסייא שביבין די נור לאכפייא לון ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא ומנהירו דהאי חיוורא ירתי צדיקייא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין הה"ד (בראשית כג) ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר תרגום: מי שרוצה לתקן ולעשות, קודם לכל דבר יתקן תיקונוי.

למדנו בספרא דצניעותא: עתיקא דעתיקין (זקן הזקנים) נסתר הנסתרים נתקן והוכן (כלומר, נמצא ולא נמצא. לא נמצא ממש לא נתקן, ואין שיודע אותו, משום שהוא עתיק העתיקים) (אבל ידוע בתיקונוי).

כאחד שהוא זקן יותר מכל הזקנים, עתיק יותר מכל העתיקים נסתר יותר מכל הנסתרים, ובתיקונוי ידוע ולא ידוע, בעל הלובן כסו (באדום), ומראה תואר פניו יושב על כסא של ניצוצי אש כדי להכניעם.

לארבע מאות אלף עולמות התפשט הלובן של הגולגולת ומהארת אלו חלקי הלובן יורשים הצדיקים לעוה"ב ארבע מאות עולמות. זהו שנאמר "ארבע מאות שקל כסף, עובר לסוחר", ע"כ.

מאן דבעי לאתקנא ולמעבד יתקן בקדמיתא תקונוי - אי אפשר לפעול את תיקוני ז"א ללא שיקדמו לו תיקוני ע"ק (ב"ע טו ע"ב). תאנא בצניעותא דספרא⁶⁴⁸ עתיקא דעתיקין - ראש א"א שאינו מתלבש. ונקרא עתיקא, מכיוון שהוא מרוחק ונעתק מהפרצופים התחתונים (מלשון "ויעתק משם ההרה" (בראשית יב ח)) (ב"ע יז ע"ב). סתרא דסתרין - גוף ע"ק, שנסתר ומתלבש באו"א שהם מכונים "הנסתרות"⁶⁴⁹ כמו שנאמר (דברים כט כח) "הנסתרות לה' אלקינו" וכמ"ש

- מאיר הכוונה -

⁶⁴⁴ עי' קלג ע"א וב"ע שם, ש"מארי יללה" המה שלוחי מידת הדין בעולם העשיה, ואילו "מארי יבבא" המה בעולם היצירה. ועי' זהר פנחס רלא ע"ב, שהם כנגד דינא קשיא ודינא רפיא.

⁶⁴⁵ ב"ע ק ע"ב לא גורס את המוסגר.

⁶⁴⁶ בכל הדפוסים (וילנא, מנטובא ואמסטרדם) הגירסא היא "קוסיטרא", אמנם בזהר בראשית נ"ח ע"א הוא מכונה "קוסיטרא", וקשה להכריע.

⁶⁴⁷ עי' לעיל הערה. **Error! Bookmark not defined.**

⁶⁴⁸ ד' ע"ב. ועי' שם דגורס 'סתרא גו סתרא' במקום 'סתרא דסתרין'.

⁶⁴⁹ עי' ב"ע יז ע"ב שם שמבאר הטעם, מכיוון שאו"א נסתרים ומתלבשים תוך ז"א.

פעה"כ

בזוהר בהרבה מקומות (בהגר"א על ספד"צ ה' ע"א ד"ה סתרא) פרצוף ע"ק מסתיים עד הפרסא, והוא עד סיום הדיקנא, שכן עד לשם מגיעה קומת או"א והיינו עיקר הפרצוף. למטה מזה הוה לבר מגופה (ב"ע יז ע"ב). אתתקן ואזדמן⁶⁵⁰ - גוף דע"ק מתגלה על ידי התיקונים דרישא ודיקנא (בהגר"א על ספד"צ ה' ע"א ד"ה ומה שחזר) ב' הלשונות הללו עומדים כנגד ב' חלוקות בפרצוף ע"ק, שכן חלק הראש לא שייך לומר בו רק "אזדמן" דהיינו הכנה לתיקון⁶⁵¹. ואילו בגוף ע"ק יש תיקון ממש ועל זה אמר "אתתקן" (ב"ע יז ע"ב). {קכח:} (כלומר אשתכח ולא אשתכח לא אשתכח ממש אבל אתתקן ולית דידע ליה משום דהוא עתיק דעתיקין) (אבל בתקונוי ידיע) כחד סבא דסבין עתיק מעתיקין⁶⁵² טמיר מטמירין - ע"ק נקרא עתיקא דעתיקין ר"ל זקן של זקנים וכמש"כ כאן סבא דסבין (בהגר"א על ספד"צ כח ע"ג ד"ה ואמר טמיר). ג' הלשונות הנ"ל, "סבא דסבין" "עתיק דעתיקין" ו"טמיר דטמירין" הוא סדר ג' הרישין דא"א מלמטה למעלה. סבא דסבין הוא כינוי למו"ס שהוא שורש הדיקנא, ותיקונוי דיקנא נק' סבין כמ"ש (שמות יט לב) הדרת פני זקן, שהזקנה ניכרת בפנים על ידי הזקן. וכן בחינת ע"ק ניכרת אף היא בדיקנא שכן אף היא עניינה תיקון מדות הרחמים. עומק נוסף בלשון "סבא דסבין" הוא, שמהמו"ס נמשכת הארת פנימיות הדיקנא המכונה "משח רבות", ולכך נק' סבא דסבין, דהיינו פנימיות הדיקנא. "עתיק מעתיקין" הוא כינוי לרישא תניינא דהיינו גלגלתא, כתר דע"ק. וכמו שע"ק עצמו מכונה כתר דאצילות, כמו כן מכונה הכתר שלו עתיקא דעתיקין דהיינו הכתר של הכתרים. "טמירא דטמירין" הוא כינוי לרדל"א, שהוא טמיר מאד (ב"ע יז ע"א). הלשון "כחד סבא" עם כ"ף הדמיון, שזה התיקון דג' רישין הנ"ל, דהיינו רדל"א גלגלתא ומו"ס (אד"ז רפח ע"א) הרי הם שורש המתקלא שהתחיל בג"ר, דוגמת תיקון החג"ת הרי הוא עצם המתקלא, שכן בג"ר אין חסרון המצריך תיקון (ב"ע יז ע"ב).⁶⁵³ ובתיקונוי - כמו שסבא דעתו סתים ומוחיה שקיט ואינו מושג מה שבמחשבתו כי אם ע"י סימנים, שהוא ניכר בזיו הפנים (בסוד קהלת ח א) חכמת אדם תאיר פניו, וכתוב (משלי טז טו) באור פני מלך חיים⁶⁵⁴, כמו כן ע"ק אף הוא אין עצמותו מושגת אלא ע"י הסימנים שלו, דהיינו ש"ע נהורין דגווי דאנפוי (א"ז רצב ע"ב). וע"י י"ג תיקוני דיקנא, הרי הם מדות הרחמים, מתגלים החסדים שלו (ב"ע יח ע"ב). ידיע ולא ידיע - אין אלו הסימנים ניכרים כי אם בהתפשטותם אח"כ על ידי התלבשות או"א, ואח"ז מתגלים בז"א (ב"ע יח ע"ב). מארי דחור כסו⁶⁵⁵ (ס"א בסומק) - החיורין, דהיינו שסוד מדות החסד והרחמים דע"ק ניכרים ע"י כיסויו הרי הם הלבושים דיקר⁶⁵⁶ דהיינו י"ג תיקוני דיקנא (ב"ע יח ע"ב). וחיזו בוסיטא דאנפוי⁶⁵⁷ - זיו הפנים דע"ק, שם מאירים ש"ע הנהורין הכוללים את כל הפרצוף: שי"ן בג"ר ועי"ן בז"ת. וכל מה שנמצא בפנימיות הפרצוף ניכר בזיו הפנים שלו (ב"ע יח ע"ב). יתיב על כורסיא⁶⁵⁸ שביבין די נור לאכפייא לון - הפנים יושבים על הגרון שהוא התחלת הגוף, ושם בחי' יסוד דבינה (יהל אור ח"א כה ע"א), בגרון נאחזים הדינים, ומתהפכים לרחמים ומתכפייין ע"י הדיקנא (ב"ע קכ"ח ע"ב). עוד יש לפרש, שהא"א יושב על הז"א ע"מ

- מאיר הכוונה -

⁶⁵⁰ עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"א ד"ה וכמ"ש בא"ר.

⁶⁵¹ עי' בהגר"א על ספד"צ ה' ע"א ד"ה סתרא, שתיבת "אזדמן" עניינה כאן ההכנה לתיקון למטה, שהרי אין תיקון בא"א אלא רק בז"א, וזוהי ההכנה לתיקון אשר שם. ועי' ב"ע טז ע"ב, ש"אזדמן" הוא תיקון במקום שאין צורך בתיקון, מכיוון שאין שם שום קלקול [וכל מה שנעשה בו הוא תוספת הארה ויחוד עליון והיינו ה"תיקון" הנזכר כאן].

⁶⁵² עי' מים אדירים ו', שלומד שזהו העתיק הראשון הרי הוא האור של היום הראשון, שכלול בזה שהוא יותר נעתק מהנעתק. לפ"ז מבואר החילוק שבין לשון "מעתיקין" ללשון "יעתיקין".

⁶⁵³ ב"ע יח ע"ב גורס "ובסימנוי", וכ"ה במהדורת מנטובא. אמנם פירוש הב"ע סובל אף את גירסת דפוס וילנא.

⁶⁵⁴ עי' לקמן קלא ע"א בתיקון הז' דת"ד דא"א, שמביא את הפסוק הזה לעניין התיקון הז', והוא שורש לדעת דז"א ממנו באים שע"ו הנהורין.

⁶⁵⁵ ב"ע יח ע"ב אינו גורס את המוסגר.

⁶⁵⁶ עי' בהגר"א על ספד"צ ג ע"ג דלבושין דיקר היינו הת"ד.

⁶⁵⁷ עי' בהגר"א על ספד"צ יח ע"א ד"ה מאדנין, ועי' ב"ע ק' ע"ב שפי' תואר פניו.

⁶⁵⁸ עי' לש"ו דע"ה ח"א ס ע"ד, שבחינת "הכסא" הוא בחי' עור וכן בחינת שם אלקים (עי' לש"ו דע"ה ח"ב קמז ע"א שבגרון הוא התחלת הק"כ צירופי אלקים), והמה המלכים שלא נתבררו ונקראים קלי' נוגה וחשמ"ל. ועיי"ש שמקשה הלש"ו שבשער החשמ"ל פרק ב' מבואר שבחינת הכסא הוא בחי' הבורש ולא עור, ומתרץ שהבחינה הראשונה קאי על מלכי עיגולים ואילו הבחינה השניה קאי על מלכי יושר. ואחר התיקון הם התחברו יחד להיות העור של האצילות.

פְּעֵה"כ

לבסס את דיניו⁶⁵⁹ והנה הגילוי של האור דא"א הוא על הכסא ותכליתו היא לאכפייא לון ולבסס הדינים על ידי גילוי בוד"א וזאת על ידי גילוי י"ג ת"ד (ב"ע יט ע"א)⁶⁶⁰. המתקה זו נעשית על ידי נה"י דבינה, שלהם אין שייכות עם הקלי', וע"י זה היא שורפת ומכלה את כל הסיגים והזוהמא (לש"ו דע"ה ח"א סב ע"א)⁶⁶¹. ארבע מאה אלפי עלמין אתפשט חוורא דגולגלתא - הללו יתגלו בימות המשיח⁶⁶² (בהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה חד לאלף). אלה ד' החיורתי יוצאים מאחורי ראש דא"א, והם בחי' דעת⁶⁶³, ומהם נמשך חוט השדרה היורד להתפשט אל תוך הגוף. ומ"ט קרויים גילויים אלה 'חיורא', שכן שרשם הוא במו"ס, והוא עצמו רחמים גמורים. והם מכונים כאן "ד' מאה", שכן הם גילוי של ד' אותיות שם הוי"ה ב"ה. וחשיבותו נערכת במאות ולא ביחידות או עשרות, שכן הארת המו"ס עצמה היא יו"ד דהיינו בחי' חכמה, וביציאתה למעלה מהקרקפתא (שכן החיורתא הוא גילוי מעל הראש) כלומר בשבילים שבין השערות, בהכרח שבכדי להגיע לשם יעלו דרך האוירא דעל המו"ס. והאוירא מכונה חכמתא עילאה, ולכן אף הוא בבחי' יו"ד. וי' פעמים י' הוא ק', וכך הוא בכל ד' החיורתי. ממילא הוא בסה"כ ד' מאות. ועניין היותם כביכול מוכפלים ב"אלפין", הוא מכיוון שהם בחי' פרטיות בכתר, וכל בחינה שבאה מצד הכתר כל מספריהם באלפים ובסוד (חגיגה י"ג ע"א) במופלא ממך⁶⁶⁴. טעם נוסף למספרם זה, שכן י"ג חיורתא הוא מקום גילוי לג' הוי"ת שבמו"ס, וכל שם הוי"ה שם הוא במילוי ע"ב (שכן חסד דעתיק מתלבש בגלגלתא - עי' בהגר"א על ספד"צ ו ע"א ד"ה וההוא). ועיקרו של שם ע"ב הוא ד' היודיים שבו, ובגימ' מ', ומכיוון שמקומם של החיורתי הוא במקום עליון יותר מכל המוחין דהיינו בכתר דע"ק⁶⁶⁵ הרי שמספרם גדול יותר דהיינו רבוא (ב"ע יט ע"ב). ומנהירו דהאי חיורא ירתי צדיקיא לעלמא דאתי ד' מאה עלמין⁶⁶⁶ - שרשם בלוינת נחש בריח (בהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה חד לאלף). אין החיורתא בעצמו מתפשט למטה אלא עומד במקומו הרי הוא מקום הלובן שבין השערות דהיינו הקרקפתא ושם הוא באמת ד' מאה אלפי עלמין. ואין נהנים הצדיקים ממנו אלא נהירו בלבד, בערך ד' מאה עלמין בלבד, שכן ע"י התפשטות האור למטה הוא מצטמצם ומתעבה⁶⁶⁷ (ב"ע יט ע"ב). הה"ד (בראשית כג) ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר - "כסף" היינו עלמין דכסופין⁶⁶⁸ (בהגר"א על ספד"צ יב ע"ב ד"ה חד לאלף).

- מאיר הכוונה -

⁶⁵⁹ אמנם קשה, שכן משמע מכאן שהדיקנא עניינו רחמים, אך מאידך גיסא ידוע הדבר שהשערות מכונים "קשישין" והמה מותר המו"ס (עי' לקמן הערה **Error! Bookmark not defined.**) בו נמצאת גבורה דרדל"א וצ"ע. והנראה לענ"ד לבאר, דשערות הדיקנא עצמם הם אכן רחמים, אלא שהמה שרשים לדינים, ומכח זה הוא שהם כופים את הדינים דלתתא, שכן דינים אינם נכפים אלא בשרשם (עי' לעיל הערה **Error! Bookmark not defined.**).

⁶⁶⁰ עי' לש"ו דע"ה ח"א סב ע"א, שמבאר שד"ז נעשה על ידי נה"י דבינה דווקא, שכן להם אין חיבור לקלי', ומכח זה הוא שז"א שורף ומכלה את כל הסיגים והזוהמא. והנה עי' עוד בלש"ו דע"ה ח"ב קמז ע"א, לענין מקומו של הז"א לגבי המקיפין שמעליו. והנה עי' לש"ו דע"ה ח"א ס ע"ד שהקשה שיש לכאורה סתירה, שכן בע"ח שער פרקי הצלם פרק ב' מבואר כי הכורסיא הוא בבחי' עור (ולא אור) ושם אלקים (ולא שם הוי"ה ב"ה). והמה המלכים שלא נתבררו ונקראים קלי' נוגה וחשמ"ל. אמנם קשה שכן בשער קלי' נגה פרק א' מבואר שהוא בבחי' בשר ולא עור. והלש"ו מתרץ שפרקי הצלם עניינו במלכי העיגולים ושער קלי' נגה עניינו במלכי היושר, אלא שלאחר התיקון הם התחברו יחד להיות העור של האצילות.

⁶⁶¹ והנה דבר זה שמתבאר כאן שגם הבינה וגם הא"א וגם הדיקנא פועלים את אותה ההשפעה, שכן עיקר קומת א"א הרי הוא הראש, שכן זהו הדבר היחיד שאינו מתלבש תוך אר"א וזו"ן, ובראש הוא שנמצאות בחי' חו"ב דא"א, והבינה דא"א מסתיימת בגרון, שכן שם הוא מקום היסוד שלה, ועיקר גילוי היסוד היא ההארה שהוא מקבל מהנו"ה דא"א ובעיקר מיסוד זה הוא שיוצא הדיקנא. נמצינו למידים שכל שלשת הבחינות הם משלימים זה את זה להשפיע רחמים לז"א.

⁶⁶² עי' בהגר"א שם ריש ע"ג, שד' אלה מקבילים לד' ת"ד שלע"ע ישנם אצל א"א אמנם עדיין לא האירו לז"א.

⁶⁶³ החוורתא נחלק לג' חלקים: ד' לצד ימין ד' לצד שמאל וד' כלפי אחור. והנה הד' שבצד ימין המה בבחינת חכמה וד' לשמאל המה בבחינת בינה, ואילו הד' של האחור המה בבחינת דעת. ועי' לקמן ד"ה האי גולגלתא חוורא.

⁶⁶⁴ פלא אותיות אלף, ועי' לקמן קלו ע"א.

⁶⁶⁵ כל החשבון הזה מקורו בע"ח א"א ד'.

⁶⁶⁶ לש"ו בגליונות ציין לאד"ז רפ"ח ע"א, וצ"ע כוונתו.

⁶⁶⁷ לכאורה נראה שכוונת רבינו היא שעל אף שעיקר האור אינו מתגלה כי אם לימות המשיח, כיום מתגלה חלק א' מאלף מאותה האור בבחינת ד' מאות ביחס לד' מאות אלף וכנ"ל.

⁶⁶⁸ כנזכר לקמן קלב ע"א וא"ז רפח ע"א.

שְׁעָה"כ

אברהם אבינו ע"ה הוא סוד החסד של כלל העולמות, וכאן עניינו חסד עילאה דע"י הכולל את כל החסדים של האצילות. והוא סוד עלמא דמתקלא שע"י נתבסמו המלכים דמיתו (עי' בהגר"א על ספד"צ סוף י ע"ב). ולכן נאמר לעיל מינה (בראשית כג טז) "וישקול אברהם לעפרון", להורות שהאורות באו בשיקולא, ו"עפרון" הוא בסוד הצדיקים הישנים בעפר, שכן מיתת הצדיקים הוא משל למיתת המלכים שירדו אח"כ לבריאה, שם נפרדו מהם הסיגים. אח"כ עלו המלכים לאצילות ונתחברו עם האורות החדשים של שם מ"ה. ואחרי שמתו הצדיקים ואתבלע מנייהו ההוא זוהמא בעפרא, אז מקבלים הם את שכרם על ידי ת' עלמין דכיסופין ששרשם מן החיורתי וכו"ל.⁶⁶⁹ (ב"ע כ ע"א).

לג. בענין זו שתכלת מתייחס למידת המלכות ע"י זהר ח"א רס ע"ב: דהא⁶⁷⁰ ד' טורין וז' יומין וז' ארצות ברא קב"ה לעלמא דאינון לקבל ז' יומין עלאיין ולא בחר מכלהו למיהב אורייתא אלא בהר סיני דאיהו רזא דכנסת ישראל ובים כנרת נמי דאתי מתמן תכלת דדמי לכסא הכבוד כנסת ישראל כנרת דא צדי"ק והאי ים דכנרת הוא כדאוקמוה חבריאי.

תרגום: שהרי שבעה הרים ושבעה ימים ושבע ארצות ברא הקדוש ברוך הוא בעולם, שהם כנגד שבעה ימים עליונים. ולא בחר מכולם לתת תורה אלא בהר סיני, שהוא הסוד של כנסת ישראל. וגם בים כנרת, שבא משם תכלת, שדומה לכסא הכבוד. כנסת ישראל, כנרת, זה הצדיק, וזהו ים כנרת, כפי שפרשו החברים.

ועי' ח"ב קלט ע"א: ותכלת דא איהו תכלת דציצית תכלת דא איהו כרסייא רזא דתפלה דיד תכלת דא איהו כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות בגין דאית כרסייא דדיינין ביה דיני ממונות ואית כרסייא דדיינין ביה דיני נפשות ועל דא כל גוונין טבין לחלמא⁶⁷¹ בר גוון תכלא בגין דינדע דהא נשמתיה סלקא בדינא וכד נשמתא סלקא בדינא גופא אתדן לאשתצאה ואצטרין (בר דאצטרין) ההוא חלמא לרחמין סגיאיין:

תכלת דא איהו כרסייא דכתיב ביה (ויחזקאל א כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתוב ואש מתלקחת⁶⁷² ונגה לו סביב בגין דעבדין ביה כריכים לציצית וכד נגה לו אתהדר לגוון ירוק כגוון כרתי מההיא שעתא ואילך אשתרי זמנא דקריאת שמע דהא אשתני גוון תכלא מכמה דהוה ובגין כך אסיר למידן דיני נפשות בלילה בגין דשלטא ההוא גוון תכלא בההוא זמנא ואתיהיב רשו למחטף נפשא בלא משפט דהא משפט לא שלטא בההוא זמנא כד אתי צפרא ואתער ימינא ודלעילא נפיק ההוא נהורא ומטי עד האי תכלא ואשתני מכמה דהוה וכדין שלטא עליה ואתדבק ביה כרסייא אחרא קדישא מההיא שעתא ואילך זמנא דקריאת שמע:

תרגום: ותכלת זוהי תכלת של ציצית תכלת זהו הכסא סוד של תפלין של יד תכלת זהו הכסא שבו דנים דיני נפשות משום שיש כסא שדנים בו דיני ממונות ויש כסא שדנים בו דיני נפשות ולכן כל הצבעים טובים לחלום פרט לגון תכלת כדי שידע שהרי נשמתו הרי עולה בדין וכשנשמה עולה בדין הגוף נדון להתכלות וצריך אותו החלום לרחמים רבים.

- מאיר הכוונה -

⁶⁶⁹ והנה אלו ת' השקלים נתן אברהם לעפרון עבור מערת המכפלה. ועניינו הוא, כי סוד מערת המכפלה הוא שם ב"ן, שכן כל אות ממילוי שם הוי"ה היא כפולה (יר"ד ה"ה ו"ו ה"ה), וזהו סוד מקום קבורת האבות, הרי הם שורשי נשמותיהם של כל ישראל שאף הם צריכים למות ולהתבלע. "עובר לסוחר" פי' שהד' חיורתי עוברים מאחורי הראש ויורדים עד העורף, ומשם מתחילים להתעגל סחור סחור מצד העורף אל עבר הצד השני של הראש דהיינו המצח (עי' לקמן ד"ה האי גלגלתא מבהגר"א על ספד"צ יא ע"ג ד"ה זנבא, שזה מתחיל מאחורא ומגיע למצח, ומשם נפרד לשנים.), וז"ס "לסוחר". כמו כן נק' "עובר" ע"ש שמתפשט אורם של החיורתי לתתא לצדיקים, והם שאר גולגלתין דלתתא, ונק' "לסוחר" וכוונתו לגלגלתא שסובב את כל הראש סחור סחור (ב"ע כ ע"א).

⁶⁷⁰ עי' ס"י (פ"ד מט"ו) שבע כפולות בג"ד כפ"ת שבהן נחקקין שבעה עולמות, שבעה רקיעין, שבע ארצות, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה מדברות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע שמיטין, שבעה יובלות, והיכל הקדש לפיכך חבב את השביעיות תחת כל השמים. ועי' תיקור"ז מה ע"א שמזכיר ז' טורין. ועי"ש בגר"א.

⁶⁷¹ קלה ע"א קנב ע"א בראשית נא ע"ב (הערת הזהר).

⁶⁷² "ואש מתלקחת" מוסגר בדפ"ק.

שְׁעָה"כ

תכלת זהו כסא שכתוב בו כמראה אבן ספיר דמות כסא וכתוב ונגה לו סביב משום שעושים בו כריכות לציצית וכשנגה לו הופך לגון ירק כגון כרתי מאותה שעה ואילך מתחיל זמן קריאת שמע שהרי השתנה צבע תכלת מכמו שהיה ולכן אסור לדון דיני נפשות בלילה משום ששולט אותו צבע תכלת באותו זמן ונתנה רשות לחטף נפש בלי משפט שהרי משפט לא שולט באותו זמן כשבא הבוקר ומתעורר הימין שלמעלה יוצא אותו האור ומגיע עד התכלת הזאת ומשתנה מכמו שהיה ואז שולט עליו ונדבק בו כסא קדוש אחר מאותה שעה ואילך זמן קריאת שמע.

ועי' ח"ב קנב ע"ב: בשעתא דחמי בר נש להאי גוון אדכר בר נש למעבד פקודין דמאריה כגוונא דנחש הנחשת בשעתא דהוה חמאן ליה הוה דחלי מקמי דקודשא בריך הוא ומנטרן גרמייהו ומכל חובין ובשעתא דההוא דחילו דקודשא בריך הוא סלקא עלייהו מיד אתסיין מאן גרים לון ולדחלא מקמי קודשא בריך הוא והוא נחש ההיא רצועה דמסתכלן בה אוף הכי תכלת (במדבר טו לט) וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יהו"ה מההוא דחילו דיליה ועל דא תכלת אבמשכנא:

אמר רבי יצחק האי דאמר מר תכלת כרסייא דדינא איהי וכד איהי קיימא אבגוונא (כגוונא) דא כדין איהי כרסייא למידן דיני נפשאן אימתי איהי ברחמי אמר ליה בשעתא דכרובים מהדרן אנפייהו⁶⁷³ דא עם דא ומסתכלן אנפין באנפין כיון דאינון כרובים מסתכלן אנפין באנפין כדין כל גוונין מתתקנן ואתהפך גוון תכלא לגוון אחרא מתהפך גוון ירוק לגוון זהב⁶⁷⁴:

ועל דא בהפוכא דגוונין אתהפך מדינא לרחמי וכן מרחמי לדינא וכלא בהפוכא דגוונין כמה דמסדרין ישראל תקונייהו לגבי קודשא בריך הוא הכי קיימא כלא והכי אתסדר ועל דא כתיב (ישעיה מט ג) ישראל אשר בכך אתפאר באינון גוונין דכלילין דא בדא שפירו דכלהו [חסר כאן]:

תרגום: בשעה שרואה אדם את הגון הזה נזכר האדם לעשות מצוות רבוננו כמו שנחש הנחשת בשעה שהיו רואים אותו היו פוחדים מלפני הקדוש ברוך הוא ושומרים את עצמם מכל החטאים ובשעה שאותו הפחד של הקדוש ברוך הוא עולה עליהם מיד נרפאים מי גרם להם לפחד מלפני הקדוש ברוך הוא אותו נחש אותה רצועה שמסתכלים בה אף כך התכלת (במדבר טו) וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' מאותו הפחד שלו ועל זה תכלת במשכן.

אמר רבי יצחק זה שאמר האדון שתכלת היא כסא דין וכשהיא עומדת בגון הזה אזי היא כסא לדון דיני נפשות מתי היא ברחמים אמר לו בשעה שהכרובים מחזירים פניהם זה עם זה ומסתכלים פנים בפנים כיון שאותם כרובים מסתכלים פנים בפנים אז כל הצבעים מתתקנים ומתהפך צבע תכלת לגון אחר מתהפך צבע ירק לגון זהב (לבן).

ולכן בהפוך הצבעים מתהפך מדין לרחמים וכן מרחמים לדין והכל בהפוך הצבעים כמו שמסדרים ישראל תקונייהם לקדוש ברוך הוא כך הכל עומד וכך מסתדר ולכן כתוב ישראל אשר בכך אתפאר באותם צבעים שכלולים זה בזה היופי של כלם.

ועי' ח"ג לג ע"א: אלא תלת אשין כשרגא אשא חוורא ואשא אוכמא ואשא תכלתא לקבל תורה נביאים וכתובים ולקבל כהן לוי וישראל ותכלת איהי שכינתא קריבא לן ואיהי אחידא באינון פתילות בכנפי מצוה⁶⁷⁵ דאתמר בהון (במדבר טו לח) ועשו להם ציצית והאי תכלת דאיהי שכינתא איהי דינא דאכילת קרבנין ועלוון אי אשכחת בני נשא דאינון עצים יבשים כגוונא דאינון פתילות יבשין בלא משחא דאיהי אורייתא רחמי⁶⁷⁶ איהו לון (דלדונון) שריפה ואוקידת לון ובגין דעמי הארץ אינון בעירן כמה דאוקמוה דאינון שקין⁶⁷⁷ תכלת דאיהי אדנ"י אוקידת לון בגין דקרבין⁶⁷⁸ לגבה עם שרץ דאיהו יצר הרע זר הדא הוא דכתיב (שם ג י) והזר הקרב יומת: תרגום: אלא שלשה אשים (יש) בנר, אש לבנה ואש שחורה ואש תכלת, כנגד תורה נביאים וכתובים, כנגד כהן לוי וישראל. ותכלת היא שכינה קרובה לנו, והיא אחוזה באותן פתילות

- מאיר הכוונה -

⁶⁷³ פי' מט"ט וסנדל מזדווגים ועולים בסוף מ"ן למלכות (מ"מ).

⁶⁷⁴ חוור (מ"מ).

⁶⁷⁵ שהן פתיל ותכלת וכן ישראל נקראו פתילות כידוע (יהל אור).

⁶⁷⁶ ראמי (יהל אור).

⁶⁷⁷ ועל בנותיהם נאמר כו' (פסחים מט ע"ב) (יהל אור). ז"ל: ולא ישא בת עמי הארץ מפני שהן שקין ונשותיהן שרץ ועל בנותיהן הוא אומר ארור שכב עם כל בהמה.

⁶⁷⁸ ז"ש זבח רשעים כו' שצריך להתוודות ולהשליך החטא קודם, וכן במיתה דוגמת הקרבן כמש"ו (יהל אור).

פְּעֵה"כ

בכנפי מצוה, שנאמר בהם ועשו להם ציצית. והתכלת הזו שהיא שכינה היא דין שאוכלת קרבנות ועולות, אם מוצאת בני אדם שהם עצים יבשים, כדוגמת אותן פתילות יבשות בלי שמן, שהיא תורה ורחמים, היא להם (שידונו) שרפה ושורפת אותם ומשום שעמי הארץ הם בהמות, כמו שבארוה, שהם שקץ, תכלת שהיא אדני שורפת אותם, משום שקרבים אליה עם שרץ שהוא יצר הרע, זר, זהו שכתוב והזר הקרב יומת.

יש מקור שזה מידת ההוד: ח"ב קמח ע"א: ונחשת נפקא מזהב ואשתני לגרעונא (ד)דרועא שמאלא ותכלת ירכא שמאלא ותולעת שני ירכא ימינא ואתכליל בשמאלא ושש דא נהר⁶⁷⁹ דנגיד ונפיק דאיהו נטיל כל שית סטרין אוכגוונא דא לתתא⁶⁸⁰ והא אוקמוה ואתמר: תרגום: ונחשת יוצאת מזהב ומשתנה לגרעון זרוע שמאל ותכלת ירך שמאל ותולעת שני ירך ימין ונכללת בשמאל ושש זה נהר ששופע ויוצא שנוטל כל ששת הצדדים וכמו זה למטה והרי פרשוה ונתבאר.

אמנם עי' שם קמט ע"ב: תכלת⁶⁸¹ דא (ב)יומא תניינא אצטבע ובתריין (בשאר) גוויין סומק ואוכם⁶⁸² ותכלת סומק איהו דיליה מיומא תניינא ממש⁶⁸³ כעין גוון אשא ודא איהו אלהים⁶⁸⁴ וירית גוון דדהבא⁶⁸⁵ דכלא גוונא חדא⁶⁸⁶ תכלתא נפיק מגו ההוא גוון סומק וכד נחית לתתא אתרחק גוון סומק וועאלו גו⁶⁸⁷ ההוא אתר⁶⁸⁸ דאיהו ימא⁶⁸⁹ ואצטבע גוון תכלא⁶⁹⁰ ההוא סומקא עייל גו ימא ואתחלש גוון דיליה ואתהדר תכלא ודא איהו אלהים אבל לאו איהו תקיפא כקדמאה:

תרגום: תכלת זה היום השני נצבע בשני צבעים אדם ושחר ותכלת האדם הוא שלו מהיום השני ממש כעין צבע האש וזהו אלהים וירש צבע הזהב שהכל צבע אחד תכלת יוצאת מתוך אותו צבע אדם וכשיורד למטה התרחק צבע אדם ונכנס לתוך אותו מקום שהוא הים ונצבע בגון תכלת אותו אדם נכנס לתוך הים ונחלש גונו והופך לתכלת וזהו אלהים אבל אינו חזק כמו הראשון.

ועי' ח"ג קנ ע"א: ר' אבא אמר אחסנתא דאורייתא ודאי⁶⁹¹ הכי הוא ודרגא דא שתיתאה⁶⁹² יהיב אגר (חד שתיתאה יהיב אגר)⁶⁹³ אורייתא ואחסין לה לכ"י אחסין חוורא לתכלתא⁶⁹⁴ וע"ד תנינן משיכיר בין תכלת ללבן דישתמודען גוויי דהא כדין אקרי בק"ר וחורא אתי לעלמא ותכלתא אתעבר וע"ד כל קרבין דמלכא וכל זייני מלכא בידהא⁶⁹⁵ אתמנן והא אוקימנא:

- מאיר הכוונה -

⁶⁷⁹ וסי' ביוסף וילביש אותו בגדי שש (רח"ו במ"מ).

⁶⁸⁰ פי' גם במלוכת יש בה ו"ק (מ"מ).

⁶⁸¹ עי' ח"א נא ע"ב וח"ג קסג ע"ב (לש"ו).

⁶⁸² אינו סומק ולא אוכם גמור, אלא מהרכבת שניהם, והשתא קשה לייחס תכלת וארגמן ונשאר זהב וכסף ונחושת ועוד דנטיל גוון תכלת ושביק גוון עצם הגבורה (אור יקר).

⁶⁸³ בעי עירוב כחות (אור יקר).

⁶⁸⁴ פי' גבורה (מ"מ).

⁶⁸⁵ מצד הבינה, שהיא ג"כ נקראת אלהים (אור יקר). פי' בינה שתכלת שהיא מלכות מקבלת מגבורה ומבינה (מ"מ).

⁶⁸⁶ קרוב זה לזה אם כן אומרו זהב הוא אודם הגבורה וכסף החסד עצמה (אור יקר).

⁶⁸⁷ לגו (מ"מ).

⁶⁸⁸ פי' שאורות גבורה דז"א ירדו למלכות ואז נעשו גוון תכלא ומ"ש "ודא הוא אלהים" פי' מלכות אבל אינה תקיפא כגבורה (מ"מ).

⁶⁸⁹ דהיינו מלכות ים בחסד מים (אור יקר).

⁶⁹⁰ שמשנה האדום להיות דינו יפה, אמנם הוא סוף המדרגות שמכלה, ושמו יעיד עליו מפני שהוא במלכות המוציא הדין בפועל ומכלה (אור יקר).

⁶⁹¹ העוסק בתורה אוחז בת"ת ויורש אותו כשאמרת ולפיכך יששכר היה בת"ת אמנם ממה שנקרא שמו יששכר מורה שהוא ביסוד כלומר שהוא נותן שכר התורה וזה אינו בת"ת אלא ביסוד (אור יקר).

⁶⁹² יסוד (רח"ו), שהוא הששי לקצוות ומשפיע למלכות את שפע הת"ת (אור יקר).

⁶⁹³ נמקח בדרך אמת.

⁶⁹⁴ חיוורא חסדים שביסוד לתכלתא גבורה שביסוד שלה תכלת (רח"ו).

⁶⁹⁵ דרך אמת ובדפ"מ בידא דא.

שְׁעָה"כ

תרגום: רבי אבא אמר, ירושת התורה בודאי כך היא, ודרגה ששית זו נותנת שכר (ששית אחת נותנת שכר) תורה ומורישה לה לכנסת ישראל, מוריש הלבן לתכלת, ועל זה שנינו משיכיר בין תכלת ללבן, שידיעו הצבעים, שהרי אז נקרא בוק"ר, והלבן בא לעולם, והתכלת עבר. ועל זה כל קרבות המלך וכל כלי זיין המלך נמנו בידיה, והרי בארנו.

ואפשר שזה מקור שהוא מושרש בכינה

ע"י זהר ח"ב רלה ע"ב: תא חזי⁶⁹⁶ בכל עיבידן דמשכנא ובכלהו הוה [בכולהו] גוונא דתכלא בגין דתכלא איהו גוונא לאתעטרא ברזא דכל גוונין מה כתיב (שמות לט ל) ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו' ויתנו עליו פתילו תכלת (וארגמן) וגו' והא אוקמוה ברזא דכתיב (שמות כח לד) ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה' ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה':

תרגום: בא וראה בכל המעשים של המשכן בכלם היה צבע של תכלת משום שתכלת הוא צבע להתעטר בסוד כל הצבעים מה כתוב ויעשו את ציץ נזר הקדש וגו' ויתנו עליו פתיל תכלת וגו' והרי פרשה בסוד הכתוב ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה' ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם קדש לה'.

וע"י ח"ב לד ע"ב: תא חזי והארץ היתה תהו ובהו וגו' [תנין] [תנין] היתה ואוקימנא בגין דבהאי יאורא קדמאה דקאמרן כד האי התנין הגדול עאל ביה כדין אתמלייא⁶⁹⁷ אושאטי⁶⁹⁸ (ושטיף) ודעיך ניצוצין דאתלקטו באינן עלמין דאתחרבו בקדמיתא:

תרגום: בא וראה "והארץ היתה תהו ובהו וגו'", שנינו, היתה, ובארנו משום שבִּיאור הראשון הזה שאמרנו, כשהתנין הגדול הזה נכנס בו, אז מתמלא ושוטף ומכבה הניצוצות שנלקטו באותן עולמות שנחרבו בתחילה.

לד. ע"י זהר ח"ג קסב ע"ב: ארכינו אודנין ושמעו חד קלא דהוה אמר בצלא⁶⁹⁹ רביעאה⁷⁰⁰ איהו לנהורין עלאין יוסף רביעאה איהו גו נהורין דאדם קדמאה⁷⁰¹ סליקו דלעילא חביבא דכלא עליה כתיב (במדבר כח ז) ונסכו רביעית ההין בקדש וגו' מאן דיסתכל וחמי יסמון עיניה מאן דלא יסתכל חמי ואתפתח אילנא דתמני⁷⁰² סרי כד כפיף יזקוף ויתקיים אי לא כפיף חויא בישא⁷⁰³ אכיל ליה:

תרגום: הרכינו אזניים ושמעו קול אחד שהיה אומר, בצלאל רביעי הוא לאורות עליונים, יוסף רביעי הוא תוך אורות אדם הראשון, עליה של מעלה חביבת הכל עליה כתוב "ונסכו

- מאיר הכוונה -

⁶⁹⁶ רלא ע"א (הערת הזהר).

⁶⁹⁷ שאז תנין זה דכורא דנוגה חוזר להתמתק ואז כל הג' קלי' בטלים (רח"ו).

⁶⁹⁸ בסוד המלכים בני ח' ואז הוא מברר מע' שנים ההם דהיינו מז' מלכים וחלזון הוא יוצא לע' שנה והוא מהם עצמם ולכך תכלת מרחיק החיצונים (רח"ו). החלזון הנה הוא מהבירור דז' מלכים דמיתו, ולכך צובעין בדמו תכלת כדי להרחיק את החיצונים, כי הם נכונים מהאור הגדול דהז' שמות שהוא גימ' תכלת, כי מאחר שהוא נברר מהם ונכלל בהז' שמות הם בורחים ממנו (הקדו"ש צב ע"ד).

⁶⁹⁹ כי שיעור' בגופא ד' בריתות ונמצא שהוא רביעית מן השיעור א"נ כד חשבינן גוף וברית חד נמצא יסוד רביעי לחג"ת ועוד כשהוא עולה בסוד הדעת נמצא שהוא רביעי לנהורין כח"ב ושני עיקר (רח"ו).

⁷⁰⁰ לחב"ד כמש"ל ואמלא כו'. וע"ל קס"ד ע"א ואמר שם כד תנדעון כו'. ידוע בשם המפורש מג' ג'. ואמר יוסף איהו רביעאה. שהוא רביעי לחג"ת, מאמר תדשא הארץ. וע"י בתיקונים ל"ד ע"א דהוא יום הרביעי, שראשי נמלא טל. ואמר גו נהורא כו' סליקו לעילא. דסליק לחכמה, משכיל לאיתן כו'. ואמר חביבו דכלא. ידוע. והוא בג' מקומות כלול, במקומו חביבו דכלא, ורביעאה כו', וסליקו. ואמר עליה כתיב ונסכו כו'. שהנסכין אזלי לשיתין (סוכה מט.), דרגיה. ורביעית ההין בשמא מפ', ג' ההין, רביעית השם, והוא רובע ישראל בשיעורי דמשחחא (יהל אור).

⁷⁰¹ וזה יובן בהקדמה אחת שנקדים לך והיא כי כאשר איזו ספירה תחתונה תקבל הארה מלמעלה היא לבדה הנה תתעלה במעלה יותר מן הספירות הקודמות אליה ולפי שביוסף יש בו סוד זה לכן נקרא סליקו לעילא חביבא דכולא כו' (שער מאמרי רשב"י).

⁷⁰² בשדרה י"ח חוליות (רח"ו).

⁷⁰³ שדרתו נעשית נחש (רח"ו).

שְׁעָה"כ

רביעית ההיין בקדש וגו", מי שיסתכל ויראה יסמאו עיניו, מי שלא יסתכל יראה ויפתחו [עיניו], עץ של שמנה עשרה כשמתכופף יזקוף ויעמוד, אם לא מתכופף נחש רע יאכל אותו.

לה. עי' זהר ח"ב רנט ע"א: תרין אינון יעקב איהו לעילא יוסף לתתא תרין תיאובתיין אינון חד היכלא שתיאתא⁷⁰⁴ וחד האי היכלא שביעאה⁷⁰⁵ תיאובתא לעילא באינון נשיקין דנטל יעקב תיאובתא לתתא בהאי שמושא דנטיל יוסף מתרין סטרין אלין נטיל (האי) ארון הברית רוחא דחיי⁷⁰⁶ מסטרא דיעקב נטיל רוחא דחיי דלעילא⁷⁰⁷ דאתדבק ביה באינון נשיקין⁷⁰⁸ ואעיל (באינון נשיקין) (נ"א ועייל) רוחא דחיי דלעילא ביה⁷⁰⁹ לאתזנא מניה מסטרא דיוסף⁷¹⁰ דאיהו לתתא בסיומא דגופא⁷¹¹ בהאי היכלא נטיל רוחין ונשמתין לארקא לתתא להאי עלמא⁷¹²:

תרגום: שנים הם יעקב הוא למעלה ויוסף הוא למטה שתי תשוקות הן אחד ההיכל הששי ואחד ההיכל השביעי הזה התשוקה שלמעלה באותן נשיקות שנוטל יעקב התשוקה שלמטה בשמוש הזה שנוטל יוסף משני הצדדים הללו נוטל (זה) ארון הברית את רוח החיים מהצד של יעקב נוטל את רוח החיים שלמעלה שנדבק בו באותן נשיקות ומכניס (באותן נשיקות) (ונכנס) את רוח החיים שלמעלה בו להזון ממנו מהצד של יוסף שהוא למטה בסיום הגוף בהיכל הזה נוטל רוחות ונשמות להריק למטה לעולם הזה.

לו. עי' ע"ח שער לה פרק ג: אמרו בגמרא (בכורות מה ע"א) שיש דלתות ברחם האשה כמ"ש (איוב ג י) כי לא סגר דלתי בטני, ויש צירים לאשה כמ"ש (שמואל א' ד יט) כי נהפכו עליה ציריה, והענין כי כמו שבחומת העיר יש דלתות וצירים, כן בחומת המלכות הנקרא חותם יש שם צירין ודלתות⁷¹³. והענין הוא כמ"ש (בשער רוח"ק) ביתוד ה' ע"ש, והענין כי האדם מזריע טפת לובן בנוקבא והנוקבא מקבלת בבית רחם שלה ושם נעשית צורת הולד. ואמנם מנין יש כח באשה לקבל אותה טפה ברחם שלה, ושתתעכבת שם ולא תפול ותצא לחוץ, והיאך תוכל לצייר שם הולד. אך הענין הוא כי הלא כל (האברים) [הדברים] כולם, השאור שבעיסתן הם כ"ב אתוון שהם סוד האבנים שמהם נבנית הבית⁷¹⁴, וכבר ידעת שיש בתורה כ"ז אותיות שהם כ"ב אותיות וחמשה כפולות, ואמנם כשנצטיירה המלכות ונתן בה הכ"ב אותיות⁷¹⁵, הנה האירו ונחתמו הכ"ב אותיות ביסוד שלה, ושם נשאר רשומן. ועל דרך זה כ"ב אתוון דדכורא נרשמים ביסוד שלו, כמו שכתב (בראשית כח יא) וישכב במקום ההוא, וי"ש כ"ב אותיות כנזכר בזוהר (ת"ז קנד ע"ב), ומשם הטפה יוצאה כלולה מכ"ב אתוון. גם ביסוד דנוקבא נרשמין כ"ב אתוון דידה, וע"כ יש כח ביסוד שלה לקבל שם הטפה ולציירה שם⁷¹⁶.

- מאיר הכוונה -

⁷⁰⁴ פי' יעקב שהוא בהיכל הרצון שהוא ששי (מ"מ).

⁷⁰⁵ פירוש יוסף שהוא בהיכל לבנת הספיר שהוא שביעי מלמעלה למטה (מ"מ).

⁷⁰⁶ פירוש בינה (מ"מ).

⁷⁰⁷ פירוש מלכות ע"י יעקב מקבלת הארת הבינה (מ"מ).

⁷⁰⁸ פי' שמ' דבוקה עם זעיר ע"י הנשיקין (מ"מ).

⁷⁰⁹ פי' שיעקב הנז' מכניס רוחא דחיי שהי' בינה במלכות (מ"מ).

⁷¹⁰ הוא ייחוד תחתון בערך תחתון הזכר (אור יקר).

⁷¹¹ ואין ראוי שישאב חיים לעליונים אלא דרך פתח עליון שהם שני פתחים אל הגוף העליון הפה דרך בו הנשיקין ופה הברית דרך בו הזווג שהוא משם גם כן נוטל רוח חיי הגופים התחתונים (אור יקר).

⁷¹² שהוא חיי התחתונים, אמנם הוא הויה חדשה שמתילדת בנקבה והוא מציאות מחודש יפה בערך התחתונים ממציאות רוחא דחיי בערך העליונים (אור יקר).

⁷¹³ נמצא שיש ב' דלתות וב' צירים וב' מיני מ"ן ובהיות מתוקן בה חציים שהוא דלת א' וציר א' ומ"ן א' עדיין נקרא נער ובהנתן לה דלת הב' וציר הב' ומ"ן השנים אז נקרא נערה (נוסף במבו"ש).

⁷¹⁴ והנה נודע כנז' בספר יצירה כי האותיות דומות לאבנים וכמ"ש שם ג' אבני בונות ו' בתים וכו' כי כל בנין גוף הוולד אינו נעשה אלא על ידי כ"ב אותיות של הא"ב והם השאור של העיסה (מבו"ש).

⁷¹⁵ על ידי הכ"ב אותיות צר בהם את כל היצור וכל העתיד לצור והם הכ"ב אותיות שבמלכות וגם המלכות עצמה נעשה מכ"ב אותיות (ביאורים ח"א נד ע"ג), כ"ב אלה הם י"ג ת"ד דא"א וט' דז"א (דע"ה ח"ב כט ע"ג)

⁷¹⁶ וכאשר טיפת מ"ד, שהם הה' חסדים שביסוד, יוצאת היא כלולה מכל הכ"ב אותיות, הנרשמות שם ביסוד. וכן עד"ז, כאשר נצטיירו האיברים של הנקבה, ע"י הכ"ב אותיות האירו אותם הכ"ב אותיות, ויצאה כללות הארתם, הנק' חותם שלהם, ונחתמו ביסוד שבה, ושם נשאר

שְׁעָה"כ

ע"י תיקו"ז קנד ע"ב: חמש תקונים אינן בפומא דאתמר בספר יצירה אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסר"ץ ובהון אבנים [קלב ע"ב] שלמות תבנה לקודשא בריך הוא בכמה צלותין ופולחנין ועלייהו אמר יעקב במקום ההוא וישכב וי"ש כ"ב אתון במקום ההוא י"ש להנחיל אוהבי יש כ"ב בך יברך ישראל בך בטחו אבותינו כי בך ארוץ גדוד ובך בחר ה' אשר נשבעת להם בך נגילה ונשמח בך בהון ב'רוך כ'בוד ה' ממקומו

תרגום: יש חמש תיקונים בפה, שנאמר בספר יצירה אחה"ע בומ"ף גיכ"ק דטלנ"ת זסר"ץ, ובהם אבנים שלמות תבנה להקב"ה בכמה תפילות ועבודות ועליהם אמר יעקב וישכב במקום ההוא, וישכב, וי"ש כ"ב אותיות במקום ההוא. י"ש, להנחיל אוהבי יש. כ"ב, בך יברך ישראל, בך בטחו אבותינו, כי בך ארוץ גדוד, ובך בחר ה' אשר נשבעת להם בך, נגילה ונשמח בך, בהם ב'רוך כ'בוד ה' ממקומו.

בגרא: וישכב כו' יש להנחיל כו' - יש הוא חכמה וזהו אוהבי יש וע"ל קכח ע"א י' אתלבש באנשי כו' ותמן כו' ויש הוא ל"ב נתיבות דחכמה שאחד הוא אין והשאר יש בל"א נתיבות ומתמן נקודין כמ"ש בז"ח שיה"ש וב"ך אותיות הם בבינה והכל הוא בפומא שם הוא ב"ך אתון בה' מוצאות הפה דהוא ה' דבינה והנקודין עשר ביו"ד דחכמה וזהו במקום ההוא דהוא עלמא עילאה ועבד הלוי הוא וע"י בפרשת קרח והכל נטל יעקב בלשון דכליל מתרווייהו והוא שוכב שם ואמר בך יברך כו' בך כו'. הכל בכ"ב אתון דאורייתא ואמר בהון ברוך כו'. שהוא ר"ת ב"ך י"ם וים הוא ג"כ בנקודין ואתון דבינה י"ם נ' שערי בינה אלא דנקודין דשם הוא כח מעשיו דלמעלה קכ"ח ב':

לז. ע"י ע"ח שער מא פרק ג: והנה ענין עור (שהוא לבוש) [של הלבוש] דז"א עצמו, אפשר שגם בו⁷¹⁷ יש בחי' ג' לבושין דמיון הכלים, אך נלע"ד כי הנה הם ב' לבושים לבד: א' הוא העור, וא' הוא השערות, בסוד (זכריה יג ד) אדרת שער. ובזה תבין איך הקליפות יונקים משערות, ונקרא סערה⁷¹⁸ על שמם. וכנגדן יש ב' לבושים אחרים של מצות: א' של תפלין בסוד עור, וא' ציצית בסוד החוטין דמיון לשערות⁷¹⁹. אמנם אלו הם הלבושים של האדם בעוה"ב, בסוד (תיקו"ז קיז ע"א) כי היא כסותה זה ציצית, היא שמלתו לעורו [הוא חלוק] (חלק) הפנימי של העור והם התפלין. והענין כי ציצית ביצירה, ותפלין הם יותר פנימי בבריאה⁷²⁰. נמצא כי עור דיצירה נקרא טלית דציצית, והעור דבריאה נקרא תפלין, כי הם יותר קדושים, והם במוח לבד, כי כן הבריאה בחי' ראש. אך היצירה סוד הגוף, לכן הציצית [מכסה] (סובבים) כל הגוף וגם הראש, להורות כי יצירה מלבוש לבריאה. אך עור העשיה אין כנגדם במצות, כי בהם נאחזים החצונים לגמרי. אך בעור האצילות אין כנגדן רק עור האדם עצמו, כהדין קמצא דלבושא מיניה וביה⁷²¹ (ב"ר פכ"א פ"ה), ואין לבושו נפרד ממנו כמו בבריאה ויצירה, שעור שלהם שהוא לבושם נפרד, בסוד תפלין וציצית. אך בעשייה אפי' בכלים עצמן יש אחיזה בסוד (ישעיה כח ח) קיא צואה, ובסוד (ברכות טו ע"א) יפנה ויטול ידיו, ובסוד (ישעיה ל כב) צא תאמר לו.

– מאיר הכוונה –

הרושם שלהם קבוע. וע"כ, יש כח ביסוד הנקבה, לצייר את הטפה ההיא, ברמ"ח איברים בכח כ"ב אותיות אשר שם.

והנה כ"ז אותיות יש בא"ב, ואמנם מן הכ"ב אותיות, נעשה בחי' הדלתות והצירים, שברחם הנק' יסוד, שהוא הכלי הנק' חותם הפנימי. והה' אותיות מנצפ"ך, הם האורות שבתוך הכלי הזה, והם ה' גבורות אשר שם כנודע, והם הנק' מ"ן שביסוד של הנקבה. וזהו החלוק שיש, בין ה' אותיות מנצפ"ך, לשאר הכ"ב אותיות (שעה"ק).
⁷¹⁷ ע"י קליפת נוגה פרק ב' (לש"ו).

⁷¹⁸

⁷¹⁹ קשה שהרי זה רק שייך לראש וכן תפלין שונה מלמעלה.

⁷²⁰ ע"י בשעה"כ יב ע"ב שתפילה של יד בבריאה ושל ראש באצילות.

⁷²¹ כל אור שנתפשט ממקורו יורד למטה על ידי התפשטותו וירידתו נתעבה קצת, ומאותו העביית עצמו נעשה אח"כ הגוף והכלי לאור (דע"ה ח"א יח ע"ב, וכן סד ע"א), אבל החידוש שבאצילות היא שאין הבדל בין אורות ללבושו כמו שיש בב"ע (דע"ה ח"א סא ע"ב), והוא הנוהג דאצילות שהוא כולו טוב ונכלל עם הבשר שהוא החשמ"ל וכמ"ש בשער קלי' נוגה פרק ב' (לש"ו).

שְׁעָה"כ

לח. עי' דע"ה ח"א מד ע"ג: מכמה מקומות במה שמסתפק הרח"ו הרבה מאד בענין עליית העולמות, אם שיש איזה עלייה להחיצוניות כלל, ונוטה דעתו יותר לומר שאין שום עלייה להחיצוניות והעולמות מאומה, וכמ"ש בפע"ח (שער התפילה פ"ו) שאין עלייה להחיצוניות העולמות אלא בביאת המשיח דוקא, וכן אמר בשער פנימיות וחיצוניות (דרוש ח'), כי אם שהיה עלייה להחיצוניות ג"כ היינו רואין בעינינו את עלייתן, וכן אמר ג"כ בלקוטי תורה (פ' בראשית דף י"ג ע"א), ור"ל שהיינו רואין בעינינו שמזדככים מחומרותם ועביותן ונתעלו ונעשו לפנים חדשות ממה שהיו.

עי' שער מ פרק ג: כל עליית התפלה אפי' בשבתות אין עלייה והתכללותם רק בפנימיות העולמות ולא בחיצונית עד ימות המשיח דוקא ועי' שער מ דרוש ח: גם תבין היטב כי הרי אמרנו שבחול אין עלייה רק לפנימיות שהם הנשמה והמוחין. והרי אנו רואים כי גם בחול עולין חיצוניות ופנימיות, והענין הוא כמ"ש במ"א, והוא כי לעולם אין עולה [מ]היצירה אל הבריאה רק פנימיות ג"ר דיצירה ולא חיצוניות. ואע"פ שעולין החיצוניות הוא מניה וביה בעולם היצירה עצמו, אך אינו משתנה חיצוניות יצירה להעשות בריאה. אך פנימיות יצירה חוזר להעשות בריאה, וזה נקרא עלייה, משא"כ בחיצוניות. וכעד"ז מבריאה לאצילות, ומעשיה ליצירה. אמנם יש שינוי בעשיה [כי גם] שחיצונית דג"ר דעשיה מלבישין (לפנימיות) מלכות דיצירה, (ואעפ"כ) אין זה עלייה, כי כבר ירדה מלכות דיצירה בעשיה כנזכר שם, לכן עדיין חיצוניות ג"ר דעשיה הם בעשיה עצמה והבן זה היטב. ואמנם בשבת שעולין מעלות רבות, אז נמצאו כי כל עשיה אף חיצוניות[ה], חוזרין להיות יצירה או בריאה כנזכר ושמור זה היטב. וגם תבין, כי כיון שכל[ים] חיצוניות עליונות ירדו להיות מוחין בתחתונים שהם פנימיות, וא"כ כשחוזרין לעלות בימי החול, חוזרין לקדמותן כשהיו.

ונמצא כי אין עלייה כלל בחיצוניות (העולם) [העולמות], כי לא עלה מחלקם דבר רק מהעליונים, משא"כ בימי השבת. אמנם צריך שתדע מ"ש בסוד הקדיש, עולה כל העשיה ביצירה, וכן כל היצירה בבריאה. אך (מלכות הנ"ל) נ"ל כי אינם עולין רק פנימיות הנשמה לבדם כנ"ל, אך החיצוניות לא עלה רק מה שהיה קודם הקדיש לבד, וראייה לזה שהרי העמוד שבין עולם לעולם היא (כנקודה) [בנקודה] בעולם, ואיך כל העולם יעלה דרך אותו עמוד. ויתורין במ"ש שאינן עולין רק הנשמות דרך העמוד כנזכר פרשה ויקהל ופ' ויחי (ריט ע"א). וצ"ל ולתרוץ מ"ש במ"א, כי אין חיצוניות העולמות עולין, דא"כ היינו רואין בעינינו עלייתן⁷²². אך כיון שאין עולין רק הפנימיות של קליפת נוגה, להיות חיצונית לחיצוניות מלכות דעשיה, אך כל שאר הקליפות והחומר נשאר במקומם. וראייה לזה שהרי נשאר חלל ביום השבת בין הקדושה לקליפה ולעוה"ז (י"ד) [ד'] מדרגות כנודע. ונמצא כי הנשמות עולין עשיה ביצירה, ויצירה בבריאה, ובריאה באצילות, והכל נכלל באצילות.

- מאיר הכוונה -

⁷²² שזה היה כעין מיתה ועי' שער מאמרי רשב"י לח ע"א פרשת קדושים (כללים ח"א לו ע"ג). ציטוט מחלק א' אבל קשה על דבריו שהרי כל עליות של פרצופים אינם עליות כמשמעו אלא שנתוסף תוספת אור ומוחין לאור התחתון, ואז על ידי זה נעשה התחתון עצמו על ידי זה במדרגת הפרצוף העליון, ואז נקרא על שמו של עליון, ולכן אפשר לכל א' לעלות ממדרגה למדרגה עד אין קץ לולא החטא. לכן נסדרו כל הפרצופים שהם מכילים בעצמם רק מ"ה וב"ן וחסרים בחינות ע"ב וס"ג משום צורך הבחירה והשכר ועונש. לפי הקדמה זו יוצא אם כן, שאין שורש החלטי לז"א ולא לשום פרצוף, כי בפנימיותם הם תלויים כולם באור א"ס, ואפשר להם לעלות בנקל למעלה למעלה, ומש"כ ששורש ז"א בחוטם הוא רק שורש למדרגת ותכונת ז"א, וכן הוא הדבר באבא ששורשו בעיניים, שכל זה רק שייך לחיצוניותם אבל בעצמותם הם מושרשים כולם בא"ס, וכל דברי האר"י כאן הם באמת רק על בחי' חיצוניותם לבד, ור"ל איך ישתווה חיצוניותם עם פנימיותם, שהגם שיש פרטים בחיצוניות עד אין קץ, אבל הם נסדרו לפי כוונת הפנימיות שבהם, על אף שאין הנשמה מאירה בכל כחותיה ולכן כאן ז"א צריך להיות שייך גם לחוטם וגם לעיניים בחיצוניותם, והם מיוחדים זה בזה לעולם, והוא מה שאנו רואים שהריח בחוטם עולה עד המוח ששם כח הראיה, כלומר שהם מיוחדים ולא סותרים זה את זה גם בעת שאינם עולים (ביאורים ח"א לד ע"ד), ועי' עוד בביאורים ח"א עה ע"ב שעצם הסיבה שהוא יכול לעלות עד אין קץ, מאחר שהוא שייך לקו האמצעי שכולו א'. ועי' שנה ע"ג שמביא ראייה לדבריו מבהגר"א על ת"ז פא ע"א ד"ה ביה איהו וז"ל, והכל אחד כשזה נפתח זה נפתח ודעת ויסוד הוא א', עכ"ל.

שְׁעָה"כ

ל"ט. ע"י זהר ח"א ה' ע"א: אמר ההוא טייעא דהוה טעין בתרייהו⁷²³ ומהו ומקדשי תיראו אמר ליה דא קדושא דשבת [א"ל] ומהו קדושא דשבת⁷²⁴ א"ל דא קדושא דאתמשכא מלעילא⁷²⁵ [א"ל] אי הכי עבדת לשבת דלאו איהו קדש אלא קדושא דשריא עלוי מלעילא אמר רבי אבא והכי הוא (ישעיה נח יג) וקראת לשבת עונג לקדוש יהו"ה מכבד אדכר שבת לחוד וקדוש יהו"ה לחוד

תרגום: אמר [להם] אותו סוחר שהיה מחמר אחריהם, ומה זה "ומקדשי תיראו". אמר לו, זה קדושת השבת. אמר לו, ומה זה קדושת השבת. אמר לו, זה הקדושה שנמשכת עליו מלמעלה. אמר לו, אם כך, עשית שהשבת אינה קודש, אלא קדושה ששורה עליו מלמעלה. אמר רבי אבא, וכך זה, [שכתוב] "וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד". הזכיר שבת לבד וקדוש ה' לבד.

מ. ע"י זהר ח"ג קעה ע"ב: שבעה צרירין דתכלתא דבעי לכרכא ביה בכל חד וחד או לאסגאה עד תליסר⁷²⁶ מאן דיוסיף לא יוסיף עלייהו על תליסר מאן דימעט לא ימעט משבעה: תרגום: שבעה רצים, אלו הם שבעה צרורות של תכלת שצריך לכרוך בה בכל אחד ואחד, או להגדיל עד שלשה עשר, מי שיוסיף לא יוסיף עליהם על שלשה עשר, מי שימעט לא ימעט משבעה.

ועיי"ש עוד: רבי יצחק אמר שבעה כריכין דאיהי שכינתא⁷²⁷ שביעתא דכלא ודאי דהא היא מתברכא משיתא אחרנין על ידא דצדיק ואי תלת עשר תלת עשר אינון כמה דאוקמוה בתלת עשר מכילין והאי היא פתחא דכלהו:

תרגום: רבי יצחק אמר שבע כריכות, שהיא שכינה, שביעית הכל בודאי, שהרי היא מתברכת משה אחרים על ידי הצדיק, ואם שלשה עשר שלשה עשר הם כמו שבארוה, בשלש עשרה מדות וזהו פתח הכל.

מא. ע"י זהר ח"ג רכח ע"ב: שליש גדיל ושני שלישי ענף דאיהו תכלת וכל חוליא משולשת כל משולש מסטרא דקדושה הה"ד קדושה לך ישלשו וישאל שלישיה⁷²⁸ בגין דושלישים על כלו דציצית מסטרא דעמודא דאמצעייתא דאיהו תליתאה לאבהן וכל דבר משולש וה"ו יל"י כל תיבה משולשת מסטרוי חוליא⁷²⁹ כלילא מתלת כריכות משלשין דא שכינתא⁷³⁰ קדושה לך ישלשו ואיהי משולשת בעמודא דאמצעייתא כליל תלת ענפי אבהן דאינון ש מן שבת שכינתא בת יחידה (ס"א מליא מן) חליא תכלת שבציצית⁷³¹:

- מאיר הכוונה -

⁷²³ פי' סוחר שהיה נוסע אחריהם (ד"א).

⁷²⁴ פי' מלכות שבבחי' שבת (רח"ו).

⁷²⁵ המוחין הנמשכין לזו"ן, וכתוב וכבדתו, משמע דמשבת עצמו קאי (רח"ו). הם המוחין הנמשכים לזו"ן בעלותם למעלה, כי גם שם נמשכים להם מוחין מאו"א שעלו מעלה מעלה גם הם (מ"מ). ר"ל חכמה עלאה, שהוא קדוש, וז"ש למטה "לקדוש ה' מכובד" שכבוד ג"כ בחכמה (יהל אור).

⁷²⁶ כתב מורינו ז"ל שיובן במ"ש הרב ז"ל כי כנ"ף הוא אה"ה דהה"ן ופשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה דה"ה"ן הוא ט"ל לכן לא ימעט מז' חוליות וכל חוליא ג' הם כ"א נגד אהיה פשוט. ולא יוסיף על תליסר וכל א' ג' הם ט"ל נגד פשוט ומלא ומלא דמלא דאה"ה עכ"ל (מ"מ).

⁷²⁷ פי' ר' יצחק בא לפ' סוד ז' חוליות היא מ' שמקבלת מו"ק דזעיר הרי ז'. וסוד י"ג שמקבלת מ"ג מדות דרחמי (מ"מ).

⁷²⁸ פסוק הוא. אע"ג דאמר שלישי' לאשור ולמצרים, אמר בגין שלישים כו'. שהוא על כולם. וכן ישראל ת"ת, והוא כולל חו"ג, ולפיכך שלישי גדיל בת"ת, שבו מתחברין שני שלישי ענף, חו"ג, ששם וכנפיהם פרודות כנ"ל. ולכן צריך לאפרודי, מסטרא דעד"א (יהל אור).

⁷²⁹ ר"ל החוליא עצמה שכינה (יהל אור).

⁷³⁰ ר"ל החוליא עצמה הוא השכינה, כלילא מתלת כריכין הן האבהן. וכמו בשם ע"ב, דבכל א' ע"ב אתוון, ובה ע"ב תיבין, כלילא מכלהו, ובה קדושה ישלשו, דאיהי נק' קדושה, בלשון נקבה, כלל הקדושה. וכן בת דשבת כמש"ו. ולכן כלילא מג' יום השביעי, ג' אלקים, ג' סעודות, הכל בג' (יהל אור).

⁷³¹ ר"ל דחוליא הראשונה לבן, ג' כריכות, ג' אבהן, ואח"כ חוליא דתכלת ג"כ כלילא מנהון. ויותר נראה דל"ג כלל חוליא, אלא כצ"ל בת יחידה תכלת שבציצית. והוא חוט הרביעית, כדעת הראב"ד {פ"א מציצית ה"ו}, וכמש"ש שכ"ה עיקר. וכ"ה בספרי שלנו {תצא רלד}. כלילא מג' חוטין לבן, אות ד' שבשם. וכן עיקר (יהל אור).

שְׁעָה"כ

תרגום: שלישי גדיל, ושני שלישי ענף שהוא תכלת. וכל חוליה משולשת, כל משולש מצד הקדושה, זהו שכתוב "קדושה לך ישלשו", וישראל שלישיה משום ש"ושלישים על כולו", שציצית מצד העמוד האמצעי שהוא שלישי לאבות, וכל דבר משולש, וה"ו יל"י, כל תיבה משולשת, מצדו חוליה כלולה משלש כריכות משולשות זו השכינה, קדושה לך ישלשו, והיא משולשת בעמוד האמצעי כלול משלשה ענפי האבות, שהם ש' משבת, שכינה בת יחידה, (מלאה מן) חוליה תכלת שבציצית.

ז ע"ג

מב. כאן מה שחסר משעה"כ ומופיע בפע"ח:

(יד ע"ב): ויסמן אותו החוט בקשר א' שיקשור בסופו, כדי שלעולם יכרוך בו החוליות כולם. גם ישים סימן בד' חוטין שהם מצד א' של הנקב, שלעולם יהיו באותו צד כאשר קושר קשר גדיל וכו'. צריך לטוות החוטין שיהיה בכל חוט ד' חוטין נגד אותיות הויה, נמצא שהם ח', וח' פעמים ח' בכל כנף הם ס"ד כנפי כל ד' חיות, וכללותן הם רנ"ו, כמנין רנ"ו כנפי חיות⁷³². והם סוד שערות של רחל המקולעים⁷³³, והמשוורים היוצאים משולי טלית תשלום מקיף זעיר אנפין המסתיים בחזה.

(שם ע"ד): אין טלית וציצית בלילה כי הטלית והציצית הוא אור מקיף של הבינה לז"א הנקרא מדת יום, אך המלכות מדת לילה, זמן שליטתה, אינה מוקפת משם. אך הט"ק צריך שישכב עמו אפילו במטה, כי בלילה הז"א ישן בסוד עיבור, שחוזר להתעבר תוך בינה בבחי' קטנות ג' כלילין בג', לעולם לא יתבטל, וזה אפילו בלילה אינו נפסק, רק של גדלות לבדו הוא שמתבטל. אבל ציצית דג' כלילין בג', לעולם לא יתבטל אפילו בלילה, לכן נקרא ט"ג וט"ק. ולכן ראוי ליזהר שלא להסיר מעליו ט"ק בשום זמן אפילו בהיותו ישן, רק בכניסתו למרחץ, לכן ראה דוד עצמו ערום במרחץ (מנחות מג ע"ב) ולא בהיותו ישן, כי אז היה לו ט"ק, כנ"ל.

(טו ע"ב) ונחזור עתה אל הענין, כי הנה נתבאר אצלנו בענין האורות והמקיפים, כי יש ב' מקיפים אל ז"א: הא', הוא מקיף החיצון העליון מכולם, שמעולם לא נכנס בפנים תוך ז"א, אלא נשאר בחוץ ומקיף לכל כללות ז"א. והב', הוא מקיף יותר קטן ממנו, שאחר שנכנס אור הפנימי תוך ז"א, חוזר ובוקע ועולה מאור המוחין הפנימים למעלה בבחי' שערות הראש, ושם הם בבחי' א"מ חוזר, בג"ר שבו לבד, שהוא מקום הראש. ונמצא שכל מה שיש בפנים, שהם ג' מוחין פנימים, ג"כ עד"ז ממש בחוץ בבחי' א"מ חוזר. והם בחי' שערות הראש כנזכר. ונמצא כי זה א"מ של שערות הראש, הוא מקיף פנימי שברישא דז"א בלבד, ואלו הם בחי' הציצית של הטלית כמ"ש בע"ה. אמנם הטלית עצמו, הוא אור מקיף עליו, והוא אור יותר חיצון ממנו, והוא יותר גדול ממנו והוא מקיף לכל כללות ז"א כולו.

(טז ע"ג): והנה ביארנו איך הטלית הוא מקיף חיצון כולל כל ז"א, אך הציצית הם מקיפים הפנימים, שהם השערות שאינם מקיפים רק הג"ר לבד וכו'. ונחזור אל הנ"ל, כי ענין הציצית הם עצמן בחי' הקוצין היוצאין מן המוחין הפנימים של הקטנות דעיבור של ז"א, והם ד' מוחין, וכנגדן ד' ציצית. ולהיותן הם מתחברים ארבעתן יחד דרך אחורי ז"א כנ"ל, לכן נקרא חד קוצי דשערי בלבד⁷³⁴, והבן זה מאוד, אם לבחי' ז"א אם לבחי' א"א.

(טז ע"ג): והנה הארבע ציצית שאנו נוהגין אחר החורבן, היוצאים מכללות הד' מוחין אשר במוח הבינה דאימא, והם ד' שמות אהי"ה כנ"ל במילואיהן. ובכל א' מהם יש ח' אותיות המילוי, שהם ד' ציצית, ובכל א' ח' חוטין שלימים, וכולם לבנים, כי א"צ לחבר עמהם את התכלת שהוא בחינת המלכות ע"ד שנתבאר לעיל, ולכן אין תכלת נוהג בזמן הזה.

- מאיר הכוונה -

⁷³² עי' לקמן הערה מג.

⁷³³ יש להדגיש שזה תיקון שערות הנוק', עי' שבת צה ע"א: ויבן ה' אלהים את הצלע מלמד שקילעה הקדוש ברוך הוא לחוה והביאה אצל אדם, שכן בכרכי הים קורין לקלעינתא בניתא. עי' סוטה ט ע"א: היא קלעה לו את שיערה לפיכך כהן סותר את שיערה. אמנם הקלע של דוד הוא ג"כ תיקון הנוק', וזה אותו שורש מילה.

⁷³⁴ עי' שעה"כ ד ע"ג ד"ה דע כי.

שְׁעָה"כ

(טז ע"ד): הגה"ה: הנה הציצית צריך שיהא בה חוליות קשרים כריכות, וסימנם חק"ך, עם חי חוליות עם הקשרים וד' כנפות גימטריא כנף⁷³⁵, כי כל כנף י"ג חוליות וחמשה קשרים, הרי ח"י, וז"ס כנף, ר"ל כמנין. כנף יש בין הכל. וזהו דרך כלל. אבל דרך פרט, בכל כנף ט"ל כריכות, ד"פ ט"ל כריכות הם קנ"ו, כמספר יוסף. וס' גודלים יש בכל הכנפות, כי ג' קשר אגודל בכל כנף, וי"ב גודלים בכל ציצית, שליש גדיל וב' שלישי ענף, הרי ט"ו בכל כנף. וד"פ ט"ו הם ס', וז"ס הנה בנך יוסף בא אליך, כמנין הנ"ה גודלים, וכמנין בנ"ך חוליות וקשרים. ויוסף חשבון כל הכריכות יחד ט"ל בכל כנף, והחוטין הם ל"ב, והם שזורין הרי ס"ד, כמנין בא אליך. והכל רמז ליעקב.

ודע כי יוסף, בו ס' גבורות סביב, והם מסבבים למלכות, שהיא מטתו, שנאמר ששים גבורים סביב לה. וג"כ עוד סוד בנ"ך גי' ע"ב, הוא חסד המתגלה בפום אמה, והוא י"ח בכל כנף בסוד ט"ט דמטטרו"ן שהוא שדי⁷³⁶. וד' ציצית, שהם כנגד ד' חיות המרכבה, דכתיב והחיות רצוא ושוב, גימטריא שדי. וכנגדן הוא אור שבא בתוכם, והוא ד"פ יה"ו, שהם מוחין של ו"ק, וכל א' יש בו ח"י אותיות, בסוד ו' צירופים, והם בסוד ע"ב, ד' פעמים ח"י, וגם סוד ח"י אלף עולמות סביב הכסא (זו"ח מט ע"ג). ומילוי כל א' עולה ט"ל, וד"פ ט"ל עולה יוסף כנ"ל, וזהו "הנה בנך יוסף" ור"ת הוא י"ז, גימטריא גי"ד, והכולל הוא ח"י, לזה בן ח"י לחופה, כי נשלם לו עת הזיווג, ועיין בנע"ח זוהר פרשת בראשית בדרוש המתחלת יש ב' חללים.

(יז ע"ב): וכבר ביארנו לעיל בציצית, דתכלת ענין ל"ב חוטין ול"ט כריכות שבהן. אמנם באלו הציצית דלבן ג"כ יש בהם ל"ב וט"ל כריכות, והוא כי כבר ביארנו, כי כל א' מהם נקרא כנף ע"ש אהי"ה דההי"ן. והנה בשם זה בפשוטו ומילוי ומילוי דמילוי יש בו ט"ל אותיות, וכנגדן הם ט"ל כריכות בכל ציצית.

(יז ע"ג): כדי שירד הארה לפחות מהפרק שיש ממנו רשימו בראש ז"א שאם עושין הנקב בפחות מן גודל ירד הארה מפרק שאין ממותק כנ"ל ואין בו הארת מתוק כלל שהרי עדיין לא הגיע שם שום פרק מנה"י אמא לכן במקום הזה שיש בו קצת רשימו שם נקב הציצית שיהיה בהם קצת הארה (ה)

הגהה (ה) ונלע"ד חיים שלא הבין מי שכתב זה לדברי מורי זלה"ה והטעם מבואר אצלי כתוב בע"ח וז"ל ולהיות כי תסתלק הרשימו מאותן פרקים כנ"ל ולא נשאר כ"א הארת פרק אמצעי לכן לא יפחות מקשר אגודל שהוא פרק אמצעי

(יז ע"ד): הגהה: ראוי לומר פסוק (תהלים לו ח) מה יקר חסדך אלהים כו' ובצל⁷³⁷ כנפיק יחסיון, בקול ערב, אחר עטיפת הציצית, עם ג"פ שלאחריו: ירויון מדשן כו' כי עמך מקור חיים וכו' משוך חסדך וכו'. ויש נוהגין לומר קודם עטיפת הטלית, ברכי נפשי וכו' עוטה אור כשלמה וכו'. כשילבש טלית קטן, יכוין הוי"ה בניקוד, י' בפת"ח ה' ציר"י ו' פת"ח ה' ציר"י, כי הציצית מוחין דאור"א, פתח צירי, ב"ה. ובט"ג יכוין הוי"ה בסגול וי"א בחולם, י"ה בקמ"ץ ו"ה בחולם. ובשבת י' קמץ ה' חולם ו' צירי ה' אחרונה בלי ניקוד. וי"א בשבת כולו קמץ. ונ"א מצאתי בחול יכוין ניקוד הוי"ה, זכרים קמץ, נקבות חולם, ובשבת כולו בקמץ.

(יח ע"א) הזהיר בציצית משמשין לו לעתיד לבא אלף ות"ת עבדים⁷³⁸, והענין זה מספר הדרושים כי שם שדי בו' צירופים עולה אלף ת"ת, דהיינו ו"פ אות ש' לכדה, ונשאר ד"י לבד, והנה ו' פעמים ד"י גימטריא חנוך. והסוד הוא כי זהו ציצית של מטטרו"ן, כי הלוּבש ציצית של מטטרו"ן, הוא בסוד עבד, ישמשו לו עבדים, כמנין אלף ת"ת, ע"כ בשם האר"י זלה"ה מספר הדרושים.

מג. עי' זהר ח"ג רל ע"ב: ובג"כ חיוון אשא לעילא ממללן כענפין⁷³⁹ דאילנא דהוּו מתקבצין תמן במזמוטי חתן וכלה באן אתר בק"ש דתמן ואשמע⁷⁴⁰ את קול כנפיהם דאינון ס"ד לד'⁷⁴¹

- מאיר הכוונה -

⁷³⁵ ר"ל האותיות ח' ק'ך' עם הח"י חוליות וקשרים והד' כנפות (לש"ו).

⁷³⁶ עי' הערות. Error! Bookmark not defined. 336

⁷³⁷ לשון הפסוק: ובני אדם בצל.

⁷³⁸ עי' שבת לב ע"ב: אמר ריש לקיש: כל הזהיר בציצית זוכה ומשמשין לו שני אלפים ושמונה מאות עבדים, שנאמר כה אמר ה' [צבאות] בימים ההמה אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים [והחזיקו] בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם וגו'.

⁷³⁹ צ"ל בענפין. ור"ל כשמגיע לק"ש כמש"ו (יהל אור).

⁷⁴⁰ ר"ל שמע ישראל (יהל אור).

פְּעֵה"כ

גדפין ד' זמנין ס"ד סלקין רנ"ו והאי איהו רנו ליעקב שמחה אימתי⁷⁴² לבתר דנטיל נוקמא משנאוי ויוקיד טעוון דלהון הה"ד ובאבוד רשעים רנה איהו הנר (ס"א מ' שנין⁷⁴³) לאשלמא ע"ב ע"ב ע"ב:

ותליין ס"ד⁷⁴⁴ מן תמני' א"ז והכי ס"ד⁷⁴⁵ מסתמני' א"ז לד' סטרין רנ"ו וכד מטי לל"ב⁷⁴⁶ דאינון א"ז א"ז א"ז דאינון ח' ח' ח' ח' ח' אתחבר י"י⁷⁴⁷ לכל סטר למהוי ח"י יהו"ה בח"י ברכאן דצלוחא דאית בהון ח"י זמנין יהו"ה דסלקין ע"ב בההוא זמנא דמתחברא יהו"ה באדנ"י בח"י עלמין יאהדונהי מיד דחיון דאש חשות מה כתיב בהון (יחזקאל א כד) בעמדס תרפינה כנפיהם בעמדס ישראל בגלותא (נ"א בצלותא) תרפינה כנפיהם דלא ישתמודעון עד ההיא⁷⁴⁸ שעתא:

תרגום: ומשום זה חיות אש למעלה מדברות כענפי האילן, שהיו מתקבצות שם כמו בשחוק חתן וכלה. באיזה מקום, בקריאת שמע, ששם "ואשמע את קול כנפיהם" שהם ס"ד לארבע כנפים, ארבע פעמים ס"ד עולים רנ"ו, וזהו "רנו ליעקב שמחה", מתי, לאחר שנוטל נקמה משונאיו, וישרף האלילים שלהם, זהו שכתוב "ובאיבוד רשעים רנה" שהוא הנר (מ' שנים) להשלים ע"ב ע"ב ע"ב.

ותלויים ס"ד משמונה א"ז, וכך ס"ד משמונה, א"ז לארבעה צדדים, רנ"ו, וכאשר מגיע לל"ב, שהם א"ז א"ז א"ז א"ז, שהם ח' ח' ח' ח' ח', מתחברת י' לכל צד, להיות ח"י, יהו"ה בח"י ברכות של התפלה, שיש בהן ח"י פעמים יהו"ה שעולים ע"ב, בזמן ההוא שמתחבר יהו"ה באדנ"י, בח"י העולמים יאהדונהי, מיד חיות של אש שותקות. מה כתוב בהן, "בעמדס תרפינה כנפיהן" בעמידתם של ישראל בגלות, (בתפלה) תרפינה כנפיהן, כדי שלא יכירו עד השעה ההיא.

ועיי"ש רמט ע"ב: ובג"ד אית לב"נ לגלאה רוזין סתימין דבאורייתא בעשור ט' אינון לכל סטר לקבל ט' ירחין דיולדה כחושבן א"ח מאן יולדת ד' מן אחד א"ח איהו ט' לד' סטרין דאת ד' ואינון ארבעים⁷⁴⁹ א"ח זכור ד' שמור הא ארבעין ותריין⁷⁵⁰ אשתאר כבוד⁷⁵¹ דאתמר ביה בשכמל"ו ואיהו כבוד ל"ב ד' זמנין⁷⁵² לכל סטר דאת ד' הרי ס"ד לד' סטרין רנ"ו⁷⁵³ ואוקמוה כבוד לעילא⁷⁵⁴ ל"ב לתתא⁷⁵⁵ ובג"ד:

מייחדין בכל יומא תרין זמנין דאמרן בהו תרין זמנין כבוד דאיהו ס"ד ותרין זמנין ד' ד' מן אח"ד הרי ע"ב הרי ד' דאח"ד שלימו דמ"ב שמהן ושלימו דע"ב שמהן ובג"ד אמריין⁷⁵⁶ במזמור לדוד מי זה מלך הכבוד יי' עזוז וגבור ובזמנא תניינא מי הוא זה מלך הכבוד:

תרגום: ומשום זה יש לאדם לגלות סודות נסתרים שבתורה. "בעשור", תשעה הם לכל צד כנגד תשעה חדשים של היולדת, כחשבון א"ח. מהי יולדת, ד' מאחד, א"ח היא ט', לארבעה צדדים של אות ד', והם ארבעים. א"ח זכור, ד' שמור, הרי ארבעים ושנים. נשאר כבוד שנאמר בו

– מאיר הכוונה –

⁷⁴¹ כמ"ש בת"י ורש"י {יחזקאל א, ו}. סלקין רנ"ו. ר"ל רנה ושבח דגדפי החיות (יהל אור).

⁷⁴² ר"ל דזמן רנ"ו הוא הקץ, כמ"ש בתז"ח {ג, ד} (יהל אור).

⁷⁴³ ר"ל דג' ע"ב, דג' חיון חג"ת, ג"פ ע"ב הוא רנ"ו, נשאר מ' שנין עד רנ"ו, והוא מ' שנין בתראין (יהל אור).

⁷⁴⁴ עכשיו מפרש למה ס"ד בכל סטרא, ואמר מתמניא אז. שבצדיק א"ז, תמניא אתוון של ב' שמות, וצדיק כליל מח' ספירות (יהל אור).

⁷⁴⁵ עכשיו חוזר ומפרש רנ"ו (יהל אור).

⁷⁴⁶ לאשלמא לד"פ ע"ב חיה רביעית (יהל אור).

⁷⁴⁷ מן מ' הנ"ל (יהל אור).

⁷⁴⁸ עד ההיא נמחק זיהל אור, ובמקומו איתא זיהל אור.

⁷⁴⁹ כמ"ש בחיבורא קדמאה, ט' נקודות בכל צד, עם נקודה האמצעית המשלמת לעשר, ד"פ הם ארבעים. והם א"ח ד"פ בכל צד, עם ד' באמצעיתא הם ארבעין (יהל אור).

⁷⁵⁰ ר"ל זכור ושמור הן שתיים, והן מ"ב עם הארבעים הנ"ל (יהל אור).

⁷⁵¹ ר"ל מן ע"ב, אחר שתקח ארבעים. וכן מן מ"ה, שהוא כבוד אח"ד, אחר שתקח אחד, נשאר כבוד (יהל אור).

⁷⁵² ר"ל כבוד עם ל"ב, הוא ס"ד. שהוא כבוד לעילא, ל"ב לתתא כמ"ו (יהל אור).

⁷⁵³ גדפי החיות, רנו ליעקב כו' (יהל אור).

⁷⁵⁴ בינה (יהל אור).

⁷⁵⁵ מלכות (יהל אור).

⁷⁵⁶ ב"פ מלך בינה, וב"פ כבוד מל' כנ"ל (יהל אור).

שְׁעָה"כ

"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", והוא כבוד, ל"ב, ארבע פעמים לכל צד של אות ד', הרי ס"ד, לארבעה צדדים רנ"ו, ופרשוהו כבוד למעלה, ל"ב למטה, ומשום זה מייחדים בכל יום פעמיים, שאומרים בהם פעמיים כבוד, שהם ס"ד, ופעמיים ד' ד' מאחד הרי ע"ב, הרי ד' של אח"ד היא שלמות של מ"ב שמות ושלמות של ע"ב שמות, ומשום זה אומרים במזמור לדוד "מי זה מלך הכבוד ה' עזוז וגבור" ובפעם שניה אומרים "מי הוא זה מלך הכבוד".

ועי' בהגר"א בתז"ח ג ע"ב ד"ה ומאתן וחמשינ דשית: יסוד נקרא רנ"ו כמ"ש⁷⁵⁷ בהקדמת תיקו"ז (ט ע"א) אלף לכתר ומאתן לחו"ב וחמשינ לחג"ת נו"ה שעד שם מתפשט נ' תרעין דבינה ושית ביסוד ו' זעירא שהוא יום הששי.